普什图语教程

北京广播学院非通用语系列教材

下册

پښتو ژبه

张　敏／车洪才　编著

北京广播学院出版社

- **总 监 制：**蔡　翔／闵惠泉
- **责任编辑：**蔡开松／杨歆颖
- **封面设计：**阿　东
- **制　　作：**张　倩

本书是为大学普什图语专业本科基础教学编写的，分两册，供一、二年级使用。其宗旨是使学生掌握普什图语的基本语音、基本语法和基本词汇，打下初步的语言基础。

全书的编排是：上册34课，前10课从字母、语音和书法规则讲起，后24课每课包含课文会话、词汇、注释、语法和练习。下册32课，每课包含课文、辅助阅读课文、词汇、注释、语法和练习。课文中出现少量超前语法，只作简单提示，暂不要求学生掌握。

本教程力求体裁和题材广泛，语言平易生动、地道实用。

ISBN 7-81085-216-7

ISBN 7-81085-216-7/N.107

定价（上、下册）：98.00 元

北京广播学院非通用语系列教材

普什图语教程

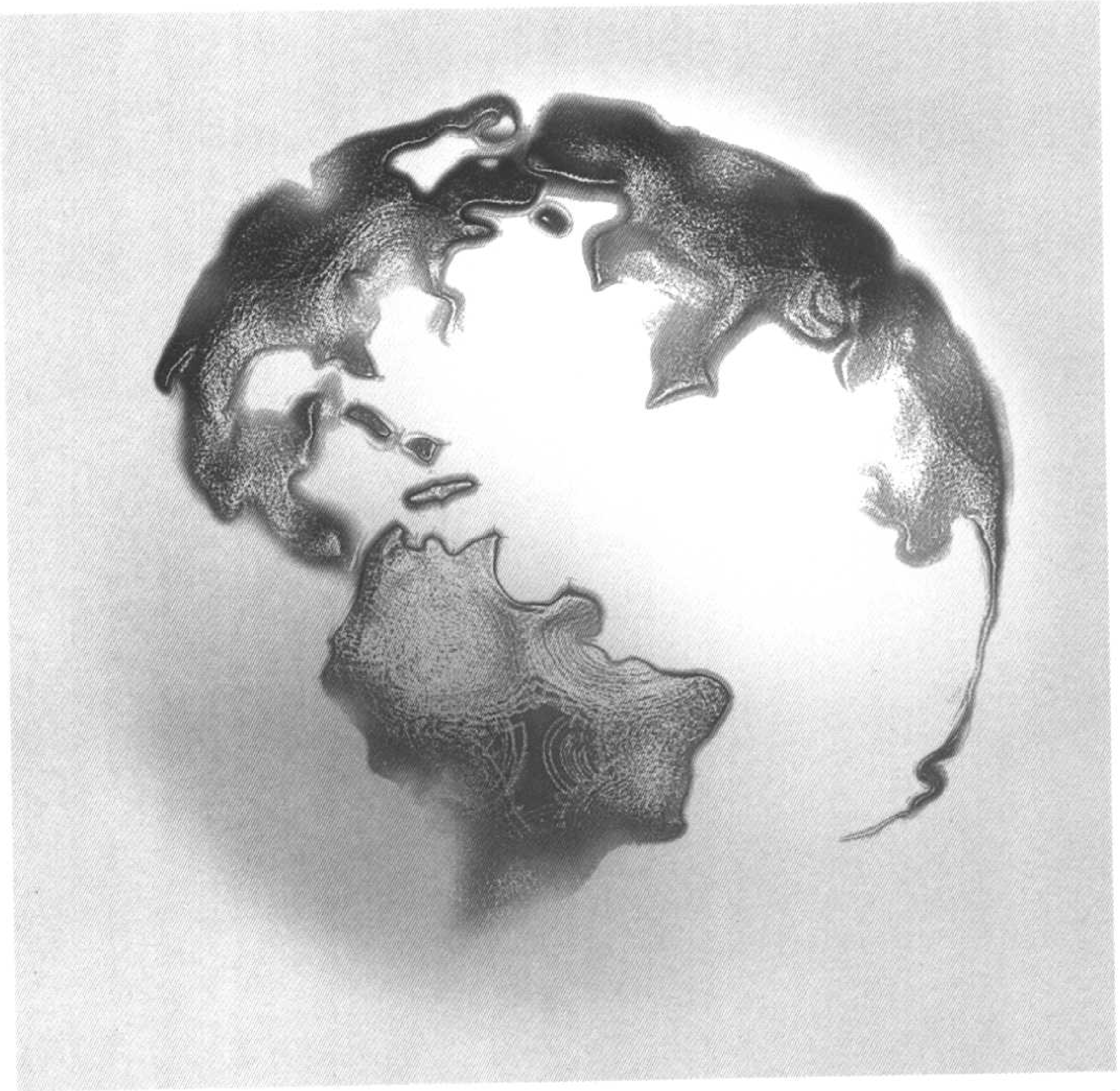

پښتو ژبه

下册

张　敏／车洪才 编著

北京广播学院出版社

图书在版编目(CIP)数据

普什图语教程(上下册)/张敏,车洪才编著.
—北京:北京广播学院出版社,2003.9
(非通用语系列教材)

ISBN 7-81085-216-7

Ⅰ.普... Ⅱ.①张...②车... Ⅲ.普什图语-教材
Ⅳ.H735

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2003)第 082863 号

普什图语教程(上下册)

作　　者:张　敏　车洪才
责任编辑:蔡开松　杨歆颖

出版发行　北京广播学院出版社
社　　址　北京市朝阳区定福庄东街 1 号　**邮　　编**　100024
电　　话　65779405 或 65738538　**传　　真**　65779140
网　　址　http://cbbip.bbi.edu.cn
经　　销　新华书店总店北京发行所
印　　装　北京中科印刷有限公司

开　　本　730×988 毫米　1/16
印　　张　43.875
版　　次　2003 年 9 月第 1 版　2003 年 9 月第 1 次印刷

ISBN 7-81085-216-7/N·107　　**定价(上下册)**:98.00 元

版权所有　翻印必究　印装错误　负责调换

编辑委员会

主任 蔡帼芬

委员
按姓氏笔画为序

于　峰
车洪才
刘特平
刘爱好
杨秀文
闵惠泉
张　敏
陈元猛
徐琴媛
蔡帼芬
蔡　翔

目 录

第一课 **لومړی لوست** ……………… 1

课文 بی گناه بندی 阅读 څه غواړئ

语法 假定式（一）

第二课 **دوهم لوست** ……………… 13

课文 روغتیا او پیاوړتیا 阅读 ښوروا

语法 动名词

第三课 **دریم لوست** ……………… 23

课文 ښه تدبیر 阅读 لویه جرگه

语法 时间状语从句（一）

第四课 **څلورم لوست** ……………… 33

课文 توماس اډیسن 阅读 بلبل او مېږی

语法 时间状语从句（二）

第五课 **پنځُم لوست** ……………… 43

课文 فاتح 阅读 بوډۍ او شاهین

语法 动词的对应性

第六课 **شپږم لوست** ……………… 53

课文 پښتانه حاکم او امیر 阅读 د غله څخه پتېدل

语法 不定人称句

第七课 **اووم لوست** ……………… 64

课文 د زانگو څخه تر قبره پوری د علم لټه وکړئ 阅读 ننواتی

语法 让步状语从句

第八课 **اتم لوست** ……………… 75

课文 مېلمه پالنه 阅读 د ټاگور نغمه

语法 原形动词在句子中的应用

第九课 **نهم لوست** ……………… 86

课文　بامیان　阅读　خلک او شاعر
语法　分词（一）
第十课　لسم لوست …… 96
课文　جرگه　阅读　نوی ډاکتر
语法　分词（二）
第十一课　یوولسم لوست …… 107
语法　宾语补语
第十二课　دوولسم لوست …… 117
课文　غویی　阅读　غزنی
语法　目的状语从句（一）
第十三课　دیارلسم لوست …… 127
课文　زرغونه انا　阅读　وزیر اکبر خان
语法　目的状语从句（二）
第十四课　څوارلسم لوست …… 137
课文　د پیل هوښیاري　阅读　د پل نه تېرېدل
语法　地点状语从句
第十五课　پنځلسم لوست …… 148
课文　سردار محمد اکبر خان　诗一首　ساعت څه وایی
第十六课　شپاړسم لوست …… 157
课文　گېدړه، بیزو، سوی او آس　阅读　نیکی او پالېز
语法　程度状语从句
第十七课　اولسم لوست …… 169
课文　بی دوستانو ژوند　阅读　ماهی خورک او کوچنی کبان
语法　主语从句（一）
第十八课　اته لسم لوست …… 179
课文　یو ډېر ښه لوست　阅读　د زردلو مندکه
语法　主语从句（二）

第十九课　نونسم لوست …… 189

课文　افاطون　阅读　ملا نصرالدين

语法　原因状语从句（一）

第二十课　شلم لوست …… 199

课文　سابه کرل　阅读　ژوند

语法　原因状语从句

第二十一课　يوويشتم لوست …… 209

课文　سیند　阅读　گلان تولول

语法　假定式

第二十二课　دوه ويشتم لوست …… 220

课文　طوطی او سوداگر　阅读　زما د لاس نیالگیه!

语法　宾语从句（一）

第二十三课　درې ويشتم لوست …… 230

课文　زمری او سوی　阅读　نقل

语法　宾语从句（二）

第二十四课　څلير ويشتم لوست …… 240

课文　د تېلفون اختراع　阅读　د پسرلي ترانه

第二十五课　پنځه ويشتم لوست …… 249

课文　طلسمی ښار　阅读　ناپوهه سړی

语法　条件状语从句

第二十六课　شپږ ويشتم لوست …… 258

课文　علم　阅读　ملی زور

语法　连接词 دا چه 的主要用法

第二十七课　اوه ويشتم لوست …… 269

课文　د موسيقۍ اغېزه او اهميت　阅读　نوی نسل

语法　定语从句（一）

第二十八课　اته ويشتم لوست …… 280

课文　يو ځنگلی بنی ادم　阅读　يوه گرانه پوښتنه
语法　定语从句（二）
第二十九课　نهویشتم لوست 290
课文　عجيبه مرغه　阅读　ناکامی
语法　比较状语从句（一）
第三十课　دېرشم لوست 301
课文　د کوم ځای دی؟　阅读　سلطان محمود غزنوی
语法　比较状语从句（二）
第三十一课　يو دېرشم لوست 311
课文　پېغله ملالۍ　阅读　گل ويل
语法　方式状语从句
第三十二课　دوه دېرشم لوست 321
课文　وروستی لوست　阅读　بقا
语法　连接词　چه　的主要用法小结
词汇表 328

لومړی لوست　第一课

بی گناه بندي

پرېږدئ ! دا بی گناه بندي پرېږدئ !

د ده بندي کول لویه گناه ده.

دا هغه یوسف دی چه د بی گناهۍ په سبب په زندان کښی لوېدلی دی.

که دی له زندانه راووزي، ستاسی آینده سنجولی شي او ستاسی د بلې ورځې غم خوړلی شي.

پرېږدئ ! دا بې گناه بندي پرېږدئ !

که دی خلاص شو، ستاسو انتظام به په ډېر ښه شان وکړي.

ستاسی وږي به ماړه کړي، ستاسی بربنډ به پټ کاندي.

تاسی دغه ښکلی موجود په تورو ځاگانو کښی مه غورځوئ !

په زندانونو کښی یې مه اچوئ !

په لېوانو او پړانگانو یې مه خورئ!

پرېږدئ ! دا بې گناه بندي برپرېږدئ !

دی به ستاسی د گډو وډو او پرېشانو خوبونو صحیح تعبیرونه وکړي.

دی د راتلونکی حال پېشبیني کولی شي.

د طبیعت په رمزونو او اسرارو پوهېږي.

پرېږدئ! دا بې ګناه بندي پرېږدئ!

د ده په آزادۍ باندې علم او پوهه زیاتېږي.

وطن رڼا کېږي، ړانده بینا کېږي.

دی له خپلو جفاکارو ورونو سره هم ښه سلوک کوي.

دی ډېر پېچومي اورولی شي.

ډېرې کږې لارې سمولی شي او ډېر مشکلات حل کولی شي.

ښه فکر وکړئ!

دا بندي څوک دی؟

پس له ډېر فکره وایم:

فکر دی فکر!

(الفت)

لغتونه

بې ګناه	（形）	无罪（过）的，无辜的；无过错的

بندي	（阳）	囚犯，坐牢的；被俘虏的
بندي کول	（及）	关押；逮捕
يوسف	（阳）	（人名）优素福
بې گناهي	（阴）	无罪，无辜；无过错
زندان	（阳）	监狱，监牢，牢狱
آينده	（阴）	将来，未来
سنجول （و يې سنجاوه）	（及）	考虑，思索；寻求；估计
غم	（阳）	忧愁，悲伤；惦念，关心
انتظام	（阳）	秩序；条理；管理；办法，措施
وږی	（形）	饥饿的，挨饿的
بربنډ	（形）	赤裸裸的，裸体的；光秃的（山等）
څا	（阴）	井；水井
غورځول （و يې غورځاوه）	（及）	抛（掷），扔，投
پړانگ	（阳）	豹
گډوډ	（形）	混合的，混成的，混杂的；紊乱的
پرېشان	（形）	紊乱的，混乱的；焦急不安的

确切的，精确的，准确的，正确的	（形）	صحيح
表现，表达；解释，说明；描写	（阳）	تعبير
将来的，未来的，后来的；即将来临的	（形）	راتلونکی
预见，先见，远见	（阴）	پېشنيني
秘密，机密；秘诀	（阳）	رمز
秘密，机密	（阳）	سر (سرونه یا اسرار)
智能，智力；理智；知识，学识	（阴）	پوهه
瞎眼的，盲目的（形）；瞎子，盲人	（阳）	ړوند (ړنده، ړانده، ړندې)
有视力的；敏锐的	（形）	بينا
欺负人的；残暴的	（形）	جفاکار
转弯；（路）弯曲	（阳）	پېچومی
使平坦，展平；铺开	（及）	آوارول (آوار یې کړ)
曲的，弯曲的	（形）	کوږ (کږه، کاږه، کږې)
困难的，艰难的（形）；困难，艰难	（阳）	مشکل
解决	（及）	حل کول

阅读

څه غواړئ ؟

که پاک خدای له تاسو نه پوښتنه وکړي چه څه غواړئ ؟ تاسو به په ځواب کښی څه وواياست ؟ آيا داسی ژوند به وغوائ چه تل تر تله وي او هيڅ زړښت او هيڅ راز بدبختي، هيڅ تغير پکښی نه وي؟

دغسی ژوند خو عينآ د هغه غټ کاني حال ته ور ته دی چه په مليونو کاله په يوه ځای پروت وي او هيڅ تغير او تحول پکښی نه راځي.

زه يقين لرم چه که تاسی د جاويدانی عمر په حقيقت پوه شئ، هيڅکله به يی له خدايه و نه غواړئ.

جاويدانی سعادت هم د جاويدانۍ عمر په شان دی. يا په بل عبارت جاويداني بد بختي ده.

لغتونه

زړښت	（阳）	老年，高龄；变老，衰老；变坏，用坏
بدبختي	（阴）	倒霉；灾祸；不幸
تغير	（阳）	变化，变更，改变，变动
عينآ	（副）	正确地，丝毫不差地

کانی	（阳）	石头，石；圆石子
ورته	（形）	相似的，类似的
تحول (تحولونه، تحولات)	（阳）	变化，变更，改变，转变
يقين	（阳）	确信，坚信；信念，有把握
جاويداني	（形）	永远的，永久的，永恒的
حقيقت	（阳）	实话；真情；真理
سعادت	（阳）	幸福，吉祥
عبارت	（阳）	意义，作用；话，话语

注释

1. د بې گناهۍ په سبب په زندان کښی لوېدلی دی. 无辜身陷囹圄，无罪遭监禁。

2. دی ستاسی د بلې ورځې غم خوړلی شي. 它能料理你们的明天。

غم خوړل …د照料…，为…操心

3. په لېوانو او پړانگانو يې مه خورئ! 不要把他喂给豺狼虎豹吃。

په … خوړل 请（某人）吃，款待（某人）

4. دی به ستاسی د گډو وډو او پرېشانو خوبونو صحيح تعبيرونه وکړي.

他将准确地解释你们纷乱繁杂的梦境。

د خوب تعبير کول 圆梦

5. دی له خپلو جفاکارو ورونو سره هم ښه سلوک کوي.

他对待自己残暴的兄弟们也很好。

له... سره ښه سلوک کول 善待, 很好地对待

6. تل تر تله 永远（地），永久（地）

7. په مليونو کاله په يوه ځای پروت وي 千百万年原地不动

په مليونو کاله 千百万年

8. په بل عبارت 换言之，换句话说

语法

假定式（一）

假定式有两种，即真实假定式和虚拟假定式。真实假定式表示说话者所说的话是很可能实现的事情，虚拟假定式认为所说的话实现的可能性极小、不可能实现或与事实相反。假定式的构成是，用连接词 **که** 或 **که چېرې** 引导从句。

真实假定式的时态，常有以下几种:

1) 从句用将来趋向时，主句用将来时或现在时，例如:

که د دنيا جنت ورته ووايم، څه ډېره مبالغه نه وي.

如果我把它叫做人间天堂, 也不算太夸张.

که هر څومره نژدې ورشم، دوی مې لیدلای نه شي

我无论怎样向他们靠近，他们也看不见我。

که ممکن و ي، دا پیسې تر شپږو بجو پوری زما دفتر ته راوړه.

如果可能的话，请把这钱在六点种之前送到我的办公室来。

که چېرې په هغه کوټه کښی څوک وي، پرېږده چه هماغلته پاتی شي.

如果那个房间有人的话，就让他呆在那里吧。

2) 从句用现在时，主句为现在时，多用命令式，如:

که په انګلیسی پوهېږې، نو را ته ترجمه وکړه.

如果你会英语，那就给我翻译一下。

که دې زړه غواړي چه له مونږ سره لاړ شې، نو ځان چمتو کړه.

如果你想和我们一起走，那就做好准备吧。

که درېږې، ودرېږه، دغه دی زه روان شوم.

如果要停下，你就停下。我这就走了。

که ما سره پاتی کېږې، پاتی شه!

你要想和我一起留下，那就留下吧。

3) 从句用一般过去时，主句用现在时、将来时或将来趋向时，主句之前常用 نو 等连接词，如:

که څوک راغلل چه خدمتګاران یې په کار وي، نو مونږ به ور ته تیار حاضر یو.

如果有人来要服务员，我们随时可以跟他走。

که هغه تر لاس ټینګ ونیولم او نه یې پرېښودم، نو دا پنځوس افغانۍ به هغه ته

ورکړم.

如果他死揪住我不放我走，我就把这五十阿尼给他。

که دوی وېښ شول، نو زه به ولاړ شم.

如果他们醒了的话，我就走。

که چېری مونږ په خپله دا لازمه وگڼله ، البته ستاسی د حق الزحمی په باره

کښی به غور وشی.

如果我们认为这是必要的话，当然你们的报酬问题将会得到讨论。

4) 从句用现在完成时态，如:

که مې له چا نه څه شی اخستی وي، را نه دې واخلی.

如果我从谁那里拿了什么东西，那就让他拿回去好了。

که بله ورځ دې خوا ته راغلی وې، ډوډی به سره یو ځای وخورو.

如果你改日再到这边来的话，我们一起吃顿饭吧。

چا که شراب څښلی وي او غوپه نېشه وي، په هیڅ نه پوهېږي.

如果谁要是喝了酒，醉倒了，那他就什么也不知道了。

练 习

1. 对下列动词进行一般过去时变位:

(له دغه لاندی مصدرونو څخه مطلقه ماضی گردان کړی):

(لیدل د مثال په ډول راوړو: زه ځلمی ولیدلم ، مونږ ځلمی ولیدلو ، ته ځلمی ولیدلې،

تاسی ځلمی ولیدلئ ؛ ما ځلمی ولید ، ما ملالۍ ولیدله ، ما هلکان ولیدل ، ما نجونې ولیدلې)

غوښتل ، وهل، لېږل، هېرول، بیول ، موندل،

نیول ، کښېنول، راوستل، خبرول، پېژندل، پرېښودل

2. 用词造句:

(دغه لاندې لغتونه په جملو کښې راوړئ):

آینده، آوارول، حقیقت، مشکل حل کول، یقین، منل

3. 为下列答案设疑问句:

(لاندې ځوابونو ته پوښتنې جوړې کړئ):

۱-نیت مې کړی دی چه دلته پاتې شم.

۲-زه به له هغوی سره مرسته وکړم.

۳-زه گومان کوم چه په کراچۍ کښې به اوس هوا توده وي.

۴- که مونږ په خپلو درسونو کښې کوښښ ونه کړو، نو به ناکام پاتې شو.

۵- ښایي چه بریالی ناروغه وي.

4. 普译汉:

(لاندې جملې په چینایي ژبه ترجمه کړئ):

۱- هر څه چه لږ وي، قیمت یې ډېر وي.

۲- حتی (甚至) که دی هم راځي ، ور ته به و نه وایم.

۳- ډېرې ورځې وشوې ، مګر ما يو ځل هم هغه پخپلو سترګو و نه ليد .

۴-مونږ لا هماغسې د پوهنځي دروازې ته ولاړ وو چه ښوونکى صاحب راووت.

۵- ده خبرې کولې او شا و خوا به يې کتل، ځکه وېرېده چه څوک چېرته دده خبرې
وا نه وري .

۶- لاس يې را اوږد کړ او کاغذ يې زما له لاس څخه واخست .

۷- زه تا له هغه وخت څخه پېژنم چه د منځنى ښوونځى زده کوونکى وې.

۸- چا چه زه د خوب نه راوېښ کړى وم، هغه يو کوچنى هلک و .

۹-هلته نه څوک زما په ژبه پوهېدل او نه زه د چا په ژبه پوهېدم .

۱۰- توريالى خپله فيصله ټولو ملګرو ته وويله او هغوى په دې فيصله دومره
خوشحاله شول چه اندازه يې نه وه. （ فيصله 决定 ）

5. 汉译普:

(لاندى چينايى جملى په پستو ترجمه کړئ:

1) 你为什么不想见他?

2) 你不应该把今天的作业拖到明天去做。

3) 让我过去，别阻挡我。

4) 他不但没有告诉我，还对我讲了假话。

5) 我对他说那件事是不对的，但他还是继续去做。

6) 让他走吧，他还有事呢。

7) 如果你是在给土里亚莱写信的话，你告诉他我下星期去看望他。

8) 我想买那本书。

9) 他以为我不喜欢这本书。

10) 我认为他今晚不会来了。

第二课　دوهم لوست

روغتیا او پیاوړتیا

څوک چه روغ او پیاوړی وي، خپل ټول کارونه په بریالیتوب سره سر ته رسولی شي. یو زده کوونکی چه ناروغ وي، د ښوونځی لوست او د ژوند نور کارونه په ښه ډول سر ته نشي رسولی. که یو څه وخت درس زده کړي، بیا هم ورو ورو ناروغي زیاتېږي او د کار نه لوېږي.

باید ووایو چه کیدای شی هر سړی د روغتیا او پیاوړتیا څښتن شي او دا ډېر سخت کار نه دی. یوازی دومره خبره ده چه د روغتیا د پاره ځُینی لارښوونې دي او هغه باید عملی شي. د مثال په ډول، د هر چا د پاره مخصوصاً د ښوونځي د زده کوونکو د پاره لازم دی چه یو مهال وېش ولري. په دې مهال وېش کښی باید د کار کولو، ډوډۍ خوړلو، د بدني روزنې او خوب کولو وختونه ټاکل شوی وي.

که یو سړی د خپل طاقت نه زیات کار وکړي یا په هغه اندازه چه لازمه ده دمه او هوساینه و نه کړي، د هغه روغتیا ته ضرر لري، یا د خپلې اندازې څخه لږ خوب وکړي روغتیا یی خرابېږي. په شپه او ورځُ کښی یی خوب باید د اتو ساعتو نه کم او د نهو ساعتو نه زیات نه شي، د اوسېدو کوټه که لمر ولري، نو ښه ده. د خوب بسترې ته باید لږ تر لږه په اوونۍ کښی دوه ځُله لمر ورکړ شي. د ډوډۍ خوړلو پسی سمدلاسه دماغي او بدني کار هم روغتیا ته ضرر رسوي.

هر انسان ته په کار دی چه د خپل بدن د اندامونو په ارزښت پوه شي. د بدن اندامونه چه

څښتن تعالی په خپلې مهربانۍ مونږ ته راکړی دی، په مال او شتمنۍ هیڅ لاس ته نه راځي او نه یې مونږ قیمت پوره کولای شو. مونږ باید د سترګو، غوږو، غاښو، لاسو، پښو، زړه، ځګر او د بدن د نورو ټولو اندامونو قدر او ارزښت وپېژنو او په ساتنه کښې یې پوره پاملرنه وکړو.

کوم وخت چه زمونږ د بدن کوم غړي ته یو څه تکلیف رسېږي، باید سمدلاسه ډاکتر ته ولاړشو، د هغه دارو وکړو او پدې وسیله د خپلې روغتیا او پیاوړتیا ساتنه وکړو.

لغتونه

پیاوړتیا	（阴）	卓越，出色；有力，强大
پیاوړی	（形）	卓越的，出色的；有力的，强大的；有本事的
بریالیتوب	（阳）	胜利，成功
ناروغ	（形）	有病的，生病的
	（阳）	病人
ناروغي	（阴）	病，疾病
څښتن	（阳）	主人，所有者，占有者；主子
لارښوونه	（阴）	指示，指令，指导，领导
عملي	（形）	实际的，实践的
ډول	（阳）	样子，方式，式样，方法，办法

مخصوصاً	（副）	特别地，尤其是
لازم	（形）	需要的，所需的；必要的，必须的
مهال وېش	（阳）	时间表，时刻表
بدنی روزنه	（阴）	体育
ټاکل(و یې ټاکه)	（及）	指定，规定，决定；任命，委任
طاقت	（阳）	力量，强力；能，能量；军队
دمه	（阴）	休息，安静
هوساینه	（阴）	平静，安静，休息；平安，幸福
ضرر	（阳）	损害，危害，损失
خرابېدل(خراب شو)	（不及）	变坏，恶化；败坏
بستري	（阴）	被褥，床上用品；
	（形）	生病住院的，（生病）卧床的
اوونۍ	（阴）	星期，周
سمدلاسه	（副）	马上，立刻；照直，直接；一下子
دماغی	（形）	大脑的；智能的，智力的，脑力的
بدنی	（形）	身体上的，肉体上的
اندام	（阳）	身体，体格，身材；四肢
ارزښت	（阳）	价值，价格；重要性

خښتن تعالی	（阳）	真主，上帝
مال	（阳）	财产；东西；牲畜
شتمني	（阴）	财富；富裕
ځگر	（阳）	肝，肝脏
قدر	（阳）	荣誉，名誉，光荣；价值，重要性
پېژندل (پېژني، ويې پېژاند)	（及）	认识，认得
ساتنه	（阴）	保护，保卫
پاملرنه	（阴）	照料，看护；关心；注意

阅 读

ښوروا

یوه ورځ د یونس مور خوږه ښوروا پخه کړی وه. چه یونس د ډوډۍ دپاره په دسترخوان کښېناست، ښوروا هیڅ خوند ور نکړ. مور یې د یوه بزگر ماندینه وه. د ورځې به یې په باغ کښې کار کاوه. زوی ته یې وویل چه نن مزدوران راځي او زمونږ په باغ کښې پټاټې کاږي. راځه زه او ته هم ولاړ شو. پټاټې به راټولې کړو او په جوالو کښې به یې واچوو. مور او زوی دواړه باغ ته لاړل. پټاټې یې په جوالو کښې واچولې. تر غرمې پورې یې کار وکړ چه د ډوډۍ وخت شو، نو کور ته راغلل. مور یې هغه سړه ښوروا توده کړه، را یې وړه. مور او زوی دواړه پر دسترخوان کښېناستل. اوس ښوروا یونس ته خوند ورکړ. یونس وویل: "ادې جانې! بیا هره ورځ دغسې ښوروا پخوه." مور یې په خندا ور ته وویل: "دا هغه د سهار

ښوروا ده. سهار د ته بې خونده معلومه شوه. اوس چه دې کار وکړ او زیار دې وکېښ او وږی شوې، نو خوند یې درکړ. "

لغتونه

یونس	（阳）	（人名）优努斯
پخول(پوخ یې کړ)	（及）	烹饪；做（饭）
دسترخوان	（阳）	（餐桌）布
ماندینه	（阴）	妻，妻子
مزدور	（阳）	短工，日工；被雇佣的劳动者
پتاتې	（阴、复）	土豆
جوال	（阳）	袋，麻袋
ادې	（阴）	（称呼）妈妈！
جان	（阳）	生活；心灵；心爱的，亲爱的
خندا	（阴）	笑
بې خونده	（形）	不好吃的，味道不好的；无味的，扫兴的
معلومېدل(معلوم شو)	（不及）	（弄）清楚；（被）知道；被确定

注释

1. (یو کار) سر ته رسول 结束，完结；把…进行到底

2. یو څه وخت 一会儿 یو څه 几个；一些，某些

3. د کار نه لوېدل 失去工作能力；（机器）报废

4. کېدای شي چه ... 可能…，是可能的 由连接词 چه 引出的从句，使用将来趋向时态。

5. یوازی دومره خبره ده چه 唯一的问题是

6. د مثال په ډول 比如，例如

7. لږ تر لږه 至少，最少

8. (یو شی) ته لمر ورکول 晒，让太阳照射

9. (د هر چا دپاره لازم دی چه) هر انسان ته په کار دی چه 每个人都需要…，由连接词 چه 引出的从句，使用将来趋向时态。

10. د بدن اندامونه په مال او شتمنۍ هیڅ لاس ته نه راځي （人的）身体是用钱物根本换不来的

    لاس ته راتلل 获得，得到，到手

11. او نه یې مونږ قیمت پوره کولای شو. 我们支付不起它的费用。

    د یو شی قیمت پوره کول 抵补开支，照价付款

语法

动名词

动名词是指从动词中派生出来的名词。它除了保留原来动词的基本词

义外，已经完全失去了动词的特点。其构成方法是在动词词干上加名词性词尾，常见的有以下几种：

1. 动词词干 + ښت （价值）ارزښت (ارزېدل) （试验）ازموینښت (ازمویل)
（制作）جوړښت (جوړېدل) （沉重）درنښت (درانېدل)
（委托）سپارښت (سپارل) （难度）گرانښت (گرانېدل)
（花费）لگښت (لگېدل) （老化）زړښت (زړېدل)

2. 动词词干+ ون （变化）بدلون (بدلول) （条约）تړون (تړل)
（纠正）سمون (سمول) （参加）گډون (گډول)
（寻找）لټون (لټول) （怂恿）لمسون (لمسول)

3. 动词词干+ ا （闪光）حُلا (حُلېدل) （笑）خندا (خندل)
（哭泣）ژړا (ژړل) （吠）غپا (غپل)
（谩骂）کنځُا (کنځُل) （舞蹈）نڅا (نڅل)

4. 动词词干+ ه （事件）پېښه (پېښېدل) （和好）جوړه (جوړېدل)
（和解）روغه (روغېدل) （利益）گټه (گټل)
（寻找）لټه (لټول) （大陆）وچه (وچېدل)

5. 动词词干+ نه （飞行）الوتنه (الوتل) （搜寻）پلټنه (پلټل)
（问题）پوښتنه (پوښتل) （认识）پېژندنه (پېژندل)
（保卫）ساتنه (ساتل) （要求）غوښتنه (غوښتل)

练习

1. 就保持身体健康的话题，写出五句话。

(د روغتیا د ساتنې په باره کښې پنځه جملې ولیکئ)

2. 用动词造句（将来时态）：

(دغه لاندی فعلونه د مستقبل په جملو کښې استعمال کړئ):

جگول   ثابتول   جوړول   تقسیمول

پېښېدل   پوهېدل   کامیابېدل   ښکارېدل

3. 回答下列问题:

(لاندینیو پوښتنو ته ځوابونه ووایئ):

١- کله چه سړی ناروغ کېږی، باید سمدلاسه څه وکړي؟

٢-آیا دا ډېر سخت کار دی چه سړی د روغتیا او پیاوړتیا څښتن شي؟

٣-زده کوونکی په شپه او ورځ کښې باید لږ تر لږه څو ساعته خوب وکړي؟

٤-آیا سړی ته پکار دی چه د خوب بسترې ته کله کله لمر ور کړي؟

٥-څوک چه ناروغه وي، خپل کارونه په بریالیتوب سره سر ته رسولی شي؟

٦-مهال وېش د زده کوونکو دپاره لازم دی؟ ولی؟

٧-د یونس مورې خوږه ښوروا پخه کړه که بې خونده؟

۸-ولی ښوروا د سبانارې په وخت کښی یونس ته بې خونده معلومه شوه بیا غرمه یی خوند ورکړ؟

۹-دا تېلوېژون د کوم هیواد جوړښت دی ؟

۱۰- غوارې چه په دې مجلس کښی گډون وکړې ؟

4. 普译汉:

(لاندی جملی په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

دوی ډېر ساده او عادي ژوند درلود چه هیڅ تکلیف پکښی نه و. دوی په نورو خلکو ځان لوړ نه گاڼه. په دنیوی گټه کښی ترټولو وروسته او کار او فعالیت کښی ترټولو مخکښی وو. دخلکو سره یی په نرمۍ او مهربانۍ گذاره کوله ، د خپل مال او شتمنۍ نه تېرېدل او د خلکو سره یی مرسته کوله. مونږ هم باید د هغوی په پیروی د خلکو د خدمت په لاره کښی تر خپلې وسې پورې ایثار او فداکاري وکړو.

5. 汉译普:

(لاندی چینایی جملې په پښتو ترجمه کړئ) :

1) 你去看一看土里亚莱是不是还在睡觉。

2) 你没有看见我正在（忙于）工作吗?

3) 昨天他比我早到班里五分钟。

4) 母亲比我们所有人都更爱我的弟弟。

5) 北京的秋天比其他季节都美。

6) 今年的夏天比前些年热得多。

7) 昨天老师病了，没能给我们上课。

8) 应当说（可以说），保持健康是不很困难的。

9) 我们大家都得知道友谊的重要性。

10) 大家都需要保持衣服的清洁。

第三课 دريم لوست

ښه تدبير

يوه زلمی شل روپۍ يوه بوډا ته ور کړې او په مسافرۍ لاړ. هر کله چه بېرته راغی، خپلې روپۍ يی ځنی وغوښتې. بوډا منکر شو او و يی ويل چه تا خو ما ته نه دي راکړي. آخر هغه زلمی قاضی ته لاړ او عرض يی وکړ. قاضی بوډا را وغوښت او پوښتنه يی ځنی وکړه چه تا ته دې زلمي روپۍ در کړي دي ؟

بوډا وويل: "قاضی صاحب! خدايږو چه نه يی دي راکړي." بيا قاضۍ زلمي ته وويل چه ستا په دې خبره څوک شاهد شته ؟ زلمي وويل چه هيڅوک شاهد نشته. نو قاضی بوډا ته وويل: چه ته په دې خبره قسم خورې چه تا نه دي اخيستي. په دې خبره زلمی په ژړا شو چه قاضی صاحب! دی له قسم څخه نه بېرېږي. ډېر ځله يی په دروغو قسمونه خوړلی دي، ډېر دروغ وايي.

بيا قاضی وويل چه تا روپۍ ورکولې، نو تاسی په کوم ځای کښی ناست وئ؟ هغه وويل چه تر يوې ونې لاندی ناست وو. قاضی وويل چه بيا ته ولی وايی چه شاهد نشته. ونه ستا شاهده ده. هغې ونې ته ورشه او ور ته ووايه چه قاضی ته بللی يې. په دې خبره بوډا موسکی شو او زلمي وويل: " قاضی صاحب، زه وايم چه ونه به ستا په حکم را نه شي. قاضی وويل چه زما مهر يوسه او ونې ته ووايه چه دا د قاضۍ مهر دی. نو هرومرو به راشي. لنډه دا چه زلمي مهر يووړ. لږ ساعت وروسته قاضۍ له بوډا څخه پوښتنه و کړه چه

هغه زلمی به ونې ته رسېدلی وي؟ بوډا وویل چه یه ! زلمی چه ونې ته ورسېد ، نو د قاضی مهر یی ور وښود او ور ته یی وویل چه قاضی صاحب غوښتی یې. ډېرې چیغې یی ور ته ووهلې، خو ونې ځواب ور نه کړ. آخر هغه سړی زهیر او ناامیده راغی او و یی ویل "قاضی صاحب ، ما خو ستا مهر ونې ته وښود. خو هغې ونې ځواب را نه کړ.

قاضی وویل چه هغه ونه دلته راغلې وه او شاهدي یی وویله او لاړه. بوډا وویل :

"قاضی صاحب، دا څنگه چل دی ؟ دلته خو ونه نه ده راغلې."

قاضی وویل چه هو ، ونه خو نه ده راغلې ، خو چه ما له تا څخه پوښتنه وکړه چه هغه زلمی به ونې ته نژدې شوی وي که نه ؟ نو تا وویل چه نه . که چېرې تا تر هغې ونې لاندی روپۍ نه وای اخیستی ، نو داسی دې ولی نه ویل چه کومه ونه ، ما خو نه ده لیدلې ؟ له دې څخه معلومه شوه چه زلمی رښتیا وایي.

بوډا په دې خبره خړ شو او روپۍ یي زلمي ته ور کړې.

لغتونه

تدبیر	（阳）	办法，措施，手段
مسافري	（阴）	旅行
منکرېدل (منکر شو)	（不及）	否认，拒绝；回避
عرض	（阳）	报告，呈报；申请，申诉

خدایږو		真的，（对天发誓）是真的
شاهد	（阳）	见证人，目击者
قسم	（阳）	宣誓；誓言
ژړا	（阴）	哭；哭泣；诉苦
دروغ	（阳）	假话，谎言
موسکېدل (موسک شو)	（不及）	微笑，现笑容
حکم	（阳）	命令，指令；判决；根据
مهر	（阳）	印，印章，图章
هرومرو	（副）	无论如何，不管怎样；一定，绝对
چیغه	（阴）	喊声，叫喊声；号哭声
زهیرېدل (زهیر شو)	（不及）	虚弱，衰竭；疲倦，疲惫
ناامېد	（形）	没有希望的，绝对的；失望的
شاهدي	（阴）	证明，证据；证人的供词
چل	（阳）	诡计，欺骗；方法，手段
معلومېدل (معلوم شو)	（不及）	清楚，明白；表明
خړ	（形）	灰色的；暗淡的；害羞的，难为情的

阅读

لویه جرگه

جرگه د پښتنو یو ملي خصوصیت دی. پښتانه خپل زیاتره مهم کارونه په بانډو کلیو او ښارونو کښې په جرگه سره فیصله کوي. هیواد هم چه له مهم کار سره مخامخ شي، د هغه فیصله کول د جرګې کار دی. دې ته لویه جرگه وایي. لویه جرگه د مؤسسانو مجلس په شان ده. په جرگه کښې د ولس لویان ټولېږي. د جرگې فیصله به هر څوک مني. د جرگې فیصله د قانون په شان ده. که څوک یې ما ته کړي، ولس سخته سزا ورکوي. جرگه ځانله دسپلین لري. ځای یې معلوم وي. د جرگې هر غړی په خبرو کښې آزادي لري. فیصله په اکثریت وي. په تاریخی جرگو کښې د شیر سرخ جرگه ډېره مشهوره ده چه په دې جرگه کښې احمد خان په پاچاهۍ وټاکل شو. ډېره تازه جرگه څو کلونه پخوا په کابل کښې وشوه.

لغتونه

جرگه	（阴）	支尔格会议
لویه جرگه	（阴）	大支尔格会议
خصوصیت	（阳）	特点，特性，特征；详情
زیاتره	（形）	大部分，大多
مهم	（形）	重要的
بانډه	（阴）	小村，自然村落，村寨

فیصله	（阴）	决定，决议
مؤسس	（阳）	创始人，创立者
مجلس	（阳）	会议；开会
ولس	（阳）	人民；民族；居民
لویان	（阳、复）	成年人；大人物，头面人物
تولېدل	（不及）	集合，聚集，集中
سزا	（阴）	惩罚，惩办，惩治
دسپلین	（阳）	纪律
اکثریت	（阳）	大多数；多数
شیر سرخ	（阳）	（地名）
پاچاهی (یا پادشاهی)	（阴）	王国；王位，王国统治

注释

1. خدایږو چه نه یی دی راکړی (我)对天发誓，他没有给我钱。

2. ته په دې خبره قسم خورې چه تا نه دی اخیستی 你来发个誓，说你没有拿过（他的）钱。

ډېر ځله یی په دروغو قسمونه خوړلی دي 他多次用谎言发誓。句中介词 په 加名词组成的短语，表示发誓的内容或方式。

3. ور ته ووایه چه قاضی ته بللی یې 你去对他说："法官请你到他那里去一

趟”。连接词 چه 后边是直接引语。

4. ... لنډه دا چه 总之，简言之

5. هغه زلمی به ونې ته رسېدلی وي؟ （你看） 那个年轻人应该已经到了大树跟前了吧？该句表达的是推测的意思。

6. دا څنګه چل دی؟ 这是怎么回事？表示对某事摸不着头脑。

7. په بانډو کليو او ښارونو کښی 在广大农村和城市

8. د مؤسسانو مجلس （议院）上院

9. چا ته سزا ورکول 给（某人）以处罚，惩罚（某人）

语 法

时间状语从句（一）

时间状语从句说明主句动作发生的时间，通常由下列连接词引出：

1. 当…时候（ چه، کله چه 等） 例句：

زه چه ورغلم، هغه په کوټه کښی ناست و.

我到他那里的时候，他正在房间里坐着。

ته چه تږی شې څه شی غواړې؟ زه چه تږی شم اوبه غواړم.

当你口渴的时候想要什么？当我口渴的时候想要水。

کله چه دوی د زمرک کور ته ورسېدل، د زمرک زوی د دوی مخې ته ورغی.

当他们来到兹马拉克家的时候，他的儿子出来迎接他们。

كله چه سيند په څپو راشي، كورونه او آباد پټي هم له ځان سره يوسي.

当河水泛滥的时候，能冲走房屋和农田。

هغه وخت چه ور سره بلد شوم، زه وړوكى هلك وم.

认识他的时候，我还是个孩子。

2. 每当… (هر كله چه، كله چه) 例句:

كله به چه هغه دا عبارتونه فرمايل، نو ملگرو به يې په گډه داسې ويل: دا زمونږ يوه گمراهي ده.

每当他讲这些话的时候，他的同伴们就齐声说，这是对我们的误导。

هر وار به چه وره ورو غنگ وكړ، د بريالى زړه به ولوېد او وارخطا به شو.

每当大门慢慢地响一声，巴里亚莱的心都沉一下，感到惊慌。

هر وار به چه برېښنا كېده، دوى به كږې شوى ونې او د سيند څپې ليدلې.

每出现一次闪电，他们都能看见歪斜的大树和波涛汹涌的河水。

3. 一…就… (هر وخت چه، هر كله چه) 例句:

هر كله چه مې وليد، دا خط به ور كړم. 一见到他我就把这封信交给他。

هر كله چه هغه گل ووينې، خوشحالېږي. 他一见到鲜花就高兴。

هر وخت چه هغه خپل كار خلاص كړ، بيا يې ما ته راولېږه.

他一干完自己的工作，你就让他到我这里来。

练 习 تمرين

1. 将下列动词变位（阳性单数、阴性单数一般过去时，过去进行时，过去完成时）：

(له دغو مصدرونو څخه مطلقه ماضی ، استمراری ماضی او لري ماضی گردان کړئ):

(ساتل د مثال په ډول راوړو: ما وساته، ما وساتله؛ ما ساته، ما ساتله؛ ما ساتلی و ، ما ساتلې وه)

آوارول خرابېدل منل ماتول لرل

غورځول منکرېدل موسکېدل ليکل ښودل

2. 用词组造疑问句：

(د لاندی لغتونو څخه سواليه جملی جوړی کړئ):

(له ...سره) مرسته کول (په ...کښی) شاملېدل

(له ... څخه) غوښتل (...ته) اهميت ورکول

(... ته) سپارل (په ...) پيل کول

(له ...څخه) گټه اخستل (له ...سره) مخامخ کېدل

3. 译前半句，并完成全句：

(لاندی جملې ترجمه کړئ او بيا يې پوره کړئ):

1) 当我们在公园里散步的时候，(کله چه ... چه...)

2) 当他拣起石头来时，

3) 我到他家门口的时候，

4) 当我擦窗子的时候，

5) 我们每次见到他的时候，(هر وار چه ... کله چه..)

6) 每当他到北京来的时候，

7) 每当我完成家庭作业，

8) （等）他一来，(هر وخت چه ... هر کله...)

9) 我一到家，

10) 我们一见面，

4. 普译汉:

(لاندې عبارتونه او جملې په چینايي ژبه ترجمه کړئ) :

میدان وړل　　نیالګی ایښودل　　د چا زړه باغ باغ کېدل

تور سپین ښودل　　له سمې لارې اړول　　د عمر اوږدوالی

د قوی ارادې خاوند　　دپلیولار　　په پټه

د ټاکلی وخت سره سم　　بې له خُنده　　په ټینګه اراده

5. 汉译普:

(لاندې جملې په پښتو ترجمه کړئ):

1) 起初他是这样说的，但后来又否认了。

2) 土里亚莱是我们班里最勇敢的男孩子，什么也不怕。

3) 我刚才到房间去过了，可是里面一个人也没有看见。

4) 我们的足球呢？是不是忘在运动场上了？

5) 我把那个足球放在寝室里了。

6) 他们决定派巴里亚莱去阿富汗学习普什图语。

7) 学生们读完课文之后就开始书写。

8) 他们每天早晨起床后就进行体育锻炼。

9) 铃声一响我们就开始上课。

10) 她一见到自己的妈妈就高兴地跳了起来。

第四课　څلورم لوست

توماس اډیسن

توماس اډیسن د امریکا له لویو او مشهورو خلکو څخه دی .

په لومړی سر کښی دی اخبار خرڅوونکی و چه په بازارونو کښی به یی اخبارونه خرڅول او له دې لارې یی ځانته ډوډۍ پیدا کوله . د اورگاډي په ټېسنونو کښی به گرځېده او اخبارونه به یی خرڅول. یوه ورځ یو هلک د اورگاډي په سړک وغورځېد او نژدې و چه تر اورگاډي لاندی شي. اډیسن په ډېر تلوار ورغی ، دغه هلک یی را پورته کړ او له مرگه یی خلاص کړ. بیا یی پلار ته بوت.

ددې هلک پلار ددې بې وزلی اخبار خرڅوونکي څخه ډېر خوښ شو او له ده سره یی د برېښنا د زده کړې په برخه کښی زیات کومک او مرسته وکړه.

اډیسن بیا وروسته د خپل فکر او کوښښ په قوت د برېښنا د څراغ په راویستلو بریالی شو. ده لومړی په خپل کوچنی کور کښی یوه کوچنۍ کارخانه جوړه کړه. دلته به یی خپله ازموینه کوله . ده خپل ماموریت هم کاوه او تجربې هم کولې.

ده په دې وخت کښی د خپلو تجربو دپاره پوره سامان او شیان تیار کړل. ورو ورو د ده نوم او اختراع گانې په خلکو کښی مشهورې شوې. ده به چه هر څه گټل هغه به یی په خپلو تجربو لگول. دی به د خپلې ازموینې او کار په وخت کښی شپه ورځې وېښ و او په

خپله اختراع به بوخت و. کله به داسی هم وشوه چه څلور ورځې او شپې به یې خوب، خوراک او دمه نه کوله، څو چه د خپل زیار له کبله دغه لوړ بریالیتوب ته ورسېده او د برېښنا دقوې نه یې د برېښنا په څراغ کښی کار واخیست.

لغتونه

اخبار خرڅوونکی	(阳)	卖报人；报童
اورګاډی	(阳)	火车
ټېسن	(阳)	车站；站
سړک	(阳)	公路；道，道路
غورځېدل (وغورځېد)	(不及)	跳，跃；倒下，倒塌，落下
تلوار	(阳)	急忙，匆忙
بې وزلى	(形)	穷的，贫苦的，贫穷的；孤立无援的
برېښنا	(阴)	闪光；闪电；电，电力
کومک	(阳)	帮助，援助；救济
قوت	(阳)	力，力量；兵力
څراغ	(阳)	灯
کارخانه	(阴)	工作间；作坊
ماموریت	(阳)	职位，职业，公务
تجربه	(阴)	经验；实验，试验
سامان	(阳)	设备，装备，器材；家庭用品

花费，消费；应用；触动	（及）	لگول (ويې لگاوه)
不眠的，惊醒的；机警的；觉醒的	（形）	ويښ
原因，缘故，理由	（阳）	کبل
参见　قوت	（阴）	قوه

阅 读

بلبل او مېږی

وايي چه يوه بلبل د يوه گل پر څانگه ځای درلود. اتفاقاً يوه ناتوانه مېږي تر ونې لاندی ځای ونيو او د ورځو دپاره يې يوه مېنه جوړه کړه. بلبل به شپه او ورځ په گلستان کښی الوت او خپل ربز به يې کاوه او مېږی د خپلی شومې په ټولولو بوخت و.

چه د پسرلي موسم تېر شو او منی راغی، د مني بادونه راوالوتل او د ونو پاڼې په رژېدو شوې. د پاڼو مخ زېړ شو او د هوا نفس سوړ شو، وربځې په گرځېدو او هوا په اورېدو شوه.

ناڅاپه بلبل باغ ته ورننوت. ولی نه يې گل وليد او نه يې د سنبل بوی تر سږمو شو. ژبه يې گونگې شوه. څو ور په ياد شو چه آخر دلته خو يو مېږی اوسېده او خپله دانه به يې ټولوله، نو به دا ښه وي چه نن هغه ته ورشم او څه ځنی وغواړم.

هغه و چه ددوو ورځو وږی بلبل دسوال دپاره مېږي ته ورغی او ورته يې وويل: ای گرانه! ما خپل گران عمر په غفلت تېراوه او تا هوښياری کوله او خپله شومه دې برابروله.

څه به وشی که نن ورځُ ما ته هم یوه برخه پکښی راکړې !

مېږي ور ته وویل : ته شپه او ورځُ په قال کښی وې او زه په حال کښی وم . ته به یوه گړۍ د گل د تازه والی په سیل بوخت او کله به د پسرلي په سیل مغرور وې، مگر په دې نه پوهېدې چه هر پسرلي لره یو منی او هر مني ته یو پای شته.

لغتونه

اتفاقاً	（副）	一致地；偶然地，间或，有时
بلبل	（阳）	夜莺
ناتوانه	（形）	弱的，无力的，虚弱的，没能力的
مېنه	（阴）	家园，祖国；住所，住宅
گلستان	（阳）	花园
ربز	（阳）	鸟鸣声，啾啾声
شومه	（阴）	饲料，食料，食物
موسم	（阳）	季，季节
رژېدل	（不及）	散落，落叶；下降，落下
نفس	（阳）	呼吸
وريځُ	（阴）	云，云彩
ناڅاپه	（副）	突然，出其不意，忽然
سنبل	（阳）	风信子（花）
بوی	（阳）	气（味）

سږمه	(阴)	鼻孔
گونگی	(形)	哑的
سوال	(阳)	问题；请求；乞讨
غفلت	(阳)	漫不经心，疏忽大意，不注意
برابرول (برابر یی کړ)	(及)	使均衡，使平等；供应；准备
قال	(阳)	空谈
گړۍ	(阴)	时候，时间，钟头；表，钟
تازه والی	(阳)	新鲜
سیل	(阳)	看景色；游逛，散步
مغرور	(形)	骄傲的

注释

1. په لومړی سر کښی 起初，早先；早年

2. نژدې و چه هلک تر اورگاډي لاندی شي 小男孩差一点被火车轧着

نژدې و چه ... 接近, 几乎, 差一点儿

3. د هلک پلار د اډیسن څخه ډېر خوښ شو. 小男孩的父亲非常感激爱迪生

له چا څخه خوښېدل 感激，感谢

4. اډیسن د برېښنا د څراغ په را ایستلو بریالی شو. 爱迪生发明了电灯

(ایستل) ویستل 发明

5. د برېښنا د قوې نه یې د برېښنا په څراغ کښی کار واخست. 他把电力应用在了电灯上。

له ... څخه کار اخستل 利用 … 使用 …

6. يوه ناتوانه مېږی تر ونې لاندی ځای ونيو 有一只可怜的蚂蚁在树下安了家。

ځای نيول 占地方，占位置；处在…

7. د ونو پاڼې په رژيدو شوې 树叶开始飘落了。也可说成 د ونو پاڼې مخ په

رژېدو شوې 后文用的是同样表达方式 ورېځې په گرځېدو او هوا په اورېدو شوه.

8. هغه و چه … 就这样，于是

9. څه به وشي ؟ 怎么样？如何？

10. هر پسرلي لره يو منی او هر منی ته يو پای شته. 有春就有秋，秋天也有头。

لره 是介词 ته 的另一种形式。

语法

时间状语从句（二）

1. 在…之前 (پخوا تر دې چه، مخکښی د دې نه چه، ترڅو چه), 例句:

ترڅو چه زه راځم، ته همدلته اوسه.

在我到来之前，你就待在这里。

ترڅو چه دی نه وي ليدلی، بل چا ته ور نه کړې.

你在见到他之前，不要（把它）交给别人。

مونږ بايد همدلته ودرېږو ترڅو چه هغه خلک راورسېږي.

我们应该在那些人到来之前原地等在这里。

پخوا تر دې چه پروفیسر څه ووایی ، دروازه بېرته شوه او یوه پېغله راننوتله .

在教授讲话之前，门开了，进来一位姑娘。

پخوا تر دې چه ښوونکي صاحب څه ورته ووایی ، هغه خپله گناه ومنله.

还没等老师说话，他就承认了自己的错误。

مخکښې د دې نه چه بیا غره ته راشو ، زه تا ته ټوپک او نښه وېشتل درزده کوم.

下次再上山之前，我教你射击打靶。

د مخه تر دې چه نندارتون وگورو ، باید لومړی زه په عمومی ډول د نندارتون په باره کښې څه معلومات درته وړاندی کړم .

在参观展览会之前，首先由我来把展览会的概况向大家作些介绍。

2. 在…之后（وروسته له دې نه چه） 例句：

وروسته له هغې چه دوی لرگی راټول کړل ، خپل کور ته لاړل .

拾柴之后，他们就回家了。

بنگ وروسته له دې نه چه څو معاذیر ووېل ، له پړانگی څخه د رخصتېدو په هڅه راولاړ شو.

班克说了几句道歉话之后，起身向普朗基告别。

جمیله وروسته له دې چه ټینگ عزم یی اختیار کړ ، بالکل آرامه وه.

贾米拉在拿定主意之后，倒是完全平静了。

练习　تمرين

1. 简介电灯的发明者:

(د برېښنا ثراغ د اختراع کوونکی په باره کښی یو ثو کرښې ولیکئ)

2. 回答问题:

(لاندی پوښتنو ته ځُوابونه ووایئ) :

١-بلبل د اوبو په سر ژوند کوي که د ونې پر ثانگی ؟

٢- بلبل او مېږی ثنگه یو د بل سره پېژندلی دی ؟

٣- کله چه مېږی په خپلو خوارو پسی گرځُېده ، بلبل ثه کول ؟

٤- منی چه راغی ، بلبل ولی ډېر وارخطا شو ؟

٥- بلبل چه مېږی ور په یاد شو ، ثه یی وکړل ؟

٦ - آیا منی او ژمی په مرغانو باندی سخت تېرېږي ؟ ولی؟

٧- مېږي ته ښایی چه د ناتوانه بلبل سره مرسته وکړي؟

٨- مېږی هم د بلبل په شان سندری (歌曲) ویلی شي ؟

٩-یوه هفته کېږی چه توریالی درس ته نه دی راغلی ، په ده ثه وشو؟

3. 用词造句:

(دا لاندی عبارات په جملو کښی راوړئ) :

نژدې دی چه　　په تلوار (سره)　　په ...بریالی کېدل

په ... بوخت(دی)　　په لومړی سر کښې　　له چا څخه خوښېدل

له ... څخه کار اخستل　　مخ په ... کېدل

4. 普译汉:

(دغه لاندې جملې په چینایي ژبه ترجمه کړئ):

۱ - توریالی تر هغې پورې ویده و تر څو چې لمر راوخاته.

۲ - ته باید په دې کار لاس پورې نه کړې تر څو چې ما سره دې خبرې نه وې کړې.

۳- تورپېکۍ پخوا تر دې چې زه یې مخه ونیسم له دروازې نه ووتله.

۴- ترڅو چې توریالی رارسېدلی نه وي، همدلته اوسېږه.

۵ - کله کله چې وزګار یم، غره ته خېژم.

۶- دا کار چې خلاص شي، بیا زه شانګهای ته ځُم.

۷- د بلبل خوږې نغمې (曲调) د خلکو د خوشحالۍ سبب ګرځي.

۸- هر وخت چې تا ته مناسب ښکاره شو، بیا راشه!

۹- متل: مېږی تر ځان لوی بار (重担, 担子) وړي.

۱۰- متل: موړ د وږي د حاله څه خبر دی.

5. 汉译普:

(لاندې جملې په پښتو ترجمه کړئ):

1) 当我同他谈话的时候，他把头扭了过去。

2) 当他进来时，我们正在吃饭。

3) 我一出门就看见了他。

4) 在我醒来之前，他已经去运动场了。

5) 爱迪生在火车到来之前，把小孩扶了起来。

6) 我来到北京之后，曾经给他写过一封信。

7) 每当夜莺在花间鸣叫时，蚂蚁在四处收集冬天的食物。

8) 狐狸逃跑之后，公鸡就从树上下来了。

9) 当我们在植树时，他们在浇花。(... ته اوبه ورکول)

10) 当巴里亚莱看电视时，土里亚莱在和同学们聊天。

پنځم لوست 第五课

فاتح

سکندر له ډېر قوت او ډېرو لښکرو سره ښار ته راغی. د ښار له خلکو سره یی څو ځله زورور جنگونه وکړل.

وروسته له ډېرو جگړو هغه د مړو په سرونو پښې کښېښودې او د لوی فاتح په حیث ښار ته ننووت.

دی ډېر په قهر و. ده غوښتل چه ښار لوټ کړي او قتل عام جوړ کړي. مگر دا کار ده و نشو کړی، ځکه چه په ښار کښی یو پټ قوت موجود و چه ده ور سره مقابله نشوه کولی.

دی چه ښار ته ننووت، په یوه ډېره ښکلی پېغله یی سترگې ونښتې او په یو ځل لیدو یی زړه بایلود.

دغه لوی فاتح چه د عشق او مینې په پنجو کښی گیر شو، بل راز شو او د خپلې معشوقې د خوښۍ دپاره یی د ښار د خلکو خدمت ته ملا وتړله.

دغه وخت دا معلومه شوه چه دی فاتح نه و، فاتح بل څوک و.

په رښتیا چه د عشق مقام ته رسېدل هم څه اسانه کار نه دی او د ښکلا په دربار کښی پادشاهی هم په تعظیم او احترام سر ټیټوي.

سکندر په یوه نظر بل راز کېږی او قهر و غضب خپل ځای مینې او محبت ته پرېږدي.

لغتونه

فاتح	（阳）	胜利者，征服者
لښکر (یا لښکرې)	（阳）	军队，军，部队
زورور	（形）	有力量的，强大的；激烈的，强烈的
جنگ	（阳）	战争，战斗；吵架
جگړه	（阴）	战争，战斗，交战
مړی	（阳）	死者；尸体
ایښودل (ږدی، کښېښې یې ښود)	（及）	放，搁，摆
حیث	（阳）	关系，对于；身份
ننوتل (ننوزی، ننووت)	（不及）	进入，进去，进来
قهر	（阳）	愤怒，怒气，激怒
لوټ	（阳）	抢，劫，袭击
عام قتل (قتل عام)	（阳）	大屠杀
مقابله	（阴）	比较，对照；抵抗，抗拒
پېغله	（阴）	姑娘，处女，（称呼）小姐
نښتل (نښلی، ویې نښت)	（不及）	贴；结合；击中；碰到，发生（战斗）
بایلل (و یې بایلود)	（及）	输，失败；丢掉，失掉
عشق	（阳）	爱情，爱

ګیرېدل(ګیر شو)	（不及）	陷入；落网；滞留
معشوقه	（阴）	爱人
خوښی	（阴）	高兴，愉快；喜欢
خدمت	（阳）	服务
ملا	（阴）	腰
تړل (ویی تاړه)	（及）	结，系；连接
مقام	（阳）	地方，地点；位置；级
دربار	（阳）	宫廷
تعظیم	（阳）	（给予）尊重,尊敬
احترام	（阳）	尊重，尊敬；荣誉，名誉
ټیټول (ټیټ یی کړ)		使低下；使降低
غصب	（阳）	愤怒，怒气；激怒
محبت	（阳）	爱情；恋爱

阅读

بوډۍ او شاهین

یوه پادشاه شاهین د ښکار دپاره ساتلی واو ډېر پام یی ور باندی کاوه.

ناڅاپه یوه ورځ والوت او د یوې بوډۍ په کور کښی ولګېده. بوډۍ ژر لاس ور واچاوه. شاهین یی ونیو. چه ور ته یی وکتل، مښوکه یی ور ته کږه ښکاره شوه ، نو بوډۍ وویل

چه په دې مبنوکه باندې به څنګه خوراک کوې؟ نوچاړه یې راواخستله. پاسنۍ مبنوکه یې ور نه پرېکړه. چه یې کښته او پورته مبنوکه یو شان برابره کړه، نو و یې ویل: "وشوه چه اوس به پرې دانې اخستلی شې."

چه پښو ته یې نظر وکړ. و یې ویل چه ته خو په پښو شل یې د دې نوکونو له سببه. نو ژر ژر یې نوکونه هم ور نه وتراشل.

پاچا خبر شو چه شاهین الوتلی دی. نو حکم یې وکړ چه که چا راوست انعام به ورکړم. چه خلکو لټاوه، د بوډۍ کره یې بیا موند. نو پاچا ته یې بوت او حال یې د بوډۍ د مینې ور ته بیان کړ.

چه پاچا شاهین ته وکتل، ډېر خپه شو. ولی نور یې هیڅ و نه ویل. مګر حکم یې وکړ چه دی بهر وباسئ.

لغتونه

بوډۍ	（阴）	老太婆，老夫人
شاهین	（阳）	大隼（打猎用）
لګېدل (ولګېده)	（不及）	（火）燃起；花费；碰，撞
پادشاه （یا پاچا)	（阳）	国王
مبنوکه	（阴）	鸟嘴，啄
چاړه	（阴）	刀，刀子
پاسنی	（形）	上面的，上边的

پرې کول (پرې یې کړ)	（及）	切，割，剪；截断
شل	（形）	瘫痪的
نوک	（阳）	手指甲；脚趾甲
تراشل (و یې تراشه)	（及）	切，削；刮；雕刻
انعام	（阳）	奖赏，奖励；恩惠
لټول (و یې لټاوه)	（及）	找，寻找，寻求；搜查，搜索
بیانول (بیان یې کړ)	（及）	解释，说明；叙述；说出
بهر	（副）	在外边；从外边，向外边

注释

1. په یوه ډېره ښکلې پېغله یې سترگې ونښتې. 他见到了一位非常美丽的姑娘。

په ... سترگې نښتل 发觉，注意到；目光触及

2. په یو ځل لیدو یې زړه بایلود. （亚历山大）对她一见钟情。

زړه پر چا بایلل (بایلود) 爱上（某人），钟情于

3. سکندر د عشق او مینې په پنجو کښې گیر شو. 亚历山大陷入了情网。

د ...په پنجو کښې گېرېدل 陷入…掌握之中

4. سکندر د ښار د خلکو خدمت ته ملا وتړله. 亚历山大决定为市民服务。

...ته ملا تړل 着手干，从事；担负；准备

5. په رښتیا چه... 确实是（这样的），真的（是）

6. ... ته سر ټیټول 向…低头，俯首；顺从，服从

7. سکندر په یوه نظر بل راز شو. 亚历山大转眼间变成了另一个样子。

په یوه نظر 转眼间

8. وشوه چه اوس به پرې داني اخستلی شې. 行了，现在你可以用嘴把谷粒拾起来了。

وشوه چه 好了，行了，成了

9. ...نظر کول 看，望，瞧；看一看

语 法

动词的对应性

动词的对应性指大多数不及物动词都有与其对应的及物动词。常见的不及物动词和及物动词的对应形式很多，可归纳为三类：

1. 单一动词和由 کېدل 和 کول 组成的合成动词，如：

及物		不及物	
（做）	کول	（成为）	کېدل
（使清洁）	پاکول	（变清洁）	پاکېدل
（使安静）	غلی کول	（安静下来）	غلی کېدل

（拿走）	وړل	（走）	تلل

注：由 کول+名词组成的合成动词，本身相当于不及物动词，不需要跟宾语，如： حرکت کول（动身）پيل کول（开始）

2. 由及物动词+名词组成的词组，分别表示"给，使"或"承受"两种对应的意义，如：

（打败）	(ته...) ماتې ورکول	（失败）	ماتې خوړل (کول، موندل)
（使振动）	(ته...) ټکان ورکول	（振动）	ټکان خوړل
（使喜欢）	(ته...) خوند ورکول	（喜欢，享受）	(له...څخه) خوند اخستل
（允许）	(ته...) اجازه ورکول	（得到许可）	(له...څخه) اجازه اخستل
（分手，道别）	(له...څخه) رخصتى اخستل (غوښتل)	（准假）	(ته...) رخصتى ورکول
（使受益）	(ته...) گټه رسول	（得益于）	(له...څخه) گټه اخستل

3. 动词+介词短语组成的固定表达方式，如：

及物		不及物	
（放弃）	له لاسه ورکول	（失掉）	له لاسه وتل
（搞到手）	لاس ته راوړل	（得到）	لاس ته راتلل
（搞到手）	ترلاسه کول	（得到）	ترلاسه کېدل
（使实现）	ترسره کول	（实现）	ترسره کېدل

سر ته رسېدل	（完成）	سر ته رسول	（使完成）
پای ته رسېدل	（结束）	پای ته رسول	（使结束）
منځ ته راتلل	（出现）	منځ ته راوړل	（引起）
له منځه تلل	（消失）	له منځه وړل	（消除）
په کار لوېدل	（开始工作）	په کار اچول	（使开始工作）
په ځمکه غورځېدل	（跌倒）	په ځمکه غورځول	（使跌倒）
پر مخ تلل	（前进）	پر مخ بيول	（推进）

练 习 تمرين

1. 为动词变位（一般过去时）：

(په قوس کښی مصدرونو څخه مطلقه ماضی گردان کړئ)

۱- تا خپل کتابونه دوی ته (ورکول) ؟

۲-څو هفتې مخکښی مو په شانگهای کښی سره (ليدل).

۳- لی مينگ د پښتو ژبې د زده کړې دپاره کابل ته (استول کېدل)

۴- پرون ملالۍ او تورپېکۍ پاکستان ته (تلل)

۵- د کوټې کړکۍ يی (ماتول)

۶- زنگ (وهل کېدل) ، شاگردان ټولګي ته (ننوتل)او په خپلو ځايونو

(کښېناستل)　　　(شاگرد 学生)

۷- پرو سږکال ستاسی په کلی کښی نور کورونه (جوړېدل)

۸- هغې خپله ښکلی دریشی نورو نجونو ته (ښودل)

۹-پرون توريالی لوبې کولې، (لوېدل) او پښه يې (ماتېدل)، دی مې ډاکتر ته (وړل)

2.　把下列词组译成普文:

(دغه لاندی عبارتونه په پښتو ترجمه کړئ)

例如　　一起　　到处　　入学　　爬山

男女老少　　鹦鹉学舌　　无所畏惧　　日益　　近日（这几天）

3.　用词造句:

(دغه لادی لغتونه په جملو کښی راوړئ):

امتحان ورکول　　　(له ...څخه) گټه اخستل

(... ته) گټه رسول　　　پای ته رسېدل

پای ته رسول　　　(له ...څخه) کار اخستل

4.　普译汉:

(لاندی جملې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

د پښتو متل دی چه لږ ويل ډېر کول، مطلب دا دی چه بايد وينا لږه او کار ډېر وي. ځينی خلک فکرکوي چه يوازی پوهنه، بې له کار د يو ملت د لوړوالی سبب

کیدای شي. مگر نه! داسی نه ده. که د پوهې سره عمل نه وي، نو بیا له پوهې څخه دومره گټه نه اخستل کېږي. ژوندون د جگړی میدان دی، هر څوک باید په دې میدان کښې په زړه ورتوب کار وکړي. مونږ باید د ارادې له قوت څخه پوره کار واخلو او دغه قوت بې ځایه استعمال نه کړو. دا نړۍ د کار نړۍ ده. مونږ باید په تشه وینا قناعت و نه کړو، بلکه په کار دی چه له وینا څخه زیات کار وکړو.

5. 汉译普:

(لاندې جملې په پښتو ترجمه کړئ):

1) 土里亚莱是以医生的身份在足球队里工作的。
2) 今天天气很冷，大概要下雪。
3) 他们工作干得一天比一天好。
4) （你们）要好好保护这些花草，不要践踏它们。
5) 注意别把杯子打碎了。
6) 请你们不要高声说话，这里是医院。
7) 当兹马莱上大学的时候，你在什么地方？
8) 这本书我读完后就给你。
9) 你知道吗，巴里亚莱已经去南京了。
10) 我已经对他讲过两三次了，但他不听我的话。

第六课　شپږم لوست

پښتانه، حاکم او امیر

داسی وایی چه د امیر عبدالرحمن خان په وخت کښی شینوارو ته یو حاکم مقرر شو. ویل کېږي چه د حاکم صاحب د چرگ غوښه او وریجې ډېرې خوښې وې. نو د خلکو نه به یی چرگان، غوړي او وریجې غوښتې. داسی ویل کېږي چه د دغه ځای خلکو څو وارې ده ته عذر وکړ. خو سړی خپله رویه بدله نکړه. په آخر کښی خلک تنگ شول.

کوم یوه ته یی وویل چه و یی وژني. نو په ټوپک یی وویشت او مړ یی کړ. امیر عبدالرحمن خان چه د دې پېښې نه خبر شو ، نو په ډېر تشدد او غصې سره یی حکم وکړ چه د حاکم قاتلان دې راوستل شي. دا وه چه د سړي وژونکی په ډېره بېړه سره راوستل شول او امیر صاحب ته وړاندې کړی شول. امیر صاحب ور ته وویل: "زما حاکم تاسی وژلی دی! تاسی ما نه پېژنئ، زه عبدالرحمن یم!" زه به تاسی سره خپل سلوک وکړم!" د امیر صاحب دا خیال دی چه دوی به اوس منکرېږي او دی به یی په دې سیاست قائل کړي.

د بندیانو له ډلې نه یو په ډېر ډاډه زړه ور وړاندی شو او ویی ویل:

"صاحب! هو ما وژلی دی."

امير: "ولی! ستا ..."

بندی: "که اجازه وي، زه به حقيقت بيان کړم. نور امير صاحب اختيار لري."

امير (په ډېر قهر سره): "ښه، وايه!"

بندی: "صاحب! ما حاکم د امير صاحب د مخالفت دپاره نه دی وژلی. مونږ د حاکم صاحب ډېر قدر او عزت کاوه او د ده هر قسم خدمت ته تيار وو. ولی د ده چرگان ډېر خوښ وو. د مونږ نه به يی چرگان په زور غوښتل. که مونږ هر څومره ده ته ووېل او جرگه مو ور باندی وکړه چه مونږ تيار يو چه تا ته پسونه حلال کړو، مېلمستيا درکړو او نور خدمت دې وکړو. چرگان څه کوې؟ چرگان د گيدړو خوراک دی. زمونږ پادشاه زمری دی او مونږ پښتانه پړانگان يو. د دې نه لاس واخله! مگر ده نه منله، نو دی گيدړو. گيدړ او زمری او پړانگان سره نه چلېږي. نو مونږ وواژه. نور امير صاحب اختيار لري."

هر څومره چه بندي دا تقرير آخر ته رساوه، د اميرصاحب په تريو تندی کښی پراختيا پيدا کېده. د تقرير په خلاصېدو سره يی وخندل، او بنديان يی ايله کړل او کور ته يی رخصت کړل.

لغتونه

حاکم	(阳)	(地方)长官
امیر	(阳)	埃米尔
شینواری	(阳)	辛瓦里(部落)
مقرر	(形)	被任命的；被指定的
غوړي	(阴)	奶油，黄油
عذر	(阳)	(请求)原谅，饶恕
تنګ	(形)	窄的，狭窄的；不足的；苦恼的
رویه	(阴)	行为；对待；态度
وژل (وژنی، ویې واژه)	(及)	打死，杀死，杀害
ټوپک (یا توپک)	(阳)	枪,枪支
ویشتل (ولی، ویې ویشت)	(及)	投，扔；打，击；射击
مړ (مړه، مړه، مړې)	(形)	死的，已死的
پېښه	(阴)	事情，事件，事故；发生
خبرېدل (خبر شو)	(不及)	被通知，被告知；得知
تشدد	(阳)	强力，暴力；粗暴
غصه	(阴)	愤怒，怒气；盛怒；伤心

杀人者，凶手；杀人犯	（阳）	قاتل
杀人者，凶手	（阳）	وژونکی
急忙，紧急；快，火速	（阴）	بیړه
想象，推测；思想；见解	（阳）	خیال
政治；行为；手腕	（阳）	سیاست
承认的；同意的；信服的	（形）	قائل
组；队；群；集团	（阴）	ډله
放心的；坚信的，有把握的	（形）	ډاډه
许可，准许，允许；批准	（阴）	اجازه
自由；选择；权力，权限	（阳）	اختیار
反对，反抗；相反	（阳）	مخالفت
力量，实力，强力	（阳）	زور
绵羊；羊	（阳）	پسه
获准许的；（按照伊斯兰法典）许可的	（形）	حلال
说，声明；承认	（阳）	تقریر
酸的；咸的	（形）	تریو (تروه، تروه، تروی)
额，前额	（阳）	تندی

پراختيا	（阴）	广阔，宽广；扩大，增大；发展，开展
پيدا کېدل	（不及）	出现，现出；建立
ايله	（形）	自由的，解脱的
رخصتول (رخصت يې کړ)	（及）	放走，放…过去

阅读

د غله څخه پټېدل

يوه ورځ يو غل د نصرالدين کره ور واوښت. نصرالدين غل وليد او په يوه صندوق کښې پټ شو. غله ټول کور ولټاوه، خو د وړلو کوم شی يې و نه موند. په پای کښې يې صندوق پرانيست او نصرالدين يې وليد. غله ور ته وويل: "اوه! په صندوق کښې څه کوې؟" نصرالدين داسې اعتراف وکړ: "زه شرمېږم چه زما په کور کښې ستا دخوښې هيڅ شی هم نه و، نو لدې امله زه دلته پټ شوم."

لغتونه

غل	（阳）	贼，小偷，扒手
پټېدل (پټ شو)	（不及）	藏，躲藏，隐藏；被覆盖
صندوق	（阳）	箱子；柜子；基金
پرانستل (پرا يې نيست)	（及）	开，打开；开放

承认，自认；忏悔	（阳）	اعتراف
羞于，耻于，害臊	（不及）	شرمېدل (شرم شو)

注释

1. دا ده چه … 就这样，于是

2. زه به تاسی سره خپل سلوک وکړم. 我要叫你们知道我的厉害！

سلوک کول 对待；对付

3. دی به یې په دې سیاست قائل کړي. 他将用这个办法说服他们。

په … قائلول 用…说服；用…迫使承认（信服）

4. نور امیر صاحب اختیار لري. 然后就全凭埃米尔发落（处置）吧。

5. جرگه مو ور باندی وکړه چه … 我们为他召开过部落代表参加的大会。

ورباندی 表示大会的直接对象。

6. گیدړ او زمری او پړانگان سره نه چلېږي. 狐狸同狮子、豹子搞不到一起（无法相处）

7. هر څومره چه بندی دا تقریر آخر ته رساوه، 当犯人快要把话说完的时候，

پای ته رسول = آخر ته رسول 结束。该句用的是过去进行时态。

8. د … په تریو تندی کښې پراختیا پیدا کېده. （某人）紧锁着的眉头渐渐舒展开来。该句也是用的过去进行时态。

语 法

不定人称句

不定人称句是一种没有确切主语的句子，其谓语动词总是用第三人称复数。这种句子是在不强调主语，或不必说出主语的情况下使用，有时用来作讲故事的开头语，如:

هر هغه مشق، عمل او فعالیت چه د لاس، پښو، زړه، مغزو، پلو او غړیو په واسطه کېږي ، هغه کار بولی.

凡是通过手、脚、心、脑、血管和肢体产生的操作、行为和活动，人们都称之为工作。

په تاریخ سوری کښی راوړي چه امیر کروړ د امیر پولاد سوری زوی و.

《苏里历史》中记载，埃米尔. 克鲁尔是埃米尔. 普拉德. 苏里之子。

په باد راغلی په باد تللی. 他们来去如风。

وایی چه یوه ورځ زمری، لېوه او گېدړه یو ځای په ښکار ووتل...

据说有一天狮子、狼和狐狸外出打猎 …

راوړی یی دی چه سلطان محمود د ځوانۍ په ورځو کښی یو بڼ جوړ کړ.

据说苏丹. 马赫茂德年轻时修建了一座花园。

练 习 تمرين

1. 回答下列问题:

(لاندی پوښتنو ته ځوابونه ووايئ)

١- حاکم د چا له خوا مقرر شو؟

٢-شينوارو ولی غوښتل چه حاکم ووژنی ؟

٣- آيا دا کار يی د امير د مخالفت دپاره وکړ ؟

٤- آيا شيوارو دمخه په حاکم باندی جرگه وکړه؟ حاکم صاحب د دوی غوښتنه ومنله ؟

٥- وروسته له دې چه بندی حقيقت بيان کړ، امير صاحب خوښ شو که څنگه ؟

٦-ملا نصرالدين ولی ځان په صندوق کښی پټ کړ ؟

2. 普译中:

(لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ):

١- اجازه ده ؟

٢-اجازه ده چه ولاړشم ؟

٣-اجازه راکړئ چه مونږ هم ستاسی سره يو ځای ولاړ شوو.

٤-تاسی د بريالی څخه اجازه واخستله ؟

٥ -متل :راتگ په اراده، بېرته تگ په اجازه.

3. 动词变位:

(دغه لاندی مصدرونه گردان کرئ):

١-زما ساعت درېدلی دی، خو پنځه دقیقې مخکښی یی کار (کول)

٢-کله چه مې تېلفون (کول)، بریالی کوټې ته راننووت.

٣- پرون مو ماښامی ډوډۍ په اوو بجو (خوړل).

٤-کله چه مې بریالی ولید، په یوه دکان کښی یی شیان (اخستل)

٥-څراغ (مړل)، په کوټه کښی توره تیاره وه.

٦-آیا په دې پوهېږئ چه د برېښنا څراغ چا اختراع (کول) ؟

٧- ستر دیوال ډېر لېری دی، نو ځکه سړی پلی (نه تلل)، باید په موټر کښی ولاړ شی.

٨-دا کار په خپله کولی شم، لازم نه دی چه را سره مرسته (کول).

٩-څه وخت چه دا خبر راورسېد، مونږ ټول (حیرانېدل)

١٠-دوی دواړه حیران وو چه څه (کول)

4. 填空:

(په لاندینیو جملو کښی خالی ځایونه ډک کړئ):

١- ښه به دا وي چه ... هغه ... پوښتنه وکړی.

٢- معلم صاحب توریالی چېرته لېږلی دی؟ په بریالی ... یی لېږلی دی.

۳-مونږ ... دې نه پوهېږو چه دا کتاب چا لیکلی دی.

۴-تاسی پرون ښار ته ... څه شی ... تللی وئ

۵-د بېجینګ منی د نورو فصلونو ... نسبت ښکلی دی.

۶-توریالی نسبت نورو هلکانو ... هم زیات خوري او هم زیات کار کوي.

۷- مونږ ستاسی ... لیدلو ډېر خوښ شوو.

۸- بریالی د توریالی لاس ونیو او ...ځمکی... یی را پورته کړ.

۹-تورپېکۍ عادت لري چه هره ورځ ... ټاکلی وخت ... مخکښی ښوونځی ته ورسېږي.

۱۰- هر څوک چه ... نورو خلکو ... مینه لري او مرسته ور ... کوي، نور خلک هم ور ... مینه کوي.

5. 中译普:

(دغه لاندې جملې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

1) 你所听到的都不是事实。

2) 听说明年有一位阿富汗老师给我们上课。

3) 传说很久以前在黄河边上住着一位老渔夫。

4) 为了自己和家人的身体健康他戒了烟。(له ...څخه لاس اخیستل)

5) 土里亚莱病得很厉害，必须马上送到医院去。

6) 你最好不要和他谈论这件事，因为这事与他毫不相干。

(له ... سره اړه لرل)

7) 听说土里亚莱是个勇敢的人，我很想亲眼见见他。

8) 不要问我，我对这件事一无所知。

9) 你们已经完成了(سر ته رسول)自己的任务，现在可以回家了。

10) 他已经两天没吃东西了，身体很虚弱。

第七课　اووم لوست

د زانگو تر قبرڅخه پورې د علم لټه وکړئ

یو زوړ سړی چه عمر یې ۷۸ کلونو پورې رسېدلی و، د ناروغۍ په کټ کښې پروت او مرگ ته نژدې و. پدې وخت کښې یې یو پوه دوست پوښتنې ته راغی.

ناروغ سړی ورته وویل: " که د هغې یوې مسئلې په هکله را ته معلومات راکړې چه څو ورځې مخکښې مې درنه پوښتنه کړې وه، نو ډېر به خوښ شم." پوه سړي ورته وویل: "گرانه وروره، اوس ستا د دې کمزورۍ او ناروغۍ په وخت کښې د هغې علمي مسئلې معلومات تا ته څه په کار دي؟"

ناروغ په ډېره خواشینۍ ځواب ورکړ: " په دې دوو خبرو کښې کومه یوه ښه ده: په مسئله پوه شم او مړ شم او که د ناپوهۍ په حال کښې سترگې د نړۍ څخه پټې کړم؟"

پوه سړی د هغې علمي مسئلې په هکله ورته معلومات ورکړل او د ځای نه پاڅېد او بهر خوا ته روان شو. څو قدمه وړاندې لا تللی نه و چه د ناروغ د کور څخه د ژړا غږ پورته شو. پوه سړی په ډېره بېړه بېرته راغی. و یې لیدل چه ناروغ سترگې د نړۍ څخه پټې کړې دي.

هغه سړی چه د مرگ تر وروستۍ سلگۍ پورې د زده کړې او پوهې تږی و، هغه ابوریحان البیروني، د افغانستان د ډېرو لویو فیلسوفانو او ریاضي پوهانو څخه و.

کاله ژوند یې وکړ او ۱۱۳ توکه کتابونه یې لیکلي دي. دا کتابونه په راز راز مسائلو کښې و، لکه طب، ریاضي، تاریخ، جغرافیه او داسې نور. سره ددې چه نژدې یو زر کلونه د ابوریحان د زماني څخه تېرېږي، اوس هم د هغه کتابونه او آثار د فکر د نظره تازه دي او د دغه نامتو لیکوال او فیلسوف د کتابونو څخه اوس هم ډېر پوهان او پوهنتونونه کار اخلي.

البیروني به تل د کائناتو او موجوداتو په هکله فکر او غور کاوه. هغه به تل کوښښ کاوه چه د هغو شیانو په هکله معلومات لاس ته راوړي او کتاب پکښې ولیکي چه تر اوسه پرې بشر نه پوهېده. البیروني د جهل او ناپوهۍ کلک دښمن و. په همدې اساس ویلی شو چه په تېره شوي او اوسنۍ زمانه کښې د ابوریحان البیروني په څېر به ډېر کم پوهان پیدا شوي وي.

لغتونه

زانګو	(阴)	摇篮
قبر	(阳)	坟墓
لټه	(阴)	寻求，追求；努力；渴望
کټ	(阳)	床
مسئله	(阴)	问题；课题，题目
هکله	(阴)	关于…，在…方面

مخکښی	（副）	往前，向前；前面，在前面
کمزوري	（阴）	虚弱，孱弱，没力气
علمی	（形）	科学的；有学问的
خواشیني	（阴）	遗憾，委屈；伤心，痛心
ناپوهه	（阴）	无知，愚昧；不聪明
قدم	（阳）	步，步伐，脚步
غږ	（阳）	声音，音响；嗓音；叫喊声
وروستی	（形）	最后的，最终的，末尾的
سلگی	（阴）	奄奄一息；呜咽，啜泣
فیلسوف	（阳）	哲学家
ریاضی	（阴）	数学
ریاضی پوه	（阳）	数学家
ټوک	（阳）	块；卷，册
طب	（阳）	医学
جغرافیه	（阴）	地理；地理学
آثار	（阳、复）	古物，古迹；著作，作品
نظر	（阳）	眼光，目光；眼力；观点，看法；监视

نامتو	（形）	著名的；杰出的
لیکوال	（阳）	作家
کائنات	（阳、复）	宇宙；自然界；本性，天性
غور	（阳）	讨论，商量；审查；思索；注意
بشر	（阳）	人类
جهل	（阳）	不学无术，愚昧无知
کلک	（形）	硬的，坚硬的；强硬的，坚决的
ځبر	（阳）	相同；相似

阅读

ننواتې

د افغانستان په پاچايانو کښې يو هم سلطان محمود غزنوی ډېر مشهور و. دی اوه لس ځلې هندوستان ته لاړ. هر ځل به يې ملکونه نيول او د اسلام دين به يې خپراوه. غزنی کښې به يې کله کله ښکار هم کاوه. يو ځل يې يوه غرڅه ښکار کړه. زخمي غرڅه د يوه شپون کېږدۍ ته ننوته. شپون پرې زړه وسو او په غېږ کښې يې ونيوله. پاچا کېږدۍ ته ورپسې ننووت او له شپون څخه يې غرڅه وغوښتله. شپون سمدلاسه ولاړ شو او ورته يې وويل: "غرڅه ما ته پناه راوړې ده. زه پښتون يم او مجبور يم چه ځان او مال ترې قربان کړم او غرڅه چا ته ور نه کړم." سلطان چه دا خبره واورېده، په خندا شو او

له کېږدۍ څخه ووت.

لغتونه

ننواته (ننواتې)	（阴）	请求原谅；请求保护
هندوستان	（阳）	印度
خپرول (خپور يې کړ)	（及）	散开，散布；打开；铺开；扩张
غزنی	（阳）	加兹尼（地名）
غرڅه	（阳）	野山羊
زخمي	（形）	受伤的，负伤的，带彩的
شپون	（阳）	牧羊人
کېږدۍ	（阴）	（黑色的）帐篷
سول (سوځي، وسو)	（不及）	燃，燃着；着火
غېږ	（阴）	怀抱；拥抱
پناه	（阴）	保护，庇护；避难
مجبور	（形）	必须的，应当的；不得不…的
قربان	（阳）	牺牲；祭祀
خندا	（阴）	笑；笑声

注释

1. سترګې د نړۍ څخه پټول 去世，逝世，辞世

2. څو قدمه وړاندی لا تللی نه و 他还没有往前走几步就…

لا … نه … چه… 尚未…就… 如: دوی ورځنی لا نه وی تللی چه هغه راغی.

3. اوس هم د هغه کتابونه او آثار د فکر د نظره تازه دي 他的书籍和作品的思想在当代也是新鲜的。

4. له … څخه کار اخستل 利用，使用，运用，应用

5. په همدې اساس ویلی شو چه د ده په څېر ډېر کم پوهان پیدا شوی وي. 据此我们可以说，像他这样的学者是极少的（即使有也极少）。该句的宾语从句用的是表示判断和推测的语气。

6. پر چا زړه سول (سوځل) 同情…，怜悯…

7. په غېږ کښی نیول 抱，拥抱

8. غرڅه ما ته پناه راوړی ده. 野山羊是向我寻求庇护来的。

… ته پناه وړل 向…寻求庇护，向…请求避难；躲藏，隐藏

语 法

让步状语从句

由表示“虽然，尽管，既然”等意思的连接词引起的从句叫做让步状语从句。常见的连接词有 که څه هم …خو (مگر)، که څه هم … بیا هم ، سره له دې چه …

例句: سره له دې چه ... خو (مگر) ، بیاهم

که څه هم کورنی کار سخت دی ، بیا مې هم کړی دی.

虽然家庭作业难，我还是做了。

که څه هم د دې کتاب یوه نسخه زما په لاس کښی شته ، مگر یو څه نیمگړې ده.

虽然我手头上有这本书，但有点残缺。

فتح خان که څه هم ټپی و ، خو له جنگه پاتی نه شو.

尽管法塔.汗受伤了，但不下战场。

سره له دې چه کورنی کار سخت دی ، بیا مې هم کړی دی.

虽然家庭作业难，我还是做了。

سره لدې چه د پښتو زیات نکلونه او قصې د جنگونو او جگړو په باره کښی دي ، مگر په دغو نکلونو او قصو کښی خواږه او د مینې ډک شعرونه او سندرې شته.

尽管普什图语的传说和故事多数是关于战争的，但在这些传说和故事之中也有充满甜蜜爱情的诗篇和歌谣。

سره له دې چه زمونږ سترگې په دې خبره خړې دي ، خو د ویلو او ښکاره کولو څخه یې رغون نشته.

尽管我们对这事感到难为情，但还是得把他说出来。

سره له دې چه څو نارې ورپسی وشوې ، خو د هغې کومه پته و نه لگېده.

尽管有人喊了她几声，但她却没有一点儿回应。

练 习 تمرين

1. 回答下列问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه ووایئ):

۱- ابوریحان البیرونی څوک و ؟

۲-ابوریحان البیرونی چه د ناروغی په کټ کښی پروت و، څوک د ده پوښتني ته ورغی ؟

۳-پوه سړی د علمی مسئلی په هکله البیرونی ته معلومات ورکړل او که نه ؟

۴- په اوسنۍ زمانه کښی خلک لا هم دالبیرونی له کتابونو څخه کار اخلي ؟

۵- ابوریحان څو کلن و چه له دنیا څخه یی سترگې پټې کړې ؟

۶- سلطان محمود غزنوی په هندوستان کښی څه وکړل ؟

۷- سلطان محمود غزنوی به چېرته ښکار کاوه ؟

۸- زخمی غرڅه چا ته پناه یووړه ؟

۹-پښتون شپون زخمی غرڅه سلطان محمود ته ورکړه ؟

۱۰- سلطان محمود چه د شپانه خبره واورېدله ، څه یی وکړل ؟

2. 阅读并为动词变位:

(دغه لاندی کرښې ولولئ او په قوس کښی مصدرونه گردان کړئ):

پخوانیو انسانانو هم غوښتل چه په هوا (الوتل)، نو کله به یی د مرغانو بڼې په ځان پوری نښلولی او کله به یی ځان ته وزرونه (جوړول). دغه کوښښ په ټوله نړۍ کښی روان و، تر څو چه په ۱۹۰۳ع کال په امریکا کښی دوه وروڼه په دغه لوړ مقصد (کامیابېدل) او د ماشین الوتکه یی (جوړول). دا لومړی ځل و چه انسانانو په خپله غوښتنه د الوتلو له ماشین څخه کار (اخستل). دغه ماشین په لومړی سر کښی نیمگړی و، خو بیا وروسته د پوهانو د فکر په قوت (بشپړېدل) او الوتکه اوسنی شکل ته (رارسېدل)

3. 普译汉:

(لاندی جملې په چینایی ژبه واړوئ):

۱-سره له دې چه دوی د ډېرو مشکلاتو سره مخامخ شوی وو، خو بیا هم خپله وظیفه یی په خپل وخت سر ته ورسوله.

۲- سره له دې چه هغه شتمن دی، خو بیا هم د لباس په باب کښی تکلیف نه خوښوی.

۳-سره له دې چه احمد زیار وایست، بیا هم کامیاب نه شو.

۴-سره له دې چه اوږده لاره یی ووهله، خو ستړی نه و.

۵-که څه هم هیڅ یخ نشته، بیا هم ده وړین کالی اغوستی دی.

۶-که څه هم زړه به یی کېده چه ښار ته ولاړشی، مگر بریالی به یی مخه نیوله.

۷-که څه هم د دې هلک خبرې نورو کوچنيانو ته عادی خبرې ښکاری، مگر ما ته ډېر ارزښت لري.

۸- زه هېڅکله خپل ښوونکی نه هېروم ، که څه هم ډېر کلونه وشول چه هغه مې ندی لیدلی.

۹-توریالی سره له ټولو بد یو ښه سړی دی.

۱۰-تر ناپوهه دوست پوه دښمن (敌人) ښه دی.

۱۱-متل: کتابونه دریابونه (海) (谚语).

4. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو واړوئ):

1) 如果天气好的话，我们明天将去长城。

2) 他病了，所以没来踢足球。

3) 吐尔佩凯是班上学习最好的学生，所以她应该帮助其他同学。

4) 老师一进门就告诉了我们这个好消息。(زېری ورکول)

5) 如果她妈妈五点钟之前不回家，她将自己做饭。

6) 虽然天气很糟，我们却玩得很好。(ساعت تېری)

7) 在你妈妈回来之前，你必须待在床上。

8) 在他告诉我之前，我对此事一无所知。

9) 尽管这项工作不是很难，你也不要掉以轻心。

10) 虽然苏丹. 马赫茂德亲自向牧羊人索要受伤的野山羊，但牧羊人却拒绝把野山羊给他。(له ... څخه ډډه کول)

第八课　اتم لوست

مېلمه پالنه

د مېلمه پاللو عادت په پښتنو کښې ډېر پخوانی او ډېر راسخ دی. مېلمه پالل هر پښتون د خپل ژوندانه ضروری برخه گڼي. پښتانه تر دې حده مېلمه پاللو ته اهميت ورکوي چه په کوم ځای او کوم حال کښې مېلمه نه شي پاللی هغه هيڅکله نه خوښوي. پښتانه اکثره په کليو کښې اوسېږي، ښاری استوگنه اکثره دوی نه خوښوي.

هر کلی ضرور دننه يا دباندی مسجد لري او د مسجد په خوا کښې حجره وي.

په هره حجره کښې شل ډېرش کټونه پراته وي او په هر کټ کښې د خوب کالی چه عموماً لاندستون، برستن او بالښت و، ايښی وي. د کلي خلک د خپلو مېلمنو سره هر سبا ماښام په دې حجره کښې کښېني او يو ځای ډوډۍ خوري.

د مېلمه پاللو او ډوډۍ ورکولو دپاره پښتانه زښت ډېر ښه دستور لري. د پښتنو مېلمه دا نه دی چه ضرور د دوی آشنا دې وي، نه! هر څوک او هر مسافر او لاروی چه کلي ته راشي، هغه د دوی مېلمه وي او پر دوی يې قدر لازم دی. دوی د مېلمنو په وجود ډېر فخرکوي. کليوال او کوربانه ړومبی مېلمه ته پاڅېږي، ستړی مشئ ور ته وايي، لاس ورکوي. که څه ټوپک يا سامان په شا لري، ترې اخلي يې، په خپل ځای کښې يې ږدي. چه مېلمه کښېني نو بيا ور سره مجلس کوي او پوښتنه ترې کوي چه څوک يې؟ څنگه

راغلي يې ؟ او داسی نور. د مخ او لاسونو مينځلو د پاره ور ته تودې اوبه راوړي، چای ور ته تياروي. ټينګېږي چه غرمه مونږ سره تېره کړه او ډېر کوښښ کوي چه شپه د دوی سره پاته شي. د دې احتراماتو او نمانځلو نتيجه دا وي چه سړی په افغانستان کښې دا خيال کوي چه په کور کښې يم.

لغتونه

مېلمه پالنه	（阴）	好客，殷勤招待
پالل	（及）	爱惜，爱护；教育，培养
راسخ	（形）	坚强的，坚决的，坚定的
حد	（阳）	界，疆界；界限，限度
اکثره	（阴）	很多人；大多数，大半
ښاری	（形）	城市的，城里的
	（阳）	城市居民，市民
استوګنه	（阴）	居住，居留
ضرور	（形）	必要的，需要的
	（副）	必须，需要，定要
مسجد	（阳）	清真寺
حجره	（阴）	室外招待客人的场所

عموماً	(副)	一般地，总的，大体上
لاندستون	(阳)	褥子，床垫
بړستن	(阴)	被子，被
بالښت	(阳)	枕头
زښت	(副)	很，甚；极，极其
دستور	(阳)	规则，规矩；惯例
مسافر	(阳)	旅行者，旅客
لاروی	(阳)	过路人，行人
فخر	(阳)	光荣，荣誉；引以为荣的事
کلیوال	(阳)	农村人，乡下人；农民
ړومبی	(形)	第一的，首先的
	(副)	先，首先；从前，已经
مینځل (و یی مینځه)	(及)	洗，洗涤
تیارول (تیار یی کړ)	(及)	准备，预备；准备好
ټینگېدل (ټینگ شو)	(不及)	变坚硬；巩固；坚持，坚决主张
نمانځل (و یی نمانځه)	(及)	培养，教养；尊重；抚爱

阅 读

د ټاگور نغمه

هغه ماشوم چه ډېرې ښايسته جامې اغوستې دي او د جواهرو قيمتى امېل يى په غاړه دى، ډېر ښکلى ښکاري ، مگر د نورو ماشومانو غوندى معصومانه لوبې نشي کولى او هغه خوشحالى ده هېره کړې ده.

دى چه هر قدم اخلى، دا ښايسته جامې يى په پښو کښې نښلى.

له ده سره تل دغه ډار ملگرى دى چه کالى يى په خاورو نشي. ځکه له نورو نه لرې گرځي او يوازې معلومېږي. د ده حرکت آزاد نه دى او له خاورو نه ډېره ډډه کوي.

د ماشومانو مورې! د ماشوم دغه راز پاک ساتل ماشوم ته زيان رسوي.

همدغه شى دې نه پرېږدي چه د ژوند په صحنه او د انسانانو په ډله کښې داخل شي.

لغتونه

نغمه	（阴）	曲调，调子
ښايسته	（形）	美丽的，漂亮的
جامه	（阴）	衣服

宝石；珠宝	（阳）	جواهر
贵的；贵重的	（形）	قیمتی
项链，颈饰；花环	（阳）	امېل
同样的，同类的；相似的	（形）	غوندی
类似，好像	（副）	
无辜地；天真地；纯朴地	（副）	معصومانه
恐惧，畏惧；害怕	（阳）	ډار
土壤，土地；领土，国土	（阴）	خاوره
边，旁边；侧面	（阴）	ډډه
损害，危害；损失	（阳）	زیان
场，景；舞台，活动舞台	（阴）	صحنه
进入，进去；加入	（不及）	داخلېدل (داخل شو)

注释

1. د کلی خلک د خپلو مېلمنو سره هر سبا ماښام په دې حجره کښی کښېني 每天从早到晚村民们都同客人坐在一起。

   هر سبا ماښام 每天从早到晚

2. دوی د مېلمنو په وجود ډېر فخر کوي 他们以客人的存在而感到光荣。

په ... فخر کول 为…感到光荣，把…引以为荣

3. ... ته لاس ورکول 向…伸出手，同…握手

4. ... دوی ټینگېږي چه 他们坚持要…他们坚决主张要…

5. دی چه هر قدم اخلي دا ښایسته جامې یې په پښو کښې نښلي 他每走一步，这漂亮衣服都绊他的脚。 په پښو کښې نښتل 绊脚

6. له ده سره تل دغه ډار ملگری دی چه کالي یې په خاورو ن نشي. 他总是害怕自己的衣服沾上泥土。 注意，从句要用否定语气，
如： زه ډارېږم چه ناوخت نشم.

7. له خاورو څخه ډېره ډډه کوي. 他极力避开泥土。

له ... څخه ډډه کول 躲避，给…让路；拒绝

语 法

原形动词在句子中的应用

原形动词在句子中可以当作阳性、复数名词应用，仍保留原来动词的词义。

1. 原形动词本身也可以带宾语和状语，构成词组或短语，如：

1） 带宾语：

کار کول او ډوډۍ نه خوړل د چا لاسه کېږي؟ 又干活又不吃饭，谁受得了？

زاړه سړی هلک ته کب نیول ور زده کړي و. 老人教会了男孩子捕鱼。

2） 带状语:

تر ليدو يى نه‌ليدل ښه دي. 不见他比见他要好。

دا د ښايست په مسابقو کښې گډون کول نه غواړي. 她不想参加选美比赛。

2. 原形动词（及其词组、短语）在句子中可以作主语、宾语、表语、介词宾语， 如:

1） 作主语:

دا خبره په خاصه پاملرنه ياد لرل په کار دي. 这话需要特别记住。

نور وخت په مباحثې او مناظرې تېرول په کار نه دي.

没有必要再花费时间争辩下去了。

2） 作宾语:

زه يو ښه مېز اخستل غواړم. 我想买一张好桌子。

تاسی له دې کار نه څه گټه اخستل په نظر کښې لرئ؟

你们打算从这件事里得到些好处吗?

3） 作表语:

د دولتی کارکوونکو ښه صفت د وظيفې پېژندل دي.

国家工作人员的优秀品质就是忠于职守。

4） 作介词宾语:

دوی د يوې ونې سيورى ته دمې کولو او سگرېټ څکلو دپاره کښېناستل.

他们在一棵树的树荫下坐了下来，休息一下，抽支烟。

د دغې خبرې په اورېدو د هغې له سترګو د اوښکو باران په بهېدو پیل وکړ.

听到这话，她就大哭起来，泪如雨下。

练 习 تمرین

1. 简介普什图民族的待客风俗。

(په پښتنو کښی د مېلمه پاللو عادت څنګه عادت دی؟ په پنځو کرښو کښی یی ولیکئ)

2. 翻译下列短语:

(لاندی عبارات په چینایی ژبه ترجمه کړئ) :

بهر خوا ته
په تېره زمانه کښی
زښت ډېر
دژړا غږ
په غېږ کښی
دننه یا دباندی
څو ورځې مخکښی

په اوسنۍ زمانه کښی
د ... په خوا کښی
په خپل ځای کښی
د ژوند وروستی سلګی
ښاری استوګنه
د ناروغۍ په کټ کښی
په همدې اساس

په ډېره بېړه
د خوب کالی
تر دې حده چه
راز راز
په کوم ځای او کوم حال کښی
د ناپوهی په حال کښی

3. 回答下列问题:

(لاندی پوښتنو ته ځوابونه ووایئ)

۱- پښتانه مېلمه پاللو ته ډېر اهمیت ورکوي؟

۲-پښتانه اکثره په ښارونو کښې اوسېږي که په کلیو کښې ؟

۳-هر څوک او هر مسافراو لاروی چه د پښتنو کلی ته راشي، د هغوی مېلمه کېدای شي ؟

۴-آیا پښتانه خپل مېلمانه ته د قدر په سترګه ګوري ؟

۵-مېلمه چه کښېني، کوربه څرنګه پوښتنې ترې کوي؟

۶-مسافرین او لارویان په پښتنو کښې د مېلمه پاللو له عادت څخه خوښ دي ؟

۷-هغه ماشوم چه ښکلې جامې اغوندي، د نورو ماشومانو سره یو ځای لوبې کویکه ور ځنې لرې ګرځي؟

۸-هغه ماشوم چه ښکلې جامې اغوندی ، له څه شي څخه ډارېږي ؟

۹- د ماشوم ډېر پاک ساتل ماشوم ته ګټه رسوي ؟

۱۰-ټاګور څوک و ؟

4. 普译汉:

(دغه لاندې جملې په چینایي ژبه ترجمه کړئ) :

۱- له کوم کار سره چه سړی مینه لري، نو د هغه کار کول ور ته ګران او سخت نه ښکاري.

۲- ده لومړی د ژورنالیزم سره مینه لرله ، خو وروسته یې د داستانو په لیکلو پیل وکړ. (ژورنالیزم 新闻 ، داستان 小说)

۳-نور نو دغه کار کولو ته کوم ضرورت نه‌لري، لاس ترې واخله.

۴- زه یو بنه تېلویزیون اخستل غواړم ، ما ته مصلحت وکړه.

۵- په وهلو څوک نه سمېږي. (متل)

۶- ډېر ویل څه په کار دی! (متل)

۷- سلطان سکندر یوه ورځ یوه سړی ته وویل: "ای لیونیه له ما نه څه
وغواړه!" (لیونی疯子)

لیوني وویل: "مچان مې ځوروي، حکم ور ته وکړه چه لاس راڅخه واخلي.
(مچ 苍蝇)

سلطان وویل: "څه وغواړه چه زما په حکم کښې دي"

لیوني وویل: "هر کله چه ته پر مچانو باندی حکم نه‌لرې، له تا څه و غواړم؟!"

5. 汉译普:

(دغه‌لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ) :

1) 我们可以步行去，不乘公共汽车。

2) 去年我祖父是乘火车来北京的，这次他打算乘飞机来。

3) 那时村子里没有水井，村民从很远的一条河里取水。

4) 巴里亚莱给我来过两封信，可是我们彼此从未见过面。

5) 虽然他昨晚睡得很晚，但今天还是起得很早。

6) 这故事我已经听过许多遍了，我不想再听了。

7) 他在这个学院教了十年书，大多数老师他都认识。

8) 这位伟大的学者去世了，但是他宝贵的书籍和作品却留了下来。

9) 进行体育运动对于人的身体健康是非常有益的。

10) 他们到果园去为了采摘苹果，但是他们看到苹果还没熟。

نهم لوس 第九课

باميان

بريالی: هوا توده شوه. زه غواړم چه دا جمعه باميانو ته ولاړ شم.

توريالی: ډېر ښه فکر دې کړی دی. که رښتيا در ته ووايم، زما هم له ډېرى مودې نه را په دې خوا دا په زړه کښې ده چه باميانو ته ولاړ شم. مگر له بده مرغه تر اوسه پورې دې ښکلی سيمې ته نه يم تللی.

بريالی: څنگه، باميانو ته هيڅ نه يې تللی؟

توريالی: نه، هيڅ نه يم تللی. مگر يو وار مې د هيواد په يوه مجله کښې د يوه خارجی ليکنه وليده چه ډېر خوند يې را ته راکړ. دې سړي ليکلی و چه باميان د افغانستان د مرکزی غرونو د سرونو په منځ کښې يوه ډېره ښکلی دره او د دغه هيواد د يوه ډېر لرغونی تمدن زانگو ده. دلته پدې دره کښې د افغانستان د لرغونی تمدن د نښو څخه هغه دوه ډېر لوی لوی بتان دي چه په نړۍ کښې يې ساری ډېر کم ليدل کېږي. دا بتان په دې ښکلی دره کښې تر پېړيو پېړيو دمخه جوړ شوی او تر اوسه لا هم هغسی ولاړ دي.

دلته پدې دره کښې تازه هوا، ښکلی منظرې، رڼې اوبه او شنه بوټی د سيلانی دپاره د زړه قوت دی.

وروسته د دې ليکنې د لوستلو نه ما ته ډېر زيات شوق پيدا شو چه بايد باميان و وينم.

بریالی: انډیواله! یوازې بامیان څه چه د بامیانو لاره هم په دې ورځو کښې ډېره په زړه پورې ده. ځکه څنګه چه د متکه د پله نه تېر شي، زیاتې نو سیند، غر، ځنګل او نور طبیعي مناظر چه په لیدو یې د سړي زړه باغ باغ کېږي، را سره ملګرې دي. د غور بند ښکلې درې او بڼونه پدې ورځو کښې د هر چا د پاره د لیدلو دي. هلته په هر باغ او هره بانډه کښې د روانو اوبو په غاړه داسې کیف شته چه سړی په مستۍ راولي. دغه ډول د شیبر د غاښي سړې اوبه او د دغه ځای د شاوخوا سپینې واورې د سړي روح تازه کوي. دلته بر سېره پدې د دغه ځای د خلکو ژوند هم ډېر په زړه پورې دی او د هغوی ثقافت سره آشنایي ډېره ضرور ده.

توریالی: بس، داسې چه ده، نو راتلونکې جمعې ته ګډ سره وخوځېږو.

بریالی: ډېره ښه ده. د جمعې په ورځ د سهار په پنځو بجو زمونږ یا ستاسې له ځایه پاخېږو او ځو.

لغتونه

بامیان	（阳）	巴米扬（地名）
سیمه	（阳）	区域，地区，地带
مجله	（阴）	杂志
خارجي	（形）	外面的；外国的；对外的；
	（阳）	外国人
لیکنه	（阴）	文章，作品；题词

中心的，中部的；中央的	（形）	مرکزي
谷，山谷；盆地	（阴）	دره
文明	（阳）	تمدن
偶像；佛像	（阳）	بت
相同者；同等的，一样的；对于	（阳）	ساری
世纪	（阴）	پېړۍ
那样，那个样子	（副）	هغسی
（草）丛；植物	（阳）	بوټی
观光者；旅游者	（阳）	سیلانی
甘愿，乐意；兴趣，热心	（阳）	شوق
桥，桥梁	（阳）	پل
树林，小林，丛林；森林	（阳）	ځُنګل
古尔班德（地名）	（阳）	غوربند
享乐，愉快，喜悦	（阳）	کیف
醉，醉酒；兴奋，刺激	（阴）	مستي
山顶，顶峰，山峰；山隘，山口	（阳）	غاښی
附近，周围	（阴）	شا و خوا
精神；心灵	（阳）	روح
除…以外，加上，…以上	（介）	بر سېره
文化	（阳）	ثقافت

آشنايي	（阴）	友谊，友好；认识，熟悉
بس	（形）	足够的，十足的
	（副）	足够，够了
خوځېدل (خوځېږي، وخوځېده)	（不及）	动，移动，走动；动身

阅 读

خلک او شاعر

يوه ورځ هغه لوی میدان هغه لوړ غره ته وویل: "ستا په وچولی کښی د ژوند نښه هیڅ نشته. ستا په مخ باندی همیشه د بادونو څپېړي لګېږي."

په همدغه وخت کښی د ولس خلکو شاعر ته وویل: "ستا سر و کار تل له خیال او اندیښنو سره دی او ستا وجود هیڅ نه دی په کار."

غره په ځواب کښی وویل: زه یم چه ستا له سینې نه هر راز بوټی را کاږم، د طوفانی وریځو مخه نیسم. پخپلو ګوتو د واورو بخری جوړوم او ذخیره کوم یې. زما له سینې څخه د اوبو لښتی روانېږي او تا ته د ژوند پیغام دروړي."

شاعر هم خلکو ته وویل: "پرېږدئ چه زه سر په زنګانه کېږدم او فکر وکړم. آیا تاسو نه وینئ چه زما د زړه له چینې نه ډېرې خوږې اوبه را خوټېږي چه د بشر تنده ماتوي."

لغتونه

شاعر	（阳）	诗人

وچولی	（阳）	前额
همېشه	（副）	总是，始终，经常；永远
څپېړه	（阴）	耳光，嘴巴
سروکار	（阳）	关系
اندېښنه	（阴）	不安，焦急；关注；思考，远见
سينه	（阴）	胸，胸膛；胸怀
طوفانی	（形）	暴风的，暴风雨的
بڅری	（阳）	（火）花；（雪）花；飞沫
ذخيره	（阳）	储存；储蓄
لښتی	（阳）	小流，小溪；小渠
پيغام	（阳）	信息；信函；宣言（书）
زنګون (زنګنونه)	（阳）	膝盖，膝（头）
چينه	（阴）	（水）泉；泉源
خوټېدل (وخوټېده)	（不及）	开，沸腾
تنده	（阴）	口渴

注释

1. له ډېرې مودې نه را په دې خوا　长期以来

2. په نړۍ کښې يې ساری ډېر کم ليدل کېږي　（大佛）举世罕见

   د ... ساری کم (لږ) ليدل کېږي　少见，罕见

3. د سیلاني دپاره د زړه قوت دی …对于观光者来说，（山谷里的景色）引人入胜

د زړه قوت 坚忍不拔，坚毅精神；意志的力量

4. یوازې بامیان څه چه د بامیانو لاره هم … 不仅是巴米扬，通往巴米扬的道路也…

یوازې … څه چه … هم … 不止于…也…

5. په لیدو یی د سړي زړه باغ باغ کېږي 人们看了（那里的自然景色）都会心花怒放。

د هر چا دپاره د لیدلو دی (دلیدلو وړ دی) 对于每个人来说都值得一看。

6. بر سېره پر دې 除此之外

7. د … په مخ باندی څپېړه لگېدل …（某人）脸上挨耳光，被打耳光

8. (اوبه) د بشر تنده ماتوي （水）能使人解渴

د … تنده ماتول 使…解渴

语 法

分词（一）

分词是动词的非谓语形式，主要起形容词的作用。分词有两种，一种是现在分词，一种是过去分词。

1. 现在分词：

1) 现在分词的构成是将原形动词词尾 ل 换成 ونکی 如:

اورېدونکی（听话的）， وېروونکی（可怕的）， الوتونکی （飞行的）， راتلونکی（将来的）。

2) 及物动词的现在分词+名词，（کونکی +形容词）或不及物动词的现在分词+形容词（ کېدونکی +名词）两种形式构成合成分词，如:

سوله غوښتونکی（爱好和平的）, مېلمه پالونکی（好客的）, ستومانه کوونکی（令人厌倦的）, تباه کوونکی（毁灭性的）, نه ستړی کېدونکی（不知疲倦的）, جبیره نه کېدونکی （不可弥补的）。

3) 现在分词一般可以既当作形容词又当作名词，如:

تېری کوونکی（侵略的; 侵略者）， راتلونکی（将来的; 未来）， پناه وړونکی （请求避难的; 逃难者）， زیار ایستونکی（勤劳的; 劳动者）。

4) 很多现在分词已经完全变成了名词，如:

اورېدونکی（听众）， لوستونکی（读者）， کارکوونکی （工作人员）， ګډون کوونکی（参加者）， اعتصاب کوونکی（示威者）。

5) 现在分词当形容词用，只能作定语:

زړه خوځوونکې منظره（诱人的景色）， بم غورځوونکی الوتکه（轰炸机）， بار وړونکی موټر（载重汽车）， جبیره نه کېدونکی ضایعه（不可弥补的损失）。

例句:

راتلونکی میاشت به د منحُنی ختیحُ دپاره یوه پرېکوونکی میاشت وي.

下个月对中东来说将是个决定性的月份。

په دې برخه کښې زیاتی تاثیر لرونکی قصې منځ ته راغلی دي.

在这方面已经发生了许多感人的故事。

练 习 تمرین

1. 熟读下列单词、词组、短句

(دغه لاندی لغات، عبارات او جملې ولولئ):

کب نیونکی	渔夫	جمهوریت غوښتونکی	（美）共和党
راتلونکی کال	明年	لاس وهونکی	干涉者
راتلونکې هفته	下周	راتلونکې میاشت	下月
زړه وړونکی نغمه	动人的曲调	وظیفه نه پېژندونکی رئیس	不称职的局长
نه بدلېدونکی اراده	不可动摇的意志	نه بېلېدونکی ارتباط	密不可分的联系
نه هېرېدونکی کوښښونه	不可磨灭的贡献（努力）		
نه شلېدونکی اړیکی	牢不可破的关系		
زه قندهار ته تلونکی یم	我马上就去坎大哈		
دښمن ته یې ورانوونکی ضربت ورساوه.	他们给了敌人毁灭性的打击。		

2. 用词造句:

(دا لاندی فعلونه په جملو کښې استعمال کړئ):

ټاکل	（指定）	لټول	（寻找）	پېژندل	（认识）
په ...پټېدل	（被覆盖）	خبرېدل	（得知）	پرې کول	（切断）

له ...څخه منکرېدل （否认）　پرانیستل （打开）　غورځول （抛、扔）

غورځېدل （倒下）

3. 翻译下列句子:

(د دغه لاندی ځوابونه د "ښایی چه" په استعمالولو سره په پښتو واړوئ):

۱- توریالی چېرته تللی دی ؟	我不知道，大概到学院去了吧。
۲- بریالی به څه وخت راشي؟	他可能明天来。
۳- اوس زمونږ معلم څه کار کوي .	他可能正在和院长谈话。
٤- بریالی ولی نه دی راغلی ؟	我不知道他为什么没来，可能是生病了吧。
٥- زمرک چېرته تللی دی؟	他早晨就出门了，我不知道他去哪里啦。
(په خپل کار پسی تلل)	大概干自己的工作去了。
٦- اوس بریالی خپل ورور ته خط لیکي؟	他不是在写信，可能在学习功课。
۷- ته سبا دلته راځې ؟	我来。可能土里亚莱也来。

4. 普译汉:

(دا لاندی جملې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

دا پیشو ډېره مهربانه ښکارېده . کله به یی که موږکان تر څنګه تېر شول، دې به څه نه ور ته ویل. وروسته له یوه اوږده مهال （时间、时候） څخه موږکان هیڅ نه ور څخه بېرېدل. یوه ورځ پیشو موږکانو ته وویل : "زه غواړم تاسی ته یوه دعا (祷告) درزده کړم. کله که تاسی زما خبرې واورئ نو د هیڅ ډول زهرو （毒，毒药） زور هم در باندی و نه رسېږي. موږکانو باور وکړ او دې ته یی د خپل ښوونکی په سترګه کتل.

5. 汉译普:

(دا لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ):

巴米扬是阿富汗31个省 (ولايت) 之中的一个省，位于该国中部地区，省会巴米扬市。巴米扬市距首都喀布尔 180公里，从喀布尔乘汽车去巴米扬需要四个小时。该地自然风光十分秀美，是旅游的好地方 (توريستيکى سيمه)，但是由于这里的冬天非常寒冷，雪也很大，所以旅游者 (توريست) 多是夏天到这里来。在巴米扬山谷里曾经有两尊立佛，其高度举世罕见。不幸的是 (له بده مرغه)，不久之前被塔利班 (طالب، طالبان) 毁坏了。

لسم لوست 第十课

جرگه

د پښتنو په ملی عنعناتو کښی جرگه خورا اهمیت لري. پخوا پښتنو ټول مهم کارونه په جرگه فیصله کول. د پښتنو جرگې ډېرې مشهورې دي. ځینې پوهان وایي چه دا جرگې د پخوانیو آریائیانو له رسمونو څخه په دوی کښی پاتی دي. هر وخت چه یو مهم کار پیښ شي، پښتانه پکښی جرگه کوي. د پښتنو جرگه ځانته اصول او مخصوص قوانین لري. د جرگې ځای معلوم دی چه یا حجره یا ډېره یا لوی مسجد وي. په پښتنو کښی د جرگې او ټولنې خلک فطرتاً معلوم وي چه په هغوی کښی څوک اختلاف نه لري، نو دوی سره را غونډېږي او په موضوع باندی بحث کوي. د جرگې خلک په خپل طبیعی لمبر وار په وار په موضوع باندی تبصره کوي او په شاو خوا رڼا اچوي. هر ویناکوونکی کوښښ کوي چه خپل مطلب د حکایتونو او مثالونو په مرسته بیان کړي.

په جرگه کښی چه څوک ناوړې خبرې وکړي، نو د هغه جزا دا ده چه جرگه مخ ور ته راواړوي او ور ته ووایي چه بد دې وویل، ته ملامت یې. بس دا د پښتون مرگ دی. نو له دې امله هر څوک د مجلس احترام کوي. مشران او لویان په جرگه کښی شرکت او خبرې کوي او کشران اکثره مسلح ولاړ وي، د چای، اوبو خدمت او نور لوازم په ځای کوي. په سړه سینه خبرې او بحث کېږي. داسی جرگې هم وې چه ورځې ورځې ور باندی تېرېږي تر

څو چه صحیح او منلی صورت معلوم شي، نو وروسته له هغې په دغه فیصله باندی پسونه حلال کړي، په ګډه یې وخوري او جرګه پاشېږي.

د جرګې حکم به هر څوک مني او مخالفت به ور سره نه شي کولی. که چا د جرګې د تصویب سره مخالفت وکړ، هغه ته د قام له خوا سزا ورکول کېږي.

لغتونه

عنعنه (عنعنات)	（阴）	传统；习俗，惯例
پوهان	（阳、复）	哲人，才子；学者
رسم	（阳）	风俗习惯；仪式；图画；税
اصل	（阳）	基础，基本；条例；事实；原则
مخصوص	（形）	特别的，特殊的，独特的；单独的
دېره	（阴）	住所；驻地
ټولنه	（阴）	会议，开会；团体，协会；社会
فطرتاً	（副）	本性上；先天地
اختلاف	（阳）	不同意见，意见分歧；分歧，矛盾
غونډېدل (غونډ شو)	（不及）	聚会，集会；集合
موضوع	（阴）	问题；事务；事情
بحث	（阳）	讨论，争辩；争论，辩论
تبصره	（阴）	评论；注解；说明

وینا	（阴）	语言，话语；讲话，发言；声明
حکایت	（阳）	故事，寓言，童话
ناوړه	（形）	丑恶的，可恶的；坏的；不适当的
جزا	（阴）	惩罚，惩治；处罚，处分
ملامت	（阳）	责备，责难；谴责，指责
	（形）	有过错的；有罪过的
شرکت	（阳）	公司；参加
مسلح	（形）	武装的；武装起来的；携带武器的
لوازم	（阳，复）	必须品；供给，供应
سینه	（阴）	胸，胸膛，胸怀
صورت	（阳）	样子，样式，形式；方式，方法
حلالول (حلال یی کړ)	（及）	准许，允许；宰，杀
په ګډه (سره)	（副）	一起；共同
تصویب	（阳）	通过，批准；决定，决议
قوم (یا قام)	（阳）	部落，部族；民族

阅 读

نوی ډاکتر

یو نوی ډاکتر نوی معاینه خانه پرانیستلی وه ، نو زیار یی وایست چه ناروغان ځانته جلب کړي. یوه ورځ یی له لېرې پر سړک یو سړی ولید چه د ده د

معاينه خانې خوا ته را روان دی، ډاکتر په زړه کښې خوشحاله شو او چه هغه سړی د معاينه خانې دروازې ته راورسېد، ډاکتر د ټيلفون غوږی پورته کړ او د دې دپاره چه هغه سړي ته ځان ډېر مصروف وښئي، داسې يې په خبرو شروع وکړه:

هو، بله نسخه مې هم ليکلې ده ... بلې، ډېرښه شو. هغه بل ناروغه چه له هغې سختې ناروغۍ زما په دوا جوړ شو، نو دا به هم ضرور ښه شي ... څه فرق کوي، دا زما وظيفه ده. زماد لاس برکت؟ يه، يه، دا دعلم برکت دی. البته تشخيص درست و. بلې، يه، نن نشم درتلای. ډېر ناروغان زما په انتظار کښې دي. اوس بايد د رئيس صاحب کره لاړشم. هغه هم تاسې غوندې سخت ناروغه لري. البته ستاسې نسخه تياره ده. د ټوخي دوا هم درلېږم ... سبا، هو، سبا يقيناً درځم. سبا سهار وختي يو دوه نور عاجل ناروغان لرم چه هغه مې وکتل، نو بيا به ستاسې کره درشم ... هو، هو، سمدلاسه سړی را ولېږه چه هغه نسخه دروړي چه څو دقيقې وروسته نو زه د خپلونورو ناروغانو د ليدو له پاره ځم... ډاکتر د ټيلفون غوږی کښېښود او راغلی سړي ته يې مخ واړاوه، ور ته و يې ويل: وروره، تاسې هم کوم نارغه لرئ؟

سړي ور ته وويل: يه، ډاکتر صاحب، زه ناروغه نه لرم. زه ټيلفونی يم. د دې له پاره راغلم چه ستاسې ددې ټيلفون لين وتړم.

لغتونه

معاينه خانه	(阴)	诊疗所
جلب	(阳)	吸引（注意力），引诱；引力；征兵

مصروف	（形）	有事的，忙的；忙于…的
شروع	（阴）	开始，开头，起初
	（形）	开始的，开头的
نسخه	（阴）	副本，抄本；份，件；药方
بلی	（小品）	是，是的；对，对的
دوا	（阴）	药，药品
يه	（小品）	不，不是
البته	（副）	当然，自然，无疑
تشخيص	（阳）	认出，辨别，识别；断定；诊断
درست	（形）	正确的，对的
انتظار	（阳）	等待，等候
توخی	（阳）	咳嗽
يقيناً	（副）	一定；无疑义地
عاجل	（形）	紧急的；急的
تېلفونی	（阳）	电话员；电话修理工
لين	（阳）	线，线路

注释

1. له ... څخه راپاتی دی 是（从…那里）传下来的（遗传下来的）

2. د ... په شاو خوا رڼا اچوي（与会者）围绕…进行阐述（说明）

3. (چا ته) مخ اړول 把脸转向（某人）

4. کشران د چای ، اوبو خدمت او نور لوازم په ځای کوي. 年轻人倒茶送水并保证其它用品的供应。 په ځای کول 实现，实行，执行，履行

5. په سړه سینه خبرې او بحث کېږي 发言和讨论是心平气和的

په سړه سینه 心平气和地，泰然地；冷静地

6. تر څو چه صحیح او منلی صورت معلوم شي. 直到找出一个正确的大家公认的解决方式。 څو چه = ترڅو پوری چه = تر څو چه 到…的时候（为止）

7. جرگه پاڅېږي 大会结束（与会者起身离席）

8. څه فرق کوي! （口语）没有区别，一个样，也可以说成 فرق نه لري。

9. ډېر ناروغان زما په انتظار کښی دي. 很多病人在等我。

د چا په انتظار کښی دی 在等（某人）

语法

分词（二）

1. 过去分词:

1）过去分词的构成是在原形动词词尾 ل 上加 ی ， 如:

منلی （公认的） وتلی （杰出的） ټاکلی （指定的）

پېچلی （复杂的）

2）过去分词在句子中的作用，在前面的课文里已经讲过两种，一是

同系词搭配构成完成时态（现在完成时和过去完成时），二是同شول 的各人称搭配构成可能式（现在时和过去时）。本课讲的是第三种：过去分词在句子中起形容词作用，可以作定语和状语，表示“已经…的”之意。

3）过去分词作定语：

دوی په‌دې پښېمانه وو چه د لیدلو شیانو یادداشت یی اخستی نه و.

他们后悔的是没把所见的东西记录下来。

دا به ډېره ښه‌وي چه بېرته په راغلی لار لاړ شو.

我们从原路走回去就非常好。

هغه خپله ورسپارلې وظیفه په‌ښه‌شان سر ته‌رسوي.

他很好地完成被委派的任务。

ما خپل بایللی قلم بیا موند.

我找到了丢失 的钢笔。

4）过去分词作状语：

د دوی نومونه په دیوال لیکلی ولیدل شول.

在墙上可以看到写着他们的名字。

شمعه‌یی د ځان سره لګېدلی ونیوله.

他手里拿着点燃的蜡烛。

د ده آس زین کړی ولاړ دی.

他的马已经备好了马鞍子。

5）常用的过去分词短语举例：

公认的事实	منلی حقیقت	指定时间	ټاکلی وخت

وتلی شخصیت	杰出人物	خدای ښښلی	已故的
نازولی هلک	被溺爱的男孩子	مار چیچلی	被蛇咬伤的
د سترګو لیدلی حال	亲眼所见的情况	په غم لړلی زړه	痛苦的心

تمرین 练习

1. 回答下列问题:

(دغو لاندی پوښتنو ته ځوابونه ووایئ):

۱-جرگه د پښتنو په ملی عنعناتو کښی ډېر مهم ځای لري که نه؟

۲-پښتانه د څه دپاره جرگه جوړوي؟

۳-جرگه په کوم ځای کښی جوړېږي؟

۴-آیا هر څوک په جرگه کښی خبرې کولی شي؟

۵- په جرگه کښی د ځوانانو وظیفه څه ده؟

۶- هر څوک باید د جرگې تصویبونه ومني؟

۷- که چېرې یو سړی د جرگې فیصلې سره مخالفت وکړي، څوک به سزا ورکوي؟

۸- تېلفونی د څه دپاره د ډاکترصاحب معاینه خانې ته ورغی؟

۹- ډاکتر صاحب ولی د تېلفوني په لیدو په زړه کښی خوشحاله شو (څه فکر یی وکړ)؟

۱۰-هغه خبرې چه ډاکترصاحب په تېلفون کښی وکړې رښتیا ده که دروغ؟

2. 将下列句中原形动词变成分词:

(دغه لاندی جملې ولولئ او په قوس کښی مصدرونو څخه فعلی صفتونه جوړ کړئ):

١- توریالی په ډېره مینه پر خپل (ټاکل) وخت باندی درس وایی.

٢- نن می د بریالی ترجمه کړی کتاب وکوت.

٣- هډوکی یی د پوستکی لاندی (راوتل) پټ و.

٤-سړي ته ښایی چه هره ورځ په (ټاکل) وخت او (ټاکل) اندازه ډوډۍ وخوري.

٥- شعر (诗)(لګېدل) اور دی.

٦- هغه فابریکه یو (پرمخ تلل) واحد (单位) و.

3. 写出词组的意思:

(دا لاندی عبارات په چینایی واړوئ):

وار په وار　　په له لری　　په ګډ(سره)، په ګډه (سره)　　له بده مرغه

وار وار سره　　په سړه سینه　　تر پېړیو پېړیو دمخه　　له ډېرې مودې

را په دې خوا　　تر اوسه (پوری)　　هر وخت چه　　نو له دې امله

ناوړې خبرې　　د ژوند پیغام　　د لرغونی تمدن زانګو

4. 普译汉:

(دغه لاندی جملی په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

١ - ښایی چه هر سړی په خپل وار خبرې وکړي، بی واره خبرې کول ښه کار نه دی.

٢-هر سړي ته ښایی چه د یوه ټاکلی پروګرام له مخی څه نه څه سپورت وکړي.

٣- هېڅ ته نه ښایی چه بی کاره وګرځي.

۴ - هر چا ته ښايي چه د يوې ورځې کار بلی ورځې ته پرې نه ږدي.

۵-مونږ ته ښايي چه خپل وخت په هغو خبرو تېر نه کړو چه گټه نه لري.

۶-ښايي چه هر څوک خپل غاښونه پاک وساتي.

۷-هر چا ته ښايي چه په خپل کار کښی پوره زيار وباسي، ولی چه بی له زيار او کوښښ هيڅ لاس ته نه راځي.

۸- ښايي چه هر څوک د وطن د ساتنې دپاره هر ډول زيار او کوښښ ته غاړه کښېږدي.(服从,听从)

۹-زه به لکه څنگه چه ښايي هغسی فکر وکړم.

۱۰- متل :مار خوړلی له واښه هم بېرېږي.

۱۱-متل: د تورې وهلی به جوړ شي دخولې وېشتلی نه جوړېږي.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ):

1) 和他谈话没有用，他不会接受你的意见。

2) 我确信(باور لرل)巴里亚莱能在两个月内用普什图文写出一篇论文来。

3) 这是一个非常重要的问题，我们大家应该一起进行讨论。

4) 迄今为止，他们还没决定是否参加秋季运动会。(تورنمنت)

5) 就是这个缘故，他决定回上海继续学习。

6) 不管发生什么事情，都要告诉我，我会帮助你的。

7) 不管是谁到我家来，都是我的客人，我会好好接待他。(پالل)

8) 村民们新近开办了一家公司，巴里亚莱也参与了。(برخه‌لرل)

9) 当我早上出门的时候，看到地上铺满了雪。

10) 医生对病人说，你的病不重，两三天后就会好的。

第十一课　　یوولسم لوست

پښتو لنډۍ

پښتون یو پیاوړی قوم دی او ځان ته سپیڅلی احساسات لري، نو د خپلو احساساتو د ښکاره کولو له پاره مخصوص اشعار لري چه یو قسم له هغو څخه د پښتو لنډۍ دي. د پښتو لنډۍ هغه شعرونه دي چه د پښتنو له روحیاتو څخه جوړ شوی دي. پښتو لنډۍ هر راز ښېگړې لري. مگر له دې امله چه د پښتانه قوم پر خپلواکۍ مین دی او د خپلواکۍ ساتنه ننگ بولي، نو په لنډیو کښی د ننگ ساتلو ذوق ډېر دی چه مونږ یی یو څو مثاله راوړو:

یو پښتون زلمی چه د خپلواکۍ د ساتلو له پاره مړینه د اختر ورځ گڼي او د خپلواکۍ بایلل چه بی ننگي ده، په هیڅ توگه نه مني، نو په دې لاندی لنډۍ کښی د مرگ او ننگ مقام داسی څرگندوي:

یو لوری بې ننگ بله خوا مرگ دی　　مرگ مې قبول دی بی ننگي نه قبلومه

پښتانه په جنگ کښی ماتې نه کوي او له جگړې څخه نه تښتي، نو یو زلمی چه د جگړې میدان ته رهي دی، خپلې ملگري ته داسی وصیت کوي:

راشه پر قبر مې اوربل کړه　　که مې په مړینه پر شا ووینی ټپونه

څنگه چه د پښتنو نارینه دا عزم لري، د پښتنو ښځې هم په دې فداکارۍ کښی لویه برخه اخلي او هیڅ کله یی د بل تر لاس لاندی ژوند تېرول زړه نه غواړي. یوه توریالۍ پښتنه چه په جنگ کښی یوازی دوه مقصده لري، یا مرگ یا بری، یوه زلمي ته

داسی د زړه ډاډ ورکوي:

توری وهه بری به مومې   که بری نه وې ځوانان تل په تورو مرینه

هر ملت بېل بېل احساسات لري او د دې احساساتو ښکاره کېدل هم بېل دي. یو مهم شی چه د هر هیواد د خلکو احساسات ځنی څرگندېږي د هغه هیواد شعر دی. نو لکه احساسات چه سره بېل دي، د هر ملت شعر هم بېله او جلا اغیزه لري او د هر ملت له شعر څخه د هغه ملت ذوق او وېښتوب څرگندېږي.

یوه زلمی چه په جنگ کښی توره کړې ده، نو پښتنه ښځه د ده په توره داسی افتخار کوي:

زلمی چه جنگ کښی توره وکړه   ځکه همزولې څپلۍ سمې را ته ږدینه

یوه زلمی چه جنگ نه دی کړی، نو پښتنه ښځه داسی جزا ورکوي:

زلمیه خدای که به خوله درکړم   پر سر دې نشته د تېرې تورې وارونه

لغتونه

سپېڅلی	（形）	清洁的；纯洁的；纯粹的，纯正的
احساس	（阳）	感情；心情；感觉
ښکاره	（形）	明显的，显然的，明白的
ښکاره کول		拿出，指出；暴露，揭露；表现
شعر (شعرونه یا اشعار)	（阳）	诗，诗篇；诗文

لنډۍ	（阴）	兰黛（两行诗）
روحيات	（阳，复）	心理；精神
ښېگړه	（阴）	利益，好处；优点，长处
مين	（形）	发生爱情的，钟情的；富于爱情的
ننگ	（阳）	名誉，声誉；勇气
مرينه	（阴）	死，死亡，逝世；尸体
بې ننګي	（阴）	耻辱；卑鄙，卑贱
لوری	（阳）	方向，方面
قبول	（阳）	接受；同意，赞同
قبلول(يا قبولول) (قبول يی کړ)	（及）	接收，接受，接纳，采纳
ماتی	（阴）	失败；击毁，歼灭；退却，后退
رهی	（形）	走的，行走的，行进的
وصيت	（阳）	遗嘱，遗书，遗言
ټپ	（阳）	伤，伤口
نارينه	（阳）	男人；丈夫
عزم	（阳）	决心，果断精神；心愿
فداکاری	（阴）	自我牺牲；忘我精神
مقصد	（阳）	目的，目标；意思，意义

بری	（阳）	胜利；成功
ډاډ	（阳）	保证；慰藉，安慰
توره	（阴）	马刀，战刀；宝剑
افتخار	（阳）	荣誉，光荣；自豪感，骄傲
څپلۍ	（阴）	凉鞋
تېره (تېره، تېره، تېرې)	（形）	锐利的，锋利的；敏锐的，尖锐的

阅读

پېغله او لنډۍ

ښه مې په زړه دی: کله چه یوه ورځ د خپلو ملګرو سره د سیل دپاره پغمان ته تللی وم، هلته تر ونو لاندی د یوه لښتي پر غاړه سیوري ته کښېناستم. څو دقیقې لا نه وې تېرې چه هلته لږ لرې د یوې چینې په غاړه یوه پېغله را تر سترګو شوه. پېغله د چینې پر غاړه د شنیلي د پاسه ناسته وه، خپله لمن یې تر زنګنو پورته کړې وه. خپلې پښې یې د چینې په اوبو کښی اچولی وې او ورو ورو یې په ډېر خیال ښورولې. دا یوازی او یوازی د خپل ځان سره ناسته وه او په ډېر زړه وړونکی آواز یې دا لنډۍ ویلی:

د ژوند خوارۍ مې اوبو یووړه　　بیا به د سیند په غاړې نه کرم ګلونه
ولی دې سر په زنګنو که　　ما په ځوانانو کښی په تا ایښی لاسونه

او په پای کښی یې په ډېر سوی غږ دا لنډۍ وویله او غلې شوه.

نصيبه وسوځې ايرې شي   تنديه، مات شې پر تا څه ليکلي دينه

لغتونه

شنبلی	（阳）	草地；草场；青草绿茵
د پاسه	（介）	在上面；从高处；除了…以外
لمن	（阴）	（衣、裙）前襟；山麓，山脚
ښورول（و يې ښوراوه）	（及）	振动，摇动，使摆动；挥（手）
زړه وړونکی	（形）	动人的，诱人的；美妙的，极好的
خواري	（阴）	体力劳动，劳作；贫困
غلی	（形）	静的，寂静的；安静的；平息的
ايره	（阴）	厌，厌烦

注释

1. چا ته وصيت کول（向某人）留下遗言，遗嘱

2. ښځې هم په دې فداکارۍ کښې لويه برخه اخلي. 妇女也在很大程度上表现了这种牺牲精神。په… کښې برخه اخستل 参与，在…中发挥作用

3. چا ته د زړه ډاډ ورکول （向某人）作保证；劝慰（某人）

4. ښه مې په زړه دی 我清楚地记得

5. تر سترګو کېدل（往事）浮现在眼前，记起；被看见，进入视野

6. په ډېر خيال 充满幻想地；随意地

7. په پای کښې يې په ډېر سوی غږ دا لنډۍ ووېله. 最后，他用十分忧伤的声调吟咏了这首短诗。 سوی ：忧闷的，伤心的，悲伤的。 是 سول（燃烧）的过去分词，当形容词用。

语 法

宾语补语

当谓语有了宾语之后，句子的意思仍不完整，要在宾语之后增加一个成份来补充句子的意思，这个成份叫做宾语补语。如:

پښتانه د خپلواکۍ ساتنه ننگ بولي. 普什图族人民把保持独立视为荣耀。

1. 常带宾语补语的动词举例:

بلل（称做）گڼل（看成）ليدل（发现） شمېرل （当成）

2. 作宾语补充语的成分可以是名词、形容词或介词短语。

ته نن چا مېلمه کړې يې؟ 今天谁请你做客了？

پښتانه د خپلواکۍ د ساتلو دپاره مړينه د اختر ورځ گڼي.

普什图族人民把为保卫独立而死视为节日。

سلطان محمود د هندوستان ډېر زيات خلک مسلمان کړل.

苏丹. 马赫茂德使非常多的印度人民变成了穆斯林。

عسکرحُان مجبور وليد ، بېرته لاړ.

那个战士被逼无奈，（只好）回去了。

ده ځان ډېر خپه ونيو.

他装出非常难过的样子。

د سوداګر طوطي ځان مړ واچاوه.

商人的鹦鹉假装死了。

هغه خپل ځان د تورتم په زندان کښې بندي وليد .

他发现自己成了黑暗牢房里的囚犯。

练 习　تمرين

1. 动词变位:

(په قوس کښې دغه مصدرونه ګردان کړئ) :

۱ - توريالی تل ځان لوړ او بل کښته (بلل) .

۲-په پسرلی کښې د غرو لمنې د غاټولو په ګلانو سرې (ښکارېدل)

۳- که د چا لاس يا پښه ور سره ولګېده ، دی به سمدلاسه (په قارېدل) .

۴- په توريالی باندی د ښوونځي ناوخت شوی دی. هغه بايد تېز ت (快的) (تلل) او په لاره (ځغستل).

۵- لنډۍ د پښتو ژبې پخوانی خوږې ملی سندرې ، (歌曲) دي او هر څوک يې په جلا جلا ډول (ويل)

۶- بريالی په دې لسو قلمونو کښې ځانته څلور قلمونه وټاکل، توريالی هم

دوه قلمونه (خوښول)

2. 用词造句:

(دغه لاندی عبارتونه په جملو کښی استعمال کړئ):

پېژندل （认识）　　په... افتخار کول （为…自豪）

په...پټېدل （被……覆盖）　　په ... کښی برخه اخستل （参加…）

له ... څخه تښتېدل （逃跑）　　... ته جزا ورکول （给予惩罚）

3. 读下列短诗:

(دغه لنډی ولولئ):

پاس پر کمر ولاړه گله　　نصیب د چا یی اوبه زه در خېژومه

（崖畔上的鲜花是我浇灌的，但不知鲜花最终属于谁。）

نن مې د یار دراتلو غږ شو　　حُمکې بخمل شوی لارو وسپړل گلونه

（今天传来了爱人回来的消息，大地也披上绿装，路旁鲜花绽放。）

جانانه هسی وخت به راشی　　چه ټوپک واخلو لاس تر لاس سنگر ته حُونه

（让我们拿起武器，并肩上战场，我亲爱的，这一刻将要到来。）

که توري نه کړې نو به څه کړې　　چه مو شیدې د پښتنې رودلی دینه

（你为什么不去挥起战刀？！你是普什图母亲哺育长大的呀！）

ملا په همت تړئ زلمیانو　　وخت غنیمت دی بیا به وکئ ارمانونه

（青年人树起雄心壮志吧，莫要放走时光遗恨终生。）

(لاندې کرښې په چينايي ژبه ترجمه کړئ):

پښتو متلونه د پښتو د شفاهي ادب （口头文学） يوه غوره برخه ده چه له ډېرو پخوانيو زمانو څخه موجود دي .. متلونه کوم خاص （特别的） ويونکي او خاصه زمانه نه لري. په هره زمانه او د هر چا له خوا ويل شوي دي. د متل عبارت لنډ او خوږ وي ، مګر پوره مطلب پکښې بيانېږي （说明）.

متلونه د ساده ولس تر خولې راوځي او د دوی د زړه حال وايي ، د ولسونو ګډ ژوند او د دوی فکر او انديښنې څرګندوي. پښتو متلونه راز راز ښېګړې لري او ډول ډول اخلاقي، فلسفي، اجتماعي （道德的，哲学的，社会的） او ملي مطلب پکښې راغلي وي.

5. 汉译普:

(دا وروسته کرښې په پښتو ترجمه کړئ):

1)在来北京广播学院学习普什图语之前，我不知道普什图语是非常甜美的语言。

2)我在看望他之前，给他打过电话。

3)到北京之前，她们一直住在上海。

4)到北京之前，他在广州学习了两年英语。

5)到北京之前，我不知道他也在北京学习。

6)十年前我见过他，当时他十分年轻。

7)当他醒来时，发现自己在医院里。

8)大家都认为他是一个医术高明的医生。（精通的）

9)我觉得北京是个国际化大都市。

10) 他们认为学习努力的学生就是好的（学生）。

11) 当我们把这消息告诉他时，他装出非常高兴的样子。

第十二课 دوولسم لوست

غویی

ای د فصلونو او کښتونو پالونکیه! وفادار خدمتگاره!

ته ډېر لوی او آرام قوت ښکارندوی یې. زه له تا سره ډېره مینه لرم، ته په ما باندی ډېر گران یې. ته لکه یوه خاموشه مجسمه خپلې کروندې ته گورې او د دې دپاره چه د فدا کاری وظیفه تر سره کړې، پخپله خوښه درانه جغ ته سر ټیټوې. ته د انسان په خدمت کښې د فرمان بردار په ډول خپل عمر تېروې.

هر وخت چه هغه تا وهي او ژوبلوي دې، ته ور ته سر راگرزوې او په صبراو تحمل ور ته غلی او آرام گورې.

ته پوهېږې چه د جهان ودانول ستا وظیفه ده.

ته د انسان د تېري په مقابل کښې څه نه وایې او شکایت ستا عادت نه دی.

ته سرکشي او نافرماني نه کوې، مگر زه ستا د دردمند روح آواز اورم چه د بخار په ډول آسمان ته خېژي.

زه ستا د درد خفیفه ناله اورم چه د آسمانی سرود او دفداکاری دسرود په شان په دغه فضا کښې خپرېږي.

ستا حقیقت په دغه شنه او غلی کښت کښې ځای لري.

زه تا په همدغه هنداره کښې وینم، ای وفادار خدمتگاره!

لغتونه

وفادار	（形）	忠诚的，忠实的；诚实的
کښت	（阳）	庄稼，古物；播种，种田
پالونکی	（阳）	培育者，培植者；保卫者
خدمتگار	（阳）	服务员
ښکارندوی	（阳）	表达者；代表者
خاموش	（形）	沉默的，无言的；寂静的
مجسمه	（阴）	雕像，塑像；体现，化身
دروند (درنه، درانه، درنې)	（形）	重的，沉重的；艰难的，困难的
جغ	（阳）	牛轭；束缚，枷锁
فرمان بردار	（形）	恭顺的，驯服的，服从的
ژوبلول (ژوبل يې کړ)	（及）	伤，打伤，碰伤；损害，伤害
گرځول (و يې گرځاوه)	（及）	转，转动，扭转；引导
تحمل	（阳）	耐心，忍耐
صبر	（阳）	忍耐，忍性，耐心
جهان	（阳）	世界；宇宙
تېری	（阳）	超过；侵犯，侵略
شکايت	（阳）	抱怨；诉苦；控诉，申诉
سرکشي	（阴）	不服从，不听话；固执；骚乱
نافرماني	（阴）	不服从，不顺从

دردمند	（形）	疼痛的；痛苦的
بخار	（阳）	蒸汽
درد	（阳）	疼，痛；关心，惦念
خفیف	（形）	轻微的，轻的；不很大的
ناله	（阴）	呻吟，哼叫声
سرود	（阳）	曲调，音调，旋律
فضا	（阴）	天空；大气，空气；空间
خپرېدل (خپور شو)	（不及）	散开，散去，散布，分散
هنداره	（阴）	镜子

阅读

غزنی

بریالی: انډیواله! تا غزنی لیدلی دی؟

توریالی: یه، تر اوسه مې نه دی لیدلی. مگر غواړم چه و یی گورم، خو ته دا را ته ووایه چه د غزنی هوا څنگه ده؟

بریالی: وروره! د غزنی هوا په ژمی کښی ډېره سړه او په دوبی کښی ډېره ښه وي، ځکه چه دغه سیمه د کال په هیڅ وخت کښی هم ډېره زیاته نه تودېږي.

توریالی: خلک وایي چه د غزنی ښار ډېر لرغونی ښار دی، دا رښتیا ده؟

بریالی: انډیواله! د غزنی ښار د افغانستان د ډېرو لرغونو ښارونو څخه یو ښار دی. دا

ښار د افغانستان د پاچایانو د یوې لویې کورنۍ مرکز و چه دغه کورنۍ د غزنویانو په نامه یادېږي او ډېر لوی پاچا یې سلطان محمود غزنوی و. دی یو ډېر زړور سړی و او په سیاست ډېر ښه پوهېده. په خپل وخت کښې یې هندوستان هم ولید. د هغه ځای ډېر لوی لوی بتان یې مات کړل او د هندوستان ډېر زیات خلک یې مسلمان کړل.

توریالی: اندېواله! خلک وایي چه سلطان محمود شاعر هم و، دا رښتیا ده که دروغ؟

بریالی: وروره! محمود پخپله شاعر نه و، مگر د ده په دربارکښې ډېر زیات شاعران اوسېدل. د فارسي ژبې ډېر لوی شاعر فردوسي هم د همده په دربار کښې اوسېده او خپل مشهور کتاب شهنامه یې هم د همده په امر لیکلی دی. برسېره پر فردوسي نور ډېر زیات شاعران هم د ده په دربار کښې وو. عالمان هم په ده گران وو او د هغه قدر یې کاوه.

توریالی: ښه، دا د غزني ښار نو ده جوړ کړی دی؟

بریالی: هو، دغزني لرغونی ښار د همدې غزنویانو په موده کښې جوړ شوی و، مگر هغه بیا وران شو.

توریالی: ولې وران شو؟

بریالی: وروره! هلته د غزني د خوا سره یو بل ځای و چه غور ورته وایي. پدې غور کښې د غوریانو کورنۍ حکومت کاوه او دا غوریان له آره پښتانه وو. مورنۍ ژبه یې هم پښتو وه. خو له بده مرغه یو وخت دغوریانو د کورنۍ او د غزنویانو د کورنۍ ترمنځ بدي پیدا شوه. دواړه کورنۍ سره وجنگېدې او په همدې جنگ کښې د غزني ښار اور واخیست.

توریالی: یعنی لرغونی ښار یی هغه وخت وسوځېد؟

بریالی: هو، وروره! هغه ښار چه د مخه تر دې جنګ څخه جوړ شوی و هغه وسوځېد.

که نه وي وایی چه ډېر ښکلی او لوی ښار و.

لغتونه

تودېدل (تود شو)	（不及）	取暖，变暖，变温暖；变热
غزنویان	（阳、复）	伽色尼人
یادېدل (یاد شو)	（不及）	回想起来；被提到；被记住
مسلم	（阳）	穆斯林
فارسی	（阴）	波斯语
همدی	（代）	就是他，正是他
شهنامه	（阴）	《王书》，《列王记》
امر	（阳）	命令
عالم	（形）	有学问的
	（阳）	学者
ورانېدل (وران شو)	（不及）	（被）破坏，（被）毁坏；荒废
غوریان	（阳、复）	古里人
آر	（阳）	基础，基本
له آره		实质上，本质上

مورنی	（形）	母亲的；亲的
بدي	（阴）	恶，恶事，坏；仇视，敌对
جنگېدل (وجنگېده)	（不及）	作战，打仗；斗争
سوځېدل (وسوځېده)	（不及）	燃，烧；起火，着火

注 释

1. د دې دپاره چه د فداکارۍ وظيفه تر سره کړې، په خپله خوښه درانه جغ ته سر ټيټوې. 为了完成献身的任务，你心甘情愿地把头低向沉重的轭具。

تر سره کول：结束，完成 　... ته سر ټيټول：低头，俯首；服从；顺从

2. په صبر او تحمل ور ته غلی او آرام گورې. 你耐心地静静地看着他。

3. ستا د درد خفيفه ناله په دغه فضا کښې خپرېږي. 你痛苦而微弱的呻吟声在天空中回荡。

4. د افغانستان د پاچايانو د يوې لويې کورنۍ مرکز و. 是阿富汗一个大王朝的都城。د غوريانو کورنۍ 古尔王朝 　د غزنويانو کورنۍ 伽色尼王朝

5. د ... په نامه يادېدل 被叫做，被称为，名叫

6. شهنامه 史诗《王书》（又译《列王记》）

7. يو وخت د غوريانو د کورنۍ او د غزنويانو د کورنۍ ترمنځ بدي پيدا شوه 古尔王朝和伽色尼王朝之间曾一度交恶（互相敌对） يو وخت 有一次；有时；一度 　د ...ترمنځ بدي پيدا کېدل 在…之间产生敌意，互相仇视。

8. په همدې جنگ کښې د غزني ښار اور واخست. 在这场战争中加兹尼城被大

火焚毁了。 اوراخستل 燃起，着火；大发脾气，发火

语 法

目的状语从句（一）

说明主句行动目的的从句叫做目的状语从句。引出目的状语从句的连接词分前置和后置两类：

1. 引出前置目的状语从句的连接词是： د دې دپاره... چه 或 د دې دپاره چه

例句：

د دې دپاره چه ساعت مو په خوشحالۍ سره تېر شي، باید په لوبو پیل وکړو.

为了过得高兴，我们应该玩起来。

د دې دپاره چه د رخصتۍ په یوه میاشت کښې بېکاره پاتې نه شم، باید دوه یا درې توکه کتابونه واخلم چه مطالعه یې کړم.

为了不使一个月假期无事可做，我应该买上两三本书看看。

زه د دې دپاره راغلی وم چه تاسې ته تسلي درکړم.

我是来安慰你的。

زه همدا حال د دې دپاره نه لیکم چه د چا ترحم ور ته جلب کړم.

我把这个情况写出来，不是为了引起哪个人对它的慈悲。

有时 د دې دپاره چه 引出的从句也出现在主句之后，如：

هلکانو په لوړ او جګ آواز فریادونه او چیغې شروع کړې د دی دپاره چه زمرک له خوبه وېښ شي. 男孩子们高声喊叫了起来，好让兹马拉克从梦中醒来。

شپون راغلی، د دې دپاره چه د محمد د نیکۍ حق یې پر ځای کړی وي.

牧人来了，为的是报答穆罕默德施与他的善行。

练习 تمرین

1. 回答问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه ووایئ):

۱-آیا باید غویی د انسان ښه دوست وگڼل شی؟

۲-غویی د انسان د پاره څرنگه خدمتونه کړی دي ؟

۳-کله چه انسان غویی وهي او پرې تېری کوي، غویی د انسان څخه شکایت کوي؟

۴-غویی د ډېری ستړتیا له سببه ناله کوي که څنگه ؟

۵-سلطان محمود غزنوی په هندوستان کښی څه وکړل ؟

۶- د سلطان محمود غزنوی په دربار کښی شاعران او عالمان زیات وو ؟

۷- د غزنی لرغونی ښار څه وخت او څنگه وران شو ؟

2. 用词造句:

(دا لاندی لغتونه په جملو کښی استعمال کړئ):

شکایت (کول)	抱怨	اجازه (ورکول)	准许
بحث (کول)	讨论	اعتراف (کول)	承认
خدمت (کول)	服务	فیصله (کول)	决定
افتخار (کول)	感到光荣	مقابله (کول)	对照

3. 将下列词组译成汉语:

(دغه لاندی عبارات په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

د جگړې میدان — د اختر ورځ — د ملت ویښتوب — پیاوړی قوم

مورنۍ ژبه — سپېڅلی احساسات — په هیڅ توگه — په خپله خوښه

په صبر او تحمل　　د مخه تر ... ښځه　　د ... په مقابل کښې　وظیفه تر سره کول

4.　普译汉:

(دا لاندې کرښې په روانه چینایي ژبه واړوئ):

۱- یو غل د شپې د یوه فقیر (穷人) کره ورغی. د کور مېرمن (女主人，夫人)
وېښه شوه او خپل مېړه یې خبر کړ او　کرار (悄悄地) یې په غوږ کښې ور ته وویل:
"مېړه کښېنه! غل راغلی دی." مېړه یې ځواب ورکړ: "ماندینې، خبرې مه　کوه!
پرېږده چه په دقت (仔细地) کور وپلټي (پلټل 搜寻)، ښایي چه　زمونږ
په کور کښې څه وموميي چه مونږ یې هغه شی دلاسه واخلو او عیش به وکړو!"

۲- مه داسې خوږ شه چه څوک دې وخوري، مه داسې تریخ (苦的) شه چه څوک دې
وغورځوي. (متل)

۳- بل ته کوهی (井) مه کنه، نه چه پخپله پکښې ولوېږې (متل)

5.　汉译普:

(دا لاندې کرښې په پښتو ترجمه کړئ):

1)　为了尽快把那个消息告诉母亲，他给她打了电话。
2)　为了上学不迟到，他必须每天早晨六点钟起床。
3)　我到北京来是为了亲眼看看长城。
4)　为了不让父母着急，他在信中没写自己生病的事。
5)　为了让大家能听得懂，他在讲话中举了几个例子。(مثال راوړل)
6)　在这个城市的中心矗立着一座牛的雕塑，它被视为力量的象征。
7)　普什图人是勇敢而高尚的民族，从来不向暴力低头。

(زور او زیاتی ، شریف)

8) 建设世界要靠全世界人民的共同努力。(په...پوری اړه لرل)

9) 阿富汗人民在十九世纪曾进行过反对英国入侵的艰苦斗争。(مجادله)

10) 北京是一座有三千年历史的城市，是中国七大古都之一。

第十三课 دیارلسم لوست

زرغونه انا

زرغونه انا د احمد شاه بابا مور وه چه دا پښتنه مېرمن د دې لویو هسکو غرو په لمنو کښې د پښتونولی یوه ښه محرکه بلل کېږي.

زرغونه انا د دې پاکې خاورې د خدمت او لوړوالی دپاره یو داسې نابغه زوی لکه احمد شاه بابا د پښتانه ملت ته تقدیم کړ. او لکه احمد شاه بابا چه د بابا لقب وړی دی هم دغه رنگه دې پښتنې مېرمنې د انا لقب گټلی دی او تر اوسه پوری یی په پښتني دنیا کښې نوم ژوندی دی.

زرغونې انا د خپل نابغه زوی سره په ښو ښو افکارو کښې مرسته کوله لکه په خپلو پاکو شیدو کښې چه یی د پښتونولی غذا ورکوله، هم دا شان یی د پښتونولی او غیرت درس په خوله وروښود.

په ۱۱۷۴هـ کال چه احمد شاه بابا د پښتنو مشران راوبلل چه د قندهار د نوی ښار د جوړولو دپاره یوه سمه صحیحه نقشه طرحه کړي. تر ډېرو نظریو وروسته دا نظریه خوښه شوه چه باید اوه دیوالونه او څو خندقونه ولري چه د دښمن له حملې څخه خوندي شي. دا نظریه ټولو ومنله. مگر په دې حال کښې زرغونه انا خبره شوه. احمد شاه بابا یی کورته وغوښت، ورته و یی ویل:

"زویه! دا خبره ټینگه په غوږ کښې ونیسه چه پښتون هیڅکله د خاورو دېوالو ته پناه نه وړي، او نه په خندق ځان له غلیمه خوندي کوي. پښتون د خدای په مرسته او په وچ

مې ځان او وطن ساتي. که ته پښتون وې او په حقيقت کښې د پښتانه د غيرته ډکې وينې تر تا پورې رارسېدلې وې، نو په خپل پښتني همت او استقامت به ځان او پښتون او وطن ساتې. خوشې دېوالونه او خندقونه مه جوړوه! په دې دېوالو به يوازې زه او ته خوندي شو. هغه پښتنې خويندې او پښتانه ورونه چه د دې خندقو او دېوالو ها خوا ته دي، هغه نو له تا څخه ساتنه نه غواړي؟ او زمونږ پښتانه نه بلل کېږي؟ او هم ته بايد دومره انتظار و نه باسې چه دښمن تر ښاره پورې راورسېږي!

هغه وچه د احمد شاه بابا له مغزو څخه هغه دباندينۍ مفکوره ووتله او يوه معمولي کلا يې جوړه کړه.

لغتونه

مېرمن	（阴）	女士，太太；妇女
هسک	（形）	高的，高起的；自豪的；高尚的
محرک	（形）	动力的；使人兴奋的
	（阳）	动力；推动者
تقديم	（阳）	提供；呈交，递交
لقب	（阳）	称号，头衔；绰号
شيدې	（阴、复）	奶，乳

غذا	(阴)	食品，食物；饭菜
قندهار	(阳)	坎大哈（地名）
نقشه	(阴)	地图；图样；草案，设计
طرح	(阴)	设计；图样；草案，设计
نظريه	(阴)	理论，学说；观点，看法，意见
خندق	(阳)	护城河，水壕
حمله	(阴)	进攻，攻击，袭击
خوندي	(形)	保卫的，捍卫的；保护的
خوندي كول		保存；看守，保护，维护
خوندي كېدل		保守住，保存下来，（被）保护
پناه وړل		寻求避难，寻求保护；躲藏
غليم	(阳)	敌人；敌方
استقامت	(阳)	坚固性，结实，耐久，坚忍不拔
د باندينى	(形)	外面的，外表的；外来的
مفكوره	(阴)	思想，观念；主意，念头
معمولي	(形)	寻常的，普通的，平凡的
كلا (قلعه)	(阴)	堡垒，城堡

阅 读

وزیر اکبر خان

د پښتنو یو تاریخی شخصیت هم وزیر اکبر خان و. ده د نولسمې پېړۍ په نیمایی کښې لوی لوی کارونه وکړل. د انگریزانو په ضد په ملی مبارزه کښې ولسی مشر و. د هیواد د آزادولو په غرض یی د نړۍ له زورور طاقت سره پنجه ورکړه. په پای کښې یی انگریزان مجبور کړل چه په شا شي او افغانستان پرېږدي. انگریزان د ده شخصیت په خپله ستایي. سره له سختې دښمنی بیا هم وزیر اکبر خان په اسیرو انگریزانو زیات مهربان و. له یوه سیند څخه یی د انگریزانو ښځې او واړه په خپله تېر کړل. په خپل لاس به یی اسیرو ته ډوډۍ ورکوله او حتی د زخمی انگریزانو په زخم به یی دوا ایښووله. یوه انگریزه وزیر اکبر خان د انسانیت او اخلاقو ټوټه بولي.

لغتونه

شخصیت	（阳）	人物，人；个性 ，人格
وزیر	（阳）	部长；大臣
نیمایی	（阴）	一半；中间，中途
انگریز	（形）	英国的
	（阳）	英国人

ضد	（阳）	反对；反抗
مبارزه	（阴）	斗争，奋斗
آزادول (آزاد یې کړ)	（及）	解放；释放
غرض (غرضونه، اغراض)	（阳）	目的，目标；意图
ستایل (و یې ستایه)	（及）	赞扬，称赞，夸奖
دښمني	（阴）	敌对，敌视，仇视
مهربان	（形）	善良的，仁慈的；殷勤的，亲切的
حتی	（连）	甚至；连…也
زخم	（阳）	伤，伤口
انسانیت	（阳）	人道，人道主义；博爱
اخلاق	（阳）	道德，道义
ټوټه	（阴）	块，小块；小部分

注 释

1. د بابا لقب یې وړی دی. 他获得了“父亲”的称号。 وړل 获得；得胜。如：ميدان وړل 获胜，战胜 。

2. مگر په دې حال کښې زرغونه انا خبره شوه. 但这时扎尔古娜·阿娜得知了消息 په دې حال کښې 这时；同时

3. دا خبره ټینگه په غوږ کښی ونیسه چه 你要牢牢地记住:

په غوږ کښی نیول 记住（…的话），如: زما خبره دي په غوږ کښی نیولی ده؟

4. په خپل وچ مټ ځان او وطن ساتي. （他）靠自己坚强的臂膀来保卫自己和祖国。 وچ کلک = وچ 坚强的，刚毅的；不屈不挠的；纯粹的

5. د احمد شاه له مغزو څخه هغه دباندینی مفکوره ووتله. 艾哈迈德.沙赫从头脑中打消了那个肤浅的想法。

6. د ... سره پنجه ورکول 与…搏斗；较量

7. سره له سختي دښمنی بیا هم ... 尽管（对他们）怀有强烈的敌意，但还是…

سره له ... بیا هم ... 尽管…还是…

语 法

目的状语从句（二）

1. 引起后置目的状语从句的连接词是 ترڅو ، چه 例句:

زمونږ زړه غوښتل چه څه شیبه ور سره کښېنو او د ده له حاله ځان ښه خبر کړو.

我们总想同他一起坐一坐，好好了解一下他的情况。

ته یې را ښکاره کړه چه زه یې وگورم.

你把它拿出来让我看一看。

بریالی ډېر تلوار کاوه چه هغه زړې کلا ته ځان ورسوي.

巴里亚莱急着要去那座古城堡。

ښکاریان زرکې ساتي ترڅو نورې زرکې ورباندی ښکار کړي.

猎人养鹧鸪，为的是用它来猎获其它鹧鸪。

زمرک په چټکۍ د بريالی د کور خوا ته په منډه پيل وکړ تر څو هغه پيدا کړي.

兹马拉克飞快地向巴里亚莱家跑去，想找到他。

سليمان امر وکړ چه د ښار څخه چاپېر يو خندق وويستل شی تر څو ښار ته د دښمن د راننوتلو مخه ونيول شي.

苏莱曼下令在城市四周挖堑壕，以阻止敌人进城。

练习 تمرين

1. 回答下列问题:

(لاندی پوښتنو ته ځوابونه جوړ کړئ):

۱-احمد شاه بابا په ۱۱۷۴ هـ کال د څه دپاره د پښتنو مشران راوبلل ؟

۲-احمد شاه بابا او د پښتنو مشرانو د قندهار د نوی ښار د جوړولو د پاره څه ډول نقشه خوښه کړه ؟

۳-زرغونه انا څوک وه ؟ هغې د انا لقب څنگه وگاته ؟

۴-زرغونی انا د دېوالونو او خندقونو جوړولو په باره کښې د احمد شاه نظريه و منله ؟

۵-د زرغوني انا په نظر، پښتون بايد څنگه ځان او وطن له دښمن څخه خوندي کړي؟

۶-احمد شاه بابا په پای کښې د خپلې نقشې سره سم دېوالونه او خندقونه جوړ کړل که څنگه ؟

۷-وزير اکبر خان څنگه شخصيت و ؟

۸ -وزیر اکبر خان د انگریزانو د تېري په ضد مجادله کړی وه که نه ؟

۹-وزیر اکبر خان د اسیرو انگریزانو سره څنگه سلوک وکړ ؟

۱۰-انگریزانو د وزیر اکبر خان څنگه ستاینه وکړه ؟

2. 用词造句:

(دغه لاندی لغتونه په جملو کښی راوړئ):

همدا رنگه (همدا شان) په دې حال کښی د ... په غرض

سره له ... بیا هم نو له دې امله

3. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

زما قدرو پېژنئ ! زه یو وده کوونکی (生长的) او لوړېدونکی موجود یم چه ستا په خېر خواړه خورم، لوئېږم، ځوانېږم او په پای کښی ژېړېږم او رژېږم. زما نوم ونه ده.

زه هغه موجود یم چه تاسی ته ښه او تازه هوا راوړم زما په پیدایښت کښی (出身) ښه ځیر شئ، زما وجود وگورئ چه زما هیڅ شی بې گټې نه دی. تاسی زما د گل، دانې، مېوې، څانگې او پوستکی څخه گټه اخلئ. نو له دې امله زه له تاسی څخه څو غوښتنې لرم، هغه دا دي:

ما په تبر، ډبره او نورو شیزونو مه وهئ تر څوچه ټپی (受伤) نه شم، ما د فلز (金属) په تار و نه تړئ تر څو د غټېدو نه پاتی نه شم، خپل نوم په ما کښی نه کینئ او زما څخه پوستکی و نه باسئ تر څو وچه نه شم.

4. 汉译普:

(لاندی چینایی جملې په پښتو واړوئ):

١- دا تودې اوبه هلته کښېږده چه ...
（让它）凉一些。

٢ – د شپې يوه کړکۍ خلاصوم چه ...
（不使）屋里空气变坏。

٣- بريالی په خپلو درسونو کښی ډېر کوښښونه کوي ترڅو ...
（以使）通过考试。

٤ توريالی په ډېر لوړ آواز خبرې کوي ترڅو...
（以使）大家都能听得见。

٥- دا فلم（电影）ډېر ښه دی، نو ځُکه ...
我们班的同学都想去看。

٦- غواړم کړکۍ ته نزدې کښېنم ترڅو...
（以使）看清楚这些字。

٧- مونږ بايد ژر ژر ولاړ شو ترڅو ...
（以使）赶上巴里亚莱。

٨- تاسی په خپل منځُ کسی سلا وکړئ چه ...
到什么地方去游玩。

٩- ډاکتر صاحت ، لطفاً کوښښ وکړئ چه...
（以使)这个病人很快康复。

١٠- دا مکتوبونه（公文）رئيس صاحب ته یوسه چه ...
（请他）签字。

5. 汉译普:

(دا لاندی کرښې په پښتو ترجمه کړئ):

1) 他们一直在考虑把北京建设成一座更加美丽的城市。
2) 他作为一名青年作家一直想为孩子们写一本有趣的书。
3) 土里亚莱总想像父亲那样成为一名医生。
4) 他从自己的座位上站了起来，想走出教室。
5) 这就是我想和你们谈的第一个问题。

6) 他非常坚持，我们终于允许他和我们一起去西藏。

7) 我们邀请他们全家和我们一起去南方游玩。

8) 学院决定派李明去阿富汗学习普什图语。

9) 他有信心办好这件事，不出任何差错。(اشتباه، اشتباه کول)

10) 他决心加紧学习好赶上别人。

第十四课 څوارلسم لوست

د پیل هوښیاري

پیلان ډله ډله ګرځي او هره ډله یې جلا کورنۍ جوړوي، دا له لس، پنځلس او شلو څخه تر سلو پوری وي. چه په دوی کښی ډېر ځیرک پیل وي، هغه د نورو مشر او لارښوونکی وي.

یو سیلانی د وحشی پیل داسی نقل کوي: د وچکالۍ په ورځو کښی د هند ځینی سیندونه او بیالې وچېږي او حیوانان د وچوبۍ څخه ډېر په غذاب کېږي. د حیوانانو ډلې د ناورو ډنډو پرشاوخوا سره راټولېږي. زه په دې سیاحت کښی د یوه لوی ناور د څنګ څخه تېرېدم. په ډېر احتیاط مې کتل، که ګورم چه په دې وخت کښی د پیلانو ځای زما څخه د پنځوسو ګامو په اندازه یو ځنګل و. وار د واره د هغه ځای څخه لوی پیل راووت او دستی ودرېد او څو دقیقې لکه سپی پر خپل ځای بې حرکته پاتی شو او شاوخوا یې غوږ ونیو. څو واره یې دا عمل وکړ، هره پلا به څو دقیقې بې حرکته او پټه خوله ودرېد او خپل لوی غوږونه به خپاره کړل چه واوري. بیا د اوبو غاړې ته ور نژدې شو. مګر چه اوبه یې وڅښلې، شاو خوا یې بیا تر نظر تېره کړه او پټه خوله په ډېر احتیاط بېرته ځنګله ته وروګرځېد او د هغه ځای څخه چه راوتلی و بېرته ورننووت. څه زیات وخت لا نه و تېر شوی چه بیا هغه پیل راښکاره شو. مګر دا پلا یې پنځه نور پیلان هم د ځان سره راوستلي وو. دا پیلان یې په مناسبو ځایو کښی د څار د پاره ودرول. پخپله بیا ځنګله ته ولاړ او چابک د یوې بلې ډلې سره چه نوی پیلانو ته نژدې وه

بیا راورسېد. لوی پیل دمخه و او دا نور یې تر شا پسې تلل او داسې په کرارۍ او آرامۍ سره تلل چه ما یې غږ نه شو اورېدلی.

پیلان د لارې په نیمایي کښې ودرېدل او لارښوونکی دمخه شو او د محافظانو څخه یې حال واخست. بیا یې پیلانو ته د پرمخ تګ حکم ورکړ. څو پیلانو په ډېر زړه ورتوب د اوبو په ښنبلو پیل وکړ.

په دې حال کښې لارښوونکی پیل تر شا ولاړ و او نورو اوبه ښنبلې او پر مشر یې خورا ډېر باور درلود، ګواکې ټول مسئولیت یې د ده پر غاړه اچولی و.

ما یوازې د دې د پاره چه په دې وخت کښې غږ پر دوی څه اغیزه کوي، یوه کوچنۍ ځانګه ماته کړه، د دې غږ په اورېدو سره ټول پیلان په یوه شېبه کښې ځُنګله ته ورننوتل او پټ شول.

لغتونه

پیل	（阳）	象，大象
هوښیاري	（阴）	智能，智力；有理智
لارښوونکی	（阳）	指导者，领导者，领导人
	（形）	指导的，领导的
وحشي	（形）	野的，野蛮的；粗野的，残暴的
نقل	（阳）	转移，运送，搬运；故事；抄写
وچکالي	（阴）	旱灾，干旱

沟渠，运河，水渠	（阴）	بیاله (ویاله یا واله)
干，变干，干枯	（不及）	وچېدل (وچ شو)
动物；畜类；家畜	（阳）	حیوان
旱灾，干旱	（阴）	وچوبی
痛苦，苦难	（阳）	عذاب
水池；浅的湖泊，淀	（阳）	ناور
湖；水洼	（阳）	ډنډ
旅游，游览	（阳）	سیاحت
小心，谨慎，考虑周到	（阳）	احتیاط
步，步伐，脚步	（阳）	گام
突然，一下子	（副）	وار د واره
不动的	（形）	بې حرکته
不动地	（副）	
次，回；尽头，终点	（阴）	پلا
不说话的；沉默寡言的	（形）	پټه خوله
适当的，恰当的；相当的	（形）	مناسب
观察；了望	（阳）	څار
阻止，阻住；建立，确立；树起	（及）	درول
快的，迅速的，轻快的	（形）	چابک
安静，安宁，宁静	（阴）	کراري

آرامي	(阴)	安静，安宁；和平
محافظ	(阳)	警卫，警戒
پرمختګ	(阳)	前进；进攻；发展
زړه ورتوب	(阳)	勇敢，勇气，胆量
ګواکی	(副)	好像，仿佛，似乎
مسئوليت	(阳)	责任，责任心
حيراني	(阴)	惊讶，惊奇，惊异

阅读

د پل نه تېرېدل

سبا ته نعيم او عثمان د کلي نه ووتل، د يوې لويې ويالې غاړې ته ورسېدل چه کلي ته نژدې وه، د ويالې د پاسه د پل په ځای يو لرګی ليدل کېده. نعيم پوښتنه وکړه: "پل کوم ځای کښې دی؟ څه ډول به د ويالې څخه تېرېږو؟"

عثمان په خندا ځواب ورکړ: "مونږ په همدې لرګي د ويالې نه تېرېږو."

نعيم وويل: "زه نه پوهېږم چه د يوه لرګي په سر څرنګه تېر شم چه په ويالې کښې و نه لوېږم."

عثمان وويل: "راځه، مه ډارېږه. نه لوېږې، ور سره عادت کېږې. ما ته راګوره چه زه څرنګه تېرېږم. ته هم زما په شان تېر شه. د تېرېدو په وخت کښې د ويالې خوا ته مه ګوره، خپلو پښو ته دې ګوره."

عثمان د لرگي د پل دپاسه تېر شو، خو نعيم په خپل ځای ولاړ و. عثمان بېرته د پل تر نيمايي پورې ورغی او نعيم ته يې وويل:

"راځه، مه ډارېږه، د پل تر نيمايي پورې راشه، بيا دې زه د لاس څخه نيسم او دواړه تېرېږو."

نعيم چه څو قدمه د پل په سر ولاړ، غږ يې وکړ:

"عثمانه، سر مې گرځي، اوس به لوېږم."

عثمان ژر ځان نعيم ته ورساوه، د لاس نه يې ونيو، ورو ورو په پل باندې تېر شول او د ويالې پورې غاړې ته ورسېدل. دواړه خوښ شول او خندا يې وکړه.

نعيم وويل: "زه اوس پوه شوم چه څرنگه بايد د پل نه تېر شم. له دې وروسته را باندې سر نه گرځي. د تېرېدو په وخت کښې بايد سړی د اوبو خوا ته و نه گوري."

لغتونه

لرگی	（阳）	木棍，棍子；木头；建筑木材
ډارېدل (ډار شو يا و ډارېده)	（不及）	害怕，恐惧
پورې غاړه		（河）对岸，彼岸

注 释

1. حيوانان د وچوبۍ څخه ډېر په عذاب (کېږي) 动物们因旱灾而忍受巨大的痛苦。 د چا څخه په عذاب کېدل 受（某人、某事）折磨；受（某人）损害，

吃亏

2. په ډېر احتیاط مې کتل، که گورم چه ... 我在非常仔细地观察，只见…

که گورم چه ... 我所看到的是…

3. شا و خوا یې غوږ ونیو. （大象）四周听了一下。 غوږ نیول 听，倾听

4. شا و خوا یې بیا ترنظر تېره کړه. 它再次检查（观察）了一下四周。

5. دا پلا یې پنځه نور پیلان هم د ځان سره راوستلي وو. 这次它还领来了另外五头大象。 د ځان سره راوستل 带来，领来

6. نور یې تر شا پسې تلل 其余的（大象）跟在它的后边 تر شا 在后面，在后边 پسې 跟，随

7. د چا څخه حال اخستل（从某人那里）打听（询问）情况

8. گواکی ټول مسؤلیت یې د ده پر غاړه اچولی و. 好像他们把全部责任都委托给了它。 د چا پر غاړه اچول 使（某人）担负，委托给（某人）

9. عثمان ژر ځان نعیم ته ورساوه. 乌斯曼赶紧走到纳伊姆跟前

ځان... ته رسول 到…去，到达…

10. (څوک) دلاس څخه نیول （某人的）手，抓住（某人的）手

语 法

地点状语从句

地点状语从句说明主句动作发生的地点。引出状语从句的连接词有

هر ځای ، هغه ځای چه، کوم ځای چه ، هلته چه ، هر چېرته چه، چېرته چه

例句:

چېرته چه زرندی نه وي، خلک غنم په مېچڼ اوړه کوي.

在没有磨房的地方，人们就用手磨把小麦磨成面粉。

هر چېرته چه وې ، خوشحاله دې وي!

祝你在任何地方都快乐!

په کوم ځای کښی چه دا ولاړه وه ، و مې ليدل چه د اوښکو څاڅکي پر ځمکه څڅېدلی وې.

在他站过的地方，我看见了掉在地上的泪滴。

يو ساعت وروسته دوی هغه ځای ته ورسېدل چه د سيند په غاړه يو آباد کلی پروت دی.

一个小时以后，他们到达了位于河边的一个繁华的村庄。

پښې هلته ځي چه زړه ځي.

心往哪里想，脚往哪里走。（谚语）

هر چېرته چه ځې ، ما هم له ځانه سره بيايه.

无论你走到哪儿，都带上我。

کوم ځای کښی چه ته څملی، هغه گوندی لږ څه تود وي.

你躺着的地方好像有点热。

地点状语从句有时也可以表示程度和范围，如:

تر کوم ځايه چه ما ته څرگنده ده ، د دغسی کلمې رېښې په پښتو کښی ټينگی

بربښي.

据我所知，在普什图语中这类词的词根好像是固定的。

تر هغه ځای پوری چه رسېږو، گوندی بنگ هم خپل زړه و پوښتی او ځانته یوه لاره غوره کړي.

我们到了那里（以后），邦克会自己拿主意，自己选择一条出路。

练习 تمرین

1. 回答下列问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه جوړ کړئ):

۱-د وچکالیو په ورځو کښی چه سیندونه او بیالي وچېږي، حیوانان چېرته اوبه څښي ؟

۲- لارښوونکی پیل چه د لومړی ځل د پاره له ځنگله څخه راووت، اوبه یی څنگه وڅښلې ؟

۳-لارښوونکی پیل چه د دوهم ځل دپاره له ځنگله څخه راووت، نور پیلان هم ور سره وو ؟

۴- لارښوونکی پیل چه د دریم ځل د پاره له ځنگله څخه راووت، ټول پیلان یی د ځان سره راوستل ؟

۵-کله چه پیلانو اوبه څښلې، لارښوونکی پیل څه کول ؟

۶-کله چه پیلانو د کوچنۍ خانگې د ماتولو غږ واورېد، څه یی وکړل ؟

۷-د پیلانو د کورنۍ اندازه څومره لویه ده ؟

۸- کله چه نعیم د ویالی دپاسه لرگی ولید ، عثمان ته یی ثه وویل ؟

۹-عثمان کله چه د لرگي د پل په سر قدم کښېښود ، وډارېده ؟

۱۰-سړی باید ثنگه د لرگي په پل باندی له ویالې ثخه تېر شي چه په ویالې کښی ونه لوېږي؟

2. 用词造句:

(دغه لاندی لغتونه په جملو کښی استعمال کړئ) :

吃（某人的）苦头	له (چا) ثخه په عذاب کېدل
聚集到…周围	پر ... راټولېدل
相信，信任…	پر ... باور لرل
对…产生影响（起作用）	پر ...اغېزه کول
开始做…，着手	په ... پیل کول

3. 汉译普:

(دغه لاندی عبارتونه ترجمه کړئ) :

山脚、山麓
民族斗争
安静地、静静地
在一瞬间
在原地
历史人物
亲手、亲自
在半路上
对岸
在适当的地方
民众领袖
非常仔细地
到桥的中间
从此以后
天才的儿子
默不做声地
非常大胆地
在旱季

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

د یوه لیکوال تېلفون خراب شوی و. په دې حال کښی یو سړی ور ته راغی،

مګر لیکوال نه پېژانده، نو لیکوال د دې دپاره چه دغه سړي ته ځان کاریګر (工人; 勤劳的) ښکاره کړي دمخه تر پوښتنې یی غوږی پورته کړ او غږیی کړ

"مدیر (د ورځپاڼې مسئول 报社主编) صاحب، سلام علیکم! جوړ یې؟

په خیر یې؟ زه یم! ما تاسی ته دوې مقالې در کړی وې، خو هغه تر اوسه

پوری نه دي چاپ شوی (چاپېدل 印刷)، هیله کوم چه ژر چاپ شي ...

تشکر!"

لیکوال تېلفون بېرته ږدي او د دې سړي څخه پوښتنه کوي: "ستا څه کار و؟"

سړي په ځواب کښی ور ته وویل: "زه تېلفونی یم. د دې دپاره راغلی یم چه ستا تېلفون جوړ کړم."

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملی په پښتو ترجمه کړئ):

1) 无论他在什么地方，我都要把他找到。
2) 他随时随地看到普什图文新书就购买，并专心地阅读。
3) 我们现在站的地方，就是红场。
4) 我们无论到哪里，有你在我就感到愉快。
5) 你可以想去哪里就去哪里。
6) 几年后，在小男孩扔杏核的地方长出了一棵大杏树。
7) 在阳光和雨水充足的地方，作物就长得好。
8) 无论走到哪里，我们都要维护祖国的尊严。

9) 无论居住在世界的什么地方，我们都是中国人，热爱自己的祖国。

10) 这就是巴里亚莱曾经居住过的地方。

پنځلسم لوست 第十五课

سردار محمد اکبر خان

سردار محمد اکبر خان د امیر دوست محمد خان ننگیالی زوی و چه د خپل خواږه وطن دپاره یی لوړ لوړ خدمتونه او ډېرې فداکاري کړي دي چه هیڅکله دا خاوره د ده خدمتونه نه شی هېرولی. د ده زړه د وطن له مینې ډک و او دا هیله یی درلوده چه دا خاوره پرمخ ولاړ شي او د پردو له اړتیا څخه ووزي.

سر دار محمد اکبر خان یو زړه ور، توریالی پښتون و. دده د تورې او برې قصې تاریخ لیکلی دي. په ۱۲۵۳ کال کښی چه د پلار په امر د خپل ورور سردار محمد افضل خان او خپل اکا عبدالجبار خان سره د پېښور په لوری روان شو، نو هلته د "هری سنگ" د لښکر سره مخامخ شو او ښه مېړانه یی څرگنده کړه. که څه هم د غلیم لښکر یو په دوه و او هر راز وسلې یی درلودې مگر بیا هم اکبر خان له خپل عزم او ټینگار نه لاس وا نه خیست او لښکر ته یی خطاب وکړ: "څله به تښتو، آخر پښتانه یو!"

تر یوولسو ورځو جگړې وروسته یی لوی بری وموند.

همدغه رنگه په ۱۲۵۷ه کال چه پردو زمونږ پر پاکې خاورې یرغل کړی و او زمونږ د بربادۍ خیال یی درلود، اکبر خان په پښتني غیرت پردی له خپل گران هیواد نه وشړل. د دې غازی په مېړانه زمونږ هیواد د پردو له یرغلونو څخه ساتل شوی دی. نو ښایی چه د ملت هر وگړی د ده نمانځنه وکړي او په درنه سترگه ور ته وگوري. د اکبر خان په باره کښی سل کاله پخوا پښتنو دغسی لنډۍ ویلی دي:

د اکبر خان غازي په توره   وطن آزاد شو دښمنان په ماتې ځینه
که جهان مري اکبر دې نه مري   یو خو ښه ځوان دی بل یې کړی جهادونه

پښتون ولس د خپلو غښتلو مشرانو فداکاري نه شي هېرولی، چا چه د پښتنو د خاورې د پاره په صداقت او رښتیا خدمت کړی وي، له زړه نه د هغوی قدر کوي او د ډېر احترام وړ یې بولي.

لغتونه

سردار	（阳）	首领，领袖；（贵族头衔）萨达尔
ننګیالی	（形）	诚实的；有同情心的；勇敢的，英勇的
ډک	（形）	满的，充满的；装满的
هیله	（阴）	希望，指望，心愿
اړتیا	（阴）	需要，要求，需求
اکا	（阳）	叔叔；伯伯
پېښور（پېښاور）	（阳）	白沙瓦（地名）
مېړانه	（阴）	勇气，勇敢精神，勇敢
څرګندول(څرګند یې کړ)	（及）	使公开；查明；表现；说明
وسله	（阴）	武器
درلودل	（及）	参见 لرل
خطاب	（阳）	头衔；号召，呼吁，演讲

ځله	（副）	为什么？ 何故？ 何以？
همدغه	（代）	就是这个，正是这个
يرغل	（阳）	侵略；进攻
بربادي	（阴）	灭亡，消灭，毁灭
شړل (و يې ساړه)	（及）	赶走，驱逐，逐出
غازی	（阳）	胜利者；圣战者
وگړی	（阳）	人；人们；居民
نمانځنه	（阴）	尊敬，尊重；教养，抚育
جهاد	（阳）	圣战
صداقت	（阳）	忠诚，忠实，忠心；真诚

诗一首

ساعت څه وايي

واوره څه وايي ټک ټک د هر ساعت
که هوښيار يې اوسه وښ په لياقت

ووېرېږه د لټۍ او بېکارۍ
د سبقه غفلت مکړه يوه گړۍ
کوچنۍ ستن د ساعت په کرارۍ

په خوړه ژبه څه ښه لار در ښيي
وايي واوره چه شو تېر هغه شو هېر
هوښيار نه ګرځي په تېره پسې ډېر
ځان که ما غوندې توانا او خوارې کښ
شپه و ورځ کوه سبا ته دې کوښښ
کهالي به دې په خوب کړي سترګې پټې
در ته و به تړي هره لياره د ګټې
د هر چا ژوند دی تړلی په سبا
چه سبا لري ژوندی دی په رښتيا
څوک چه نه خوري نن د بلې ورځې غم
قبلوي ګواکې سبا د بل ستم

لغتونه

ټک ټک	（阳）	敲击声，（碰撞等）响声；踏步声
لياقت	（阳）	技能，才干，才能；品格，性质
وېرېدل (ووېرېده)	（不及）	参见 بېرېدل
لټي	（阴、复）	懒惰，怠惰
ستن	（阴）	针；锥子；注射针；柱子，杆

过去；往事	（阴）	تېره
有力量的，强有力的	（形）	توانا
从事体力劳动的；劳动者的；耐劳的，勤劳的	（形）	خواری کښ
懒惰；呵欠，伸懒腰	（阴）	کهالی
压迫，压制，迫害；欺负，欺侮	（阳）	ستم

注释

1. د ده د تورې او برې قصې تاریخ لیکلي دي. 关于他的勇敢和胜利的故事已经写进了历史。

2. ... که څه هم ... مګر بیا هم ... 虽然…但是…

3. یو په دوه 一倍（在句子中起副词作用）

   یو په دوه کول 加倍，使翻一番

   یو په دوه کېدل 增长一倍，翻一番

4. اکبر خان له خپل عزم او ټینګار نه لاس وا نه خست. 阿克巴尔汗没有放弃自己的决心和立场。

   له ... څخه لاس اخستل 停止；放弃

5. آخر پښتانه یو（我们为什么要逃跑呢！）我们终究是普什图人啊！

   آخر 到底，终究

6. **ته په درنه سترگه کتل**...重视; 尊重

练习 تمرين

1. 为下列答案设疑问句:

(دغه لاندی ځوابونو ته سوالونه جوړ کړئ):

۱-په ۱۸۷۸ع کال انگریزانو د دوهم ځل دپاره په افغانستان باندی تېری کړی و.

۲-د افغانستان خلکو د تېری کوونکو سره سختې جگړې وکړې.

۳-په پای کښې انگریزانو ماتې وکړې او په شا شول.

۴-وزیر اکبر خان د ولسی مشر په حیث په دې ملی مبارزه کښې لویه برخه درلودله.

۵-اکبر خان د خپل هیواد د خپلواکۍ دپاره نه هېرېدونکی خدمتونه تر سره کړل.

۶-اکبر خان د تورې او انسانیت خاوند و.

۷-د افغانستان خلکو اکبر خان ملی اتل بللی او په درنه سترگه یې ور ته کتلی دی.

۸-شاگردان باید په سبق کښې یوه گړۍ غفلت هم و نه کړي.

۹-شاگردان باید د ساعت په څېر نه ستومانه کېدونکی زیار وباسی.

۱۰-ځکه که څوک نن دبلې ورځې غم و نه خوري، سبا به د بل ستم قبول کړي.

2. 完成下列句子:

(دغه لاندی جملې پوره کړئ):

۱-کله چه تاسی کوټې ته راننوتلی...

۲-مخکښی د دې نه چه تاسی دلته راورسېدئ...

۳-سره له دې چه مونږ له زیاتو مشکلاتو سره مخامخ یو ...

۴-که څه هم دوی د دې کار دپاره یو پروګرام جوړ کړی دی ...

۵-هر کله چه بریالی بېجینگ ته راورسېد ...

۶-... تر څو په خپل وخت پوهنځي ته ورسېږو.

۷-د دې دپاره چه توریالی په خپلو درسونو کښی بېرته پاتی نه شی ...

۸-... خو بیا هم هره ورځ په سپورتی لوبو کښی برخه اخلی.

۹-توریالی په هر ځای کښی چه وي ...

۱۰-پخوا تر دې چه په هغه کار لاس پوری کوي ...

3. 背诵:

(دا شعرونه په یاد کړئ):

۱-د پښتو لومړی شعر د امیر کروړ سوری مشهوره جنګی سندره "ویاړنه" ده چه د دوهمې هجری پېړۍ په سر کښی یعنی تقریباً دولس سوه کاله پخوا ویل شوی ده.

د امیر کروړ د شعر لومړی سر دا دی:

زه یم زمری په دې نړۍ له ما اتل نشته
په هندو سندو پر تخارو پر کابل نشته
بل په زابل نشته له ما اتل نشته

۲-په لسمه هجری پېړۍ کښی پښتون شاعر بیټ نیکه خپل مشهور

مناجات (祷告，圣歌) د کسي په غره کښی ویلی دی:

لویه خدایه لویه خدایه
ستا په مینه په هر ځایه
غر ولاړدی درناوی کښی
ټول ژوي په زاری کښی
دلته دی دغرو لمنې
زمونږ کېږدی دی پکښی پلنې
دا وګړی ډېر کړي خدایه
لویه خدایه لویه خدایه

4. 普译汉:

«دغه لاندی جملې په چینایی ژبه واړوئ»:

ابراهیم بېرته په هماغه ځای کښی ودانه کړه چه (天房，克尔白) مبارکه کعبه پخوا آدم هلته جوړه کړې وه. د مبارکې کعبې په جوړولو کښی د ابراهیم سره د ده زوی اسمعیل هم مرسته کوله. کله چه ابراهیم د مبارکې کعبې ودانول سر ته ورسول، خلک یی د هغې طواف ته راوبلل. دا بلنه هغو خلکو ته د منلو وړ نه وه چه مبارکې کعبې ته یی درناوی نه درلود. د ابرهه په نامه یو سړی چه په یمن کښی د حکومت مشر و، د یمن په مرکز صنعا کښی یوه ښکلی ماڼۍ جوړه کړه، تر څو خلک د طواف کولو دپاره همدې ماڼۍ ته راشی او د مبارکې کعبې دطواف نه لاس واخلی. خو هر څومره چه یی

په دې لار کښې کوښښ وکړ، په دې بريالی نه شو. له همدې امله يې عزم وکړ چه مبارکه کعبه ورانه کړي.

نوټ: (ودانول 建设) (طواف 朝圣) (درناوی 尊重) (مانۍ 宫殿)

5. 汉译普:

(دغه لاندی کرښي په پښتو ترجمه کړئ):

1) 扎尔迈学习一直很努力，因此他在昨天通过了考试。(څوچه)

2) 我买了三张票，这样我们就可以一起去看电影了。(ټکټ)

3) 请读得慢一些，清楚些，这样我们都能听得见。(څوچه)

4) 土里亚莱一走进我的房间，我就把这个消息告诉了他。

5) 他很忙，走不开，所以你们不要等他了。

6) 现在这个国家不但能够造汽车，而且能造飞机了。

7) 不但巴里亚莱，土里亚莱也读了许多英文书。

8) 早先我学习过波斯语，但后来几乎全忘了。

9) 他大概已经亲眼见过长城。

10) 你也许从来没见过这么大的花园。

第十六课 شپاړسم لوست

گېدړه ، بيزو ، سوی او آس

د ځُنگله په ځُناورو کښې تر ټولو نه شرير ځُناور گېدړه ده او هر څوک ور څخه کرکه کوي. مگر هيڅکله هم داسی يوه چاره چا و نشوه موندلی چه له دې څخه دی خپل غچ واخلي. يوه ورځ يوه بيزو په ځُنگله کښې د يوې ونې دپاسه کښېناسته او په فکر کښې شوه. په پای کښې يې يو چم وموند او هغه يې سوی ته ووايه چه تر ونې لاندی شنيلی کښې اوسېده، مگر سوی يې خبره هسی تېره کړه. بيزو ورته وويل: "راشه چه يې دلته وښيم. زه گېدړې ته ورځُم او ته دلته په يوې لوړه باندی ودرېږه او سيل کوه." کله چه بيزو گېدړه وموندله نو ور سره په خبرو شوه او ورته ويې ويل: "گېدړې خورې! ته په دې پوهېږې چه په نړۍ کښې تر ټولو نه ښه غذا کومه غذا ده؟" گېدړې خپل غوږونه د خوراک په فکر څک کړل او ويې ويل: "دا به نو څه شی وي؟ د نړۍ تر ټولو نه ښه خوراک! دا يوه ډېره په زړه پورې پوښتنه ده، را ته ووايه!" بيزو ځُواب ورکړ: "ما ته همدا نن څرگنده شوه، دا د آس غوښه ده! يوازينی مشکل پر آس باندی سپرېدل دي. خو د دې دپاره چه ته دا کار وکړې نو ښايي چه خپله لکۍ د آس په لکۍ پورې ور وتړې." گېدړې په لږ څه اريانتيا سره ورته وويل: "دا د څه دپاره؟" بيزو ځُواب ورکړ: "ته بايد هرومرو دا وکړې او لکۍ ډېرې ټينگې سره وتړې. که نه وي، کله چه آس په منډو شي، نو ته خپل ځُان نه شې ور باندی ټينگولی." بيزو ښه ور وړاندی شوه او په ورو سره يې ورته وويل: "کله چه زه دې خوا ته راتلم، کتل مې چه آس اوږد پروت او

په درانه خوب بیده دی، هم دا دې وخت دی!" څه چه بیزو وویل ګېدړې په ډېره دلچسپۍ واورېدل، مګر هیڅ تلوسه یې هم و نه ښودله. خو دا یې وویل چه زه باید په دې برخه کښې فکر وکړم. د نړۍ تر ټولو نه ښې غذا غوندی یو شی لږ څه فکر غواړي. وروسته بیا باید سره وګورو او وغږېږو. تر هغه وخت به ښه دا وي چه دغه خبره چا ته ونه کړې. فکر دې شو؟" ګېدړې خپله اوږده لکۍ نیغه کړه او په منډه شوه. بیزو هم ولاړه. ګېدړه دومره لار ولاړه چه بیزو ورځخه پناه شوه. بیا په کرارۍ بېر ته راوګرځېده، تر څو هغه آس ولټوي چه بیزو ور ته ویلی و. ډېره پسی و نه ګرځېده چه آس یې وموند. آس وروسته د خپل ورځنی کار څخه ځرنګه چه بیزو ویلی وو، په ډډه پروت او په درانه خوب بیده و. ګېدړه ور وڅښېده او خپله لکۍ یې ټینګه د آس په لکۍ پورې وتړله، وروسته له دې یې د آس پر کناټی کلکه خوله ور ولګوله. آس راوېښ شو. ټوپ یې کړ او پرته له دې چه پوه شي چه څه پېښه ده، داسی په ځغاسته شو چه بېرته یې هم نه کتل. ښایی د ګېدړې ژامې او زنه سره یو شوی وو او په آس پسی ځښېدله، خو لکۍ یې لا هم د آس د لکۍ سره ټینګه شوه دا وخت ګېدړې چیغه کړه: "اوه، دا څه بد حال دی!" ګېدړه ډېره خپه وه او په دې نه پوهېده چه لومړی د خپل کوم ځای غم وخوري، د غوښې که د پټوکی او که د خپلی ښکلی لکۍ! بیزو لرې نه ولاړه، سمدلاسه یوې ونې ته د سیل دپاره وخته. بیزو د دې کومیدي منظرې څخه چه ګېدړه په آس پسی کشېدله، د خندا نه داسی شنه شوه چه لاسونه یې وهل او په ټوپو شوه. پېښې یې اچولی او خپله خېټه په څاپېړه وهله، داسی چه د ډېرو وهلو څخه یې تکه سره کړه. سوی چه د لوړې څخه یې سیل کاوه، دومره وخندل چه خپله شونډه یې د خندا

څخه وچوله. له همدې امله ده چه د بيزو خېټه تر اوسه لا تل سره ده. سوی په خپله پاس شونډه کښی يوه چاوده لري. آس د دې څخه بېربېږي چه په ملاستی بيده شي او يوازی د يو څه لږ وخت دپاره کله چه ډېر ستړی وي څملي.

لغتونه

بيزو	（阳、阴）	猴子
ځناور	（阳）	野兽；动物
شرير	（形）	坏的，败坏的，腐化的；恶的，恶毒的
کرکه	（阴）	嫌弃，反感，厌恶；憎恨
غچ	（阳）	仇恨；报仇
چم	（阳）	诡计，巧计；步伐，步态；办法，手段
هسی	（副）	这样，这个样子；徒然，白白；无偿
لوړه	（阴）	高地
ځک	（形）	竖立的，竖起的；直的；警觉的
يوازينی	（形）	单一的，个体的；惟一的；单纯的
سپربدل (سپور شو)	（不及）	乘坐，坐上；搭乘；骑（马）
لکی	（阴）	尾，尾巴；（飞机）尾翼
اريانتيا	（阴）	惊讶，惊奇，惊异

ټینګول(ټینګ یې کړ)	（及）	使坚硬，使坚固；使巩固
بیده (بیده، بیده، بیدې)	（形）	睡觉的，睡着的
دلچسپي	（阴）	诱惑力，动人；兴趣，关心
تلوسه	（阴）	焦急；迫不及待
نېغ	（形）	直的；竖立的，垂直的
ځنبېدل (وځنبېده)	（不及）	爬行；拖在地上
کناټی	（阳）	臀部，屁股
ځُغاسته	（阳、复）	跑，跑步
ژامه	（阴）	颌，颚；上颚
زنه	（阴）	下巴，下颚
پوټکی (پټوکی)	（阳）	皮，皮肤；兽皮；外皮
کومېدي	（形）	喜剧性的，滑稽可笑的
	（阴）	喜剧，滑稽剧
کشېدل (کش شو)	（不及）	拉，拖；拖在地上；伸长，延长
خېټه	（阴）	肚子，腹
تک		（用在表示物体颜色的形容词之前）最，完全
تک سور	（形）	通红的
شونډه	（阴）	嘴唇

چول (و یې چاوه)	（及）	劈开，打碎；炸，炸毁
پاس	（形）	上面的，上头的；上述的
چاوده	（阴）	裂缝，裂口，裂痕
ملاسته	（阴）	躺，卧
څملاستل (څملي، څملاست)	（不及）	躺，卧下，躺一躺

阅读

نیکی او پالېز

یوه ورځ نیکی د چا پالېز ته ولاړ. ډېر بادرنگ او بانجڼ یې وشکول، په جوال کښې یې واچول. په دې وخت کښې پالېزوان راغی، پر نیکی یې غږ وکړ: څه کوې چه په دې پالېز کښې بې اجازې گرځې؟

نیکی: داسې تېز باد شو چه زه یې له سړکه په هوا کړم او دې پالېز ته یې راغورځولم پالېزوان: خیر نو دا بانجڼ او بادرنگ دې ولې شکولي دي؟

نیکی: زه باد پسې اخستی وم. کله به مې په یوه ځبلۍ پورې لاس تکیه کړ، هغه به پرې شو. بیا به مې د بانجڼ په بوټو پورې ځان ټینگ کړ، هغه به هم پرې شو. نو ځکه دا بانجڼ او بادرنگ هم را وشکېدل.

پالېزوان: ښه ده! دا به هم منم. مگر په دې جوال کښې چا واچول؟

نیکی: زه هم په دې چرت کښې وم چه په دې کښې ته راغلې!

لغتونه

پالېز	（阳）	菜园；瓜地
بادرنګ	（阳）	黄瓜
بانجڼ	（阳）	茄子
جوال	（阳）	袋，麻袋
پالېزوان	（阳）	菜园主人，种菜人；瓜田主人
بې اجازې	（副）	未经允许地，没有许可
تېز	（形）	尖锐的，尖的；快的，迅速的
حُبلۍ	（阴）	葡萄架；篱笆
تکيه	（阴）	支撑，支持；依靠
پرې کېدل (پرې شو)	（不及）	断，折，（被）切去
شکېدل (و شکېده)	（不及）	撕破；裂开；脱离
چرت	（阳）	思考，沉思，思索

注 释

1. له چا څخه خپل غچ اخستل 向（某人）进行报复，报仇
2. زه باید په دې برخه کښی فکر وکړم 这件事我得考虑考虑

د...په برخه کښی 关于；对于

3. فکر دې شو؟ （口语）你明白了吗？知道吗？ **فکر**：注意，注意力

4. گېدړه دومره لاړ ولاړه چه بيزو ورڅخه پناه شوه. 狐狸走到再也看不到猴子的地方，就停下了脚步。

له...څخه پناه کېدل 隐匿不见，消逝；躲藏起来

5. ډېره پسې و نه گرځېده چه آس یې وموند. （狐狸）没怎么费力就找到了马。

په...پسې گرځېدل 寻找，寻觅

6. **په ډډه پروت** 侧身躺着的

7. **پر...خوله لگول** 咬…，咬一口

8. پرنیکي یې غږ وکړ （菜园主人）叫住了尼基。 **چا ته (پر چا) غږ کول** 叫，呼唤；叫住

9. داسې تېز باد شو چه زه یې له سړکه په هوا کړم. 风太大，把我从路边刮到天上去了。

په هوا کول 使飞上天，抛向空中

语 法

程度状语从句

表明主语行动程度的从句叫做程度状语从句，又称结果状语从句。引出程度状语从句常见的连接词有：**هر څومره چه، څومره چه، دومره چه**

例句：

هغه له ما نه دومره لیرې دی چه ما نه شي لیدای.

他离我太远，看不见我。

هغه دومره لوی سوداگر نه دی چه ډېره گټه وکړي.

他不是能赚大钱的大商人。

هغوی ډولونه دومره په زوره وهي چه یې د لاسه کېږي.

他们使出全身力气敲鼓。

مونږ څومره ناپوه یو چه دغه راز فکر کوو او پخپله گناه نه پوهېږو.

我们这样考虑问题而又不知道自己的过错，该有多么愚蠢。

هر څومره چه هغه په دې لاره کښې کوښښ وکړ، بریالی نه شو.

无论他在这方面做出多大努力，都没有成功。

هر څومره ټال به یې چه کاوه، چا ور ته څه نه ویل.

无论他耽搁多久，也没有人说什么。

练 习　　تمرين

1. 用词造句：

(دغه لاندی لغتونه په جملو کښې استعمال کړئ):

د ... دپاره خدمت کول （为…服务）

د...سره مخامخېدل （遇到…，遇见…）

... ته په درنه سترگه کتل （重视，尊重）

له ... څخه پناه کېدل （消失，消逝）

د ... غم خوړل （照料，照顾）

2. 普译汉：

(دغه لاندې جملې په چینایي ژبه ترجمه کړئ):

۱- ښه مېړانه یې څرگنده کړه.

۲- یوه چاره یې موندله (یو چم یې وموند)

۳-له خپل ټینگ عزم څخه یې لاس وا نه خست.

۴-هیڅ تلوسه یې و نه ښودله.

۵-لوی بری یې و موند.

۶- د هغه مخ یې په څاپېړه ووهله (د هغه پر مخ یې څاپېړه ولگوله).

۷-زمونږ د بربادۍ خیال یې درلود.

۸- خپل آس یې په یوې ونې پورې وتاړه.

۹ -هغوی له دښمن سره مخامخ شول.

۱۰ -خپل هیواد یې د پردیو له یرغلونو څخه وساته.

۱۱-دښمنان یې له خپل هیواد څخه وشړل

۱۲-خپل غچ یې ور څخه واخست

۱۳ -هغه ورسره په خبرو شو.

۱٤ - هغه په منډه شو.

۱۵-هغه په ځُغاسته شو.

۱۶- هغه په توپو شو.

3. 回答问题:

(دغه‌لاندې پوښتنو ته ځوابونه ووایئ):

۱-د ځنگله ځناوران ولې د گېدړې څخه کرکه کوي؟ (参: غولول 欺骗)

۲-گېدړې ولې د بیزو خبرې په دلچسپۍ واورېدلې؟

۳-گېدړه د بیزو د خبرو له اورېدلو نه وروسته چېرته ولاړه؟

۴-بیزو د آس غوښه وخوړله؟

۵-کله چه گېدړه په آس پسې کښېدله، بیزو چېرته وه؟

۶-د ځنگله په ځناورو کښې ډېر ځیرک ځناور بیزو ده که گېدړه؟

۷-نیکی د پالېزوان په اجازه په پالېزکښې گرځېده که څنگه؟

۸-نیکی په پالېز کښې څه کړل؟

۹-آیا بانجڼ او بادرنگ په خپله وشکېدل؟

۱۰-نیکی پالېزوان ته دروغ وویل که رښتیا؟

4. 普译汉:

(دغه‌لاندې جملې په چینایي ژبه تجرمه کړئ):

۱-څو چه وږی نه یې ډوډۍ مه خوره.

۲-تر څو چه ژوندی یم ستا دغه نیکې به مې هېر نه شي.

۳-تر څو چه زه ژوندی یم تا به پرې نږدم چه په وږی نس کار وکړې.

۴- ترڅو چه ژوندی یم د ملت د هوساینې او د هیواد لوړوالی دپاره به خدمت کوم.

۵-د ټام فریاد شېبه په شېبه زیاتېده ترڅو چه ستړی شو.

۶- دوی همداسی روان وو ترڅو چه د غونډۍ سر ته ورسېدل.

۷- هغه خپله خور ډېر ووهله تر دې چه په وینو ککړه شوه.

۸- ټام کوښښ کاوه ترڅو یی چه د لاسه پوره وي ځان خوشحاله ونیسي.

۹-مونږ باید دلته ودرېږو ترڅو چه هلکان راورسېږي.

۱۰-ښایی چه مونږ تل یو بل سره په پښتو وغږېږو ترڅو چه په پښتو باندی ښې خبرې وکړای شو.

۱۱- دا هره شپه خپل کوچنی زوی ته ښې ښې سندرې وایي څو چه ویده شي.

۱۲ - محمد کوښښ کاوه چه کوم کار ځانته پیدا کړي، ترڅو د خپل ژوند تېرولو دپاره یو څه پیسې لاس ته راوړي.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو واړوئ):

1) 天黑得连我自己的手都看不见。
2) 巴里亚莱调皮得使他的父亲生了气。
3) 那个箱子重得连我哥哥都举不起来。
4) 关于这件事，你知道多少就告诉我多少。
5) 你就尽量快跑吧。
6) 干了一天重活，他疲倦得连路都走不动了。
7) 无论他怎样四面张望，却一个人也没看见。

8) 现在雨下得太大，我无法出门。

9) 当我进屋时，他们正忙于工作，竟没看见我。

10) 我不如你懂得多。

第十七课　　اولسم لوست

بی دوستانو ژوند

اورېدل شوی دی: سلیمان علاوه د پیغمبرۍ نه پاد شاه هم و. دی د ټولو موجوداتو په ژبه پوهېده او د هغوی سره یی خبرې کولې. بنی آدم، ځناور، مرغان او باد و اوبه د ده د حکم تابع وو او هیچا دده له فرمانه غاړه نه غړوله. له ورځو یوه ورځ یوه پرښته دده سلام ته حاضره شوه او یوه پیاله شربت یی ور ته وړاندی کړ او ور ته یی عرض وکړ چه دا شربت د خدای په حکم ما تا ته راوړی دی. دا شربت شربت حیات دی! چا چه و ثښنه، بیا به تر قیامته ژوندی وي. د تا خوښه ده، ثښې یی که نه؟

سلیمان په زړه کښی وویل چه ژوند ښه شی دی او دا د آخرت د گټې یو ځای دی. ښه چه ترقیامته ژوندی یم او په ډېر عمر خدای یاد کړم. لیکن بیا یی فکروکړ چه د هر قام جرگه راسره شته. ډېره مهمه خبره ده چه دوی سره سلا وکړم. نو له دې امله یی د بنی آدمو، مرغانو او ځناورو جرگه را غونډه کړه او بیا یی پوښتنه وکړه چه ثوک پاته دی کنه؟

افسرانو ور ته وویل چه بې له بغ نه نور ټول حاضر دي. یوازی بغ نه دی راغلی. سلیمان ور پسی آس ولېږه چه بغ راوله. آس لاړ. ولی بغ ور سره را نه غی. بیا یی سپی ولېږه. بغ له سپي سره گړندی راغی. سلیمان ور ته وویل چه نوره خبره خو به در

سره وروسته کوم. ولی دا را ته وایه چه د سپي غوندی مردار سره راتلې او دآس غوندې شریف حیوان سره نه راتلې . دا ولی؟

بغ وویل :" ای ، پیغمبره ! خبره دې ښه ده. لیکن آس که څه هم په ظاهره ډېر ډولی او شریف حیوان دی. ولی بېوفا دی او سپی واقعی سپک او پلید ځناور دی، لیکن د ده وفاداري په ټوله دنیا ثابته ده. ما د وفادار خبره ومنله او د بې وفا په خوله را نه غلم. د سلیمان دا خبره ډېره خوښه شوه. نور بیا سلیمان د آب حیات د پیالې خبره جرګې ته راوړاندی کړه. بغ په ځواب کښی وویل : "ای، صاحبه ! دا پیاله به یوازی ښئ کنه؟ ټول دوستان او خپل خپلوان به یی هم در سره ښبي؟"

سلیمان ور ته وویل :" نه ، دا به زه یوازی ښم. د بل چا له پاره حکم نشته."

بغ وویل:" بې له دوستانو ، عزیزانو او خپلو خپلوانو نه د ژوندون به څه خوند وي؟" سلیمان د بغ دا مشوره قبوله کړه او هغه پیاله یی واپس کړه.

لغتونه

علاوه	（介）	此外，除此之外
پیغمبری	（阴）	先知（身份），预言者身份
غړول(و یی غړاوه)	（及）	转，转动（眼睛）：扭转（头）

天使，安琪儿	（阴）	پرښته
在场的；出席的；同意的	（形）	حاضر
果汁	（阳）	شربت
杯子；茶杯	（阴）	پياله
生命；生存；生活	（阳）	حيات
死后再生；末日审判；复活（日）	（阳）	قيامت
阴间，阴曹，来世	（阳）	آخرت
意见，主意；劝告；指示	（阴）	سلا
收集；召集；获得，得到	（及）	غونډول(غونډ يې کړ)
典礼官	（阳）	افسر
鹭，苍鹭	（阳）	بغ
不干净的，脏的；下流的	（形）	مردار
高尚的；光荣的	（形）	شريف
先知；预言者	（阳）	پيغمبر
看上去，看样子		په ظاهره
美丽的，漂亮的，好看的，华丽的	（形）	ډولی
不忠实的，背信弃义的；背叛的	（形）	بېوفا
实际的；真正的；存在的	（形）	واقعی
轻的，轻微的；极小的，卑鄙的	（形）	سپک

پليد	（形）	脏的；可恶的
وفاداري	（阴）	忠诚，忠实
ثابت	（形）	确定了的；无异议的；无可争议的
آب	（阳）	水；人格，品格
عزيز	（阳）	朋友；亲爱者，亲人
خپل	（阳）	亲人，亲属，亲戚
مشوره	（阴）	劝告，咨询，意见
واپس	（副）	往后，向后，往回

阅读

ماهى خورک او کوچنى کبان

د يوه کوچنى سيند پر غاړه يوه زاړه ماهى خورک ژوند کاوه. يوه ورځ چه دى ډېر وږى و، د کوچنيو کبانو يوه ډله يى تر خنگه تېرېده. ده ځان ډېر خپه ونيوه. کوچنيو کبانو پوښتنه ور څخه وکړه: "څله دومره خپه يې؟" "زه تاسو ته خپه يم. ځکه تاسو به ټول ډېر ژر مړه شئ." کوچنى کبان وبېرېدل او و يى ويل: "ولى؟" "ددې سيند اوبه به ډېر ژر وچې شي او ستاسو د خوراک دپاره به هيڅ شى هم نه وي." کوچنيو کبانو د يو څه مهال دپاره خبره وڅېړله او بيا يى د مصلحت دپاره پوښتنه وکړه: "آيا کومه د نجات لاره شته؟" "د غره ها بلې خوا ته يو ډنډ

شته. تاسو کولی شئ چه هلته ولاړ شئ او ژوند وکړئ. که تاسو غواړئ، زه به مو یوسم." "مگر ته پوهېږې چه مونږ د اوبو څخه نه شو وتلای او پر وچه نه شو تللای." "زه به مو یو یو هلته یوسم." کوچنیو کبانو ومنله. همدا و چه ماهی خورک کوچنی کبان په خپله مبنوکه کښی یو یو هلته لږلرې د یوې پلنې ډبرې دپاسه یووړل او ټول یې وخوړل.

لغتونه

څېړل (و یې څېړه)	（及）	研究，研讨，检讨；讨论，商量
مصلحت	（阳）	商量；咨询
نجات	（阳）	救，拯救，挽救，解救
هابل		（就是）那另一个
وچه	（阴）	陆地；大陆，洲
پلن	（形）	宽的，宽阔的
ډبره	（阴）	石头，石

注 释

1. هیچا دده له فرمانه غاړه نه غړوله 谁也不拒绝执行他的命令。

له ... څخه غاړه غړول 拒绝；不听从；避开

2. ... ورته یې عرض وکړچه （天使）对他说… عرض کول （用恭敬的语气）说话。

3. ډېره مهمه خبره ده چه دوی سره سلا وکړم. （我）同他们商量一下是很重要的。

له ... سره سلا (سلا مشوره) کول 同…商量，商议

4. د بنی ادمو، مرغانو او ځناورو جرگه یی راغونډه کړه. 他召开了人类、鸟类和兽类大会。

يوه جرگه را غونډول 召集大会

5. سليمان ور پسی آس ولېږه چه بغ راوله. 苏莱曼派遣马去把苍鹭带来。

په چا پسی ... لېږل 派（某）人去把…请来（叫来，带来）

6. د بې وفا په خوله را نه غلم. 我没有按照不忠实的人的话而到这里来。

خوله ： 亲口说的话。 如 د ورور په خوله یی هیڅکله باور و نه کړ

7. ده ځان ډېر خپه ونیوه. 他装出非常难过的样子。

8. همدا و چه ... 就这样…

语法

主语从句（一）

在复合句中起主语作用的从句。主语从句在结构上可分为两类：前置主语从句；后置主语从句。

1. 引出前置主语从句的连接词有： هر څه چه، هغه څه چه ، څه چه ، څوک چه، هغه څوک چه، هر څوک چه، دا چه 等。例句：

هغه څه چه زه غواړم، دلته نه پیدا کېږي.

我要的东西，这里找不到。

هر څه چه لږ وي ، قیمت یی ډېر وي.

物以稀为贵。

څوک چه کار کوي گټه به اخلي.

劳动者必有所获。

چا چه تنده نه ده ليدلې ، هغه د اوبو پوره خوند هم نه دی ليدلی.

没经受过口渴之苦的人，也就没体会过水的真正滋味。

هغه څوک چه ښه کار کوي، هيواد ته ډېره گټه رسوي.

工作得好的人，对国家的贡献就大。

هر څوک چه دا کار کوي، هغه به په ډېرو ربړو اخته شي.

无论谁干这件事，都会遇到很多麻烦。

练习 تمرين

1. 回答下列问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه جوړ کړئ)

١- آيا سليمان د هغه وخت پاچا و که د خدای پيغمبر ؟

٢- سليمان د انسانانو د ژبی نه علاوه د ځناورو او مرغانو په ژبو هم پوهېده ؟

٣- شربت حيات (آب حيات) څه شی و ؟

٤-سليمان د شربت حيات خبره جرگی ته وړاندی کړه که نه ؟

٥-د آب حيات په باب د بڼ نظريه څه وه ؟

٦-آيا سليمان د بڼ مشوره ومنله ؟

٧- د بڼ په نظر کښی د آس او سپي ترمنځ توپير څه و ؟

٨ -بغ د آس پسی جرګې ته راغی که د سپي پسی ؟

٩-ولی ماهی خورک کوچنیو کبانو ته وویل چه د دې سیندا وبه به ډېر ژر وچې شي ؟

١٠ -آیا ماهی خورک کوچنی کبان په هغه سیند کښی وخوړل ؟

2. 用词造句:

(دغه لاندی لغتونه په جملو کښی راولئ):

١ - ... څخه غاړه غړول

٢- ... ته وړاندی کول

٣ -له ... سره سلا مشوره کول

٤-له ... څخه علاوه

٥ - پرته له ...

٦- بې له ... څخه

٧- ... پسی لېږل

٨- په ظاهره

3. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینایی ژبه ترجمه کړئ) :

هغه کوچنی هلک چه په الف بې نه پوهېږي، لا هم د تریخ ، خوږ ، تور ، سپین ، ورځُ او شپې توپیر کولی شي. څوک چه مینه ور سره کوي، د هغه خوا ته ورځُي، او چه مینه نه ور سره کوي له هغه نه تښتي. په دنیا کښی هغه نیکمرغه دی چه د خلکو سره ښه کوي، د داسی کسانو هر کله ستاینه کېږي او څوک چه د خلکو سره بد کوي د هغوی نوم تل په بدو یادېږي. هغه کسان نېکمرغه نه دي چه یوازې پیسې یا لوړه څوکۍ لري بلکه نېکمرغه کسان هغه څوک دي چه ښه نیت ، پاک زړه او ښه عمل لري. ښه عمل هغه دی چه مونږ یی د نورو د ښېګڼې د پاره وکړو او خلک پرې خوشحاله کړو

4. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینایی ژبه ترجمه کړئ):

۱ –څوک چه یوه خارجی ژبه زده کوي، محاوره ور ته اهمیت لري.

۲–هر څه (چه) وشول وشول، پروا مه په کوه!

۳–هر څوک چه زمونږ عیبونه را ښیي، را باندی گران دی.

٤ – هر چا چه دا کار کړی دی، نو به خجالت وباسي.

٥- څوک چه د ملت گټه له خپلې گټې نه غوره وبولی ، هغه سړی لوی فدا کار گڼل کېږي.

٦-څوک چه د پښتو ژبې له زده کړې سره پوره مینه او علاقه لري، هغه یی ډېر ژر زده کولی شی.

۷-چا چه د پښتنو خاورې دپاره خدمت کړی وي، پښتانه له زړه نه د ده قدر کوي.

۸- څه چه دلته وویل شو دا یو حقیقت دی.

۹- ما هر څه چه ویلی دی رښتیا ده.

۱۰- هر څه چه وي وي دې!

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو واړوئ)

1) 你所听到的不是事实。

2) 你说什么大家都会同意。

3) 他找到了他想要找的东西。

4) 月亮看起来比其它星星大，但实际上星星比月亮大得多。

5) 昨天他给最近刚刚认识的那位教授打了电话。

6) 你可以把这项工作交给任何你所信任的人。

7) 我们做一切事都要符合法律。

8) 世界上很少见到像中国近几年来这样飞速发展的国家。

9) 我们不应当让这样的事再发生。

10) 老师总是鼓励学生提出自己的看法。

اتلسم لوست　第十八课

يو ډېر ښه لوست

زه هېڅکله خپل ښوونکی نه هېروم ، که څه هم ډېر کلونه وشول چه هغه مې نه دی لیدلی. هغه وخت چه ور سره بلد شوم ، زه وړوکی هلک وم او هغه ځوان او پوه سړی و. مونږ نور ښوونکي هم لرل، خو دده په څېر ښه ښوونکی مې نه و کتلی. له همدې امله کله چه ښوونځی یادوم، هغه را ته یادېږي.

ما د هغه څخه ډېر شیان زده کړل. خو هغه ډېر ښه شی چه ما ترې زده کړ، لیدل او اورېدل وو. ښای تاسی وخاندئ او ووایاست چه تر هغې پورې ړوند او کوڼ وې؟ نه ، زه په ظاهري توگه ړوند او کوڼ نه وم. خو واقعاً لیدل او اورېدل مې نه شو کولای. په ربښتیا سره همدا ښوونکی و چه ما ته یې ښه لیدل او اورېدل را زده کړل.

د ژمي وروستی ورځې وې. یوه ورځ ښاغلی ښوونکی ټولگي ته راغی او مونږ نه یې پوښتنه وکړه: "اوس کوم موسم دی؟" ټولو وویل : "د ژمي فصل او موسم دی ." هغه وویل :" ربښتیا چه د ژمي فصل دی. خو که زه د تاسی پر ځای وای نو پوره ځواب مې درکاوه چه د ژمي پای او پسرلی نژدې دی."

محمود وویل :" معلومه شوه چه څو ورځې وروسته د پسرلي لومړۍ ورځ ده."

ښوونکی وویل:" ما نه غوښتل چه داسی ځواب راکړئ. ما غوښتل چه تاسی یو بل ځواب را کړئ . زه گورم چه پسرلی راځي. ځکه چه نښې یې گورم . که تاسی هم ښه په ځیر شئ ، د پسرلي نښې به وگورئ. تاسی ته دوې ورځې وخت درکوم چه د پسرلي نښې وگورئ

او وا یې ورئ. بیا د ځان سره د پسرلي نښې راوړئ او د هغې په هکله ما ته معلومات را کړئ."

ما مخکښې وویل چه تر هغې دمخه زه د اورېدلو او لیدلو په هدف نه پوهېدم. که د گلونو څخه په ډکه دښته کښې به تلم، گلونه مې په غور نه کتل. که په زرگونو مرغانو به زما په مخ کښې خوږې نغمې ویلې، ما به په غوږ نه اورېدې. ځکه د اورېدلو او لیدلو د پاره ځیر کېدل په کار دي.

د مازدیگر په وخت کښې مې مور را ته وویل: "د پسرلي لومړۍ ورځ رانژدې ده. زمونږ د کور انگړ ډېر ناپاکه دی. ما کوټې جارو کړې، ډېره ستړې شوم. انگړ به ته جارو او پاک کوې."

ما د کور انگړ پاک جارو کړ. کله چه مې دېوال پاکاوه. یو وړوکی پتنگ مې ولید چه پر دېوال باندې ناست و. د یو سور گل په څېر معلومېده چه تور ټکي یې لرل. سترگې مې ور پولې او ځان سره مې وویل: "څرنگه چه زه د گل په فکر کښې یم، هر شی مې په نظر کښې گل راځي. ښه ور ته په ځیر شوم. بیا مې هم هماغه د گل په شان پتنگ ولید. جارو مې ور نژدې کړه، ژر والوت. حرکت یې وکړ او زما په لاس باندې کښېناست. زه په دې نه پوهېدم چه دا پتنگ د کوم ځای نه راغلی دی. خو دومره مې آورېدلی و چه پتنگان په پسرلي کښې د هگیو څخه راوزي، خو تر اوسه لا پسرلی نه و راغلی. د ډېرې خوښۍ نه په خندا شوم. پتنگ مې د اورلگیت په ډبلی کښې واچاوه.

سبا ته چه ټولگي ته ولاړم، پتنگ مې د ډبلی څخه راوویست او ښوونکي ته مې وویل: " نه پوهېږم دا پتنگ په دې وخت کښی د کوم ځای نه را پیدا شوی دی." ښوونکی وویل:" دا راز پتنگ په ژمی کښی په تیارو او لاندو ځایونو کښی ویده کېږي او په پسرلي کښی د خوبه را پاڅېږي. دا پتنگ اوس نوی د ژمی د خوب نه را پاڅېدلی دی. که تاسی په غور وگورئ او په غور واورئ، نو ډېر شیان به وگورئ او ډېر ښه شیان به واورئ.

لغتونه

بلد	（形）	知道（某事）的；熟识的，熟悉的
وړوکی	（形）	很小的，小的；大的
ځوان	（形）	年轻的，青年的
	（阳）	青年，青年人
یادول (یاد یې کړ)	（及）	记得；回想，回忆；想起
کوڼ (کڼه، کاڼه، کاڼې)	（形）	聋的
ظاهری	（形）	外表的，表面的，外面的
واقعاً	（副）	实在，真正，实际上
پای	（阳）	脚，足；结束，完结，末了；末端
ځیر	（阳）	仔细看，凝视
	（形）	聚精会神的，注意的，留心的
هدف	（阳）	目标，靶子；目的，目标
دښت	（阳）	草原；半沙漠
زرگونه	（阳）	زر 的复数

ناپاک	（形）	肮脏的，不干净的
جارو	（阳、阴）	帚，扫帚，笤帚
جارو کول	（阳）	扫，打扫
پتنگ	（阳）	飞蛾
سور گل	（阳）	红玫瑰
ټکی	（阳）	点；句号
ړپول(ویی ړپاوه)	（及）	眨眼；振动，摇动
هگۍ	（阴）	卵，蛋
اورلگیت	（阳）	火柴
ډبلی	（阳）	盒子，匣子；罐
لوند(لنده، لانده، لندی)	（形）	湿的，潮湿的；多汁的（水果）

阅读

د زردالو مندکه

یوه ورځ یو هلک په لاره کښی زردالو خوړل او مندکه یی وغورځوله. زوړ تجربه کار بزگر چه هلته په کار بوخت و، منډه یی وکړه او د لارې په څنگ کښی یی تر خاورو لاندی ښخه کړه. کوچنی د بزگر دا حرکت ولید، خو څه یی و نه ویل او خپله لار یی واخیسته.

څو کاله وروسته هغه هلک تر هغه ځایه تېرېده، گوري چه د مندکې پر ځای یو نیالگی شین شوی دی.

ددې خبرې ځو کاله نور تېر شول . دا هلک چه ځوان او ځلمی شوی و ، بیا هغه ځای ته ورغی . ګوري چه د زردالو نیالګی لویه ونه شوی ده او ډېر بار یې کړی دی . مګر زوړ بزګر هلته نشته. ځوان په فکرکښې شو . د ګاونډیانو څخه یې پوښتنه وکړه. ور معلومه شوه چه څو موده دمخه مړ شوی دی.

ځوان د زردالو څخه دوې دانې وشکولې او و یې خوړې. مګر دا پلا پخپله ده هم مندکې و نه غورځولې او د دې دپاره چه د بزګر په شان ونه ځنی و مومې. دواړې مندکې یې د ځان سره یووړې او پخپله باغچه کښې یې ښخې کړې.

لغتونه

زردالو	（阳）	杏；杏树
مندکه	（阴）	核，核心
تجربه کار	（形）	有经验的
بار	（阳）	重物，担子；负担；果实，果
باغچه	（阴）	小花园，庭园

注 释

1. په رښتیا سره 确实地，真的。同 رښتیا چه

2. که زه د تاسې پر ځای وای نو پوره ځواب مې درکاوه. 假如我是你们的话，我就给你们一个完整的答案。该句用的是虚拟假定式，系动词用 وای 的形

式，而不是 وي。

3. که د گلونو څخه په ډکه دښته کښې به تلم گلونه مې په غور نه کتل 即便我每次来到开满鲜花的原野，也没有仔细地看一看鲜花。

4. که تاسی هم ښه ځیر شئ، د پسرلي نښې به گورئ. 如果你们仔细地看一看，就会看到春天的迹象。ته په ځیر کتل...留心地观看，细看；注意，留意

5. په زرگونو مرغان 成千上万只鸟

6. انگړ به ته جارو او پاک کوې. 院子由你来打扫。一般现在时加小品词 به 是为了加强语气。

7. خپله لاره یې واخسته. 他（小男孩）走自己的路了。

خپله لاره اخستل 赶路，走路，上路

8. د منډکي پر ځای یو نیالگی شین شوی دی. 在他丢杏核的地方长出了一颗树苗。

د ... په ځای کښې = د ... پر ځای 取代…，代替…

语 法

主语从句（二）

1. 引出后置主语从句的连接词是چه。在这种复合句中，主句谓语部分的结构有三种形式。

1）形容词+系动词第三人称，如：

ښکاره ده چه دا کار سر ته نه شي رسېدلی.

显然，这件事无法实现。

ممکنه ده چه حاجیانو ته دې هر څه چه د دوی زړه وغواړي ور ورسېږي.

朝圣者无论想要什么，就能得到什么。

دا ښه نه ده چه لاړ شو او اوبه را سره نه وي.

我们身边不带点水就走，这不好。

2）表示时间长度的词+ کېږي 如:

دوې میاشتې کېږي چه یو څاڅکی باران و نه ورېد.

有两个月没下一滴雨了。

څه موده کېده چه له وطن نه وتلی وم او د نړۍ په لیدو مشغول وم.

我出国游览世界一段时间。

یو کال کېږي چه مونږ پښتو وایو.

我们学习普什图语整一年了。

ډېرې ورځې کېږي چه دا مېزونه چا نه دي پاک کړي.

这桌子很多天没人擦了。

ډېر وخت کېږي چه زه وزگار یم.

我很长时间没有工作了。

3）除上述两种形式外的其它形式，如:

(ته خو ور ته څه ووایه.) دا ښه کار نه دی چه هیڅ نه وایي.

（你还是对他说点什么吧。）什么也不说不好。

练 习 تمرين

1. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینایی ژبه ترجمه کړئ)

۱-دا ستاسی ډېره مهربانی ده چه ما سره مرسته کوئ

۲-زه خبر یم چه بریالی د توریالی سره پېژندگلوی لري.

۳- لږ څه وروسته به پوه شې چه رښتیا وا یم که دروغ.

۴- ښه شو چه مو سره وپېژند لو.

۵-تاسی پوهېږئ چه زیمنس د نړۍ تر ټولو نه پخوانی د برېښنا کمپنی ده.

۶- ډېره موده وشوه چه مونږ دقانون رواجولو دپاره هر قسم زیار وایست.

۷-لټ هغه څوک دی چه کار نه کوي او خپل وخت په هغه دغه تېروي.

۸-هغه وړاندی څه شی دی چه ځلېږي؟ هغه هینداره ده.

۹-څوک چه خپله روغتیا نه ساتي، هغه به تل ناروغه او رنځور وي.

۱۰-څوک چه زحمت باسي، بری به د هغه په برخه وي، بې زحمته بری نشته.

2. 用词造句:

(دغه لاندی لغتونه په جملو کښی راولئ)

۱- له ... سره بلدېدل
۲-په ظاهری توگه ... خو واقعاً ...
۳- په غور کتل (یا اورېدل)
۴ – په زرگونو
۵- څرنگه چه ...
۶- تر خاورو لاندی ښخول

٧- خپله لار اخستل　　٨- د ... پر ځای

3. 完成下列句子:

(دغه لاندې جملې پوره کړئ)

١- ټولو ته معلومه ده چه ... （大家都清楚）

٢ -(دا) ډېره اسانه ده چه ... （...很容易）

٣ - (دا) ښکاره ده چه ... （很显然）

٤- (دا) ممکنه ده چه ... （...很可能）

٥- (دا) درسته ده چه ... （...很正确）

٦- د یادونې خبره دا ده چه... （值得一提的是）

٧- څه دپاسه یو کال کېږي چه ... （已经一年多）

٨- درې هفتې کېږي چه ... （已经三个星期）

٩- تر اوسه پوری دا هم معلومه شوی نه ده چه ... （至今尚不清楚）

١٠- ډېره موده کېږي چه ... （已经很长时间了）

4. 普译汉:

(دغه لاندې کرښې په چینایي ژبه ترجمه کړئ)

زړه ورتوب د بنیادم ښه خوی او بې زړه توب او وېره بد خوی دی. وېره د مرگ نښه ده او د وېرېدونکی سړي زړه په هره پېښه رېږدي. وېره هغه وخت پیدا کېږي چه د سړي په ځان وېسا او باور نه وي. زړه ورتوب ژوند او وېره مرگ دی. یو پوه وايي:

سړی باید داسی ټینګ او کلک وي لکه ډبره. یو بل پوه وایی: زړه ورتوب بې له صبر او زغم نه بله معنا نه لري. یو بل پوه بیا داسی وایی: شجاعت د زړه قوت دی. دا رښتیا ده چه ځینی انسانان د بدن له مخه ډېر قوی او غښتلی وي، مګر د زړه قوت نه لري او بې زړه وي او په ډېرو ځایو کښی یی د زړه قوت نه په کارېږي. زړه ورتوب د پښتنو یو پوخ صفت دی. نو ښایی چه مونږ هم د خپلو تېرو نیکونو په شان دا ښه خوی له لاسه ونه باسو.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

1) 有时我们看到他在河边散步。
2) 我在想我们应该怎样完成任务。
3) 我们所有人都赞成马上开始这项工作。
4) 显然今天同学们过得很愉快。
5) 他似乎对自己没有充分的信心。
6) 和校长谈话的那个人是我们的老师。
7) 这些就是我们面对的主要问题。
8) 我没把握的是我们是否能按时完成这项任务。
9) 他急于返回上海这一点是很明显的。
10) 看得出她很想自己来解决这个问题。
11) 我不记得曾在哪儿见过他。

نونسم لوست 第十九课

افلاطون

که د یونان افلاطون څه د پاسه دوه زره کاله پس مونږ ته راشي، مونږ به کومه موضوع ده ته وړاندې کړو چه د ده د توجه وړ وي او دی څه قدر حیران کړي.

په اخلاقی ، اجتماعی او سیاسی لحاظ که مونږ مرئیتوب لغوه کړیدی، خو څو ډوله بل راز غلامي پیدا شوېده چه هغه ځای یې ډک کړېدی. مونږ کوم نوی شی نه لرو چه هغه ته یې وړاندې کړو.

زمونږ سیاسی ، اجتماعی او اخلاقی دروغ د هغه د پاره کوم نوی مضمون نه دی او اوسنی سلوک هغه ته نویتوب نه لري.

په فزیک ، شیمی، طبابت او جراحۍ کښې چه څه کشفیات شویدي ، په اول کښې به دی په تعجب کښې واچوي. مگر د دې لامله چه هغه ډېر ځیر کېدونکی دی ډېر ژر به پوه شي چه زمونږ د کشفیاتو د روح دپاره کومه نوی غذا نه ده پیدا کړې او د اسرارو له مخې پرده نه ده پورته شوې.

څه شی چه د هغه پوره توجه ځانته راگرزولی شي، هغه بې سیمه موجونه دي چه په یوه شېبه کښې هر ځای ته غږ رسوي. ممکنه ده چه دغه شی د ده ارتباط له هغو اسرارو سره پیدا کړي چه په مبهم ډول یې پخپلو کتابونو کښې ور ته اشاره کړیده.

په هر حال کوم د توجه وړ شی چه په دوه زره کالو کښې مونږ کشف کړی دی،

همدغه دی چه د علت په ادراک یی لا نه یو موفق شوی او دا نه ده معلومه چه دوه زره کاله وروسته به د توجه وړ څه شی کشف کړو.

لغتونه

یونان	（阳）	希腊
قدر	（阳）	数量；数目；程度，规模
اخلاقی	（形）	道德的，道义的，精神上的
اجتماعی	（形）	社会的，公共的，公有的
سیاسی	（形）	政治的，政治上的；外交的
لحاظ	（阳）	观点，看法；注意；方面
مرئیتوب (مرئی توب)	（阳）	奴隶身份；奴隶制度
لغوه	（阴）	废除，取消，取缔
نویتوب	（阳）	新鲜；新东西
فزیک	（阳）	物理学
شیمی	（阳）	化学
طبابت	（阳）	医学；治疗
جراحی	（阴）	外科，外科医术
کشفیات	（阳、复）	寻找

تعجب	（阳）	惊奇，惊讶，惊异
ځیرکېدونکی	（形）	注意观察的
اسرار	（阳、复）	秘密，机密
پرده	（阴）	幕；帷幔，窗帘
بې سیمه	（形）	无线的
موج	（阳）	波浪；（电）波
ارتباط	（阳）	联系，关系，联络
مبهم	（形）	模糊的，不确定的；隐晦的
اشاره	（阳）	记号；信号，指出
علت	（阳）	原因，缘故，理由
ادراک	（阳）	感觉，知觉；理解
موفق	（形）	有成就的，成功的，得手的

阅读

ملا نصرالدین

ملا نصرالدین په صحرا کښې یو سړی ولید چه د یوه ښار څخه بل ته ته. هغه سړي پوښتنه ځنی وکړه چه تر څو ساعته به هغه بل ښار ته ورسېږم؟ ملا ورته وویل: "لاړ وهه."

هغه ورته وویل چه زه پوښتنه کوم ، هغه ښار ته به څو ساعته وروسته ورورسېږم ؟

ده ورته وویل : "لار وهه."

هغه سړي فکر وکړ او وېې ویل چه دا سړی لیونی دی او پوښتنه ځنی فایده نه کوي. خپله لاره یې ونیوله ، رهی شو. چه څو قدمه لار ولاړ ، ملا ورته وویل: "دوه ساعته وروسته ."

هغه را وګرځېده او ویې ویل : "نو ولی دې دمخه ځواب را نه کړ؟"

ده ورته وویل : "ځکه چه ستا تګ مې نه و لیدلی ، نه پوهېدم چه څه ووایم. اوس چه مې حساب وکړ او تګ مې دې ولید ، نو درته مې وویل چه دوه ساعته وروسته به هغه ښار ته ورسېږې."

لغتونه

ملا	（阳）	毛拉
صحرا	（阴）	沙漠；荒漠
لیونی	（形）	疯狂的；有神经病的
	（阳）	狂人；疯子
تګ	（阳）	行走；走动；行进
حساب	（阳）	计算，算账；算术

注 释

1. په اول کښی به دې په تعجب کښی واچوي （这些新的发现）最初将使他感到惊奇。 په تعجب کښی اچول 使惊奇，使惊讶。

2. له دې امله چه ... = د دې لامله چه ... 由于这个缘故，因为…

3. د اسرارو له مخی پرده نه ده پورته شوې 秘密尚未被揭开

   (د ... له مخی) پرده پورته کول (کېدل) （被）撩起帷幔；（被）揭露，（被）揭示

4. څه شی چه د هغه پوره توجه ځانته را گرځولی شی ... 那个能引起他充分注意的东西 د ... توجه ځان ته را گرځول 引起…注意，吸引…注意

5. له ... سره ارتباط پیدا کول 与…建立联系，与…建立关系

6. په هر حال (سره) 无论如何，在任何情况下

7. د علت په ادراک یی لا نه یو موفق شوی 我们尚不知道它的原因

   په ... موفق کېدل （成功地）办到，（能）做成

8. خپله لاره یی ونیوله 见第十八课注释 . خپله لاره یی واخسته

语 法

原因状语从句（一）

说明主语行为发生的从句叫做原因状语从句。原因状语从句可分为前置和后置两种：

1. 引导前置原因状语从句的连接词有 څرنگه چه 或 هر کله چه، څنگه چه،

له دې امله چه 等。例句:

څرنگه چه دی ډېر ستړی و، په بستر کښی یی استراحت وکړ.

他太累了，休息了一下。

څرنگه چه فتح خان د ملگرو سره ټینگ عزم کړی و، د پلار بې سلا د خپلو ملگرو سره راهي شو.

由于法塔·汗已经和同伴们下了决心，没和父亲商量就和同伴们走了。

څرنگه چه زرکی ښکلی غر لري، له همدی امله یی ځینی خلک ساتی.

由于鹧鸪叫得好听，所以有人养它。

څرنگه چه دا کتاب ډېر ښه اثر دی، نو ځکه تاسی ته وړاندی شو.

因为这是一本很好的散文，所以奉送给您。

هر کله چه دی د غره سړی دی، نو په غرونو کښی ډېر گړندی تللی شي.

由于他是山里人，所以走山路很快。

له دې امله چه پیسې او شتمني یی نه درلوده، ژوند یی هوسا نه و.

他由于没有钱也没有财产，所以生活得并不舒适。

从以上例句中可以看出，主句前边有时可以加上 نو، ځکه نو، (نو) له دې امله 等连接词。

هر کله چه اورگاډی سمدلاسه حرکت نه کوي، نو ځو یی چه وسه وي باید ځان ټېسن ته ورسوي 火车马上还不开动，所以他应该尽快赶到火车站。

练 习 تمرين

1. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه تر جمه کړئ)

(نمونه: پوه سړی څو قدمه وړاندی لا تللی نه و چه د کور څخه د ژړا غږ پورته شو)

۱- 我们还没有吃完饭，چه هغوی د کوټې په جارو کولو پیل وکړ.

۲- 我的话还没有讲完，چه هغه غوږی کښېښود.

۳ - 孩子们还没有进屋，چه هغه دروازه وتړله.

٤- 他还没到机场，چه الوتکه په هوا شوه.

٥ - 葡萄还没熟透，چه توریالی وشکول.

2. 普译汉:

(دغه لاندی لغتونه په چینی ژبه ترجمه کړئ)

دچا توجه ... ته گرځول

... ته اشاره کول

په تعجب کښی اچول

ځان خپه نیول

...ته عرض کول

په زړه کښی ویل

د... له مخی پرده پورته کول

سترګې رپول

له ځان سره ویل

خپله لاره نیول

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

۱-هر کله چه دا ځای ور ته ښکلی ښکاره شوی و، نو ځکه یی څه موده دلته ژوند

غوره کړ.

۲-څرنګه چه دوی ډېر ستړی شوی وو، د ښوونکی نه یی اجازه غوښتله چه یوه شېبه دمه وکړي.

۳-څنګه چه رڼا د غره په څوکه ولوېده، نقاش هلک په بېړه دغه ننداره رسم کړه.

٤-بریالی چه دا کرښې ولوستې، بیا یی سترګې له اوښکو ډکې شوی، کتابچه یی پټه کړه او ما ته یی راکړه.

٥-هغه څه چه ما په سترګو لیدل او په غوږونو مې اورېدل، خیال مې دا و چه زه په خوب کښی وینم.

٦-په دې وخت کښی یو سپین ږیری راننووت چه ټول د هغه د درنښت او احترام دپاره له ځای نه پاڅېدل.

۷-بریالیه، ته ما د دې دپاره راوغوښتې چه ستا یو پخوانی دوست تا ته دروښیم، دا توریالی دی.

۸-زه دلته ښه یم، یوازی د ژبې خبره ده چه زه یی په سختۍ اخته کړی یم.

۹-هغه د دې خبرې په اورېدو خوشحاله شو، په سترګو کښی یی اوښکې وګرځېدې مخ یی را نه وګرځاوه چه و یی نه ګورم.

۱۰-باران چه پرون شپه شروع شوی هماغه شان اورېده.

۱۱-زه په خپله کوټه کښی ناست وم چه بریالی راغی او ما ته یی په لاس اشاره وکړه چه راوځه.

۱۲ -متل : چه خوله خوږېږي، زړه بدېږي.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه واړوئ)

هغه څه چه اډیسن زده کړي و، هغه د ده د ماموریت د پاره کافي و. مګر دی په دې قانع نه شو. د برق د تعلیماتو په شاوخوا کښې یې نورې پلټنې شروع کړې. د دې فن کتابونه یې لوستل او د دې کار د مشق د پاره یې په خپل کور کښې یوه کوچنی کارخانه جوړه کړه چه دلته به یې خپلې تجربې کولې. ده به خپل ماموریت هم کاوه او تجارب هم تکمیلول. یو څه مهال وروسته د نیویارک د برق په یوه شرکت کښې یوه د برق آله د کاره ولوېدله چه هیچا نه شوه جوړولی. اډیسن چه په دې کار کښې تجربه کړې وه، دا آله یې ژر جوړه کړه او دا کار د ده د مهارت پوره دلیل وبلل شو. تر دې وروسته په هغه شرکت کښې په لوړ کار مقرر شو.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

1)我在伦敦的那几天一直下大雨。

2)我不够聪明，回答不了这样的问题。

3)尽管他有很多缺点，他还是一个勤劳的人。

4)武汉位于长江和汉水汇合处。

5)当我还是小孩子的时候，这个城市根本没有工厂。

6)天气要是合适，我们明天要到西山去玩。

7)假设我们弄不到设备，那我们怎么办?

8)如果情况是这样的话，会议将要延期召开。

9)虽然他是一个性格温和的人，听了这消息也愤怒了。

10)这件事我自己来干，因为你不会。

شلم لوست 第二十课

سابه کرل

زه کور ته نژدې يو خورا ښايسته بڼ لرم. دا باغ دوې برخې لري. په يوه خوا کښې يې ډېرې ونې ليدل کېږي او په بله خوا کښې يې بيخي ونې نشته او د سبو د پاره مخصوصه ده.

دا برخه د ډېرو سړکو په سبب په ډېرو چمنو ويشله شوې ده چه په هغه کښې څو رنګه سابه لکه پياز، بانجڼ، ټيپر، پالک، کدو، ګازرى، ګندنه، کرم کرل شوى دي او روزنه يې ډېر زيار غواړي، ولې چه په دې کښې نور ډېر واښه شنه کېږي. که دا واښه ځنى ونه رېبل شي، نو ښه حاصل نه ورکوي. نو لازم دى چه واښه يې دوه درې واره ځُنى للون شي چه ځُمکه يې پسته شي.

زه هره ورځُ د خپل ورور سره باغچې ته ځُم. ور سره کښېنم، لور او يوم اخلم او کار په کوم. کله کله د سهار چاى په ډېره اشتها د شيدو سره د باغ د کوډلې د څنګه خورو او د غرمې ډوډۍ هم هلته خورو.

هيڅکله د بېکاره هلکانو په شان د کار څخه نه بېزاره کېږو. بلکه شوق مو ورځُ په ورځُ پسې زياتېږي. بختور دي هغه هلکان چه مونږ غوندى په سبزى کارۍ ځُان اخته کوي.

ليکن د باغ بله برخه چه د مڼو، ناک، زردالو، ګيلاس او بهۍ ونې پکښې ليدلى کېږي، يوه مامته لري چه دېوالونه يې درې ګزه جګ دي او کټاره هم لرى. دا هم مخصوصه توجه او پاملرنه غواړي. ولى که ښه و نه روزله شي، نو ښه او ډېره مېوه نه کوي.

چه ونې غوټۍ وکړى ډېرې ښايسته معلومېږي. پلار مې د ونو د ځُمکې واښه په کال

درې واره حُنی رېبي. په دې چمنو کښی چه د ونو څخه ډک دی، ډېر خود رویه ښایسته گلان لیدل کېږي. د دې باغ هره برخه ترو تازه ده.

لغتونه

بیخی	（副）	根本，完全，十分
سابه	（阳、复）	蔬菜，菜蔬，青菜
چمن	（阳）	草地，牧场，草场；草坪
پیاز	（阳）	洋葱，洋葱头
تېپر	（阳）	大头菜
پالک	（阳）	菠菜
کدو	（阳）	南瓜，倭瓜
گازره	（阴）	胡萝卜
گندنه	（阴）	韭菜
کرم	（阳）	白菜，大白菜
روزنه	（阴）	培养，教育；发育；培植
حاصل	（阳）	收成，收获，收入；产品
	（形）	获得的，得到的
للونبدل(للون شو)	（不及）	除草，锄草；（草）被除掉
پوست(پسته، پاسته، پستي)	（形）	软的，柔软的，柔和的；温和的
لور	（阳）	镰刀

愿望；食欲，胃口	（阴）	اشتها
窝棚，棚子；小屋，茅舍	（阴）	کوډل
不满意的；生气的	（形）	بېزار
增加；增多；增高	（不及）	زياتېدل(زيات شو)
幸福的，幸运的，吉利的；高兴的	（形）	بختور
园艺，种菜园，种菜业	（阴）	سبزی کاري
经受…的，体验…的；忙的，有事的	（形）	اخته
但是，可是，不过，然而	（连）	لېکن
梨	（阳）	ناک
大樱桃	（阳）	گيلاس
木瓜；	（阴）	بهی
（四周有墙的）农田	（阴）	مامته
量尺；长度单位(约等于73.8cm)	（阳）	گز
高的，高耸的	（形）	جگ
栏杆	（阴）	کټاره
幼芽，蓓蕾	（阴）	غوټۍ
野生的；自发的，生气勃勃的	（形）	خودرويه
很新鲜的；生气勃勃的，快乐的	（形）	ترو تازه

阅 读

ژوند

دا مه وايه چه ژوند يو دايمي بزم دی، ځکه چه دا خبره احمقان کوي.

دا هم مه وايه چه ژوند تل تر تله مصيبت دی، ځکه چه دا د بې زړه او ضعيفو خلکو خبره ده.

لکه چه د ونو شنې څانگې په پسرلي کښې له خوشحالۍ رېږدي، خانده!

لکه چه د سيند موجونه په لويو گټو لگېږي او فرياد کوي، ژاړه!

د جهان ټول خوندونه وڅکه او ټول دردونه وزغمه. بيا ووايه هر څه چه دی، ډېر دی، مگر له خوب او خيال سره شباهت لري.

لغتونه

دايمي	（形）	经常的，固定的，永久的，长期的；常设的
بزم	（阳）	宴会，宴席
احمق	（形）	愚蠢的，糊涂的
	（阳）	蠢人，糊涂人，傻瓜
مصيبت	（阳）	灾祸，灾难
بې زړه	（形）	丧气的，无精打采的；胆小的，怯懦的

گټه	（阴）	圆石
فرياد	（阳）	号叫，哭号；喊声；吼叫
ژړل (ژاړي، ويې ژړل)	（及）	哭，哭泣
زغمل (ويې زغامه)	（及）	忍受，忍耐
شباهت	（阳）	相似，相同；相同点，相似之处

注释

1. بله برخه د سبو دپاره مخصوصه ده. 另一部分（土地）专门用来种菜。

   د ... دپاره مخصوص 是专门用来…的

2. دا برخه په ډېرو چمنو وېشله شوی ده. 这一半土地又被分割成很多小块，

   چمن 的原意是草坪，绿地

3. نو لازم دی چه واښه يې دوه واره ځنې للون شي چه ځمکه يې پسته شي.

   因此，需要锄草两三遍，以使土地松软。句中两次出现连接词 چه ，都是表示行为的目的，或动作的延续。

4. لور او يوم اخلم او کار په کوم. 我带上镰刀和铁锹去干活。该句中

   په لور او يوم = په

5. د ... تر څنگه = د ... له څنگه = د ... د څنگه 在旁边；靠近

6. هيڅکله د بېکاره هلکانو په شان د کار څخه نه بېزاره کېږو. 我们从来也不像无所事事的男孩子们那样厌恶劳动。

   د ... څخه بېزارېدل 反感，厌恶；产生恶意

7. هغه هلکان چه په سبزی کارۍ ځان اخته کوي. 那些从事菜业的男孩们。

په... ځان اخته کول　从事（某项工作）；忙于…；使自己陷入…

8. له ... سره شباهت لرل　与…相似，好像…一样；和…相同

语 法

原因状语从句（二）

1. 引导后置原因状语从句的连接词有 ځکه چه ، ځکه ، ولی چه ، چه 等。例句：

که ته بازار ته ځې، نو ما ته هم غږ کړه چه زه هم ځم.

你要上市场的话，叫我一声，我也去。

یو گیلاس اوبه راکړه چه تږی یم.

你给我一杯水，我渴了。

په بله ورځ بیا ډاکتر بریالی ته راغی چه بیا بریالی ناروغه پروت دی.

第二天医生又来到巴里亚莱家，因为巴里亚莱又病倒了。

خلک د ورځې کار او د شپې خوب کوي، ولی چه ورځ د کار او شپه د خوب دپاره ده.

人们白天劳作夜间睡眠，因为昼夜就是这样分配的。

دا زښت ډېر گران څیز دی، ولی چه بېله کشمیر په نورو ځایونو کښې نه پیدا کېږي.

这是极为珍贵的东西，因为除了克什米尔，在其它地方找不到。

توریالی ځان په کلوب کښې شامل کړ، ځکه ده د کلوب د فعالیتونو له پروگرام سره ډېره مینه لري.

土里亚莱参加了俱乐部，因为他非常喜欢俱乐部的活动计划。

زه داسی کولی نه شم، ځکه چه ورور مې خپه کېږي.

我不能这么做，因为我兄弟会不高兴。

مونږ مجبور یو چه په وچه مزل وکړو، ځکه چه دلته بحر نشته.

我们不得不走陆路，因为这里没有海。

除上述例句外，还可用连接词 ... ځکه چه... چه 来表示“之所以...是因为...”的意思:

هغه ولی د باندی نه راوځی؟- ځکه نه راوځی چه دننه څه کار لري.

他为什么没有出来？他之所以没有出来是因为他在里边有点事。

练习 تمرين

1. 回答下列问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه جوړ کړئ)

١-تا خپل باغ په څو برخو وېشلی دی؟

٢-ته هره ورځ د څه دپاره خپل باغ ته ځې؟

٣-ته په خپل باغ کښی څه شی کړې؟

٤-ستا باغ ښه حاصل ورکوي که نه؟

٥-ته له خپل باغ څخه واښه څو ځله للون کوې؟

٦- ستا د باغ ځمکه پسته ده که کلکه؟

٧-ستا په باغ کښی نسبت سبو ته خود رویه گلان ډېر دي که لږ؟

٨-ستا سبزی کاري خوښه ده که نه؟

٩-ستا په باغ کښې د مېوې ونې هم زیاتې دي؟

١٠-د سبو او مېوو د ونو روزنه اسان کار دی؟

2. 普译汉:

(دغه لاندې جملې په چینې ژبه ترجمه کړئ)

١-زه ډېر خوشحاله شوم چه ستا د روغتیا څخه خبر شوم.

٢-مونږ ډېر ستړي یو، ځکه چه ټوله ورځ مو سخت کار کړی دی.

٣-دا مرغان الوتی نه شي، ځکه چه لا واړه دي.

٤-خپل جاکټ واغونده، ځکه چه هوا مخ په سړېدو ده.

٥-مونږ مجبور یو چه په وچه مزل وکړو، ځکه چه دلته بحر نشته.

٦-مونږ ورته خدمتگار نه شو ویلی، ځکه چه د خدمتگار په شان کار نه کوي.

٧-څرنگه چه بریالی یو هوښیار او زړه سواند هلک دی، د ښوونځي په ټولو خلکو باندې گران دی.

٨-هغه یوازې پرېږدئ، ځکه چه د جرگو او مرکو سړی نه دی.

٩-هرکله چه زده کوونکو دا غوښتنه وکړه، ښوونکي د ښوونځي ادارې ته ولاړ او دا خبره یې سرښوونکي ته وویله.

١٠-نن مې زړه ډېر خوشحاله دی چه د ډېرو کلو پردېس دوست مې راغلی دی.

3. 动词变位:

(په قوس کښې مصدرونو څخه مناسبې صیغې جوړې کړئ)

منی (تېرېدل) ژمی راغی. واورو په اورېدو (پیل کول) او د ځمکې مخ یې

(پتهول). بلبل چه دوبی او منی یی په خوښۍ (تېرول)، د خوړلو دپاره یی څه نه (درلودل). په ژمی کښی څو ورځې وږی (پاتی کېدل). کله چه د لوږي د لاسه وارخطا (کېدل)، نو د بورا کور ته (تلل) او ور ته یی (ویل): گرانه وروره، څو ورځې (کېدل) چه وږی یم. د خوړلو دپاره هیڅ نه (لرل) که ته یو څه پور را نه کړې، د لوږی نه (مړل). بورا (ویل): زه هم څه نه (لرل) چه ویی خورم. دواړه حیران وو چه څه (کول). بورا (ویل): راځه چه د مېږي کره (ورتلل) او څه غله ترې (پور کول). دواړه د مېږي کور ته (ورتلل)، گوري چه د مېږي د کور دروازه تړلی ده.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

یوه شپه د بدی ښځې د ده پوستین په سرای کښی د باندی ځړولی و. بدی چه د شپې راغی، نو خپل پوستین یی ولید او د غله گومان یی پرې وکړ. کوټې ته ننووت، ټوپک یی راواخست، خپل پوستین یی وویشت. ښځې یی ور ته وویل: څه کوې؟ لیونی شوې؟ خپل پوستین دې سوری کړ. بدی: شکر وباسه چه زه پکی نه وم.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملی ترجمه کړئ)

1) 每天早晨他的第一件事就是浇花，然后打扫院子。

2) 她让孩子呆在那里等她回来。

3) 不管你怎么说我是不会改变主意的。

4) 不管发生什么事我们将永远站在一起。

5) 问题解决了，他们就返回各自的岗位上了。

6) 他还没说完，土里亚莱就站起来驳斥他的观点。

7) 所有认识巴里亚莱的人都认为他是一个好青年。

8) 他们取得的工作经验对我们大家都是有价值的。

9) 既然没有人反对，这个决议案我们将要通过了。

10) 现在我们可以出发了，因为雨早已经停了。

第二十一课　　یوویشتم لوست

سیند

د وچو ډاگونو له څنگه لوی سیند بهېږي، مگر دغې وچې بید یا ته اوبه نه ورکوي. په دغسی وچکالۍ کښی چه په اوبو باندی سرونه ماتېږي، سیند په شتاب درومي او زمونږ تندې ته نه گوري. کله چه سیند په څپو راشي، کورونه او اباد پټي هم له ځان سره یوسي. همدغه سیند له مونږ نه هغه خوا بل راز روان دی او له نورو سره یی رویه بل رازه ده. هلته دغسی ورانې نه کوي. دغه راز بې رحمی پکښی نشته. هلته له سیند نه ډېرې لویې ویالې بېلې شویدي. ډېر لوی لوی ډاگونه له اوبو لاندی شول، کلي او ښارونه اباد شول. ځمکې په ثمر راغلې. د غلو او مېوو پکښی څه کمي نشته. هلته د سیند په مخ کښی لوی لوی بندونه جوړ شول. د برېښنا ماشینونه ودرېدل. فابریکې او کارخانې په کار ولوېدې. خلک آباد او ماړه شول. دا سیند ولی دلته دغسی او هلته هغسی دی، مونږ ته په قهر دی او په هغوی پیرزوینه لري، دلته ډېر تند او په خیزونو روان دی هلته غلی او آرام بهیږي، دلته کوږ او ووږ ځي او خپله مجرا بدلوي، هلته پخپله ټاکلی لاره روان دی او بې لارې نه ځي؟

په رښتیا چه سیند دلته ډېره وراني کوي او هلته د یوه نظام او قانون تابع دی چه ورانۍ ته یی نه پرېږدي.

زمونږ ټوله گناه د سیند په غاړه ده. سیند زورور دی او په مونږ باندی هر وخت ظلم او تېری کوي. آه! مونږ څومره نا پوه یو چه دغه راز فکر کوو او پخپله گناه نه پوهېږو! مونږ

خپله گناه د سیند په غاړه اچوو. د سیند په غاړه خو مونږ پراته یو. په رښتیا چه دا زمونږ گناه ده، د سیند نه ده. سیند له چا سره دښمني نه لري. سیند پوخ کار غواړي او پاخه بندونه ور ته په کار دي. که زمونږ کار پوخ وای او زمونږ بندونه پاخه وای، زمونږ ویالې نه وچیدې او زمونږ پټي اوبو نه وړل. مونږ د سیند په بند وبست پوه نه شوو او له سیند نه مو کار وا نه خیست.

دا سیند د ژوند او حیات سیند دی. په ده کښې د ورانې او ودانې دواړه قوتونه موجود دي. سیند د هر چا کار ته گوري او هغسې ورسره کوي، یعنې خام بندونه ورانوي او پاخه بند ته ځان تسلیموي.

هغه څوک چه د ژوند سیند پخپل سر پرېږدي او یوه معینه مجرا ور ته نشي ټاکلی له ژوند نه استفاده نشي کولای.

لغتونه

بهېدل (وبهېده)	(不及)	流，流动；倾注，流出
ډاگ	(阳)	旷野；平地，平原
ببدیا	(阴)	平原，平地
ماتېدل (مات شو)	(不及)	折断，破碎；被歼灭
شتاب	(阳)	急忙，匆忙；迅速
درومل (ودرومېده)	(不及)	走，去；开动

څپه	（阴）	波浪，波涛；波
آباد	（形）	有居民的；繁荣的；已耕耘的
وراني	（阴）	破坏，毁坏
بی رحمي	（阴）	冷酷，残酷，残忍
بېلېدل (بېل شو)	（不及）	同…分开，同…分离；区别
ثمر	（阳）	产品；结果，成果；利益，效益
كمي	（阴）	减少，缩减；不足，缺乏
بند	（阳）	束缚；监禁；堤坝；关节
ماشين	（阳）	机器；发动机
پېرزوينه	（阴）	予以，授；希望；关照，恩惠
تند	（形）	快的，迅速的；尖的，毒辣的；粗鲁的
خېز	（阳）	跳，跃
كوږ ووږ (كږه وږه، كاږه كږې وږې)، واږه	（形）	很弯曲的，弯弯曲曲的
مجرا	（阴）	河床，河槽；天然水路
بی لاری	（形）	无路可通的；走入歧途的
نظام	（阳）	秩序，条理；制度
ظلم	（阳）	压迫，压制；残酷，残暴

ناپوه	（形）	愚蠢的，无知的，糊涂的
بند وبست	（阳）	办法，措施；组织，安排
خام	（形）	生的，不成熟的；没经验的；白白的
تسليمول(تسليم يې کړ)	（及）	交给，交付；供应，供给
معين	（形）	固定的，一定的
استفاده	（阴）	利用，使用

阅读

گلان ټولول

باغوان تازه تازه او ښکلي گلان را ټول او کوډې یې جوړولې.

گلساز کاغذونه پرېکول او گلنمايي يې کوله.

ده هغه ته وويل : دا مه کوه !

هغه ويل : ولې؟

- ځکه چه دا گناه ده !

- په څه ؟

- په دې چه که گناه نه واى، نو هر چا به کولاى !

لغتونه

باغوان	（阳）	园丁；花匠
کوده	（阴）	束，一束（青草）
گلساز	（阳）	工匠，工艺家；剪纸艺人
گل نمایی	（阴）	万花筒
کاغذ	（阳）	纸，纸张；文书，字条

注释

1. دغی وچی ببېدیا ته اوبه نه ورکوي. （大河）不浇灌这片干涸的平原。

ته اوبه ورکول ...浇（水）；灌溉

2. په اوبو باندی سرونه ماتېږي. （人们）为了争水而打破了头

3. ډېر لوی لوی ډاگونه له اوبو لاندی شول 大片大片的平原受到了灌溉。

له (تر) اوبو لاندی کېدل 被洪水淹没；受到灌溉

4. فابريکې او کارخانې په کار ولوېدې 工厂和作坊投产了。

په کار لوېدل 开始工作；开工，投产

5. زمونږ ټوله گناه د سیند په غاړه ده. 我们的所有过错都要由大河来承担。

مونږ خپله گناه د سیند په غاړه اچوو 我们把自己的过错算在了大河的头上。

د چا په غاړه اچول 强加于，硬塞给

6. پاخه بند ته ځان تسلیموي. （大河）遇到坚固的水坝就会屈服。

ته ځان تسلیمول…投降，屈服，认输

7. هغه څوک چه د ژوند سیند پخپل سر پرېږدي… 那种对“生活之河”放任自流的人…

په خپل سر پرېښودل… 放纵，放任自流

语 法

假定式

1. 虚拟假定式的时态，常用的有:

1）从句用一般过去时，其动词用分词形式，系动词以 وای 的形式出现。两者都不做人称变位。主句加小品词"به"以加强语气，表示“肯定”。

例如:

څومره به ښه وای، که ته هم عربی امیر وای!

假如你也当上阿拉伯酋长，那该多好啊!

که بل څوک وای، داسی به یی نه کول

要是换上别人，他就不会总是这么做。

که هر څوک د هغه په ځای وای، همداسی به یی کړای وای.

任何人处在他的位置上都会这样做的。

که داسی نه وای، هغوی به له ما سره په دې باره کښې خبرې نه وای کړې.

如果不是这样的话，他们就不会同我谈这件事。

که ما هم وزرونه درلودای، لېری به تللی وم.

假如我也有翅膀的话，我早就远走高飞了。

که تا دا هلک ما غوندی پېژندلای، زما د ناراحتۍ علت به ښه درمعلوم شوای و.

如果你像我一样了解这个男孩子，你就会非常清楚我产生不安的原因了。

2）从句用现在完成时，主句也用现在完成时。系动词的各人称形式都用 وای。 主句加小品词 "به" ，加强语气，表示“肯定”。

例如:

که دا هلک چا نه وای نیولی، په ځمکه به بې اختیاره لوېدلی وای.

这男孩如果没有人抓住的话，早就掉在地上了。

که هغه دغه دارو څښلی وای، په همداسی تکلیف او ربړ به هم اخته شوی وای.

如果他喝了这药，肯定也遇到了同样的麻烦和痛苦。

که ته ورغلی وای، ښه به و

你要是去了就好了。

که زینه ماته شوی نه وای ، دوی به راختلی وای.

要不是梯子断了，他们也一定已经上来了。

3）用感叹词 کاشکی （或 کش ، کشکی）引出的虚拟假定式句子。这类句子假设的情况都是与事实相反的。例如:

کاشکی زه ستا په ځای وای.

我要是你就好了。

کاشکی بېړۍ دجریان سره مل شي.

但愿船要是顺水行驶就好了。

کاشکی مې لږه مالګه د ځان سره راوړی وای.

我要是随身带点盐就好了。

کاشکی زمرک را سره وای چه اوس یی را سره مرسته کړی وای.

要是兹马拉克和我在一起就好了，他现在就可以帮我的忙了。

کاشکی مې لیدلای شوای ، کاشکی مې لږ تر لږه یو وار لیدلای شوای چه د څه بلا سره مې سر دی.

我要是能看得见就好了，起码看一下也行，好知道我遇到了什么鬼东西。

کاشکی مې یو وار ورښودلی شوای چه زه څرنګه سړی یم.

我（那时）要是能够向他显示一下我是个什么样的人该多好。

کاشکی زه هم تللی وای.

我要是也去了该多好。

练 习　　تمرین

1. 用词造句:

(دغه‌لاندې لغتونه په جملو کښی استعمال کړئ)

په کار لوېدل　　له کاره لوېدل　　له ځان سره وړل

له ...څخه بېلېدل　　له ...څخه استفاده کول　　بدلول

له ... څخه کار اخستل　　د... په غاړه اچول

2. 普译汉:

(دغه لاندی عبارتونه په پښتو واړوئ)

رښتيا چه (په رښتيا چه، په رښتيا سره)   ښه چه   په خپل سر

ډېره مهمه خبره ده چه   همدا و چه   معلومه شوه چه   په غور (سره)

په ډېره اشتها   ورځ په ورځ (پسی)   د ډېري خوښۍ نه

په اول کښی   د توجه وړ   خودرويه ګلان

په شتاب (سره)   د ګلونو څخه ډکه دښته   دوښو څخه ډک چمن

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چينی ژبه ترجمه کړئ)

١-که زه ستا په ځای وای ، ما به خامخا د دې کار اجازه ورکړای وای.

٢-که داسی نه وای ، هغوی به له ما سره په دې باره کښی خبرې نه وای کړای.

٣-ده که چېرې زما مصلحت اورېدلی وای، نو دومره تاوان به نه و ور رسېدلی.

٤-که ما هم وزرونه درلوای، لرې به تللی وم.

٥-که بل څوک وای، داسی به يې نه کول.

٦-که ما او تا ته ښوونکی ليک او لوست نه وای را ښودلی، نو له مونږ نه به ليکونکی او لوستونکی نه وای جوړ شوی.

٧ -دا د ډوډۍ وروستۍ ټوټه ده. کاشکی ډېر وای.

٨-کاشکی زه ستا په ځای وای.

٩-کاشکی مو يوه پلا دننه فابريکه ليدلی وای چه څه شی دی.

۱۰-کاشکی تاسی یو کال پخوا هرات ته راغلی وای چه ددې ځای په زړه پوری تاریخی وداني مو کتلی وی۔

۱۱-متل: راتگ په اراده، بېرته تگ په اجازه

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

باید کار وکړو۔ دا یوه رښتیانۍ خبره ده چه د نړۍ ننني تمدن او لوړتیا ټوله د کار نتیجه ده۔ که خلکو کار نه وای کړای، نو ډېرې پېړۍ پخوا به بنیادمان له منځه تللی وای۔ کار زمونږ د ژوند قانون دی او همدغه کار دی چه وگړی او ولسونه د ترقۍ په لوری خوځوي۔ بی کاری او تمبلی د ولسونو د بربادۍ لوی سبب دی۔ دې کښی شک نشته چه کار او زیار بنیادم ته کړاو او تکلیف پېښوي۔ مگر لویوالی او ویاړنه هم لري او د هوسایۍ وسیلې هم دکار په واسطه لاس ته راځي۔ نن باید مونږ کار د بدن او روح د قوی کولو او پاللو یوه مهمه وسیله وبولو او هېڅکله بی کاره و نه گرځو۔

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو واړوئ)

1) 既然大家都到了，那我们就开始踢球吧。
2) 既然他不肯帮助我们，这项工作我们就自己干吧。
3) 要不是我抓住她的手臂，她就摔倒了。
4) 如果他们没有付出那么大的努力，也不会取得这样的成就。
5) 从我离开那座城市到现在已经四十年了。

6) 我入学之前一句普什图语都不懂。

7) 要和平，就得想尽一切办法防止战争。

8) 如果现在动身，我们应该能准时到达那里。

9) 我本来想告诉你的，可是我忘记了。

10) 你们两人课后留下来，因为我想和你们谈谈。

دوه ویشتم لوست 第二十二课

طوطی او سوداګر

وایی چه یو سوداګر په کور کښی یو ډېر ښکلی طوطی درلود. سوداګر دا طوطی د سرو زرو په کېس کښی ساتلی و. د دې طوطی خواړه پسته، بادام او نبات و. خو دې ښکلی طوطی د کېس ترمنځ د نورو طوطیانو څخه جلا ژوند کاوه او کله کله یی نور طوطیان یادېدل، دغه طوطی به دځان سره ویل: "نور طوطیان به څرنګه په شنو ځنګلونو کښی او د ځپانده دریابونو ترغاړې د ونو د یوه ښاخ نه بل ښاخ ته الوتنې کوي او په آزاد ډول به ګرځي را ګرځي."

طوطی به کله چه دا حالت را په یاد کړ، د سوداګر ټولې نیکي به یی د یاده ووتلی. یوه ورځ چه سوداګر غوښتل د سوداګری دپاره هندوستان ته ولاړ شي. د کورنۍ ټولو غړو ته یی وویل: "هر څه چه غواړئ وواياست چه د سوغات په ډول یی در ته راوړم." د کورنۍ غړو هر چا خپله غوښتنه وویله. د طوطی وار چه راغی، ور ته یی وویل: "تا ته څه راوړم؟"

طوطی وویل: "زه غوارم چه زما سلام د هندوستان طوطیانو ته ورسوې. هغوی ته ووایه چه زه یو ښکلی طوطی لرم. هغه مې د سرو زرو په کېس کښی اچولی دی. هغه په تاسو باندی سلام وایه." سوداګر دا خبره ومنله.

کله چه سوداګر هندوستان ته ورسېد، یوه ورځ د ځنګل ترمنځ تېرېده چه ډېر طوطیان یی ولیدل. په دې وخت کښی د خپل طوطی پیغام ور په یاد شو. نو سوداګر د یوې ونې لاندی ودرېد او د خپل طوطی سلام یی د هندوستان طوطیانو ته ورساوه. په دې وخت

کښی ناڅاپه یو طوطی د ونې څخه په ځمکه را پرېووت او داسی یې وښودل چه گوندی مړ شو. سوداگر په دې پېښې ډېر خپه شو.

کله چه سوداگر د هندوستان نه بېرته خپل کور ته راغی، دا قصه یې خپل طوطی ته وکړه. طوطی دا قصه واورېده، ناڅاپه په کپس کښی پړمخه پرېووت او داسی یې وښودل چه گوندی مړ شو. سوداگر د دې پېښې په کتلو ډېر خپه شو. ځکه خپل طوطی ور باندی ډېر گران و.

سوداگر طوطی د کپس نه راواخست او په یوه ځای کښی یې واچوه. په دې وخت کښی طوطی پورته شو، والوت او په یوه ونه کښېناست. سوداگر چه دا حالت ولید، طوطی ته یې عذر او زاری وکړه چه بېرته خپل د سرو زرو کپس ته راشي. طوطی د سوداگر خبره ونه منله او ځواب یې ورکړ: "ما ته دهندوستان طوطیانو دا راوښودل چه څه راز دکپس نه ځان خلاص او آزاد کړم. ما هم ځان مړ واچاوه او تا د کپس څخه آزاد کړم. دا دی زه اوس آزاد شوم. زه د دې وروسته آزاد ژوند کوم او په آزاد ډول د ونې د یوه ښاخ نه بل ښاخ ته الوتنه کوم."

لغتونه

سره زر	（阳、复）	黄金
کپس(یا قفس)	（阳）	笼子；槛
خواړه	（阳、复）	食品，食物；吃的东西

پسته	（阴）	阿月浑子，开心果
بادام	（阳）	巴旦杏，扁桃
نبات	（阳）	植物；青草
ځپاند	（形）	波涛汹涌的
درياب	（阳）	河，江；海
ښاخ	（阳）	树枝；（部落）分支
الوتنه	（阴）	飞行，飞；飞翔
حالت	（阳）	形势，局势，状况，情形
نېکي	（阴）	善，善良，善事；美德
سوغات	（阳）	礼物，礼品
پړمخ	（形）	仰卧的；翻转的
عذراو زاري	（阴）	请求原谅，请求宽恕

阅 读

زما د لاس نيالگيه !

زه نه يم خبر چه ته چېرته وې او له کوم ځايه راغلې.

دومره پوهېږم چه له نورو گڼو نيالگيو سره په يوه تنگ ځای کښی ولاړ وې.

هلته ستا د لوئېدو او غټېدو دپاره زمينه مساعده نه وه، ځکه ستا

تعلق له هغه ځایه قطع شو او دلته راغلې.

زه ستا په راتلو ډېر خوشحاله یم او تا ته پخپل انگړ کښې ځای درکوم.

زه غواړم چه ستا تعلق او ارتباط له دغه کاله سره ښه ټینگ شي.

زه هیله لرم چه ستا شگوفه او خوږه مېوه هر څوک ووینې، ستا له څانگو او ښاخونو نه د مرغانو خوږې نغمې واورم.

زه دغه د گلابو بوټی او دغه د عکاسۍ نیالگی هم ستا له څنگه ږدم او تا ته دا ښیم چه زما زیار یوازی د مېوې دپاره نه دی، زه ستا له شگوفې او شنو پاڼو سره هم ډېره مینه لرم. څومره به ښه وي چه سبایي ستا له څانگو د مرغیو خواږه اوازونه واورم او په خوږو نغمو را ویښ شم.

زما نیالگیه! ته په دغه هوا کښې وده کوې، باید خپله خوشبویي هوا ته وسپارې او د هوا مرغان له تا نه استفاده وکړي.

کشکې زما دوستان او ملگري ستا له سیوری لاندې خوشحاله کښېني او دلته د خوشحالۍ خندا واورم.

یوه خوله خندا او یوه شېبه خوشحالي پدې ارزي چه زه څو کاله ستا خدمت وکړم او له لرې ځایه اوبه در ته راوړم.

لغتونه

گڼ	（形）	密的，稠密的；荫多的

لوئېدل (لوی شو)	（不及）	增大，放大，长大
غټېدل (غټ شو)	（不及）	增大，放大，长大
زمينه	（阴）	基础，条件；环境，背景
مساعد	（形）	有利于…便利于…
تعلق	（阳）	关系，联系
قطع	（阴）	砍断；断绝，中断，决裂
شگوفه	（阴）	花；开花
گلاب	（阳）	玫瑰
عکاسي	（阴）	槐树；香槐
سبايي	（形）	早晨的；上午的
	（副）	在早晨
خوشبويي	（阴）	香气，馨香
کشکی (یا کاشکی)	（感）	假如，假若
ارزېدل (ارزي، وارزېد)	（不及）	值，值得

注释

1. کله کله یې نور طوطیان یادېدل 它有时想念其它鹦鹉

(یو شی) د چا یادېدل 想起，回忆；想念

2. طوطی به کله چه دا حالت را په یاد کړ... 鹦鹉每当想起这种情况时…

په یاد کول 记住，记熟；回想，想起

3. د سوداګر ټولې نیکۍ به یې د یاده ووتلې. 它就忘掉了商人（对它的）所有好处

4. (یو شی) د ... له یاده وتل 忘记，遗忘

5. په دې وخت کښې د خپل طوطي پیغام ور په یاد شو. 这时他想起了自家鹦鹉的口信。 (را، در، ور) په یاد کېدل 记起，想起

6. ما هم ځان مړ واچاوه. 我也装死。 ځان ...اچول 装成…样子，见第十七课注释 ده ځان ډېر خپه ونیو.

7. له ... سره ارتباط ټینګېدل 与…建立关系（联系）

8. یوه خوله خندا او یوه شېبه خوشحالي پدې ارزي چه ... 为了笑一笑和片刻高兴…也是值得的。په ... ارزېدل 值得…

语 法

宾语从句（一）

在复合句中起宾语作用的从句为宾语从句。当主句的谓语动词是及物动词时，主句才能带宾语从句。引起宾语从句的连接词是 **چه**。

宾语从句在句子中的位置一般有两种情况：一种位于主句谓语动词之后，另一种是位于句首。

1. 宾语从句位于主句谓语动词之后，例如：

زه بریالی وینم چه څوکۍ باندې ناست دی او خپل سبق لولي.

我看见巴里亚莱坐在椅子上学习功课。

ته گوره چه اور بل دی که مړ.

你去看看火是着着还是灭了。

هغه را ته په لیک کښی لیکلی دی چه د شنبې په ورځ به درشم.

他在来信中说，他将于周六到我这里来。

2. 宾语从句位于句首。例句:

هر څه چه دی لېدلی وي، هغه ټول را ته ووایه.

你把看到的一切都告诉我吧。

هر څه چه غواړې، زه به یی درکړم.

无论你要什么我都将给你。

څه چه وایې، باید هغه وکړې.

你怎么说就应该怎么做。

上述例句中的 هر څه، څه 是宾语从句中动词的宾语。还有 هر څوک، څوک 等。它们在宾语从句中的前后位置常常由于说话人要强调的内容不同而有所变化。如:

زه چه هر څه وکړم (هر څه چه وکړم)، ته هماغسی را سره کوې.

我无论做什么你也要和我一起做。

د ډاکتر په جیبونو کښی چه هر څه وو (هر څه چه د ډاکتر په جیبونو کښی وو)، هغه یی ځُنی واخستل

医生口袋里的所有东西，他都拿走了。

تمرین 练 习

1. 回答下列问题:

(دغه لاندی پوښتنو ته ځوابونه ولیکئ)

۱ - آیا د سوداگر ښکلی طوطی ډېر خوښ و ؟

۲-آیا د سودا گر دطوطی خواړه قیمت شیان وو ؟

۳-آیا د طوطی آزاد ژوند ته زړه کېده ؟

٤-کله چه سودا گر هندوستان ته ته، طوطی څرنگه سوغات ور څخه وغوښت؟

٥-کله چه د سوداگر طوطی ځان مړ واچاوه، سوداگر وارخطا شو؟

٦-کله چه دسوداگر طوطی یوه ځای ته وغورځول شو، څه یی وکړل؟

۷-ولی طوطی د سوداگر عذر و زاری و نه منله؟

۸-طوطی آزادي خوښه کړه که د سرو زرو کپس ؟

۹-د سوداگر طوطی د هندوستان د طوطیانو په مرسته آزاد شو که د سودا گر په
مهربانۍ؟

2. 汉译普:

(لاندی لغتونه په پښتو واړوئ)

同…商量（商议）
与…建立联系（关系）
记起，想起
投降，屈服（于）

与…相似（好像一样）
违抗，拒绝执行（命令）
引起（某人的）注意
讲故事，讲述

使惊奇（惊讶）　　　　自言自语

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

١-هغه په لارکښی فکر کاوه چه خپل کور ته ولاړ شي او که د بریالی کور ته ؟

٢-کله چه ډاکتر د احمد مور ولیدله، ور ته یی ډاډ ورکړچه زوی یی ښه دی.

٣-خلک په احمد پوری خاندي چه په وچه کښی کښتۍ دڅه دپاره جوړوی؟

٤-توریالی گومان وکړ چه بریالی غواړي چه د ده د ملا تړاو مرستې نه لاس واخلي.

٥-هغه د غره لمنې ته نژدې ولیدل چه هلکان په یوه ډگرکښی دنښې په ویشتلو لگیا دي.

٦ -گومان نه کوم چه دا ځل کامیاب شي.

٧-هیڅ مې باور نه کاوه چه څرنگه به بریالی په خپل امتحان کښی ناکامه پاتی شي.

٨-څومره به ښه وای که بشر هم کولای شو چه لکه مرغیو غوندی والوزي!

٩- که داسې نه وای، باید دوی دواړه سره اوږه په اوږه روان وای.

١٠-څومره به ښه وای که ته هم زمونږ ښوونکی وای.

١١- متل: پښې هلته ځي چه زړه ځي.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه واړوئ)

رجب خان نیم کیلو غوښې خپلې ښځې ته ورکړې چه ماښام ته یی پخې کړي. مگر ښځې په خپله مصرف ورسولې. ماښام چه رجب خان راغی غوښې نشته. پوښتنه یی وکړه چه غوښې څه شوې؟ ښځې یی وویل: هغه دغې پیشې وخوړلې. رجب خان دستی

پیشې وتلله. د پیشې وزن نیم کیلو شو. نو و یی ویل: ښه، که دا پیشې ده، غوښه څه شوې؟ او که دا غوښې دي، پیشې څه شوه؟ ښځې یی وویل: څوک چه ښځه کوي پیشیانې نه تلي.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې ترجمه کړئ)

1) 没受过适当训练的人是不能做这种工作的。
2) 我们完全相信自己能克服这些困难。
3) 他考试没及格，这证明他不够用功。
4) 老实讲，我觉得这不是解决问题的最好办法。
5) 无论你走到哪里，都可以看到人们穿着节日服装，满面笑容。
6) 哪里能找到工作他们就到哪里去。
7) 不管发生什么情况，我们也要坚决支持他。
8) 要不是生病，她本来是会来的。
9) 农场已经有五头奶牛，但他们还想再买五头。
10) 由于有好些人没到会，我们决定延期开会。

درویشتم لوست 第二十三课

زمری او سوی

وایی چه په یوه ځنګله کښی یو زمری اوسېده چه ډېر زوړ شوی و او د ښکار او ګرځېدو راګرځېدو څخه وتلی و. یوه ورځ یی ټول حیوانات راغونډ کړل او دا یی ور ته وویل چه تاسی خو ګورئ چه زه اوس د کار څخه لوېدلی یم او پخپله ښکار نشم کولای. نو هره ورځ یو یو را ته راځئ چه زه مو خورم. دوی ټولو دا خبره ومنله او و یی ویل: "ښه ده! مونږ په سر او سترګو خدمت ته تیار ولاړ یو. هر څنګه چه ستا زړه وي، مونږ به هغه شی وکړو."

همدا و چه ټولو په خپل منځ کښی وار کښېښود چه د هرې ډلې نه به پخپل وار یو یو ور ته راځي او دی به یی خوري. خبره په دې ډول فیصله شوه او ټول د زمري نه بېرته رخصت شول او خپلو ځایونو ته ولاړل. څه موده چه تېره شوه نو دا حیوانات ټول ددغه بېګار څخه پوزې ته راغلل. یوه ورځ ټول راغونډ شول او پخپل منځ کښی یی دا جرګه وکړه چه مونږ خو ددې زمري دلاسه ډېر په تنګ شوو. کله که دی همداسی هره ورځ یو یو را څخه خوري، په آخر کښی به مو ټول خلاص کړي. اوس ددې خبرې څه چاره په کار ده. که نه وي، نو ټول به خلاص او تباه شوو. ټولو یو بل ته مخ ور واړاوه او دا یی سره وویل چه دې کار ته څوک ملا تړلی شي؟ یو هم په میدان کښی و نه درېد. ټولو یو بل ته سره کتل او هیچا دا زړه نشو کولی چه را پاڅېږي او ځان د زمري سره په جوال کښی واچوي. په پای کښی سوی را پاڅېده او ټولو ته یی ډاډ ور کړ او ور ته یی وویل: "مه خپه کېږئ. دا کار

به خدای کوي. زه به یې وکړم. هیڅ چورت مه خرابوئ." نور حیوانات اریان شول او دا پوښتنه یې د ځان څخه وکړه چه آیا سوی هم زمري وژلی شي ؟ دا یو کوچنوټی حیوان دی. که زمری وغوښتل نو په دوو گوتو به یې ونیسي او مړ به یې کړي. سوی ور ته وویل: "زما پر وړوکوالی مه غولېږئ! که څه هم چه زما وجود ډېر کوچنی دی، مگر تر ډېرو غټ خیټو نه ښه یم. ډېر واړه حیوانات دي چه د لویو کار یې کړی دی. دوی ور ته وویل: "ډېره ښه ده. خدای وکړي چه ستا د لاسه څه وشي او مونږ د زمري د لاسه خلاص شو. دا فیصله ټولو ومنله او خپلو خپلو ځایونو ته ولاړل. کله چه د سوی د تلو ورځ راغله، دی کرار په خپل ځای کښېناست او تر مازدیگر پوری نه ولاړ. زمری ډېری وږی شو. شپه یې په انتظار سبا کړه. کله چه سهار شو، زمری په ډېر قهر له خپل ځایه پاڅېده او بهر ووت. سوی هم را روان شوی و. په لاره کښې دواړه سره مخامخ شول. زمري په ډېر قهر سره ور ته وویل: "پرون چېرته وې؟ زه دې له لوږې مړ کړم." سوی ځواب ورکړ: "ښاغلی، زه خو پرون وختي له ځایه را روان شوم. "مگر په لاره کښې یو زمری را باندی پیښ شو. زه یې ونیولم او را ته یې وویل چه چېرته ځې؟ ما ستا نوم ور ته واخست او ور ته مې وویل چه هغه ته ورځم. دی را ته په قهر شو او و یې ویل: هغه څوک دی چه ته ورځې؟ ډېر وخت یې په لار کښې ایسار کړم. خو دا دی اوس مې په یوه چال ځان ور څخه خلاص کړ." زمری چه دا خبره واورېده، نور هم په قهر شو او سوی ته یې وویل: "ته راشه، دا زمری چېرته دی چه ته یې په لار کښې درولی وې؟ زه به یې اوس کار وکړم." سوی ور ته وویل: "دلته یو کوهی دی او په هغه کښې اوسي. اوس به دې ور ولم." سوی مخکښې شو او زمری ور پسې لړې ولاړ تر څو د کوهي غاړې ته ورسېدل، سوی د کوهي څخه لرې ودرېد او زمري ته یې وویل

چه ته دې کوهي کښې وګوره. نو در ته به څرګنده شي." زمری چه کوهي کښې وکتل نو خپله څېره يې په اوبو کښې ولیده او خیال يې وکړ چه دا هغه زمری دی چه سوی يې ایسار کړی و. نو له قهره سور شو او کوهي ته يې ور ټوپ کړ. ښکته په کوهي کښې وغورځُېد. سوی له خوشحالۍ نه په ټوپونو او منډو ولاړ. ټول حیوانات يې خبر کړل او دا زیری يې ورکړ چه د زمري د لاسه خلاص شول.

لغتونه

رخصتېدل (رخصت شو)	（不及）	走开，走去；告别，离开
بېګار	（阳）	强迫劳动，义务劳动；摊派的任务
پوزه	（阴）	鼻，鼻子
تباه	（形）	灭亡的；歼灭的，毁灭的
ډاډ ورکول		安慰，使放心；证实
خرابول (خراب يې کړ)	（及）	破坏，毁坏；使恶化
اریان	（形）	参见 حیران
کوچنوټی	（形）	参见 کوچنی
وړوکوالی (وړوکتوب)	（阳）	童年，幼年；少许，一点点儿；小
غولېدل (وغولېده)	（不及）	误认，错认；上当，吃亏，失算
پرون	（副）	昨天，昨日

لوږه	（阴）	饿，饥饿
ايسارول(ايسار يې كړ)	（及）	阻止，扣留，阻住；围攻
چال	（阳）	开动，动作；诡计，计巧
كوهی	（阳）	井，水井；矿井
څېره	（阴）	外貌，外表，外观；样子，形态
زېرى	（阳）	好消息

阅 读

نقل

دوه نقاشانو يو بل سره وويل چه راځه دواړه به تصويرونه وكاږو، وبه گورو چه په ما او تا كښې كوم يو ښه تصوير كاږي. لومړى نقاش د انگورو يو وانښكى وكيښ او هغه يې د خپل باغ په دروازه وځړاوه چه عيناً د اصلي وږى په شان و. نو چوغكې به راتلې مښوكې به يې پرې وهلې. خلكو هم دا گمان كاوه چه رښتيا د انگورو وانښكى دى. او تصوير يې ډېر خوښ كړ. دغه نقاش د هغه بل كور ته ولاړ. پوښتنه يې وكړه چه ستا تصوير چېرې دى؟ده وويل د هغې پردې تر شا دى. اولنى نقاش ور وړاندې شو. لاس يې ور اوږد كړ چه پرده پورته كړي. معلومه شوه چه دغه پرده تصوير و. لومړى نقاش چه دا وليده، نو ويې ويل: اى، گرانه آشنايه! ته ترما ښه پوه يې، ځكه چه ما داسې تصوير وكيښ چه چوغكې وغولېدې او تا داسې تصوير وكيښ چه نقاش پرې فريب وخوړ.

لغتونه

تقاش	(阳)	写生画家；画家，美术家
تصویر	(阳)	描写，描绘，描述；画，画像
واښکی	(阳)	绳子，索；一串，一束
ځړول (و یې ځړاوه)	(及)	挂，悬，悬挂
اصلی	(形)	真正的，真实的；实物的，天然的
چوغکه	(阴)	麻雀；小鸟
اولنی	(形)	以前的，从前的；起初的；第一的
وړاندی	(副)	在前面，往前
فریب	(阳)	欺骗，诈骗；诱惑，引诱

注 释

1. د ښکار او گرځېدو راگرځېدو څخه وتلی و. (狮子) 已经不能打猎和行走了。

   له کاره وتل 不中用；不能使用

2. ټول د دغه بیگار څخه پوزې ته راغلل 所有动物都对这项差使感到厌烦了。

   له ... څخه پوزې ته (ترپوزې) راتلل 厌烦

3. مونږ خو د دې زمري د لاسه ډېر په تنگ شو. 我们算是吃了狮子的苦头了。

4. خدای وکړي چه ستا د لاسه څه وشي او مونږ د زمري د لاسه خلاص شو. 愿真主保佑你办成点事，我们也能从狮子那里摆脱出来。

د … د لاسه 由于…缘故，因为；从…手中

5. دې کار ته څوک ملا تړلی شی؟ 谁能来办这件事呢? … ته ملا تړل 着手做，从事；担负；敢于；准备

6. هیچا دا زړه نشو کولی چه … 谁也不愿意（做），不想（做）

7. ځان د چا سره په جوال کښې اچول 和…较量

8. هیڅ چورت مه خرابوئ. 你们一点儿也用不着担心（别费心思了）。

9. شپه یې په انتظار سبا کړه. 狮子整整等了一夜。

10. یو زمری را باندی پېښ شو. 我遇见了一只狮子。

په … باندی پېښېدل 遇见，相遇

11. زه به یې اوس کار وکړم. 我现在就来收拾它。

12. نقاش پرې فریب وخوړ. 画家被骗了。

فریب خوړل 受骗，上当；被欺骗

语 法

宾语从句（二）

1. 宾语从句的时态以现在说话的时刻为基点，不受主句谓语动词的影

响，这从前课的例句中可以看出。下边再举几个例子:

ټام د ځانه سره لوز وکړ چه پس له دې به سگريت نه څکوم.

汤姆暗自许下诺言，从今往后不吸烟了。

هر څه چه مونږ ورته ويل، هغه به کول.

我们对他说什么，他就做什么。

څه چه کري، هغه به ريبي

种瓜得瓜，种豆得豆。

بريالى هماغه قصه بيا وکړه (کومه) چه تېره شپه يى مونږ ته کړى وه.

巴里亚莱又把昨天晚上对我们讲过的故事讲了一遍。

2. 在某些动词后的宾语从句中应该用将来趋向时。这些动词多数表示建议、请求、命令、决定、猜测、推断等意思。如: گومان کول پرېښودل، خواهش کول، تصميم نيول، خيال کول، اجازه ورکول 等，举例:

زه داسى گومان کوم (=گومان مې کېږي) چه دلته به نور خلک هم همدغه کار باندى لګيا وي.

我觉得在这里还有别人也在干这件事。

ته څه فکر کوې چه دوى به پاس پوړ کښى وي؟

你觉得他们在楼上吗?

هغه هيڅ خيال نه کاوه چه چل به مې خام شي او خبره به مې رښتيا ته ووځي.

他根本没想到自己的诡计会破产，事情会真相大白。

练习 تمرین

1. 填空:

(په لاندی جملو کښی تش ځایونه ډک کړئ)

دی یو زوړ سړی (   ) چه په ماکو کښی به سپور و او گلف ستریم کښی به یی کبان (   ). څلور اتیا ورځې سیند ته تللی و خو یو کب یی هم نه (   ) نیولی. په لومړیو څلوېښتو ورځو کښی یو هلک هم ور (   ) مل و. خو (   ) تر هغې د هلک پلار خپل (   ) ته وویل چه اوس نو ستا سپین ږیری بیخی بدمرغه شوی. نو یی (   ) له بل کب نیوونکی سره ولېږه.

هره ورځ چه به (   ) تش لاس له سینده بېرته را (   ) گرځېد، هلک به ورسره خپه (   ). زاړه سړي هلک ته کب نیول (   ) زده کړی و او پر هلک ډېر گران (   ). هلک وویل: "په یاد دې (   ) چه هابل وار (   ) اوه اتیا ورځې یو کب هم (   ) نه نیو او وروسته مو درې هفتې هره ورځ کبان (   )؟" زاړه سړي وویل: "هو، په یاد مې (   )." هلک وویل: "پلار مې مجبور کړی (   ) چه تا پرېږدم. زه لا هلک (   ) او باید د هغه خبر (   ) منم. هغه د تا په مهارت کښی شک لري." زاړه سړي وویل: "هو، خو زه او ته شکمن نه (   ). همداسی (   ) ده؟"

2. 用词造句:

(لاندی لغتونه او ترکیبونه په نویو جملو کښی راوړئ)

۱- په آخر کښی یا آخر （最终）

۲- په خپل منځ کښی （在自己内部）

٣ -نور هم （更多）　　٤-د ... د لاسه （由于...缘故）

٥- که نه وي （不然的话）　　٦- که زه د تاسی په ځای وای （我要是你们的话）

3.　普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

کله چه د ژوندانه په آسمان یوه توره وریځ ووینو، نو نه ښایی چه ټول شیان تور وبولو، بلکه باید هغه روښانه لمر ته سترګې ولرو چه د دې تورې وریځې تر شا دی. د بنیادم ژوندون دوې خواوې لري چه یوه روښانه او د خوښۍ خوا ده او بله توره او د غم خوا ده. هره یوه چه انسان غواړي هغه غوره کولی شی. نو باید چه مونږ په ورین تندی ژوند وکړو او د همیشه دپاره له تریو تندی څخه ځان وساتو.

4.　普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

١- هر څه چه تاسی لازم ګڼي، مونږ یی منو.

٢- د افغانستان خلک هیڅوک نه پرېږدي چه خپله خپلواکي او آزادي تر پښو لاندی کړي.

٣- د احمد سترګې په یو بکس ولګېدې چه د لویې لارې په یوه څنده کښی پروت و.

٤- د نورستان خلک د لرګي نه ډېر ښکلی کاسې جوړوي چه ګلان پکښی کنل شوی دي.

٥- هر کار چه تا ته ګټور ښکاري، زه یی کولی شم.

٦- ما پرون دا خبر واورېد چه مونږ به دوه نوي ښوونکي ولرو.

٧ - هر څه چه به په هغه ځای کښی کېدل، توریالی به یی ټکی په ټکی ماته ویل.

۸- کومې خبرې چه ما ور ته د پښتنو په باب وکړې، هغه یی په ډېر تعجب سره واورېدې.

۹- تل به یی هغه څه چه په زړه کښی و، صریح او بې پردې ویل.

۱۰ - متل: کامیابي د استقامت ملګری ده.

5. 汉译普:

(دغه لاندی چینی جملې په پښتو واړوئ)

1) 据说他们正在这条河上修建另一座大桥。
2) 我们现在得走了，否则上学迟到了。
3) 等我们见面时我再和你谈这件事。
4) 他不知道飞机什么时候起飞。
5) 虽然时间很短，我们还是按时完成了这项工作。
6) 尽管这样年轻，她已经被任命为一所学校的校长。
7) 由于妈妈去世了，她就自己来照管妹妹们。
8) 风倒是不再刮了，但天气还是很冷。
9) 他才学了一年普什图语，但已经能够用普文写文章了。
10) 我很高兴你们在短短的一年里取得这么大的成绩。

څلیرویشتم لوست 第二十四课

د تېلفون اختراع

د ژوندانه د نوو وسیلو په مینځ ته راتگ سره زموږ ژوند ښه او هوسا کېږي. موږ تل د یوې نوې اختراع سره مخامخ کېږو. دا اختراع گانې زموږ ژوند هوسا کوي. هره اختراع لومړی یو ساده کار معلومېږي. وروسته بیا همدغه ساده کار اختراع کوونکی ډېرې څېړنې او پلټنې ته راکاږي. تر څو خپل کار بشپړ کړي، ډېرې تجربې کوي، په نیمگړتیا نه مأیوس کېږي، بلکه د هرې نیمگړتیا څخه د لا زیات هاند او کوښښ درس اخلي. د تېلفون د اختراع کوونکی گراهام بېل د ژوندانه قصه هم همدا ډول ده.

بېل د کڼو کوچنیانو ښوونکی و. هغه د خپلو زده کوونکو په کوڼوالی خپه و. آخر پدې فکر شو چه یو غوږی جوړ کړي تر څو د هغه په وسیله دا کاڼه کوچنیان آواز واوري. هغه په دې لاره کښی ډېرې ستونزې تېرې کړې، او ډېرې تجربې یې وکړې. یوه ورځ یې دیته پام شو چه ښایي د بریښنا په وسیله آواز د یو ځای نه بل ځای ته نقل کړای شي. ده فکر کاوه چه په یو ډېر مهم راز باندی پوه شوی دی. د هغې وروسته پدې فکر کښی شو چه یو داسی شی جوړ کړي چه خلک د هغه په وسیله د لېرې ځای څخه یو تر بله سره خبرې وکړې. دې هدف ته د رسېدو دپاره یې د بریښنا په برخه کښی په زده کړه او تحصیل پیل وکړ. د هغې وروسته به د ده کوټه د بریښنا د تارونو او نورو سامانونو څخه ډکه وه.

ډېر ځله به یې گمان کاوه چه پدې کار کښی بریالی شوی دی چه د تار په وسیله د یوه سړي آواز د یو ځای څخه بل ځای ته ورسېږي. خو بیا به د یوې ماتې او نیمگړتیا

سره مخامخ کېده. ښايي سبب به يې دا و چه تارونه په سمه توگه سره نه تړل کېدل. د ډېرو کلونو وروسته په داسې حال کښې چه بېل او د هغه همکار واټسن په دوو جلا جلا کوټو کښې د اخستونکي او لېږونکي دستگاوو تر شا ناست او په آزمويني بوخت وو چه ناڅاپه يې هغه غږ واورېد چه د لېږونکي دستگاه څخه اخستونکي دستگاه ته انتقال کېده.

بېل په دې کشف ډېر خوښ شو. يوه ورځ چه لومړی ځل تېلفون جوړ شو بېل اخستونکي دستگاه په لاندني پوړ کښې د خپل همکار سره کښېښوده پخپله يې د پاسني پوړ نه په تېلفون کښې داسې وويل: "ښاغلی واټسن، لطفاً پاس راشه!" يوه شېبه وروسته واټسن په ډېرې خوښۍ سره بېل ته راغی او د خوښۍ نه يې چيغه کړه:

"دستگاه کار ورکوي. ما ستا غږ واورېد. آخر بريالی شوې."

بېل په ډېر زيار او کوښښ سره پر دې بريالی شو چه د بشريت نړۍ ته يوه ډېره مهمه اختراع وکړي. اوس انسانان کولای شي د ډېرو لېرې ځايونو نه يو بل سره خبرې وکړي او يو د بل د احوالو نه خبر شي. اوس چه د تېلفون د اختراع نه تر سلو کلونو زيات تېرېږي، داسې ښار نشته چه په هغه کښې تېلفون نه وي.

هر څوک کولای شي د يوه کور نه بل کور ته او د يوه ښار نه بل ښار ته تېلفون وکړي او يو تر بله سره د خبرو د لارې خپل مطلبونه حل کړي.

لغتونه

هوسا	（形）	安宁的，安静的；舒服的，舒适的
پلټنه	（阴）	寻找；搜查；考察，研究；检查

使完备；完结，结束	(阴)	بشپړول(بشپړ یې کړ)
缺点，缺陷，毛病	(阴)	نیمگړتیا(نیمگړتوب)
绝望的，失望的	(形)	مایوس
努力，勤奋，勤劳	(阳)	هاند
聋	(阳)	کوڼوالی
不安，焦急；困难，艰难	(阴)	ستونزه
得到，收到；收集；学习	(阳)	تحصیل
线，弦；（电）线，（铁）丝	(阳)	تار
传染的；接收的；买者	(形)	اخستونکی
发送的，派遣的	(形)	لیږونکی
机床，车床；机关；仪器，装置	(阴)	دستگاه
转移，迁移；过度	(阳)	انتقال
发现，发觉	(阳)	کشف
下面的；下列的，以下所述的	(形)	لاندنی
层；阶层	(阳)	پوړ
人类	(阳)	بشریت

阅读

د پسرلي ترانه

غږ د نوبهار راغی　　زیری په گلزار راغی

ځي اوبه دباغ په لور   بیا د ژوندون وار راغی
خوښ شو توتکۍ بورا   ژوند د افتخار راغی
مستی شوې بلبلی بیا   شور په مرغزار راغی
سیل کوي مرغۍ د باغ   غږیي د چنار راغی
گرځي په شنو باغو کښې   وایي نو بهار راغی
شو ملخ مېږی روان   ځي چه وخت د کار راغی
پاڅه ای هلکه ته   وخت ستا د روزگار راغی

لغتونه

نوبهار	（阳）	早春，初春
گلزار	（阳）	花坛，花圃
لور	（阳）	方面；方向
توتکۍ	（阴）	燕子
بورا	（阳）	蝴蝶
مست	（形）	醉酒的，沉醉的
شور	（阳）	喧嚷；慌乱
مرغزار	（阳）	草场，牧场
چنار	（阳）	杨树
ملخ	（阳）	蝗虫
روزگار	（阳）	时间，时候；生存，生活；

谋生，工作

注 释

1. د ژوندانه د نوو وسیلو په منځ‌ته راتگ سره... 随着生活资料的更新...

منځ ته راتگ 出现；发生；产生，它的动词是 منځ ته راتلل

2. مونږ تل دیوې نوی اختراع سره مخامخ کېږو. 我们总是面对着一项又一项新的发明。

د... سره مخامخ کېدل 面对，面临；遇见

3. له هرې نیمگړتیا څخه د لازیات هاند او کوښښ درس اخلي. （发明家）从每一个失败中吸取教训以进一步努力 له... څخه درس اخستل 从...吸取教训

4. هغه د خپلو زده کوونکو په کوڼوالی خپه و. 他为自己学生们耳朵失聪而难过。

په...(...ته) خپه دی （他）为...而难过

د... څخه خپه دی （他）生...的气

په...پسی خپه دی 想念...

5. یوه ورځ یې دیته پام شو چه... 有一天他想着要（做）...

...ته پام کېدل 注意到...

6. خلک د هغه په وسیله یو تر بله سره خبرې کوي. 人们通过它来互相通话。

له... سره = تر...سره 和，同，与

7. دستگاه کار ورکوي 机器能工作了。**کار ورکول**：有用，生效；工作，动作

练习 تمرین

1. 普译汉：

(دغه لاندی لغتونه په چینی ژبه واړوئ)

۱- له ... ثخه درس اخستل

۲- له ... ثخه تعلق قطع کېدل

۳- له... ثخه جلا ژوند کول

٤- له... ثخه بېرته رخصتېدل

٥ -له... ثخه حُان خلاصول

٦- پوښتنه له حُان ثخه کول

۷- ... ته (د چا) سلام رسول

۸- د حُنگل ترمنحُ تېرېدل

۹- پړمخه پرېوتل

۱۰- منحُ ته راتگ

۱۱ - په خپل وار (سره)

۱۲- د ثپانده دریابونو ترغاړې

2. 读此诗并将其译成散文：

(دغه لاندی شعر ولولئ او په نثر واړوئ)

خپل وطن

که هر ثو مې د دنیا ملکونه ډېر شي
زما به هېر نه شي دا ستا ښکلي باغونه
د ډیلی تخت هېرومه چه را یاد کړم
زما د ښکلي پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنیا یو خوا ، ته بل خوا یې
زما خوښ دی دغه ستا تش ډگرونه

احمد شاه به دغه ستا قدر هېر نه کړي
که دې ونیسی، د ټول جهان ملکونه

3. 普译汉:

(دغه لاندې کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

د یوه دهقان باغ و. په قسمونو گلونه او مېوې پکښې وې. یوه ورځ دهقان د گلونو نندارې ته ولاړ چه گوری چه بلبل په گل کښېناست او په منبوکه یې گذارونه شروع کړل. آخر دا چه گل یې پاڼې پاڼې کړ. سبا ته بیا او بله ورځ بیا هم دغه قصه وه.

باغوان په دې خبره ډېر خپه شو او بلبل ته یې قهر پیدا شو او ده ته یې دام کښېښود، گرفتار یې کړ او په پنجره کښې یې واچاوه. بلبل خوار باغوان ته فریاد شروع کړ چه بی انصافه! په څه خطا دې بند کړم؟ ما ستا څه گناه کړې وه؟ که زما خوږې نارې دې یادېږي، نو زما حُاله خو ستا په باغ کښې ده او هر سهار زما نارې ته اورې او که څه بل غرض دې وي، نو له هغه نه مې خبر کړه.

باغوان ورته وویل چه ای بلبله! ته لا له خپلې گناه خبر نه یې؟ زما معشوق گل دې پاڼې پاڼې کړ او زه دې دخپلې معشوقې په جدایی غمجن او زهیر کړم. دا د هغه جرم سزا ده چه دواړه به خپه پراته یو. زه به په گل پسې ژاړم او ته به له خپل یار آشنا ، خپلو خپلوانو او کوره جدا پروت یې.

بلبل وویل چه ای باغوانه! قرار چه ما خو گل پانې پانې کړی و، دا مې
سزا شوه او تا چه زما زړه ټوټې ټوټې کړ، نو ستا به څه سزا وي؟

4. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

١- هر څومره کوښښ چه ما وکړ، په هغوی بریالی نه شوم.

٢- هر څومره چه ما زمرک د دې کار نه منع کړ، و نه شو.

٣- پلار چه د خپل زوی خبره واورېدله، نو د خوشحالۍ نه یې په غېږکښې ونیو.

٤- هلکانو چه ډوډۍ خوړله، هیڅ خبرې یې نه کولې.

٥- څو موده کېږي چه هغه له خپل وطن نه وتلی او د نړۍ په لیدو مشغول دی.

٦- د یوې ورځې معنی دا ده چه ځمکه پر خپل محور یو وار څرخېږي.

٧-څرنگه چه هغوی زیات کبان نیولی، یو څه یې د کلي په کورونو ووېشل.

٨ – هغه بریالی ته غوږ نیولی چه څه به ووایي.

٩- آیا د ده به هیڅ پام نه وي چه زه دلته یم؟

١٠- متل : چه مړه شي امیران ، نیمگړی نه وي دا جهان .

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې ترجمه کړئ)

1) 假如我们没有修建这座水库，就会发生水灾了。

2) 他们谁也没想发表意见。

3) 如果现在不下雨，我就不会呆在屋里了。

4) 你能肯定他那天夜里不在家吗?

5) 我们知道工作很困难，但我们不怕。

6) 我们还没走多远就看见他们正朝我们这边走来。

7) 我的意见是我们应当按原来计划继续学下去。

8) 我们落在别人后边这么远，我感到很羞耻。

9) 坐在吐尔佩凯旁边的那个女孩是我们的班长。

10) 因为我们的汽车在路上撒气了，所以我们迟到了一个小时。

پنځه ویشتم لوست 第二十五课

طلسمی ښار

چېرته د یوه لوړ غره په څوکه جګ او محکم کوټ او حصار دی. په دې حصار کښې دننه یو ښار دی چه له عجائبو او غرائبو ډک دی. دلته د دنیا نعمتونه ، لعلونه، مرغلرې، جواهر، او دولتونه موجود دي. د حصار دننه او دباندی دروازې ټولې فولادي دي او کلکې جندرې ور ته پرتې دي. په دې ښار د هیچا لاس نه بر کېږي.

نه پوهېږم کوم سړی په دې خبره څنګه پوه شوی و چه دا حصار او دا جندرې ټولې طلسمی دي. دا طلسمونه په دې ماتېدای شي چه د دغه مملکت خلک ټول په خپلو پښو د کلا خوا ته راشي، ودرېږي او په یوه آواز ووایي: "بېرته شه د خدای په فضل !" د وطن خلک ټول وږي ، تږي، بربنډ ، یو د بل په اوږو سپاره او ناآرامه وو: پلی د سپرو او سپاره د پلو له لاسه ! چه دا خبره یې واورېده، هر یو به پټ پټ، غلی غلی پلی او سپور را ته ، او غږ به یې کاوه: "بېرته شه د خدای په فضل !"

مګر د خدای دا فضل یوازی د یوه کس یا څو کسو په نصیب نه و ، او خلکو دا زړه نه کاوه چه د ذاتی اغراضو څخه تېر شوی وای! په ګډه، پلی راغلی وای او په ګډه یې دا کامیابي حاصله کړی وای ـ په دې غږ چه بېرته شه د خدای په فضل!

ورځې او شپې تېرېدې. دوی ټول په خوارۍ، ذلت او حقارت مبتلا وو. نه په مملکت کښې روغه کوټه وه، نه روغ صورت، نه مړه ګېډه او روغ زړه، مملکت د لعلونو او جواهرو څخه ډک و ، فقط همدومره وه چه دوی ټولو نه غوښتل چه ټول آسوده شي، په شرافت

ژوند وکړي، په خپلو پښو ودرېږي او په يوه آواز ووايي چه بېرته شه د خدای په فضل!

لغتونه

طلسمي	（形）	中邪的，中魔的；魔法的
څوکه	（阴）	顶上，上端；山峰，上顶
محکم	（形）	坚固的，结实的，牢固的
کوټ	（阳）	堡垒，要塞
حصار	（阳）	堡垒，要塞，城墙
عجائب	（阳，复）	千奇百怪的的东西；神奇事情
غرائب	（阳，复）	怪异现象，神妙事情
نعمت	（阳）	恩惠，恩典；礼物；丰富
لعل	（阳）	红宝石，红玉
مرغلره (ملغلره)	（阴）	珍珠
دولت	（阳）	国家，国；财富
فولادي	（形）	钢的，钢铁的；钢制的
جندره	（阴）	挂锁
طلسم	（阳）	护符，符咒
مملکت	（阳）	国，国家；邦
فضل	（阳）	优越；精美；恩惠，宠爱
اوږه	（阴）	肩，肩膀

ناآرام	（形）	不放心的，忧虑的；不安的
ذاتي	（形）	固有的，生来的，天生的；个人的，私人的
ذلت	（阳）	卑鄙，卑贱
حقارت	（阳）	轻视，蔑视；屈辱
مبتلا	（形）	遭受…的，经受…的；沉溺…的
ګېډه	（阴）	肚子，腹
فقط	（副）	只，仅，只是，只有
آسوده	（形）	沉静的；平安的；十分满意的
شرافت	（阳）	高尚；荣誉，光荣；尊严，体面

阅读

ناپوهه سړی

يوه سړي خپل کوم دوست ته خط ليکه. يو بل سړی راغی او په اړخ کښی يی کښېناست. چه ده به څه ليکل، هغه به لوستل. ده په خپل کاغذ کښی و ليکل چه ورور جانه! ډېرې خبرې مې په زړه کښی دي چه در ته و يی ليکم. خو يو ناپوهه سړی مې څنګ ته ناست دی. چه زه هر څه ليکم، دی يی لولي او په دې نه پوهېږي چه پردی کاغذ لوستل څومره لوی عيب دی. دا سړی په قهر شو او ويی ويل:

" ولی تهمت راباندی وایې ؟ ما خو ستا خط نه دی کتلی ." ده ور ته وویل چه تا نه دی کتلی، نو له څه څخه پوه شوې چه ما په کاغذ کښې ستا په باره کښې څه ولیکل؟

هغه سړی وشرمېد، سر یې له شرمه کښته واچاوه او له ځانه سره یې وعده وکړه چه بیا به د چا کاغذ ته نه ګوري.

لغتونه

اړخ	（阳）	侧面，旁（边）；边缘
عیب	（阳）	缺点，缺陷，毛病；短处
تهمت	（阳）	责备，责难，非难；诽谤，诋毁
شرم	（阳）	羞耻，惭愧；耻辱
وعده	（阴）	诺言，许诺；保证

注 释

1. ښار له عجائبو او غرائبو ډک دی 这座城市充满了千奇百怪的事

له ... څخه ډک 充满…的，装满…的，满是…的

2. په دې ښار د هیچا لاس نه برکېږي 谁也不能掌握（了解）这座城市的奥秘。

په ... د چا لاس برکېدل 能做…；掌握；站上风，获胜

3. دا طلسمونه په دې ماتېدای شي چه ... 符咒可以这样来破解…

4. په يوه آواز 异口同声地，用一个声音（说话）

5. د خدای په فضل 真主保佑，真主开恩

6. د ذاتي اغراضو څخه تېر شوی وای 假如能放弃个人目的就好了。

له ... څخه تېرېدل 牺牲，捐献

7. په ګډه (سره) 一起，共同

8. دوی ټول په خوارۍ، ذلت او حقارت مبتلا وو 他们全都经受着贫穷，卑贱和屈辱

په ... مبتلا (دی) 遭受，经受；沉溺于

9. په چا باندی تهمت ويل 责备，责难；诽谤

语 法

条件状语从句

条件状语从句是表示前提或条件的句子，引出条件状语从句的连接词是 په دې شرط چه 。 例如:

1. 前置条件状语从句:

په دې شرط چه پخپله بريالی زمونږ ضامن شی، د هر چا په سند باندی دتضمين مهر ولگوی.

只要巴里亚莱当我们的保证人，他可以在每个人的文件上盖章（作保）。

زه تا سره په دې شرط ملگرتيا کوم چه په الوتکه کښی لاړ شې.

只有你乘飞机去的时候，我才能陪同你。

2. 后置条件状语从句：

زه به دا ووایم په دې شرط چه ستاسی له خولو نه چا ته و نه وزي چه دا خبره ما در ته کړی ده.

我可以把它告诉你们，条件是不要从你们的嘴里透露给别人：这话是我讲的。

ښه ده، زه به هره ورځ پیره وکړم په دې شرط چه بیا نور کارونه ته پخپله غاړه واخلې.

好吧，我将每天值班，但条件是其它工作你自己得担当起来。

د طوفانو نښې سړی څو ورځې د مخه په هوا کښی لیدی شی، خو په دې شرط چه سړی په سیند کښی وي، له ساحله دا نښې نه برېښي.

人们在几天之前就能从天空中看到风暴的迹象，条件是他得身在海上，这种迹象不会从海岸上显现出来。

练习 تمرين

1. 选词填空：

(دغه لاندی لغتونه هر یو په مناسب ځای کښی راولئ)

(و، دی، مې، وي، یی، وای، خوښ شو، ویلی، درلود، ورته، وکړه، وایی)

( ) چه په پنجاب کښی ګوډ تیمور ته یو سندر غاړی سندری ( ). سندر غاړی په سترګو ړوند ( )، خو ډېر ښه غږ یی ( )، د ګوډ تیمور هم ډېر ( ). نو پوښتنه یی ترې ( ) چه نوم دې څه ( )؟ سندر غاړی: نوم ( ) دولت دی. ګوډ تیمور: دولت خو ړوند نه ( )، نو ته څنګه ړوند ( )؟ سندر غاړی: که دولت

ړوند نه (   )، نو د ګوډ کره به نه (   ) .

2. 用 هم هم和 نه نه 把句子连接起来:

(د عطف توری " هم هم" او " نه نه" په لاندی جملو کښی استمال کړئ)

نمونه : هغه په انګلیسی پوهېږي. هغه په فرانسوی پوهېږي .

هغه هم په انګلیسی پوهېږي او هم په فرانسوی (پوهېږي)

هغه نه په انګلیسی پوهېږي او نه په فرانسوی پوهېږي

۱--هغه په دې کار کښی له نجونو سره مرسته وکړه. هغه په دې کار کښی له هلکانو سره مرسته وکړه.

۲- بریالی په راتلونکی کال کښی افغانستان ته ځي. توریالی په راتلونکی کال کښی افغانستان ته ځي.

۳-پرون زمرک ټولګی ته راغلی و. پرون تورپیکۍ ټولګی ته راغلی وه.

٤- زده کوونکو د فوټبال لوبه وکړه. زده کوونکو د باسکټ بال لوبه وکړه.

٥-- زمرک له ښوونکی صاحب سره خبرې وکړې. تورپیکۍ له ښوونکی صاحب سره خبرې وکړې

٦- مونږ د دې خبرې په اورېدو سره خوشحالېږو. مونږ دد ې خبرې په اورېدو سره خپه کېږو.

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

۱- تر څو چه نورو ویلی نه وی، زه به هیڅ نه وایم.

٢- مونږ به حمله و نه کړو ترڅو چه پر مونږ حمله و نه شی.

٣-که څوک ډېر بی عقله هم وي، په دې پوهېږي.

٤- زمونږ بریالیتوب به تر هغه پوری وي چه تاسی په خپل ځای باندی ولاړ اوسئ.

٥- زه غواړم چه هغه لوی کمپیوتر وگورم چه څه ډول کار کوي.

٦- کور دې ودان چه مونږ ته دې ښه لارښوونه وکړه او مرسته هم راسره کوې.

٧-زه گومان نه کوم چه تا به کله په دې شان لوبی لیدلی وې.

٨- د ده د شعرونو څخه یو کتاب جوړ شوی دی چه د عبدالرحمن د دیوان په نامه یادېږي.

٩- په دې نژدیو وختو کښی زښت ډېر کار لرم چه یوه گړۍ وزگار نه یم.

١٠-شاگرد خپل معلم ته وعده ورکړه چه د ده خبرې د تل دپاره په یاد ولري او عمل پرې وکړي.

١١-متل: چه باد یی وي دپاسه، باران یی سمدلاسه.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه واړوئ)

په نړۍ کښی ډېر چټک ځناور یو قسم پړانگ دی چه په یو ساعت کښی ١١٥ کیلو مترو پوری په منډو تللی شی. مگر ځینی کسان دا لا هم زیاتوي چه دغه پړانگ تر ١٣٦ کیلومترو پوری په یو ساعت کښی ځغلېدلی شي. دا پړانگ زیاتره د مرکزی هند په ځینو برخو کښی پیدا کېږي چه د هغه هیواد وگړی یی د ښکار دپاره تربیه کوي. هم دا باید

وويل شي چه يو آس چه خورا گړندی او چټک وي په يوه ساعت کښې ٥٨ کيلو مترو پوري ځغلېدلی شي.

5. 汉译普:

(دغه لاندی کرښې په پښتو واړوئ)

1) 这件大衣不仅很柔软，而且很暖和。
2) 我们不仅要追赶先进，还要帮助后进。
3) 因此我觉得这是一件不应该做的事。
4) 我必须弄清这件事是谁干的。
5) 从我们居住的地方可以清楚地看到火车站。
6) 他向我们承认他做这件事没有得到校长的许可。
7) 如果我们弄不到必要的设备，那我们该怎么办?
8) 不管是晴天还是下雨，我都要去。
9) 无论他多么聪明，在这种情况下他也毫无办法。
10) 我们得早点赶到那里，因为土里亚莱在等我们呢。
11) 除了我爸爸妈妈谁也不知道这件事。

شپږ ويشتم لوست 第二十六课

علم

علم د پوهې، پېژندنې او خبرتیا په معنی دی. علم د یوې رڼا په څېر دی چه د انسان زړه، دماغ او د هغه د بریالیتوب لاره روښانه کوي او انسان د بې لارۍ او مایوسۍ څخه خلاصوي او هدف ته د رسېدلو لاره یې آواروي. بالمقابل جهل او ناپوهي داسی تیاره ده چه انسان د ډار، خطر، اړتیا او خوارۍ سره مخامخ کوي.

آیا هغه کسان چه پوهېږي او هغه کسان چه نه پوهېږي سره برابر دی؟ هو، هیڅکله پوهه او ناپوهي، پوه او ناپوهه، رڼا او تیاره یو تر بله برابر نه دی. ځکه پوه د پوهې په زده کړه او په هغې باندی د عمل په واسطه ځانته دنیا گټي. ډېر غوره شی چه په ژوند کښی د انسان د پت او عزت سبب گرځي او د خلکو په نزد د هغه قدر او درناوی پرې زیاتېږي، هغه علم دی چه د عمل سره یو ځای وي.

د علم په وسیله انسان خپل ځان او دنیا پېژني. نو لازمه ده چه علم دعمل سره یو ځای وي. ځکه وایي: "د علم مېوه او ثمره عمل دی." بی عمله عالم د شنډې ونې په څېر هیڅ ارزښت نه لري.

زده کوونکی باید د تخنیک او صنعت کسب وکړي. ځکه د ژوندانه په ډگر کښی تخنیک او لاسی کارونو ته هم اړتیا لرو، باید کوښښ وکړو چه د نوموړو علومو د زده کړې څخه بې برخې پاتی نه شو.

په عین حال کښی باید د خپل علم او پوهې څخه د عالم بشر د هوساینې او سوکالۍ

په لار کښې گټه واخلو. د علم څخه باید د خلکو د ستونزو د لرې کولو په لار کښې کار واخستل شي، نه دا چه په خلکو باندې د زور او زیاتې کولو وسیله شي یا عالم د داسې غل په څېر شي چه په لاس کښې څراغ لري او د خلکو مال په آسانۍ سره پټ کړي. مونږ باید په نوو اختراعاتو او اکتشافاتو کښې کوښښ وکړو او د ایمان او عقیدې په رڼا کښې د عالم بشر د نېکمرغۍ لپاره ترې کار واخلو.

لغتونه

پېژندنه	(阴)	认识，熟识；通晓
خبرتیا	(阴)	通晓，熟悉情况；通知，通告
معنی	(阴)	意思，意义；实质，品质；思想
دماغ	(阳)	脑子，大脑；情绪，心情
بې لاري	(阴)	荒野无路；无路可走；迷路
مایوسي	(阴)	绝望，悲观失望
بالمقابل	(副)	为了回答；代替，替代，替换；同样地
خطر	(阳)	危险；威胁
برابر	(形)	相等的，等量的；一样的，同样的
نزد	(副)	附近，近
	(形)	近的，附近的
درناوی	(阳)	重量，重力；尊重，尊敬；庆祝
شنډ	(形)	荒瘠的；不生育的；不结果的；枉然的

تخنيک	（阳）	技术
صنعت	（阳）	技艺，技巧；手艺；工业
کسب	（阳）	职业，职务
ډگر	（阳）	草原，四野；广场，场，场子
بې برخي	（形）	没有…的，失去…的；不幸的
عالم	（阳）	世界；宇宙
سوکالۍ	（阴）	安宁，安宁心情
لرې کول		弄走，排除；消除
زور او زياتی	（阳）	压迫，压制，迫害
آساني	（阴）	容易，轻易
اکتشاف	（阳）	发现；探讨；侦察
ايمان	（阳）	信仰，信念；良心，诚心
عقيده	（阴）	信念，信心；意见，见解

阅读

ملی زور

آسمان خړ و. وربښ ورو ورو چلېده او د کښتۍ ښکلې بيرغونه يې رپول. په سلګونو سپاره پکښې خوښ او د شلمې پېړۍ په لومړيو کلونو کښې د جاپان په لور روان وو. په يوه ګوټ کښې دوه تنه ولاړ وو. دوی بحر ته کتل. د يوه په لاس د جاپان يو اخبار و او بل ته يې داسې لوسته: " پورته د هندوکش په زړه کښې د پښتنو په خاوره

کښی د نولسمې پېړۍ په دوهمه نیمایی کښی ډېر ځوانان په وینو کښی ولمبېدل. یو لور ته تش لاسی ځوانان وو چه له خپلې خاورې نه یې دفاع کوله. بل لور ته د نړۍ د زورور طاقت لښکرې وې. توپونه او ټوپک یې زیات وو. د شمېر اندازه یې نه کېده او نه ماتېدونکی نوم یې لاره. جنګ ونښت. توپونه اور شول. وینې و بهېدې او ډېرارمانجن شاه ځلمیان له منځه لاړل. په پای کښی نه ماتېدونکي مات او په شا شول . د میدان فاتح اوس نوم لري، او ټول شرق ور ته احترام کوي. ده د لومړی ځل د پاره هغه څه وکړل چه ټول شرق ور ته په ارمان و."

په دې وخت کښی یو غښتلی ځوان د دوی په مرکه کښی ورګډ شو. ځوان د جنګ ټول حال ور ته و وایه. هغوی حیران شول . پوښتنه یې ترې وکړه چه ته څوک یې؟ ځوان لومړی لږ څه غلی شو. پورته یې وکتل او بیا یې وویل: "زه هماغه د انګریزانو ماتوونکی، د میوند فاتح سردار ایوب یم چه اوس جاپان ته پرارېږم."

لغتونه

ورښ	（阳）	风
کښتۍ	（阴）	船；艇；小舟
جاپان	（阳）	日本，日本国
ګوټ	（阳）	角，角落；角度；区域，地带
بحر	（阳）	海，洋，大洋
اخبار	（阳、单或复）	报，报纸；消息，信息

兴都库什山（脉）	（阳）	هندوکش
游泳；沐浴，洗澡	（不及）	لمبېدل(ولمبېده)
贫穷的，无所有的，没有力量的；赤手空拳的	（形）	تش لاسی
防卫，防守防御；保卫，捍卫	（阴）	دفاع
炮，大炮	（阳）	توپ
战无不胜的，立于不败之地的	（形）	نه ماتېدونکی
怀着宿愿的，渴望的；忧郁的	（形）	ارمانجن
好小伙子，优秀青年	（阳）	شاه ځلمی
东，东方，东部	（阳）	شرق
强烈愿望，渴望，宿愿	（阳）	ارمان
谈话，座谈，商谈；对话	（阴）	مرکه
混合，混淆，掺合；浸入；流入	（不及）	ګډېدل(ګډ شو)
迈旺德（地名）	（阳）	میوند
逃走，逃跑，开小差；被流放，逃亡，流亡	（不及）	پرارېدل(پرار شو)

注释

1. هدف ته د رسېدلو لاره يې آواروي.（科学）为他铺平通往目标的道路。

د ... دپاره لار آوارول 为…铺平道路

2. انسان د ډار، خطر، اړتیا او خوارۍ سره مخامخ کوي.（愚昧无知）使人面临恐

惧、危险、匮乏和贫穷。

له ... مخامخ کول 使面临，使遇到，使面对

3. په هغې باندی د عمل په واسطه ځانته دنیا گټي. （人们）通过把学到的知识付诸实践为自己获得财富。

دنیا گټل 获得财富，发财

4. په ژوند کښی د انسان د پت او عزت سبب گرځي. （那个东西）在一生中使人有人格和尊严。

د ... سبب گرځېدل 成为…的原因

5. له ... څخه بې برخی (پاتی) کېدل 不能参与，没有份；失去…

6. د علم څخه باید د خلکو د ستونزو د لرې کولو په لار کښی کار واخستل شي.

利用科学来克服人们的困难。

ستونزه لرې کول 克服困难

7. د ایمان او عقیدې په رڼا کښی 凭借信仰和信念

8. ډېر ارمانجن شاه ځلمیان له منځه لاړل 很多怀着宿愿的优秀青年阵亡了。

له منځه تلل 消失，消逝；消亡

语法

连接词 دا چه 的主要用法

دا چه 即 دا دی چه 的简化写法，在句子中起连接词作用，主要用法举

例如下:

1. 引出主语从句:

دا چه ته د دغه کار سره دومره علاقه لرې زمونږ په عقیده له اشتباه نه ډک دی.

我们觉得你对这件事这么有兴趣是错误的。

دا چه تا ور سره وکړه څه گټه ور ته لري؟

你同他干的事对他有什么好处?

2. 引出宾语从句:

چین نه یوازی غواړي چه له خپلو ټولو گاونډیانو سره په سوله او دوستۍ کښې ژوند وکړي بلکه دا هم ده چه د آسیا او نړۍ سوله تامین ومومي.

中国不仅希望同所有邻国和平友好相处，而且也希望亚洲和世界的和平得到保障。

د هغه هیواد نوی حکومت دا چه بډای افراد لا پسی بډای شي او فقیر لا پسی فقیر شی تر وسه وسه به مخنیوی وکړي.

该国新政府将尽力阻止贫富悬殊的现象进一步发展。

3. 引出定语从句（多用否定语态）:

هغه نه یوازی دا چه په خپله په دې غونده کښې گډون ونه کړ، بلکه د بریالی له گډون سره یی هم کلک مخالفت وکړ.

他不仅自己没参加这次会议，而且坚决反对巴里亚莱参加。

که وغواړې چه کوم شی دې څوک باور وکړي، کافی ده چه حقیقت ووایی نه دا چه دروغ اختراع کړي.

如果你想让人相信某件事，说出事实就足够了，无须编造谎言。

4. 引出从句表达“既然”“鉴于”之意：

دا چه مونږ هغه فیصله لیک منلی دی په حقیقت کښی مونږ په خپل وار خپل تعهد ځرگند کړی دی.

我们接受了那项决议，实际上就表示了自己的承诺。

练习 تمرین

1. 汉译普：

(دغه لاندی چینی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

۱-محمد به کله شانگهای ته ولاړشي؟	他还没定，或者明天走，或者后天走。
۲ - ستا دا موټر خوښ دی که هغه؟	我既不喜欢这辆，也不喜欢那辆。
۳-په دېوال باندی دوې نقشې ځړېدلی دي،	一幅是中国地图，一幅是世界地图。
٤- نه یوازی زه یې پېژنم،	而且我们还是好朋友呢。
٥- هغه هیڅ خبرې و نه کړې	因为他没有什么可说的。
٦-ته دا کار پخپله سر ته رسولی شې؟	我不仅能单独做，而且可以提前完成。
۷-ستا د خور ځخه خط راغلی دی؟	是上个月来的，她说她最近非常忙。
۸- دا کتاب له ځان سره اخستی شم؟	你别拿走，我妈妈还没看过呢。
۹-ته بایسکل یا موټر سایکل لرې؟	我既没有自行车，也没有摩托车。
۱۰-تا سره به مرسته وکړم؟	我既不需要你的帮助，也不需要别人的帮助。

2. 汉译普:

(دغه لاندی ترکیبونه په پښتو واړوئ)

1) 指责别人
2) 达到目的
3) 第一次做（某事）
4) 从天上掉到地上
5) 为…铺平道路
6) 异口同声地说
7) 因失败而失望
8) 向…伸出手
9) 走不动路
10)浴血奋战
11)在二十世纪初
12)在十九世纪下半叶

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

۱- څرنگه چه توریالی نېک خویه او مهربان هلک دی، پر خپلو ټولو آشنایانو ډېر گران دی.

۲- هر کله چه عبدالرحمن بابا په یوه غریبه کورنۍ کښی پیدا شوی دی، نو د دی نامتو شاعر ابتدایی معلومات تر اوسه چا مفصل نه دی لیکلی.

۳-څرنگه چه مونږ په ښوونځُی کښی علم، اخلاق او د ژوندانه آداب زده کوو، نو له دې امله باید ښوونځُی را باندی گران وي.

٤-کله به چه زلمی د خلکو سره په مجلس کښی ناست و، د نورو خبرو ته به یی ښه غوږ نیوه.

٥- سید افغانی چه به هر هیواد ته ولاړ، نو به د هغه هیواد د حکومت مشرانو د هغه ښه استقبال کاوه.

٦- کله به چه له احمد څخه پوښتنه وشوه، که په ځُواب به یی پوهېده، نو په

ښه تفصيل به يې ځواب ورکاوه.

۷-کله به چه بريالی د مشکلاتو سره مخامخ شو ، د خپلو دوستانو څخه به يې سلا او مشوره غوښته.

۸- هغه نه يوازی دا چه په افغانستان کښی ډېر ښه شهرت لري، بلکه د اسلامی نړۍ زياتره عالمان يې پېژني.

۹- ځينی خلک لمونځ کوي، حال دا چه قبلې ته يې شا ده.

۱۰- متل : چه ايمان وي، مرگ څه وي.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې ترجمه کړئ)

دا ورځ هغه ورځ ده چه مونږ ته يې نوی ژوندون بښلی دی. مونږ يې د حيات او ژوند په خوند پوه کړي يو ، زمونږ له اوږو يې د اسارت درانه پېټی غورځولی او لېرې کړی دی. په دې ورځ په مونږ سا چلېدلی او د ژوندون په يوه نوې دوره کښی مو قدم ايښی دی. په دې ورځ زمونږ سترگې روښانه شوی او له تورو تيارو نه راوتلی يو. په دې ورځ زمونږ روح د آزادۍ په فضا کښی گرځېدلی او آزادو څوکو ته ختلی ده. په دې ورځ مونږ د خپل اختيار او واک خاوندان شوی او د پردو د سلطې څخه خلاص شوي يو.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

1) 他是一个大家都应当学习的人。

2) 这些是历史遗留下来的问题。

3) 这就是我和你谈起的那座医院。

4) 这是一个连小孩也能够回答的问题。

5) 他站起来，清清嗓子就唱了起来。

6) 小鸟展开翅膀，飞向蔚蓝色的天空，在我们眼前消失了。

7) 如果我的汽车没坏的话，我将送你去机场。

8) 我想知道地铁站要建在哪里？

9) 他们告诉那些外国朋友这条路通往飞机场。

10) 他除了教室哪儿也不去。

اوه ويشتم لوست　第二十七课

د موسيقۍ اغيزه او اهميت

موسيقي هغه خواږه آهنګونه او غږونه دي چه د ټولو لطيفو او نفيسو هنرونو په شان په زړونو کښې زياته اغيزه او اثر کوي. موسيقي د شعر، رسامۍ او نڅا په څېر يو غوره هنر او لطيف فن دی. شعر او موسيقي د يوه حقيقت دوه بېلې جلوې دي. کوم حقيقت چه د شعر په لفظونو کښې ښکاره کېږي، هغه د موسيقۍ په آهنګونو کښې ځان ځرګند وي. موسيقي د غم او خوشحالۍ دواړو ښه ملګرې ده. ساز او سرود په وير او غم کښې هم د سړي د زړه ښه تسلي کولای شي. موسيقي د روح غذا، د زړه قوت، او د ژوند ښکلا ده. موسيقي، نڅا او شعر درې واړه د بشر د پټو احساساتو او جذباتو يوه روښانه هنداره ده. د زړه او دماغ ډېر سپېڅلي او رنګين جذبات په شعر کښې د الفاظو، په نڅا کښې د حرکاتو او په موسيقۍ کښې د آهنګ او تال په واسطه ځرګندېږي.

هر ساکښ د موسيقۍ په اورېدو سره خپل حالت بدلوي او په رنګ او څېره کښې يې د تاثير نښې ښکارېږي. واړه ماشومان د مور د خوږې للو په اورېدو له ژړا نه لاس اخلي او په خوږه خوب ويده کېږي. د نړۍ په سرکسونو کښې د موسيقۍ په واسطه په ځناورو او څارويو باندې راز راز ننداري کوي. د پيل غوندې لوی ځناور د موسيقۍ د تاثير لاندې داسې راوستل کېږي چه د باجې په اورېدو سر غورځوي او په نڅا راځي.

ډېر بدخويه خلک د خوږو نغمو په اورېدو له خپلې بدخويۍ نه ګرځېدلي دي. په نننۍ دنيا کښې د بنديانو د اخلاقو د سمولو د پاره د موسيقۍ نغمې يو ښه علاج ګڼل

شوی دی او په ازمیښت جوته شوی ده چه موسیقي د نفس په تهذیب او سپیڅلتیا کښې ډېر زیات اثر لري. په موجوده وخت کښې د موسیقۍ په واسطه د ډېرو رنځونو علاج هم کېږي. د نړۍ په ډېرو شفاخانو کښې له موسیقۍ څخه پوره کار اخستل کېږي، په تېره د روحي او دماغي رنځونو د ښېگړې دپاره د موسیقۍ نغمې یو غوره علاج گڼل کېږي. موسیقي د ناروغانو دردونه لږوي او هره نغمه په نفس کښې یو خاص اثر لري. د موسیقۍ تاثیر په روح او وجود . د وینې په گرځېدو، دغذا په هضمېدو، د پلو او غړو په وښبېدو او خوځېدو کښې ثابت او منل شوی دی.

لغتونه

موسیقي	（阴）	音乐
آهنگ	（阳）	曲调，旋律，调子；声音
نفیس	（形）	精致的，优美的，美丽的，美妙的
لطیف	（形）	快乐的，和悦的；温柔的，柔和的
هنر	（阳）	艺术；技艺，技巧，技能
اثر(اثرونه، اثار)	（阳）	痕迹；影响，作用，效力
رسامي	（阴）	绘画，美术
نڅا	（阴）	舞蹈，跳舞
فن	（阳）	学科，学术部门；技术，技艺

جلوه	（阴）	光辉，光彩；辉煌
لفظ	（阳）	话语，语言；（文学作品的）形式
ساز	（阳）	乐器；音乐
وير	（阳）	哀悼，悲悼；悲伤、痛苦
تسلی (یا تسلیت)	（阴）	安慰，慰藉
رنګين	（形）	五光十色的；各种各样的；鲜艳的
تال	（阳）	随音乐节奏拍手；节奏
ساکښ	（阳）	动物；生物
تاثير	（阳）	感想，印象；影响、作用
للو (ويل)	（阳）	摇篮曲
سرکس	（阳）	马戏
څاروی (څاروي يا څارويان)	（阳）	动物，畜类
ننداره (ورکول)	（阴）	表演，演出、戏剧表演
باجه	（阴）	管乐队；音乐
بدخويه	（形）	脾气不好的；恶劣的
بدخويي	（阴）	坏脾气；恶劣
علاج	（阳）	治疗，医治，治病；补救办法
ازمېښت (يا ازمايښت)	（阳）	试验，考验，检验；实验

جوت	（形）	白的，明显的，清楚的
نفس	（阳）	心灵；精神；灵魂
تهذيب	（阳）	教养；训导，教导，教育
سپېڅلتيا (يا سپېڅلتوب)	（阴）	纯洁性；整洁；收拾
موجوده	（形）	存在的，现存的，现有的
رنځ	（阳）	病，疾病
روحي	（形）	精神上的，精神的
لږول (لږ يې کړ)	（及）	减少，缩小；减低
هضمېدل (هضم شو)	（不及）	消化；消受；消融
وېښېدل (وېښ شو)	（不及）	醒来，睡醒；觉醒

阅读

نوی نسل

له ځُمکې نه بخار پورته شو.
له بخار نه وربځ پيدا شوه.
له وربځې نه باران واورېده.
له بارانه د پسرلي گلونه پيدا شول.
له گلونو نه خوشبويي پيدا شوه.
وگورئ! مور او لور يا پلار او زوی څومره فرق لري؟

هغه تفاوت چه د باران او گلونو يا د ځمکې او بوټو ترمنځ وينئ، د يوه او بل نسل تفاوت همدغومره دی.

که اولادونه ميندو غوندی وای، له غرونو څخه به لعلونه نه پيدا کېدل، له دريابونو څخه به مرغلرې نه راوتلی، له آبشارونه به برېښنا نه راتله، دړندو اولادونه به ړانده و، له کڼو نه به کاڼه زېږېدل.

اوس پوه شوئ چه نوی نسل او زوړ نسل يو رنگه نه وي.

لغتونه

تفاوت	（阳）	区别，分别，差异，差别
همدغومره (يا همدومره)	（代）	正是这么多，就是这么多
اولاد (اولادونه)	（阳）	后裔；孩子
آبشار	（阳）	瀑布
زېږېدل (زېږېږي، وزېږېده)	（不及）	出生，诞生；出现
يورنگه	（形）	一样的，同样的

注释

1. د چا د زړه تسلی کول 安慰（某人）

2. له ... څخه لاس اخستل 停止，终止；放弃

3. د موسیقۍ په واسطه په ځناورو او څارويو باندی نندارې کوي （人们）通过音乐让动物进行表演 په ... (باندی) نندارې کول 让…进行表演

4. تر تاثير لاندی راوستل 影响；诱导

5. له خپلی بدخويی څخه گرځېدلی دي （他们）改掉了自己的坏脾气。

له ... څخه گرځېدل 放弃…；转变

6. په ازمیښت جوته شوی ده چه ... 试验表明…

7. په ... کښی اثر لرل 对…有影响；对…起作用

8. بيا په تېره = په تېره بيا = په تېره 特别是，尤其是

语 法

定语从句（一）

定语从句可以修饰主语、宾语、介词宾语、表语。引起定语从句的连接词是 چه 。被定语从句修饰的先行词通常是由指示代词加以限制，如: دا, دغه, هغه, کوم 等。但先行词是人称代词（زه, ته, دی..., مونږ...）或专有名词时，其前不加指示代词。

1. 定语从句修饰主语，例句:

هغه سړی چه پرون له تا سره پغمان ته تللی و، څه نومېده؟

昨天和你一起去巴格曼的那个人叫什么名字?

هغه کتاب چه تا رالېږلی و، را ورسېد.

你寄来的那本书我收到了。

هغه وخت چه د کار دپاره ټاکل شوی وي، باید چه یوه دقیقه یې بې ځایه تېره نه کړو.

用于工作的时间，我们一分钟也不应该白白浪费。

هغوی چه ته ورسره یې، له ساحله دومره لېرې نه ځي.

你跟随的那些人，（出海时）离开海岸不太远。

هغې چه دغسې کورتۍ غوښتله، پیدا یې کړه.

她想要这种上衣，已经找到了。

دوو شاګردانو چه یو بریالی نومېده او بل توریالی، د پوهنځي په باغ کښې چکر واهه.

一个叫巴里亚莱，一个叫土里亚莱的两个学生在学院的校园里散步。

2. 定语从句修饰宾语，例如：

ته هغه کتاب چه په مېز پروت دی، راکړه.

（请）你把桌子上的那本书给我。

دوی هغه کار کوي چه د کولو وړ نه دی.

他们在做那件不该做的事。

کوم خط چه تا پرېښی و، هغه مې ولوست.

你留下的那封信我读过了。

زمرک چه د کابل نه راغلی دی، تا لیدلی دی؟

兹马拉克从喀布尔来了，你见到他了吗?

练习 تمرين

1. 动词变位:

(په قوس کښی مصدرونو څخه مناسبی صیغی جوړې کړئ)

١- سلیمان نه یوازی دا چه په انسانونو یی حکومت (کول)، بلکه د هغه وخت په ټولو ساکښو هم پاچاهی (کول).

٢- که دوی زمونږ غوښتنه ومنله ډېره ښه او که یې (نه منل)، بیا به گورو چه څه (کول).

٣- گومان نه کوم چه زه او ته دا نندارتون نن (لیدل شول).

٤- کوچنیانو ځانونه سندر غاړی ته رارسول، چابه د هغې جامې (نیول) او چا به پری گلان (شیندل).

٥- باد دومره زور لري چه کولی شی لویې لویې ونې له بیخه (کښل) او لوی لوی دېوالونه او کورونه (نړول).

٦- ځینی خلک داسی گومان (کول) چه گواکی د ورځې ستوری نه (دی) او حال دا چه د ورځې هم ستوري موجود (دی)، مگر د لمر رڼا یی د لیدلو مانع (دی).

٧- تر اوسه پوری دا هم (نه معلومېدل) چه آیا د هغوی راتلونکی خبرې په کابل کښی (کېدل) او یا دا چه په کوم بل ځای کښی.

٨- په دغو شیانو چه ته پوه یې، ما ور ته څه فکر کړی نه دی او ور باندی (نه پوهېدل)

٩- بریالی په هغه شی چه باید (پوهېدل)، پوه نه شو.

١٠-څومره چه ژر (کېدل، ته مې هغومره ژر شانگهای ته بیول)!

2. 用词造句：

(دغه لاندې لغتونه په نویو جملو کښې راوړئ)

（准备做，决定做） ... ته ملا تړل

（值得） په... ارزېدل

（需要） ... ته اړتیا لرل

（遇到） له... سره مخامخېدل

（从事，忙于） په... ځان اخته کول

（因...而难过） په... خپه کېدل

3. 普译汉：

(دغه لاندې جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

١-ما هغه کتابونه ولیدل چه د انگریزی نه یې پښتو کړی وو.

٢-دی د یوې غټې تېږې څنگ ته چه نرۍ نرۍ اوبه یې په خوا کښې روانې وې، کښېناست.

٣-دا شاعر یو دیوان لري چه په دوو دفترونو کښې لیکل شوی دي.

٤- ده د انسان له اجتماعی ژوند څخه هغه څه زده کړل چه بل چا په مکتبونو او پوهنتونونو کښې نه وو زده کړي.

٥- د وطن د آزادۍ ورځ هغه تاریخي او مقدسه ورځ ده چه مونږ ته یې نوی ژوندون بښلی دی.

٦- کوم کتاب چه تا پرېښی و هغه مې ولوست.

٧-تر ونو لاندې ځینې څوکۍ هم شته چه خلک ورباندې کښېني.

۸ ـــ د هغه ښوونځی نوم څه شی دی چه تاسی پکښی درس ورکوئ؟

۹-د دې کلي خلک تر اوسه هغې ونې ته چه رحمان بابا ترې لاندی کښېناست او شعرونه به یی ویل، په ډېره درنه سترګه ګوري.

۱۰- توریالی په همغه ورځ چه د بریالی سره یی وعده کړی وه، د ده کور ته ورغی.

۱۱- متل: مه کوه په چا چه و به شی په تا.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

یوه سړي په یوه مجلس کښی وویل: یو وخت مې شل ګزه توپ وهلی دی. خلک ټول حیران شول. یو بل ته وکتل چه دا څه وایی؟ شل ګزه توپ خو د انسان له طاقت نه بهر دی. د یوه سړي یقین شو چه خوشی دروغ وایي، نو ورته و یی ویل: دا ګز او دا میدان. که رښتیا دومره توپ وهلی شی، نو دا دی توپ ووهه، څو دروغ او رښتیا دی معلوم شی! خبره چه رښتیا راغله، نو د سړي پر مخ خولې راغلی او رنګ یی والوت، ځکه چه شل ګزه یی وهلی نه شو.

5. 汉译普:

(دغه لاندی چینی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

1) 他不仅喜欢体育运动，而且歌也唱得好。

2) 今天阴得很厉害，好像要下雨。

3) 他给了屋子里每人一个苹果。

4) 在我们城市，不管你走到哪里都可以看到绿树和草坪。

5) 我从来不拿不属于我的东西。

6) 在学校里没有学到的东西，将来还可以在工作中学。

7) 你把刚买的那本书拿给我看看。

8) 他吃得那么香，好像两天没有吃过东西似的。

9) 除了普什图语外，你还学习什么外语？

10) 他告诉我说他把书丢在房间里了。

اته ویشتم لوست　第二十八课

یو ځنګلی بنی ادم

داسی وایی چه پخوا چېرته یو ولس ودان و. دا ولس په خپله زمانه کښی ښه یاد او نامتو و. په دې ولس کښی قسم قسم کسبه اوسېدل. چا به دهقانی کوله، چا به مال ساته، او ځینو به نور نور کارونه کول. په دې ولس کښی یو سړی داسی هم و چه د ده ګذاره په ښکار وه. د دې ولس په اطرافو کښی چېرته یو لوی ځنګل موجود و. په دې ځنګل کښی هر قسم مرغان او د ښکار حیوانات پیدا کېدل. دا ښکاری به اکثره دې ځنګله ته ته، او هلته به یی ښکار کاوه. په دغه ښکار به یی د کاله ګذران چلاوه. شپې او ورځې همدغسی تېرېدلې.

یوه ورځ د ښکار په وخت کښی ده ته یو ځنګلی بنی ادم په مخه ورغی. ده څه وکړه او په څه صورت سره یی ونیو. کلي ته یی راووست. دا خبره په ولس کښی خپره وه. په ټول ولس کښی ها ها جوړه شوه چه فلانی ځنګلی بنی آدم راوستی دی. چه سبا به شو، نو جوپې جوپې خلک به راتلل او د ځنګلی سیل به یی کاوه.

په دې شان سره ډېرې ورځې تېرې شوې. ښکاری د ځنګلی په ساتنه او پالنه هم تنګ شو. آخر یی د ځانه سره وویل چه دا ځنګلی نه خبرې کوي او نه کار، زیاتی مې لا تاوان کوي. څه یی کوم، پرې به یی ږدم چه درومي.

نو یی پرېښود. ځنګلی بېرته خپله مخه و نیوله او ځنګل ته ننووت. نور ځنګلیان،

چه د ده په ورکېدو خپه وو، د ده په راتگ خوشحاله شول. ټول ور ته راغونډ شول. ویل یې: "ښه وشو چه بیا مو ولیدې او په خیر راغلې او پوښتنه یې ترې وکړه چه وایه، په دې دومره موده کښې چه د ولسی او مدنی بنی آدمانو سره اوسېدې، څه دې ولیدل؟"

ده ور ته وویل چه په دوی کښې مې سخت کم عقلتوب او لیونتوب ولید. اورېدونکو په خورا مینه او شوق ور ته وویل چه ښه څنگه؟ ده وویل: "په دوی کښې خو لیونتوب دا دی چه په کورنۍ کښې په یوه باندې د بابا، دا دا، لا لا، تره یا د مشر نوم کېږدي. نو بس څه غم او کړاو چه وي، ټول د ده په سر وي. نور نر او ښځې د اوښ په شا سواره، د هر څه نه بېخبره شپې او ورځې په خبرو اترو او خوشو خوښیو تېروي. هغه د درنو بارونو لاندې خولې خولې وي او دوی د بېکارۍ د لاسه تمام عمر او سېلۍ کوي. یو یې گټي او سل یې څټي!"

لغتونه

ځنگلی	（形）	树林的，森林的；荒野的
	（阳）	野人
ودان	（形）	建成的，建设的，建筑的；繁荣的
یاد	（阳）	记忆力，记性，记忆
	（形、只作表语）	记忆中的，熟记的
دهقاني	（阴）	务农；农业
گذاره(یا گزاره)	（阴）	对待；待人态度；生活，生存

اطراف	（阳，复）	方面；地方，地区
نامتو	（形）	著名的，出名的
گذران	（阳）	生活；生存
چلول (ویی چلاوه)	（及）	使流通；开动
هڅه	（阴）	努力，勤奋；企图
هاها	（阴）	喊声；欢呼；大笑声
فلانی (یا فلانکی)	（阳）	某（人）
جوپه	（阴）	队，商队；群，组，一小伙
پالنه	（阴）	培养；训练；照顾，关照，服侍
تاوان	（阳）	损失，损害；补偿
ورکېدل (ورک شو)	（不及）	失踪，下落不明，遗失，消失
راتگ	（阳）	来到，来临，到达
مدني	（形）	文明的，开化的，文化的
کم عقلتوب (یا کم عقلی)	（阳）	愚蠢，愚笨，糊涂；低能
لیونتوب	（阳）	疯狂，癫狂
اورېدونکی	（阳）	听者，听众
بابا	（阳）	（称呼）爸爸
دادا	（阳）	父亲，爸爸
لالا	（阳）	哥哥；兄长
تره (ترونه)	（阳）	叔叔；伯伯

مشر(مشران)	（阳）	领袖，首领；族长；家长
کړاو(کړاونه)	（阳）	伤心（事），忧愁；不愉快，苦恼
نر	（阳）	公的；男子，男人
اوښ(اوښان)	（阳）	骆驼
بې خبره	（形）	不知道的；不了解的
خوله	（阴）	汗，汗水
بې کاري	（阴）	失业，失业现象；游手好闲
تمام	（形）	全部，整个；完结的，结束的
	（阳）	完结，结束
اوسیلی(کول)	（阳）	呵欠；叹息
څټل(ویی څاټه)	（及）	舔，舔干净

阅 读

يوه ګرانه پوښتنه

د شعر مقصد څه شی دی؟

يو څوک به دا پوښتنه هم وکړي: "د مينې مقصد څه شی دی؟" د هغو دپاره چه پرې مين دی، شعر د ژوند ښکلا او رنګ زياتوي. زه د خپل ځان په باب دا وايم چه زه به د خپل محبوب شاعر لرمنتوف له اشعارونه غير ځان ورک حسن کړم، ځکه څه وخت چه د هغو روح خوځولی يم، هغه مې ځانته په لوړ آواز اورولی دی.

دا رښتیا ده چه د ښه شعر دپاره کوم نظری فورمول نه شته. او که وای ، هر چا به کولی شوای چه چیرته کښېني او لومړی درجه شعر جوړ کړي.

یوازی یو رښتیانی شاعر مونږ خوځولی شی.

لغتونه

باب	（阳）	问题，事情；（书的）篇，章
محبوب	（形）	亲爱的；喜欢的，心爱的
غیر	（介）	除了…以外，除了…；没有
حسن	（阳）	美丽，美妙，精美，文雅
اورول (وا یی راوه)	（及）	宣布，宣读；颁布；使…听
نظری	（形）	理论（上）的
فورمول	（阳）	公式
رښتیانی	（形）	真正的，真实的

注释

1. په دغه ښکار به یی د کاله گذران چلاوه. 他靠打猎养家糊口。

2. ده ته یو ځنگلی بنی آدم په مخه ورغی —— 一个野人迎面朝他走来。

   چا ته په مخه ورتلل 遇见，遇到；相会

3. په څه صورت سره 用什么办法，用什么方式

4. په دې شان سره 这样，就这样

5. زياتی مې لا تاوان کوي. 再这样下去我还会遭受损失

تاوان کول 使受损失；花费，消费

6. څه يې کوم؟ 我（拿他）怎么办呢?

7. ځنګلی بېرته خپله مخه ونيوله 野人走了回去 ... ته مخه نيول 去…到…

8. په ... باندی نوم ايښودل 为…起名，为…命名

9. له ... څخه غير 除…之外，没有…

10. نظري فورمول 理论上的公式

语 法

定语从句（二）

1. 定语从句修饰介词宾语。例句:

په دغو شيانو چه ته پوه يې، ما ورته څه فکر کړی نه دی او ور باندی نه پوهېږم.

你知道的这些事，我还没有想过，也不懂。

په کومه شپه چه سپوږمۍ نه وي، نو تياره ډېره وي.

没有月亮的夜晚，天非常黑。

دی هغې کوچنۍ بېړۍ ته وخوت چه لويې بېړۍ پوری تړلې وه.

他爬上了那条栓在大船上的小船。

2. 定语从句修饰表语。例句:

دا هغه سړی دی چه د يوه ستر شرکت لويه سرمايه يې په لاس کښې وه.

这就是那个手里握有一家大公司巨额资金的人。

دا قلم د چا دی چه زما په مېز يې ايښی دی؟

放在我桌子上的钢笔是谁的？

练习 تمرين

1. 汉译普:

(دغه لاندی چينی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

۱ - زلميه ، ته ورشه وګوره چه... 哪位老师到了？

۲- احمد بې له دې چه څوک ور څخه وغواړي... 自己从房间里走了出来。

۳-مونږ بايد ګرم کالي و اغوندو چه... 天气寒冷。

٤- دا مې په ياد نه ده چه... 他们是哪一天离开北京的。

٥- هيله لرم چه... 你的事情将在明天办完。

٦- د مرغيو بچې الوتی نشي، ځکه چه... 它们还小，也没长翅膀。

٧- ښارو يوه توره غوندی مرغۍ ده چه... 会学人说话。

٨-څوک چه روغتيا نه ساتي... 他总是生病。

٩-ښايي چه مونږ تل يو بل سره په پښتو وغږېږو ...

（以使）我们能够说一口好普语。

۱۰- ... او د بې کارۍ له سببه مې ژوند په سختۍ سره تېرېږي.

我很久没有工作了，

2. 动词变位:

(په دې لاندى کرښو کښى مصدرونو څخه مناسبې صيغې جوړې کړئ)

يوه ورځ دوه ډېر خواره ملګري د يوه سيند پر غاړه روان وو. د سيند پر غاړه په يوه ځاى کښى يوه تخته (ځړېدل). پر دې تخته (ليکل کېدل) چه هر چا که کوم سړى ژوندى له سيند څخه (راايستل)، هغه ته به زر افغانۍ انعام (ور کول کېدل). کله چه ملګرو دا تخته (لوستل) نو يوه له دوى څخه هابل ته (ويل): راشه ته ځان سيند ته (وراچول)! زه به دې بېرته (راايستل) او زر افغانۍ انعام به (اخستل). ملګرى يى ور سره (منل) او ځان يى سيند ته (ور اچول). يو څه فاصله لاوبو نه (وړل) چه خپل ملګرى ته يى (غږ کول) او ور ته يى (ويل): ژر شه، در و مې باسه چه زر افغانۍ انعام (ګټل)! ملګرى يى (خندل) او ور ته يى (ويل): هلته يى پر هابله تخته داسى (ليکل) چه که چا کوم مړى د سيند څخه (را ايستل)، نو پنځه زره افغانۍ انعام (لرل).

3. 普译汉:

(دغه لاندى جملې په چينى ژبه واړوئ)

١-دا هغه قلم نه دى چه پرون مې ور باندى کار وکړ.

٢ –مونږ بايد داسى کار و نه کړو چه د خلکو په ضرر وي.

٣- هغه مسافر چه شپه يى لاره ورکه کړى وې، دقطب د ستوري په وسيله لاره پيدا کولى شي.

٤ -هر څوک چه داسى وکي، ځانته تاوان رسوي.

٥-په افغانستان کښى هم داسى ډېرې توريالۍ ښځې تېرې شوى دي چه د خپلواکۍ

په لاره کښې يې د دښمنانو سره جگړې کړې دي

٦-هغه د خلکو په مخ کښې د لويې، زور او قوت لا پې وهلی، خو داسې کار يې و نشو کړای چه گټه ولري.

٧ - وروره! زما د ليک ځند له دې سببه نه دی چه ته زما هېر يې.

٨-مېږی په هر ځای کښې ليدل کېږي چه د خپلو خوړو په راټولولو بوخت دی.

٩ – د ډېر عزت څښتن هغه څوک دی چه رښتيا او سموالی لپاره زيار کاږي.

١٠- کتابونه دريابونه دي چه پراخوالی يې زمونږ په تصور کښې نه راځي.

١١- متل: خر چه تر مکې ولاړ شي هغه خر دی.

4. 普译汉:

(دغه لاندې کرښې په چينی ژبه ترجمه کړئ)

هغه کب چه يوازې ژوند کوي او هغه کبان چه په يو ځای کښې گډ ژوندی کوي په يوه اندازه پوه لري. مگر سره لدې ډېر کبان شته چه يوازې يوازې نه اوسېږي. مونږ نه پوهېږو چه د دوی د اجتماع سبب څه شی دی. ښايي چه دوی به د ځينو ځناورو او بلاگانو له ډاره او د ځان ساتلو د پاره يو ځای شوي وي. مگر همدغه گډ ژوند او يو ځای اوسېدل د دې سبب وگرځېد چه انسان يې ژر ښکار کړي.

5. 汉译普:

(دغه لاندې کرښې په چينی ژبه ترجمه کړئ)

1) 这个班里有二十名学生，其中有三个是男孩子。

2) 今天早上来找土里亚莱的那个人你认识吗？

3) 这附近有什么商店可以买到水果吗?

4) 犯人有罪这点是人人都看得清楚的。

5) 他不是一个向困难低头的人。

6) 如果她还在睡觉，就不要叫醒她。

7) 他要是在这里，你本来可以从他那里得到一些帮助。

8) 这对你对我都很重要。

9) 他又累又饿，无法再往前走了。

10) 我们还是来讨论一下与我们每个人都有关的问题吧。

نه ويشتم لوست 第二十九课

عجيبه مرغه

د پسرلي په لومړيو ورځو کښې چه هوا ورځ په ورځ ښه کېږي، ونې او بوټي شنه کېږي. ونې او بوټي گلونه او غوټۍ کوي، په همدې وخت کښې توتکۍ د تودو ځايونو څخه چه ژمی ور ته تللې وي، بېرته يخو ځايونو ته راځي. ددې مرغيو لومړی کار دا دی چه خپله د تېر کال ځاله پيدا کړي او که ځالې يې په ژمي کښې ورانې شوې وې، هغه ترميم کړي. ځوانې توتکۍ چه يو کال عمر لري، څرنگه چه نور د خپل مور او پلار تر وزرو لاندې ځای نه لري، نو ځکه د ځان دپاره نوي ځالې جوړوي. کله چه يې ځالې بشپړې شوې، نو ښځې هگۍ اچوي. هره توتکۍ د څلورو نه تر شپږو دانو پورې هگۍ اچوي. دوولس ورځې په هگيو باندې کښېني، په دې ورځو کښې نارينه توتکۍ ښځې توتکۍ ته خواړه پيدا کوي.

کله چه بچې د هگيو نه راووزي، مور او پلار يې تر دريو اونيو پورې ځينې حشرات لکه چينجي، ملخ او نور ښکار کوي او خپلو بچيانو ته يې ورکوي. د هغې وروسته، بچيان د خپل مور او پلار سره يو ځای الوزي. مور او پلار خپلو بچيانو ته د ښکار کولو او د خوړو دلاس ته راوړو ترتيب ور زده کوي.

مورنۍ مينه او محبت په توتکۍ کښې دومره ډېر زيات دی چه په نورو مرغانو کښې هغومره نه ليدل کېږي. ډېرې توتکۍ ليدل شوې دي چه ځالې يې اوراخستې دي، نو دوی

په اور کښې ورننوتی دي او خپل بچيان يې د اور څخه راخلاص کړي دي.

توتکۍ پسرلی او دوبی په خوښۍ سره تېروي. په منی کښې ور ته د خوړو د نشتوالی او د هوا د يخنۍ ستونزې پيدا کېږي. نو ځکه پدې وخت کښې تودو يا معتدلو ځايونو ته ځي. کله چه د دوی د کوچ وخت را نژدې شي، نو ډله ډله د کوټو په سرونو او د تېلفون په تارونو باندی را ټولېږي، خبرې سره کوي، جم او جوش يې زياتېږي. تر دې چه يوه ورځ سهار د خوب نه را پاڅېږو، گورو چه د توتکۍ هيڅ نښه نه وي، نو سړی پوهېږي چه توتکيو کوچ کړی دی. د توتکيو په سفر کښې ډېر خطرونه موجود دي. يو خطر يې د اوبو او هوا تغير او بل يې ښکاری مرغان دي. لکه ټپوس، باز، باښه او نور. دا ښکاری مرغان دتوتکيو لار نيسي. ناڅاپه د دوی تر مينځ ورننوزی او په خپلو خطرناکو پنجو توتکۍ ښکار کوي. د دې خطرونو سره سره، بيا هم توتکۍ خپل سفر ته دوام ورکوي.

دا نړۍ چه مونږ پکښې ژوند کوو، له عجيبو شيانو څخه ډکه ده. د عجيبو څېزونو څخه يو يې همدا د توتکيو کوچ او سفر دی. گورو چه دا مرغان د ډېر زيات وخت د تېرولو او د ډېرې اوږدې لارې دوهلو وروسته بيا هم پرته د کومې غلطۍ او اشتباه نه بېرته خپلې د تېر کال ځالې ته راځي. لوی او قادر خدای دی چه د دې ټولو عجيبو کارونو قدرت او پوهه يې توتکيو ته ور کړی ده او په ځمکه، آسمانونو کښې بل هيڅ داسی ذات نشته دی چه دا قدرت ولري.

لغتونه

عجيب	(形)	奇怪的，奇异的；异常的，非常的
يخ	(形)	寒冷的；冰冷的
مرغۍ	(阴)	小鸟；鸟类
ځاله	(阴)	巢，窝
وران	(形)	破坏的；荒废的
ترميم	(阳)	修理
وزر	(阳)	翅膀，翼
بشپړېدل(بشپړ شو)	(不及)	完备，完结，完成
بچی(بچي، بچيان)	(阳)	儿童，小孩子；幼兽，幼禽
حشره(حشرې، حشرات)	(阴)	虫子，昆虫；小甲虫
چينجی	(阳)	软体虫
ورزده کول	(及)	教，教授
نشتوالی	(阳)	缺乏，没有；不存在
يخني	(阴)	寒冷，寒气，冰冷
کوچ	(阳)	游牧，迁移；迁徙
جم	(阳)	（人）聚集，人群
جوش	(阳)	激动；热情；沸腾

آب و هوا	（阴）	气候
تېپوس	（阳）	鹞鹰，雀鹰；鸢
باز	（阳）	鹰
بابنه	（阴）	猎鹰
خطرناک	（形）	危险的，有危险的；冒险的
دوام	（阳）	继续；延长，延续
څیز	（阳）	东西，物，物品
غلطي	（阴）	谬误，错误，失误，过失
اشتباه	（阴）	错误，过失；疑点，猜疑
قادر	（形）	强大的；雄伟的
ذات	（阳）	人，人物；个人，个体

阅读

ناکامی

د ژوندانه د ناکامیو څخه مه مایوس کېږه!

هغه ژوند کامیاب ژوند نه دی چه تل کامراني لري. هغه خوشحالی سړی نه خوشحالوی چه د درد او خوږ په بیه نه وې اخستل شوی!

د ورځې رڼا یی د شپې له تیارې څخه ده!

د لیدو خوند د بېلتانه په غم کښی او د ژوندانه فتحه د ژوند په ماتی کښی ده!

هغه چه له خدایه ابدی راحت غواړي هغه د یوه داسی جنت آرزو لري چه هلته د لیدو دپاره سترگو پرانستلو او د خوړلو دپاره خولې ببرته کولو او د اورېدو دپاره غوږ اینبودلو ته اړه نه وي !

تر څو چه ژوند ژوند دی. نو په دې کښی برکت له حرکت څخه دی. حُکه کامل سکون کټ مټ مرگ دی !

هغه چه وایی په دې دنیا کښی بدي ولی شته، کمي ولی او بندیزونه ولی ? نو دی په حقیقت کښی د نیکۍ د پرېمانۍ او آزادۍ قدر نه پېژني او د دې مرغلرو پوره قیمت ادا کول نه غواړي!

هر څومره چه یوه خوشحالی شانداره وي، هغومره هغه لارې هم سختې وي چه د هغې د حصول دپاره لنډېږي !

د ژوند ناکامی په حقیقت کښی هغه کسان غواړي چه د کامیابۍ وړ وي !

لغتونه

ناکامی	(阴)	失败，失利，不成功；挫折
کامرانی(~لرل)	(阴)	幸福，幸运，福气
بیه	(阴)	价格，价钱，价值；代价
رڼایي	(阴)	光亮，照明，灯光
ببلتون	(阳)	分别，分离，离别

胜利；征服	（阳）	فتح (فتحه)
永恒的，不变的	（形）	ابدي
安静，安宁；舒适	（阳）	راحت
天堂，乐土，极乐世界	（阳）	جنت
完全的，全部的；完善的	（形）	كامل
静止，停止；安静，安宁	（阳）	سكون
障碍，阻碍；限制，封锁	（阳）	بنديز
丰富，丰足；大量，极多	（阴）	پرېماني (يا پرېواني)
实行，执行；支付（款）；发（音）	（阴）	ادا (~ كول)
壮丽的，豪华的；突出的，出色的	（形）	شاندار
获得，得到；产品	（阳）	حصول
缩短；被截断	（不及）	لنډېدل (لنډ شو)

注释

1. په هگۍ باندی کښېناستل （鸟类等）孵化，孵卵

2. لاس ته راوستل = لاس ته راوړل 获得，谋得

3. د کوټې سر 屋脊 注意区分 د کور بام （房顶，屋顶）

4. د چا لار نيول 挡住……的去路，阻止；拦路抢劫

5. د دې خطرونو سره سره بيا هم توتکۍ… 尽管有这些危险，燕子还是…

د… سره سره… هم… 尽管（有）…还是…

6. ته اړه ده…需要…

7. د دې مرغلرو پوره قيمت ادا کول نه غواړي. （他）不想为这些珍珠支付全部钱款。

8. هغه لارې چه د خوشحالۍ د حصول دپاره لنډېږي. 为了获得快乐而需要走过的路程。

语 法

比较状语从句（一）

比较状语从句是用来同主句进行比较、推测或比喻的句子。常见的引起比较状语从句的连接词有：①لکه چه… داسی ، لکه چه… دومره ② څومره څومره چه… په هماغه اندازه ④ ګواکی ③ چه… هغومره ، هر څومره چه… هغومره

例句：

هغه داسی چالاک روان و، لکه چه منډې وهي.

他走得这么快，就像跑似的。

دغه درې هفتې ده ته داسی معلومېدې لکه يو کال يې چه تېر کړی وي.

这三个星期对他来说，就像过了一年。

هغه داسی ښکاري لکه چه د پوستې سړی دی.

他看上去像是邮局的人。

اوسنی خلک دومره د موهوم خیال طرفدار نه دي لکه پخوا چه وو.

现在人们不像从前那样迷信。

دا وار دوی دومره په بېړه کار نه کاوه لکه مخکښې به يې چه کاوه.

现在他们不像从前那样麻利地干活了。

练 习 تمرين

1. 汉译普:

(دغه لاندی چینی جملې په پښتو واړوئ)

由于他不努力, ١-... نو په پخوانی حال پاتی دی او پرمختګ يی نه دی کړي

如果一个人的意志是坚定的, ٢-نو هيڅ شی دده د ارادې مخه نه شی نیولی.

努力干, ٣ - ...چه په دوو ساعتو کښی د دريو ساعتو کار وشي.

普什图人民有许多民族故事。 ٤-د دوی غیرت او مېړانه ځنی څرګندېږي.

不饿（就不要吃饭）, ٥ - ...ډوډی مه خوره.

从外边回到家（要马上洗手）。 ٦ - نو سمدستی لاس ومينځه.

我们听说, ٧-...چه په دې ورځو کښی زمونږ د پوهنځي مخی ته د مېترو يو تېسن جوړېږي.

人们都喜欢土里亚莱, ٨ - ... لکه دی چه يی د دوی سره لري.

这是件很难的事, ٩-...چه په ژمی به زه سور ګل تا ته پیدا کړم.

当女孩子听到了这些答复时, ١٠-نو ترسترګو رڼې اوښکې وبهېدې

2. 普译汉:

(دغه لاندی ترکیبونه په چینی ژبه واړوئ)

د روح غذا　　د موسیقۍ آهنگ　　دگلانو بوټی　　د ژوندانه وسیله

ذاتی اغراض　　نظری فورمول　　وچه بیدیا (وچ ډاگونه)

خوږې نغمې (خواږه آوازونه)　　جم و جوش　　عجائب او غرائب

په عین حال کښی　　د شعر په لفظونو

3. 普译汉:

(دغه لاندی جملې په چینی ژبه واړوئ)

۱- هر څه داسی دی لکه چه په پسرلی کښی باید وي.

۲-هره پلا چه ستا لیک وینم زما زړه داسی پری غوړېږي لکه دسهار په نسیم
چه د گلو غوټۍ غوړېږي.

۳-توریالی خپل شال پر ځان ټینگ تاو کړی دی چه باد یی ور څخه یونسي.

۴- هغه دې نتیجې ته ورسېد چه هر څوک چه لوست ولولي بریالی کېږي.

۵ - د دروغو څخه ځان وژغورئ ځکه دروغ د خجالت باعث دی.

۶- کله چه غواړو چه د لویې لارې د یوې خوا بلې خوا ته پرېوزو، نو د هغو
ترافیکی لیکو تر منځ باید تېر شو چه په لویو لارو کښی کښل شوی دي.

۷- کله چه پلی په لاره ځو، باید د پلیو په لار ولاړ شو.

۸-دغه کتاب د همغو درسی موادو له جملې څخه دی چه د لومړنیو تولگیو دپاره برابر
شوی دي.

٩- تورياڵي وروسته له دې چه راغلی سړي ته يې ستړې مشی وويل، ور سره يې مرکه وکړه.

١٠-بلبل ښايسته او شوخ وزر نه لري، مګر غږ يې تر ټولو مرغانو ښه دی.

١١- **متل**: روغ صورت نيمه پاچاهي ده.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چينی زبه ترجمه کړئ)

تمبلي دبنيادم دپاره يو لوی رنځ دی. لکه څرنګه چه زنګ اوسپنه خوري، دغه شان تمبلې د خلکو او ولسونو زړونه ژوبلوي او له کاره يې باسي. بنيادم ته هيڅ شی دومره تاوان نه رسوي لکه تمبلی، نو بنيادم بايد دتمبلی نه ځان وساتي. تمبلی هم وګړو ته او هم ولس او ټولنې ته زيان رسوي. تمبلی هيڅکله يو ښه اثر نه دی ښندلی او نه به يې وښندي. تمبل سړی هيڅکله په بدن روغ نه وي، بلکه تمبلی سړی په هر ډول ناروغتياو اخته کوي. د هر غم او خواشينۍ او ستړيا لوی سبب تمبلی ده. نو ښايي چه هر څوک له دې بد مرض نه ځان وژغوري.

5. 汉译普:

(دغه لاندی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

1) 这是过去的一年里我们学到的主要东西。
2) 我们必须把学到的东西变成行动。
3) 应当我感谢你，而不是你感谢我。
4) 应当是我为你们服务，而不是你们为我服务。
5) 你想要多少就拿多少吧。
6) 我们越谈观点越接近。

7) 昨晚他要不看电视的话，作业就做完了。

8) 你可以呆在这里，也可以跟我们一起去，你随便吧。

9) 正如你能学好别的科目一样，你也一定能学好普什图语。

10) 父亲让他去游泳，条件是他不得离开别的孩子。

11) 我们可以让你使用这个房间，条件是你得保持它的整洁。

第三十课　　دېرشم لوست

د کوم ځای دی؟

یو کور یی دلته دی، بل په کابل کښی، بل په یو بل ځای کښی، څه ځمکه په کوهدامن کښی لري، څه په بغلان کښی، څه په یو بل ځای کښی. نغذی روپۍ یی په رشوتونو دلته پیدا کړې. مگر گټه ور باندی نور بانکونه کوي په یو بل ځای کښی.

ته وایه چه دی د کوم ځای دی؟

مینه یی له دې خلکو سره نشته او د نورو ملکونو خلک ور ته ډېر گران دي. د دې ځای ژبه یی نه زده او په پردیو ژبو افتخار کوي. د دې وطن له شعر او موسیقۍ نه خوند نه اخلي او د خارجی موزیک په صفت مړېږي نه، مونږ ته په نخوت او نفرت گوري او د پردیو مستخدمینو په مقابل کښی ډېر تواضع کوي.

ته وایه چه د کوم ځای دی؟

دی د هیڅ ځای نه دی. ځکه چه هر ځای د ده دی او سړی ور ته هر ځایی ویلی شی. هو! دا هغه مرغه دی چه څلور فصلونه په څلورو مملکتونو کښی تېروي او وطن نه لري. وطن نه پېژني. د یوه وطن په هوا کښی نه الوزي او د وطن سړې او تودې نه شی تېرولی. دا هغه عیاش دی چه بی له عیش و راحت نه، نور څه نه پېژني او له وطن سره هیڅ مینه او علاقه نه لري

مونږ هغه کسان د دې وطن بللی شو چه د وطن په کاڼو او بوټو سر ورکوي او په سختو ورځو کښې د وطن په کاربږي. که څه هم پوله او پټې نه لري او په زړو کوډلو او جونګړو کښې اوسي.

هو ! زما په عقيده دا وطن د هغه چا نه دی چه د ډېرو ځمکو قبالې يې اخستې دي. بلکه د هغه چا دی چه د وطن مينه يې په زړه کښې ده او له وطن سره علاقه لري.

لغتونه

نغدی(يا نقدی)	（形）	现钱的，现钞的
رشوت	（阳）	贿赂
بانک	（阳）	银行
صفت	（阳）	品质，特点；优点，长处；赞扬
مړېدل(موړ شو)	（不及）	吃饱；冷淡，满意于，感到满足
نخوت	（阳）	傲慢，高傲；华丽
نفرت	（阳）	厌恶，反感，嫌恶
مستخدم(مستخدمين)	（阳）	职工；雇员
مقابل	（形）	对立的，对面的
	（阳）	对方，对手；等量，等值
تواضع	（阴）	谦虚，谦恭，谦逊
هرځايی	（阳）	流浪的人；坏蛋，卑劣的人
عياش	（阳）	游手好闲的人，好逸恶劳的人

عيش	（阳）	享乐；享福
ېکارېدل (ېکار شو)	（不及）	有用，用得上；（是）需要的，（是）必要的
پوله	（阴）	地界；田界；边界
جونگړه	（阴）	小屋，茅舍
قباله	（阴）	契约，契据

阅　读

سلطان محمود غزنوی

راوړی يی دی چه سلطان محمود غزنوی د ځوانۍ په ورځو کښی يو داسی ښکلی بڼ جوړ کړ چه په ټول ملک کښی يی ساری نه و.

ډېر گلان وغوړېدل د دې باغ　　　چه هر يو يی ځلېده لکه څراغ
خورا ښې ونې مېوې او ښه گلان　　　په ليدلو يی خوشحال و بلبلان
هم پکښی اوبه روانې ښې ربې وې　　　خوندورې بامزې ډېرې خوږې وې.

چه د هغه باغ د جوړولو چارې پای ته ورسېدې، سلطان محمود خپل پلار مېلمه کړ او په هغه مېلمستيا کښی يی رنگارنگ تکلفات او شاهانه ترتيبات کړی و. سلطان محمود پلار ته وويل: "دا بڼ ستا په مبارک نظر څنگه دی؟"

پلار يی په ځواب کښی وويل چه دا يو زړه وړونکی باغ دی او ونې او گلان يی خورا په نظافت او تازگۍ کښی دې. مگر د دې هېواد هر مامور او د دې ځمکې هر بډای

داسې باغ خوړولای شي. پاچهان باید داسې باغ جوړ کړي چه نور یې جوړولای نشي او په هغه کښې داسې نیالگې کېږدي چه مېوه یې په نورو باغونو کښې نه وي. سلطان ور ته وویل: "هغه بڼ به څرنگه بڼ وي؟" پلار یې ور ته وویل چه د خلکو سره احسان کول گواکې داسې باغ دی چه مېوه یې د زړونو خوشحالي ده او هر څومره چه د مخلوق زړه د پاچا څخه خوشحاله وي هغومره د سړي د نېک بختۍ سبب دی.

لغتونه

سلطان	(阳)	王，国王；苏丹
ځواني	(阴)	青年时代，青年时期，青春；英勇
خوندور	(形)	美味的，好吃的；有趣的，愉快的
بامزې	(形)	好吃的，可口的，有味道的
چاره	(阴)	工作，劳动；事情，事务
مېلمستیا	(阴)	宴会，宴请
رنگارنگ	(形)	各种各样的，
شاهانه	(形)	国王的，王的
نظافت	(阳)	清洁，整洁；纯洁
تازه گي	(阴)	新鲜；新奇，新颖
مامور	(阳)	（政府）职员，官员，雇员

富人，财主	（阳）	بډای(بډایان)
恩情，恩惠；仁爱，抚爱	（阳）	احسان
创造物；生物，人类；万物	（阳）	مخلوق(مخلوقات)
幸福，幸运，福气，好运	（阴）	نېک بختي

注释

1. په پردیو ژبو افتخار کوي. （他）以会说外国话为荣。

په ... افتخار کول 以…为荣，为…骄傲

2. د دې وطن له شعر او موسیقۍ نه خوند نه اخلي. （他）不欣赏这个国家的诗歌和音乐。

له ... څخه خوند اخستل 喜欢，喜悦；欣赏

3. د خارجي موزیک په صفت مړېږي نه. （他）对外国音乐赞不绝口。

په ... مړېدل 满足于；认为满意

4. هغه کسان په سختو ورځو کښې د وطن په کارېږي. 那些人在艰难的日子里，对祖国是有用的。

5. راوړي يې دي چه... 据（人们）说…

6. په ټول ملک کښې يې ساری نه و. （这座花园）在全国是独一无二的。

7. سلطان محمود خپل پلار مېلمه کړ. 苏丹.马赫茂德宴请了自己的父亲。

مېلمه کول 宴请，邀请

8. په مېلمستیا کښی یی رنگارنگ تکلفات او شاهانه ترتیبات کړي وو.

苏丹在宴会上摆出了各色佳肴和王室的排场。

语 法

比较状语从句（二）

例句:

څومره چه وایی، هغومره نه خېژي. 他说的话不能全兑现。

څومره چه یی توان و، په هغومره لوړغږ په کورهار شو.

他使出全身力气高声喊叫。

څومره به چه د هغې ربړونه او تعذیب زیاتېده، هغومره به یی عزم او ثبات لا نور هم زیاتېده.

无论她遇到多大的磨难，她的决心和意志都更加坚定。

هر څومره چه بارانونه زورور وي، هغومره یی سیلاونه هم زورور دي.

雨下得越大，洪水也越大。

زمرک به چه هر څومره عذر کاوه، هماغومره به ور باندی تکلیف زیاتېده.

兹马拉克越是请求宽恕，他的麻烦也越大。

په څه شی چه نه پوهېږو، باید ریا کاری ونه کړو چه گواکی مونږ پوهېږو.

我们不懂得的事，不要装懂。

څومره چه ژر کېدای شي، هومره مې ژر بوزه. 你赶紧把我带走吧。

څومره چه هغې په خلکو کښی محبوبیت لاره، پلار یی په هماغه اندازه د خلکو بد

ايسېده.

她越是受到人们的喜爱，她的父亲就越是遭人讨厌。

هر څومره چه د ملاتړانو شمېر یې لايتناهی دی، په هماغه اندازه یې د مخالفانو شمېر لايتناهی دی.

他的支持者的人数多得无法计算，而他的反对者同样也是不计其数。

练习 تمرين

1. 汉译普:

(دغه لاندی چينی جملې په پښتو ترجمه کړئ)

۱-هرکله چه خوب را باندی غالب شو … 我就躺在了自己的床上。

۲-هر څومره چه مونږ زيار کښلی وي… 我们就能得到多大的利益。

۳-رښتيا ده چه ډېر ځله د لږې بی پروايۍ څخه … 造成非常巨大的灾难。

۴-مورې خپل زوی ته خوږې سندرې ويلې ځو چه…. 让孩子入睡。

۵-د بريالی گاونډيان راغلل چه … 弄明白发生了什么事。

۶-توريالی هرې خوا ته مخ گرځاوه تر دې چه …

看见了一个从一辆汽车上下来的人。

۷-هوا سړه ده. زمونږ د ټولو ساړه کېږي … 我们最好还是穿上大衣。

۸-دا زمونږ وظيفه ده چه تر کومه ځايه چه لاس مو رسېږي…

向需要帮助的人伸出援手。(اړ خلک)

由于小麦的价格太高,

۹- ... خلک نه شي کولی چه لاس ته یې راوړي، نو ځکه ډېر خلک د لوږې سره مخامخ دي.

我们无论何时何地看到残疾人,

۱۰- باید ور سره مرسته وکړو.

2. 动词变位:

(په لاندې کرښو کښې مصدرونو څخه مناسبې صیغې جوړې کړئ)

مونږ په دوستۍ (پوهېدل) او دوست (پېژندل). هغه دوستي چه مونږ د دوستۍ له کوره د جنګ لور ته (راکښل)، زمونږ نه (دی) په کار. هغه څوک چه له چا سره د دې دپاره دوستي (کول) چه ځان ته د جنګ د پاره ملاتړ پیدا (کول) او دښمن په دوست (وهل)، هغه په حقیقت کښې دوست په دښمن (وهل) او د دوستۍ په نامه دښمني (کول). هغه دوستي چه څوک د چا دښمنۍ ته (مجبورول) په حقیقت کښې دوستي نه (دی)، غلامي (دی) او د بشر دوستۍ مخه (نیول). مونږ (غوښتل) چه دوستي دبشریت د خیر او ګټې دپاره (دی).

3. 普译汉:

(دغه لاندې جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

۱- هرڅومره چه ورځې اوږدېږي، هغومره شپې لنډېږي، مګر شپه او ورځ تل څلېرویشت ساعته وي.

۲- په هغه زمانه کښې امنیت په دې درجه کښې و چه چا د غله او رهزن نوم نه اورېده.

۳- کله چه ښوونکی خپله وینا پای ته ورسوله، زده کوونکو په خوشحالۍ سره چکچکی وکړې.

٤- د ده قلم ورک شوی دی، هر څومره یی چه ولټاوه، پیدا نشو.

٥- څومره نیکمرغه دی هغه څوک چه اخلاق یی ښه او زړه یی پاک وي.

٦- د توریالی مور چه د خپل زوی الوتی رنګ ولید ، نو پوه شوه چه څه پېښه شوی ده

٧- هغه په زړه کښی ډېر خوښ و چه ګوندی ښه کار یی کړی دی.

٨- هوښیار تر هر څه د مخه خپل عیبونه لټوي او په اصلاح کښی یی کوښښ کوي.

٩- د مشرانو درناوی وکړئ او په کشرانو باندی مهربان اوسئ.

١٠- توریالي د ژوند شپې او ورځې په ډېره خوښۍ تېرولی، خو د بل وخت فکر ور سره نه و.

١١-متل: اور ته خپل او پردی یو دی.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

پوهنه له ولس سره ډېر نژدې او نه بېلېدونکی ارتباط لري. پوهنه د خلکو دپاره او د خلکو په پیسو ده. ولس پوهنه په وجود راولی او پوهنه د ولس د ذهنیت د روښانولو او روزلو دپاره کار کوي. څومره چه پوهنه کامیابه وي، هغومره به یی ولس ته خدمت کړی وي. د همدغه متقابل ارتباط له کبله ده چه ولس له پوهنې نه کار غواړي او پوهنه ولس ته د همکارۍ او سلا مشورې سترګې غړوي. څومره چه د دوی ترمنځ همکاری او علایق زیات وي ، هغومره دواړو خواوو ته فایده لري.

5. 汉译普:

(دغه لاندى جملې په پښتو واړوئ)

1) 刚才和我们老师谈话的那个人你见到了吗?
2) 这些房子是给有家属的工人盖的。
3) 他来不来我无所谓。
4) 你提的问题值得讨论。
5) 这本书既不是我的也不是她的，而是我们老师的。
6) 水乳可以交融，而水和油不能交融。
7) 在我们周围树木越多，空气也就越清新。
8) 土里亚莱离开我们学校之后，我们就没打过篮球。
9) 我太累了，不能跟你们一起去了。
10) 他来自长江边上的一座小城市。

第三十一课 یو دېرشم لوست

پېغله ملالۍ

د دوشنبه په ورځ د برات د مياشتې په اوه لسمه په ۱۲۹۸ هجری کال چه پښتنو زلميانو مېړواو مېړنو د خپل وطن د ساتنې په نيت سرونه پر ميدان ايښی وو او د ميوند ډگر ته دقربانۍ له پاره حاضر شوی وو ... ټاکنده غرمه وه. غازيان تږی او ستړی ستومانه وو. د ميوند په دښته کښې هيڅ اوبه هم نه وې. نيژدې وه چه د پښتنو لښکر له تندې څخه ماتې وکړي. په داسې حال کښې چه د پښتنو بيرغچی هم سخت زخمی او بيرغ يې له لاسه ولوېد، يوه پښتنه پېغله چه تازه يې د ژوند د اوه لسم گلونه بوی کړی وو، راغله او د پښتنو ملی بيرغ يې په سرو منگولو واخيست ، نارې يې کړې:

خال به د يار په وينو کېږدم
چه شينکی باغ کښې گل گلاب وشرموينه
که په ميوند کښې شهيد نه شوې
زما لاليه بې ننگۍ ته دې ساتينه

د دې پېغلې غږ لکه آسمانی غږ و چه د پښتنو زلميانو وينې يې په جوش راوستلې او ټولو د الله اکبر په نامه پر غليم يرغل وکړ او دښمنان يې تار په تار کړل. خپله پاکه خاوره يې د دوی له قدمو څخه وژغورله.

دا پېغله چه مونږ يې نوم په ډېر افتخار د وطن د نوميالو مېړنو په ټولی کښې

یادوو او تل د دې لوړ روح ته سلامونه او درودونه لېږو او څو چه پښتانه ژوندی او د پښتنو وطن ودان وي، د دې نوم به په زرین لیک د پښتنو په تاریخ کښې ثبت وي، ملالۍ نومېده.

لغتونه

هجري	（形）	伊斯兰纪元的
مېړه (مېړونه)	（阳）	丈夫；勇敢的人
قرباني	（阴）	牺牲；牺牲者
ټاکنده (ټکنده) غرمه		正午
ستومانه	（形）	疲倦的，疲乏的
بیرغچی	（阳）	旗手
بیرغ	（阳）	旗，旗帜
منگول (منگولې)	（阴）	手，手掌
ناره (نارې)	（阴）	喊叫，号叫（声）；呼声
خال	（阳）	痣；点，斑点
یار	（阳）	朋友；同伴；情人
شینکی	（形）	绿色的；青色的；蓝色的
شرمول (ویې شرماوه)	（及）	使惭愧；羞辱，使丢脸
لالی	（阳）	爱人；亲爱者

	（形）	亲爱的
شهيد	（阳）	烈士；阵亡的人；殉难者
آسمانی	（形）	天的；天蓝色的
تار په تارول (تار په تار يې کړ)	（及）	歼灭，击溃
ژغورل (و يې ژغوره)	（及）	保卫，防卫；警戒，预防
نوميالی	（形）	著名的，有名的，有声望的
ټولی	（阳）	组，队，群；队伍；同伴，伙伴
درود	（阳）	赞美，赞扬；祝福
زرين	（形）	金的；金色的
ثبت	（形）	登记的，记录的；把…登记的

阅读

گل ويل

گل بورا ته وويل:

زه او ته تقدير يو له بله بېل کړي يو. زه دلته پاته کېږم، ته هرې خوا ته الوزې او هر لور ته تلی شې. سره له دې ما او تا يو په بل پوری زړه تړلی او له خلکو نه لرې خوا په خوا ژوند کوو.

زه او ته دومره يو بل ته ورته يو چه کله کله دواړو ته گل ويل کېږي.

افسوس دی چه ته له نسيم سره پرواز کوې او زه په ځمکه کښې زندانی يم. ما څومره ارزو لرله چه له تا سره والوزم او ستا په مخکښې خپله خوشبويی خپره کړم. مگر

ته دومره لېرې ځې چه زه در سره ملگرتیا نشم کولی.

ته همیشه په گلونو کښی پرواز کوې. زه یوازی د خپل سیوری ننداره کوم چه د لمر له گرځېدو سره زما شا و خوا گرځي.

ته ځې او بیا راځې بیا بېرته راځې او د بل ځای قصد کوې. مگر ما وینې چه هر سهار پخپل ځای ټینگ ولاړ یم او اوښکی تویوم.

بورا گله! د دې دپاره چه زما او ستا یارانه ټینگه پاته شي، یا ته ما غوندی خپلې نیلې په ځمکه کښی خښې کړه ، یا ما ته بڼې او وزرونه راکړه چه تا غوندی والوزم او له تا سره پرواز وکړم. (هوگو)

لغتونه

تقدیر	（阳）	命运，天命，运气；好评，赞赏
ببلول(ببېل یې کړ)	（及）	把…分开，使…分开；分割；辨别
افسوس	（阳）	惋惜，叹惜，遗憾
	（感）	（真可惜），可叹
نسیم	（阳）	微风，小风
پرواز	（阳）	飞，飞行；飞翔
زندانی	（阳）	坐牢的，囚犯，被监禁者
ارزو(ارزوگانې)	（阴）	希望，愿望，心愿，期望，指望
قصد	（阳）	目的，目标；意向，企图；谋杀

泪，眼泪	（阴）	اوښکه
倒，倾注，斟；撒	（及）	تویول(توی یی کړ)
友谊，友爱	（阴）	یارانه
根；须	（阴）	نیله
羽毛	（阴）	بڼه

注释

1. سرونه یی پر میدان ایښی وو. （他们）在战场上视死如归。

سر پر ... ایښودل 为…献出生命，为…捐躯

2. ... نژدې و چه 几乎…，接近…

3. د زلمیانو وینې یی په جوش راوستلی. （马拉莱的声音）使得青年人热血沸腾。

په جوش راوستل 使沸腾

4. خپله خاوره یی د دوی له قدمو څخه وژغورل.

（青年们）使自己的国土免遭敌人的践踏。

له ... څخه ژغورل 使免受；保护，捍卫

5. ما او تا یو په بل پوری زړه تړلی. 你我心心相连

په ... پوری زړه تړل 留恋于…，情系…；习惯于…

6. خوا په خوا ژوند کوو. （我们）并肩生活。

خوا په خوا 肩并肩地

7. د بل ځای قصد کوي.（你）又想到另外一个地方去。

语 法

方式状语从句

说明主句行动方式的从句叫做方式状语从句。引出方式状语从句的连接词有：پرته له دې چه ، بی له دې چه، په داسی حال کښی چه

（同时）（没有）（除…外）

例句：

کوچنۍ نجلۍ په داسی حال کښی چه له سترگو یی اوښکې روانې وې، خپلې بستری ته روانه شوه.

小女孩流着眼泪，朝自己的床铺走去。

توریالی په داسی حال کښی چه ښکاری ټوپک یی په اوږه ایښی و راورسېد.

土里亚莱肩扛猎枪，来到这里。

سوله او سلامتیا پرته له دې چه د شرف او عدالت په بنسټ ولاړ نشي، دوام نه شي کولی.

和平与安宁不建立在尊严和公正的基础上，就不能持久。

توریالی بې له دې چه بلې خوا ته سترگې واړوي، خپلو خبرو ته یی دوام ورکاوه.

土里亚莱目不旁视，继续自己的讲话。

دی په داسی حال کښی چه د تیاتر سالون له تماشا کوونکو څخه ډک و، د صحنې په گوټ کښی یوه لوژ ته ننوت.

剧场里坐满了观众，这时他走进了舞台旁边的一个包厢。

فرید په داسی حال کښی چه هم خوشحاله او هم ناراحته ښکاریده، ور سره لاس ورکړ.

法立德显得既高兴又不安地同他握了握手。

هلک بی له دې چه کوم سرپرست ولري، کولی یی شو چه هر څه وغواړی و یی کړي.

小男孩在没有人照看的情况下，已经能想做什么就做什么。

هغه بې له دې چه کومه خبره وکړي، کوټې ته ننوتله.

她一句话没说就进屋了。

دغه فیصله لیک په ۸۰ موافقو رایو پرته له دې چه ور سره مخالفت وشی، تصویب شو.

这项决议以八十票赞成，无人反对，获得了通过。

په داسی یخه هوا کښی پرته له دې چه د بخارۍ تر څنگه کښېني، بل کار او ساعت تېری نه وه.

在这样冰冷的天气里，他们除了坐在火炉旁，就没有别的事情和消遣。

练 习 تمرین

1. 汉译普：

(دغه لاندی چینی جملې په پښتو واړوئ)

۱-هر څوک چه دا کار وکړي... 就会受到惩罚。

۲-ما له ښوونکی صاحب څخه اجازه واخستله چه ... 进城买书。

۳-زه په دې شرط چه ... یوه قصه تاسی ته کوم. 大家都安静地坐在自己的座位上，

۴-احمد په داسی حال کښی چه منډې یی وهلی ... 看见了穆罕默德。

۵-په داسې حال کښې چه په دې کوټه کښې دومره خلک نه ځائېږي.
我们坐在了外边。

۶- زلمی په داسې حال کښې چه ... له سړو نه رېږدي.
穿着暖和的衣服，

۷-
小女孩是如此的悲伤，

... چه نه یې دباغچې په گلو او نه یې د ملگرو په لوبو زړه خوشحالېږي.

۸-کړکۍ خلاصه پرېږدئ چه ...
（让）阳光和新鲜空气进到屋子里来。

۹-هغه په داسې حال کښې چه ټول بدن یې له ډېره قهره رېږدېده...
走出了房间。

2. 汉译普:
(دغه لاندې لغتونه په پښتو واړوئ)

给…命名　为…感到光荣　与…心连心　向…进攻

安慰　扎根　阻止（挡住去路）（使）热血沸腾

歼灭敌人　不知厌倦地做

3. 普译汉:

(دغه لاندې جملې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

۱-هلک داسې په ځغاسته شو چه بېرته یې هم نه کتل.

۲- باغوان په داسې حال کښې خپل باغ ته ولاړ چه یوم یې په اوږه ایښې و.

۳- ښوونکي په داسې حال کښې چه زده کوونکي یې خبرې ښه په غور سره اوري، له یوه زده کوونکي څخه یې پوښتنه وکړه.

۴- دوی دواړه په داسې حال کښې چه سپین کالي یې اغوستي وو ښوونځي ته تلل.

۵- یوه ورځ په داسې حال کښې چه احمد بازار ته روان و محمود یې په لار کښې

ولید.

۶- توریالی له خپل ځایه ودرېد او په داسی حال کښی چه سترګې يی د اوښکو ډکې وې رهی شو.

۷- هغه بې له دې چه نور څه ووايي له کوره ووت.

۸- هغه چه څه په زړه کښی لري هماغه ووايی، بې له دې چه له چا ووېرېږی یا وشرمېږي.

۹- توریالی د خپلې مورې دغه خبرې سره له دې چه د ده په ګټه وي، و نه منلې.

۱۰- سره له دې چه مرغان په جسم او رنګ کښی سره بېل معلومېږي، بیا هم لږ و ډېر یو بل ته ورته وي.

۱۱ -متل: لار په مزل لنډېږي.

4. 普译汉:

(دغه لاندی کرښې په چینی ژبه ترجمه کړئ)

زه لا وړوکی وم، د دنیا په سود او زیان ښه نه پوهېدم، یوازی د مور او پلار، ملګری او آشنا مینې مې په زړه کښی ځای نیولی دی.

د ژوند شپې ورځې تېرېدې. د ژوندانه په پاټکو قدم په قدم مخ په پورته تلم. زما د سترګو د وړاندی رنګارنګ پردې کښته پورته کېدې. وختونه بدلېدل. عمرونه اوښتل، مګر ستا مینه پل په پل زما د ژوند ملګرې وه. زه هیڅ وخت په هیڅ حال او هیڅ شان کښی ستا مینې ځانله نه یم پرې ایښی. هیڅ شی ستا مینه زما له زړه نه و نه ویستلی شوه.

که زه ووایم چه ما د مور په غېږ کښی ستا د مینې جلوه لیدلی وه، ما د خپل

هیواد په کاڼو ، بوټو ، خاورو او شګو کښی ستا د ښایست ننداره کړې وه، نو دروغجن به نه یم. نو زه به هم په جار ووایم : ای زما ګراني پښتو ، تل تر تله تازه او خیرازه اوسې!

5. 汉译普:

(دغه لاندې جملې په پښتو واړوئ)

1) 他们站在房前有说有笑。
2) 我们很高兴有你们和我们在一起。
3) 我们中间除了土里亚莱谁都不会讲英语。
4) 我们班上除了巴里亚莱都喜欢这部影片。
5) 他什么也没说，就同意了我们的计划。
6) （发生了）什么事使你们显得这么高兴？
7) 她正背着书包朝教室走去。
8) 他没吃早饭就出去了。
9) 他一面上车，一面向我们挥手告别。
10) 他没有取得父母的许可，就到南方游玩去了。

第三十二课　دوه دېرشم لوست

وروستی لوست

د پسرلی د ښه موسم یو ښکلی سهار و. نری شمال چلېده. زه د دې ښکلی سهار په ننداره بوخت وم چه د ښوونځي وخت را نه تېر شو.

زما خپل لوست ښه نه و زده. پر لارې تلم او دا مې ویل: ښاغلی ښوونکی خو خامخا زما څخه د تېر لوست پوښتنه کوي او که مې سم ځواب ور نه کړ، نو هرومرو به را څخه خوابدی شي. یو وار مې زړه را ته وویل چه وتښتم او ښوونځي ته بیخی ولاړ نه شم.

خورا ښه ورځ وه. هرې خوا ته گلان غوړېدلی وو. د چوغکو چوڼکی و. عسکرو خپل تعلیم کاوه. کله کله د باجې غږ هم اورېدل کېده، خو سره له دې ټولو ننداړو، زه له ښوونځي نه پاتی نه شوم. پښې مې د ښوونځي خوا ته روانې وې، خو نه پوهېدم چه ولی ؟

د سړک په غاړه یوه تخته ځړېدلی وه. شا و خوا ډېر خلک پرې راټول وو. ما د ځانه سره وویل چه دلته خو هرومرو کومه نوې خبره شته. ما غوښته هلته ورشم او وگورم چه څه پېښه ده ؟ مگر یوه سړي را ته وویل: "اوس ښوونځي ته ځې ؟ دا د تگ وخت دی ؟"

په دې خبره ډېر خړ شوم. ژر ښوونځي ته ولاړم په ښوونځي کښې خو تر لوست دمخه د شاگردانو ډېر زوږ وي، خو نن هیڅ نه و. ټول شاگردان پټه خوله و. ښاغلی ښوونکی په ټولگی کښې ناست و. زه هم ور ننوتم. ښوونکي په خورا مهربانۍ را ته وویل: "راځه! راځه! کښېنه" زه ژر پر خپل ځای کښېناستم، شا و خوا مې وکتل.

گورم چه زمونږ دکلي مشران هم دلته ناست دي او د مخابراتو مدير هم راغلی دی.

زه هېښ پاتی شوم، نه پوهېدم چه څه پېښه ده ؟ ښاغلی ښوونکی پر څوکۍ ناست و، مونږ ته يی وويل: گرانو شاگردانو ! نن تاسی ته وروستی لوست درکوم. د دښمن له خوا امر شوی دی چه زمونږ په دغه ښوونځی کښی به تر دې وروسته په پردۍ ژبه لوست ويل کېږي. نو ځکه نن دغه ستاسی د ملی ژبی وروستی لوست دی. سبا ته بل ښوونکی در ته راځي. خوږو شاگردانو ! د نن ورځې لوست په خورا غور ولولئ.

ما چه دا وينا واورېدله، سرې خولې راباندی راغلې، ورېږدېدم. اوس نو د هغې تختې خبره ښه راښکاره شوه چه څه پرې ليکلی وو. نن زما د خپلې ملی ژبې وروستی لوست دی. افسوس چه تر اوسه لا ما ليک ښه نه دی زده کړی ... اوه خدايه ! ما خپل وخت خنگه بې ځايه تېر کړ. کشکی ما خپل لوستونه زده کولای. زه د فکر په سيند کښی ډوب شوم. هغه لوستونه چه پرون ما نه زده کول، نن مې ډېر ارمان شول ... پټه خوله وم ... له ډېر ارمانه مې په زړه تياره راغله.

ښاغلی ښوونکي وويل: گرانو ماشومانو! دا خبره د زړه په غوږ واورئ چه مونږ ته زمونږ ملی ژبه ډېره ښه او خوږه ده او بايد خپله ژبه هېره نه کړو او د دې له ساتنې څخه لاس وا نه خلو. ښاغلی ښوونکي کتاب پرانيست او په ويلو يی پيل وکړ. مونږ ټول په فکر کښی ډوب ناست وو. د خپلې خوږې ژبې لوست مو اورېده.

د لوست وخت تېر شو. د ليک وخت راغی. مونږ ډېرې پاڼې د خپلې خوږې ملی

ژبې په لیکنه ډکې کړې. ټولو د دغې جملې مشق کاوه: زمونږ ګران وطن! زمونږ خوږه ملي ژبه!

لغتونه

نرۍ	(形)	细的，纤细的；薄的；窄的；轻微的
شمال	(阳)	风
خامخا (خوامخواه)	(副)	不得不，不由得；不免，必然，一定
تېر	(形)	过去的，上次的；以往的
خوابدي	(形)	抱屈的；伤心的；不高兴的
چونګکی	(阳)	啁啾声，啾啾声
عسکر	(阳)	士兵，战士，军人；军队
تعلیم	(阳)	教书，教学；学习，训练
تخته	(阴)	板、板子，木板
ځړېدل (وځړېده)	(不及)	挂，悬；垂下，降下
شاګرد	(阳)	学生；学员；学徒
زوږ	(阳)	喧哗，嘈杂，喧嚷
مخابرات	(阳,复)	通讯，通信；邮电
مدیر	(阳)	科长；处长
هېښ	(形)	惊讶的，惊愕的，惊奇的
رېږدېدل (ورېږدېده)	(不及)	抖动，打颤，颤抖，战栗

جمله	（阴）	总和，总数，总量；句，句子
مشق	（阳）	练习；训练；锻炼

阅读

بقأ

پسونه د طبیعت د سختیو په مقابل کښی مقاومت نشي کولی. که انسان دغه نوع د خپل خوراک دپاره نه وای ساتلی، اوس به یی نسل ورک و. مگر اوس چه دغه حیوان په دنیا کښی ژوندی پاتی دی، څه سعادت یی په برخه نه دی، ځکه چه د وژلو او خوړلو دپاره یی ساتلی دی.

هر حیوان او هر بوټی چه دلته وینئ، سرنوشت یی همدغه دی.

کانی او معدنیات هم دغه راز دی. مگر زمونږ عمر دومره نه دی چه د دوی تغیر ووینو او په بدبختۍ یی پوه شو.

لغتونه

بقأ	（阴）	永远；永垂不朽；生存，存在
سختی	（阴）	残酷，残忍；困难，艰难；倒霉
مقاومت	（阳）	抵抗，反抗，抗拒
نوع	（阴）	类，种，种类；物种
نسل	（阳）	代，辈，一代（人）；种，品种

消失的，不见了的；没有音信的	（形）	ورک
命运，天命	（阳）	سرنوشت
矿物；金属	（阳、复）	معدنيات

注释

1. له ... څخه خوابدی کېدل 对…不高兴；为…而伤心。同样的意思的另一种表达方法：زما خوا ور څخه بده شوه. （他伤了我的心，我对他不高兴）

2. هرې خوا ته ګلان غوړېدلی و. 到处开满了鲜花。

   هرې خوا ته 到处，四处

3. زه له ښوونځی نه پاتی نه شوم. 我没有不去上学。

   له ... څخه پاتی کېدل 留下不去

4. په دې خبره ډېر خږ شوم. 听了这话，我很不好意思（害羞）

5. له دې نه وروسته =وروسته تر دې=تر دې وروسته

   从今以后，从此以后；今后

6. زه د فکر په سیند کښی ډوب شوم. 我陷入了沉思。

7. د ... په مقابل کښی مقاومت کول 抵抗…，反抗…，抗拒…

8. څه سعادت یی په برخه نه کېدل （它们）没有得到什么幸福。

   د چا په برخه کېدل 到（某人）手里，落到（某人）身上

语 法

连接词 چه 的主要用法小结

序号	作用 从句分类	چه 单独使用引出从句	چه 与其它词搭配引出从句	查找
1	主语从句	چه	څه چه، هغه څه چه، هرڅه هرڅه چه، څوک چه، هغه څوک چه، هر څوک چه	第 17、18 课
2	宾语从句	چه	څه چه، هغه څه چه، هرڅه چه، څوک چه ، هغه څوک چه ، هر څوک چه	第 22、23 课
3	定语从句	چه	هغه...چه، دغه ... چه، کوم...چه	第 27、28 课
4	时间状语从句	چه	کله چه، هرکله چه، هر وخت چه، پخوا تر دې چه، مخکښی د دې نه چه، وروسته له دې نه چه	第 3、4 课
5	地点状语从句		چېرته چه ، هر چېرته چه ، هلته چه ، کوم ځای چه ، هر ځای چه	第 14 课
6	目的状语从句	چه	د دې دپاره چه	第 12、13 课
7	原因状语从句	چه	څرنگه چه، څنگه چه، هرکله چه، له دې امله چه ، ولی چه، ځکه چه	第 19、20 课
8	条件状语从句		په دی شرط چه ، په دی چه	第 25 课
9	比较状语从句		داسی ... لکه چه، دومره ... لکه چه، څومره چه ... هغومره، هر څومره چه...هغومره، څومره چه... همغومره، څومره چه... هماغه اندازه	第 29、30 课

10	方式状语从句		په داسی حال کښی چه، بې له دې چه، پرته له دې چه	第 31 课
11	让步状语从句		سره له دې ، ... بیا هم، سره له دې چه ... خو، (مگر)	第 7 课
12	程度状语从句		دومره چه، هر څومره چه (داسی چه)	第 16 课

词 汇 表

ا

17.1	水；人格，品格	（阳）	آب
21.1	有居民的；繁荣的；已耕耘的	（形）	آباد
29.2	永恒的，不变的	（形）	ابدی
27.2	瀑布	（阳）	آبشار
29.1	气候	（阴）	آب و هوا
4.2	一致地；偶然地，间或	（副）	اتفاقاً
7.1	古物，古迹；著作，作品	（阳、复）	آثار
27.1	痕迹；影响，作用	（阳）	اثر(اثرونه، آثار)
6.1	许可，准许；批准	（阴）	اجازه
19.1	社会的，公共的，公有的	（形）	اجتماعی
5.1	尊重，尊敬；荣誉	（阳）	احترام
14.1	小心，谨慎；考虑周到	（阳）	احتیاط
11.1	感情；心情；感觉	（阳）	احساس
30.2	恩情，恩惠；仁爱，抚爱	（阳）	احسان
20.2	愚蠢的（形）蠢人，傻瓜	（阳）	احمق

26.2	报，报纸；消息	（阳、单或复）	اخبار
4.1	卖报人；报童	（阳）	اخبار خرڅوونکی
10.1	不同意见；分歧	（阳）	اختلاف
20.1	经受…的；忙的，有事的	（形）	اخته
6.1	自由；选择；权力	（阳）	اختیار
7.1	阴间，阴曹；复活（日）	（阳）	آخرت
24.1	传染的；接受的	（形）	اخستونکی
13.2	道德，道义	（阳）	اخلاق
19.1	道德的，道义的，精神上的	（形）	اخلاقی
29.2	实行，执行；支付（款）	（阴）	ادا(کول)
19.1	感觉，知觉；理解	（阳）	ادراک
12.2	基础，基本	（阳）	آر
12.2	实质上，本质上		له آره
14.1	安静，安宁；和平	（阴）	آرامی
19.1	联系，关系，联络	（阳）	ارتباط
2.2	价值；重要性	（阳）	ارزښت
31.2	希望，愿望，心愿，期望	（阴）	ارزو (ارزوګاني)
22.2	值，值得	（不及）	ارزېدل
26.2	强烈愿望，宿愿	（阳）	ارمان

26.2	怀着宿愿的，渴望的	（形）	ارمانجن
23.1	见 حيران	（形）	اريان
16.1	惊讶，惊奇，惊异	（阴）	اريانتيا
15.1	需要，要求，需求	（阴）	اړتيا
25.2	侧面，旁面，旁（边）；边缘	（阳）	اړخ
13.2	解放；释放	（及）	آزادول
27.1	试验，考验；实验	（阳）	ازميښت (ازمايښت)
26.1	容易，轻易	（阴）	آساني
21.1	利用，使用	（阴）	استفاده
13.1	坚固性，耐久，坚忍不拔	（阳）	استقامت
8.1	居住，居留	（阴）	استوگنه
19.1	秘密，机密	（阳、复）	اسرار
31.1	天的，天蓝色的	（形）	آسماني
25.1	沉静的；平安的	（形）	آسوده
19.1	记号；信号；指出	（阴）	اشاره
29.1	错误，过失；疑点，猜疑	（阴）	اشتباه
20.1	愿望；食欲，胃口	（阴）	اشتها
9.1	友谊，友好；认识，熟悉	（阴）	آشنايي
10.1	基础；条例；事实；原则	（阳）	اصل

23.2	真正的，真实的；事物的	（形）	اصلی
28.1	方面；地方，地区	（阳、复）	اطراف
6.2	承认，自认；忏悔	（阳）	اعتراف
11.1	荣誉，光荣；自豪感	（阳）	افتخار
17.1	军官，典礼官	（阳）	افسر
31.2	惋惜，叹惜，遗憾	（阳）	افسوس
	（真）可惜，可叹	（感）	
15.1	叔叔；伯伯	（阳）	اکا
26.1	发现；探讨；侦察	（阳）	اکتشاف
8.1	很多人；　大多数，大半	（阳）	اکثره
3.2	大多数；多数	（阳）	اکثریت
10.2	当然，自然，无疑	（副）	البته
22.1	飞行，飞；飞翔	（阴）	الوتنه
12.2	命令	（阳）	امر
6.1	埃米尔，酋长	（阳）	امیر
8.2	项链，颈饰；花环	（阳）	امیل
10.2	等待，等候	（阳）	انتظار
1.1	秩序；条理；管理；办法	（阳）	انتظام
24.1	转移，迁移；过渡	（阳）	انتقال

2.2	身体；四肢	（阳）	اندام
13.2	人道，人道主义；博爱	（阳）	انسانیت
9.2	不安；关注；思考	（阴）	اندېښنه
5.2	奖赏，奖励；恩惠	（阳）	انعام
13.2	英国人	（阳）	انگرېز
1.1	使平坦，展平；铺开	（及）	آوارول
4.1	火车，列车	（阳）	اورگاډی
18.1	火柴	（阳）	اورلگیت
28.2	宣布，宣读；使…听	（及）	اوارول
28.2	听者，听众	（阳）	اورېدونکی
25.1	肩，肩膀	（阴）	اوږه
28.1	呵欠；叹息	（阳）	اوسېلی (کول)
28.1	骆驼	（阳）	اوښ (اوښان)
31.2	泪，眼泪	（阴）	اوښکه
27.2	后裔；孩子	（阳）	اولاد (اولادونه)
21.2	以前的，从前的；起初的；第一的	（形）	اولنی
2.2	星期，周	（阴）	اوونۍ
27.1	曲调，旋律；声音	（阳）	آهنگ
11.2	灰，灰烬	（阴）	ایره

23.1	阻止，扣留，阻住；围攻	（及）	ايسارول
5.1	放，搁，摆	（及）	ايښودل
6.1	自由的，解脱的	（形）	ايله
26.1	信仰，信念；良心	（阳）	ايمان
1.1	将来，未来	（阴）	آينده

ب

28.2	问题，事情；章，篇	（阳）	باب
28.1	（称呼）爸爸	（阳）	بابا
27.1	管乐队；音乐	（阴）	باجه
22.1	巴旦杏，扁桃	（阳）	بادام
16.2	黄瓜	（阳）	بادرنگ
18.2	重物，担子；负担；果实	（阳）	بار
29.1	鹰	（阳）	باز
29.1	猎鹰	（阴）	باښه
18.2	小花园，庭院	（阴）	باغچه
21.2	园丁；花匠	（阳）	باغوان
8.1	枕头	（阳）	بالښت

26.1	为了回答；代替；同样地	（副）	بالمقابل
30.2	好吃的，可口的，有味道的	（形）	بامزې
9.1	巴米扬（地名）	（阳）	باميان
16.2	茄子	（阳）	بانجڼ
3.2	小村，自然村落	（阴）	بانډه
30.1	银行	（阳）	بانک
5.1	输，失败；丢掉，失掉	（及）	بايلل
9.1	偶像；佛像	（阳）	بت
9.2	（火）花，（雪）花；飞沫	（阳）	بڅرى
10.1	讨论，争辩，辩论	（阳）	بحث
29.1	儿童，小孩子；幼兽，幼禽	（阳）	بچی (بچی، بچیان)
26.2	海，洋	（阳）	بحر
12.1	蒸汽	（阳）	بخار
20.1	幸福的，幸运的；高兴的	（形）	بختور
1.2	倒霉；灾祸；不幸	（阴）	بدبختي
27.1	脾气不好的；恶劣的	（形）	بدخويه
27.1	坏脾气；恶劣	（阴）	بدخويي
2.2	身体上的，肉体上的	（形）	بدنی
2.1	体育	（阴）	بدنی روزنه

12.2	恶，坏；仇视，敌对	（阴）	بدی
30.2	富人，财主	（阳）	بډای (بډایان)
26.1	相等的，等量的；一样的	（形）	برابر
4.2	使均衡；供应；准备，预备	（及）	برارول
15.1	灭亡，消灭，毁灭	（阴）	بربادی
1.1	赤裸裸的，裸体的；光秃的（山）	（形）	بربنډ
9.1	除…以外，加上，…以上	（介）	برسېره
11.1	胜利；成功	（阳）	بری
2.1	胜利，成功	（阳）	بریالیتوب
4.1	闪光；闪电；电，电力	（阴）	برېښنا
8.1	被子，被	（阴）	بړستن
20.2	宴会，筵席	（阳）	بزم
9.1	足够的，十足的	（形）	بس
	足够，够了	（副）	
2.2	被褥，床上用品	（阴）	بستری
24.1	使完备；完结	（及）	بشپړول
29.1	完备；完结，完成	（不及）	بشپړېدل
7.1	人类	（阳）	بشر
24.1	人类	（阳）	بشریت

17.1	鹭，苍鹭	(阳)	بغ
32.2	永远，永垂不朽；生存，存在	(阴)	بقا
4.2	夜莺	(阳)	بلبل
18.1	知道的；熟悉的，熟识的	(形)	بلد
10.1	是，是的；对，对的	(小品)	بلی
21.1	束缚；监禁；堤坝；关节	(阳)	بند
21.1	办法，措施；组织，安排	(阳)	بندوبست
1.1	囚犯，坐牢的；被俘虏的	(阳)	بندی
29.2	障碍，阻碍；限制，封锁	(阳)	بنديز
1.1	关押；逮捕	(及)	بندی کول
31.2	羽毛	(阴)	بنه
9.1	(草)丛；植物	(阳)	بوټي
5.2	老太婆，老夫人	(阴)	بوډۍ
24.2	蝴蝶	(阳)	بورا
4.2	气(味)	(阳)	بوی
5.2	在外边；从外面，向外边	(副)	بهر
20.1	木瓜；榅桲	(阴)	بهی
21.1	流动；倾注，流出	(不及)	بهېدل
16.2	未经允许地，没有许可	(副)	بې اجازی

14.1	沟渠，运河，水渠	（阴）	بياله (يا وياله، واله)
5.2	解释，说明；叙述；说出	（及）	بيانول
26.1	没有…的，失去…的；不幸的	（形）	بې برخې
14.1	不动的（形） 不动地	（副）	بی حرکته
28.1	不知道的；不了解的	（形）	بی خبره
20.1	根本，完全，十分	（副）	بېخی
16.1	睡觉的，睡着的	（形）	بيده
1.1	平原， 平地	（阴）	بېديا
21.1	冷酷，残酷，残忍	（阴）	بيرحمی
31.1	旗，旗帜	（阳）	بيرغ
31.1	旗手	（阳）	بيرغچی
6.1	急忙，紧急；快，火速	（阴）	بيړه
20.1	不满意的； 生气的	（形）	بيزار
20.2	丧气的； 胆小的，怯懦的	（形）	بې زړه
16.1	猴子	（阳、阴）	بيزو
19.1	无线的	（形）	بی سيمه (بی سيم)
28.1	失业；游手好闲，无事可做	（阴）	بی کاری
23.1	义务劳动；摊派的任务	（阳）	بيگار
11	无罪（过）的，无辜的；无过错的	（形）	بې گناه

1.1	无罪，无辜；无过错	（阴）	بی گناهی
21.1	无路可通的；走入歧途的	（形）	بی لاري
26.1	荒野无路， 无路可走	（阴）	بی لاری
29.2	分别，分离，离别	（阳）	بېلتون
31.22	把…分开，使分开；分割，辨别	（及）	بېلول
21.1	同…分开	（不及）	بېلېدل
1.1	有视力的；敏锐的	（形）	بينا
11.1	耻辱，侮辱；卑鄙	（阴）	بی ننگی
4.1	穷的，贫穷的；孤立无援的	（形）	بی وزلی
17.1	不忠实的；背信弃义的	（形）	بېوفا
29.2	价格，价钱；代价	（阴）	بيه

پ

3.2	王国；王位，王国统治	（阴）	پاچاهی (یاپادشاهی)
5.2	国王	（阳）	پادشاه
16.1	上面的，上头的；上述的	（形）	پاس
5.2	上面的，上边的	（形）	پاسنی
20.1	菠菜	（阳）	پالک

8.1	爱惜，爱护；教育，培养	（及）	پالل
28.1	培养；照顾；服侍	（阴）	پالنه
12.1	培育者，培植者；保卫者	（阳）	پالونکی
16.2	菜园，菜地；瓜地	（阳）	پالېز
16.2	菜园主人，种菜人	（阳）	پالېزوان
2.2	照料； 关心；注意	（阴）	پاملرنه
18.1	脚； 结束，完成；末端	（阳）	پای
18.1	飞蛾	（阳）	پتنگ
14.1	不说话的；沉默寡言的	（形）	پټه خوله
6.2	藏，躲藏；被覆盖	（不及）	پټېدل
6.1	广阔；扩大；发展	（阴）	پراختيا
26.2	逃走；开小差；被流放	（不及）	پرارېدل
6.2	开，打开；开放	（及）	پرانستل
19.1	幕；帷幔；窗帘	（阴）	پرده
17.1	天使， 安琪儿	（阴）	پرښته
14.1	前进；进攻；发展	（阳）	پرمختگ
31.2	飞，飞行；飞翔	（阳）	پرواز
23.1	昨天，昨日	（副）	پرون
1.1	紊乱的，混乱的；焦急不安的	（形）	پرېشان

5.2	切，割，剪；截断	（及）	پرې کول
16.2	断折，（被）切去	（不及）	پرې کېدل
29.2	丰富，丰足；大；量，极多	（阴）	پرېماني (يا پرېواني)
1.1	豹	（阳）	پړانګ
22.1	仰卧的；翻转的	（形）	پرمخ
22.1	阿月浑子，开心果	（阴）	پسته
6.1	绵羊；羊	（阳）	پسه
9.1	桥，桥梁	（阳）	پل
14.1	次，回；尽头，终点	（阴）	پلا
24.1	寻找，搜查，研究，检查	（阴）	پلټنه
17.2	宽的，宽阔的	（形）	پلن
17.1	脏的；可恶的	（形）	پليد
7.2	保护，庇护；避难	（阴）	پناه
13.1	寻求避难，寻求保护；躲避		پناه وړل
16.1	皮肤；兽皮；外皮	（阳）	پوټکی
14.2	（河）对岸，彼岸	（阴）	پورې غاړه
24.1	层；阶层	（阳）	پوړ
23.1	鼻，鼻子	（阴）	پوزه
20.1	软的，柔和的；温和的	（形）	پوست

30.1	地界；田界；边界	（阴）	پوله
10.1	哲人，才子；学者	（阳、复）	پوهان
1.1	智慧，智力；理智；知识，学识	（阴）	پوهه
20.1	洋葱，葱头	（阳）	پیاز
17.1	杯子；茶杯	（阴）	پیاله
2.1	卓越，出色；有力，强大	（阴）	پیاوړتیا
2.1	卓越的，出色的，有力的，强大的	（形）	پیاوړی
1.1	转弯；（路）弯曲	（阳）	پېچومی
6.1	出现，现出；建立	（不及）	پیدا کېدل
9.1	世纪	（阴）	پېړۍ
2.2	认识，认得	（及）	پېژندل
26.1	认识；熟识；通晓	（阴）	پېژندنه
1.1	预见，先见，远见	（阴）	پېشبیني
6.1	事情，事件，事故；发生	（阴）	پېښه
15.1	（地名）白沙瓦	（阳）	پېښور
9.2	信息；信函；宣言（书）	（阳）	پیغام
17.1	先知；预言者	（阳）	پیغمبر
17.1	先知（身份），预言者身份	（阴）	پیغمبري
5.1	姑娘；（称呼）小姐	（阴）	پېغله

14.1	象，大象	（阳）	پیل

ت

27.1	感想；影响，作用	（阳）	تاثير
24.1	线，弦，（电）线	（阳）	تار
31.1	歼灭，击溃	（及）	تار په تارول
30.2	新鲜；新奇，新颖	（阴）	تازه گی
4.2	新鲜	（阳）	تازه والی
27.1	随音乐节奏拍手	（阳）	تال
28.1	损失，损害；补偿	（阳）	تاوان
23.1	灭亡的；歼灭的，毁灭的	（形）	تباه
10.1	评论；注解；说明	（阴）	تبصره
4.1	经验；实验，试验	（阴）	تجربه
18.2	有经验的	（形）	تجربه کار
24.1	得到，收集，学习	（阳）	تحصيل
12.1	忍耐，忍性，耐心	（阳）	تحمل
1.1	变化，变更，改变，转变	（阳）	تحول
32.1	板，板子，木板	（阴）	تخته

26.1	技术	（阳）	تخنیک
3.1	办法，措施，手段	（阳）	تدبیر
5.2	切，削；刮；雕，刻	（及）	تراشل
29.1	修理	（阳）	ترمیم
20.1	很新鲜的；生气勃勃的	（形）	تروتازه
28.1	叔叔，伯伯	（阳）	تره (ترونه)
6.1	酸的；咸的	（形）	تریو
5.1	结，系；连接	（及）	تړل
27.1	安慰，慰藉	（阴）	تسلی (یا تسلیت)
21.1	交给，交付；供应，供给	（及）	تسلیمول
10.2	认出，识别；断定；诊断	（阳）	تشخیص
6.1	强力，暴力；粗暴	（阳）	تشدد
26.2	贫穷的，一无所有的；赤手空拳的	（形）	تش لاسی
10.1	通过，批准；决定	（阳）	تصویب
23.2	描写，描绘；画，画像	（阳）	تصویر
1.1	表现，表达；解释，说明；描写	（阳）	تعبیر
19.1	惊奇，惊讶，惊异	（阳）	تعجب
5.1	（给予）尊重，尊敬	（阳）	تعظیم
22.2	关系；联系	（阳）	تعلق

32.1	教书，教学；学习，训练	（阳）	تعلیم
1.2	变化，变更，改变，变动	（阳）	تغییر
27.2	区别，分别，差异，差别	（阳）	تفاوت
31.2	命运，天命，运气；好评，赞赏	（阳）	تقدیر
13.1	提供；呈交，递交	（阳）	تقدیم
6.1	说，声明；承认	（阳）	تقریر
16.1	（用在表示物体颜色的形容词前）最，完全		تک
16.2	支撑，支持；依靠	（阴）	تکیه
16.1	通红的	（形）	تک سور
19.2	行走；走动；行进	（阳）	تگ
4.1	急忙，匆忙	（阳）	تلوار
16.1	焦急；迫不及待	（阴）	تلوسه
28.1	全部；完结的	（形）	تمام
	完结，结束	（阳）	
9.1	文明	（阳）	تمدن
21.1	快的，迅速的；尖的，毒辣的	（形）	تند
9.2	口渴	（阴）	تنده
6.1	额，前额	（阳）	تندی
6.1	窄的，狭窄的；苦恼的	（形）	تنگ

30.1	谦虚，谦慕，谦逊	（阴）	تواضع
15.2	有力量的，强有力的	（形）	توانا
26.2	炮，大炮	（阳）	توپ
24.2	燕子	（阴）	توتکۍ
12.2	取暖，变暖；变热	（不及）	تودېدل
11.1	马刀，战刀；宝剑	（阴）	توره
31.2	倒，倾注，斟；撒	（及）	تویول
27.1	文明；教养，教导	（阳）	تهذیب
25.2	责备；诽谤	（阳）	تهمت
8.1	准备，预备；准备好	（及）	تیارول
32.1	过去的，上次的；以往的	（形）	تېر
11.1	锐利的，锋利的；敏锐的	（形）	تېره
15.2	过去；往事	（阴）	تېره
12.1	超过；侵犯，侵略	（阳）	تېری
16.2	尖锐的，尖的；快的，迅速的	（形）	تیز
10.2	电话员；电话修理工	（阳）	تېلقونی

ټ

ټاکل	(及)	指定，规定，任命	2.1
ټاکنده(یاټکنده) غرمه		正午	31.1
ټپ	(阳)	伤，伤口	11.1
ټپوس	(阳)	鹞鹰，雀鹰	29.1
ټک ټک	(阳)	敲声，（碰、撞）声响；踏步声	15.2
ټکی	(阳)	点；句号	18.1
ټوپک	(阳)	枪，枪支	6.1
ټوټه	(阴)	块，小块；小部分	13.2
ټوخی	(阳)	咳嗽	10.2
ټوک	(阳)	块；卷，册	7.1
ټولنه	(阴)	会议；协会；社会	10.1
ټولی	(阳)	组，队，群；队伍；同伴	31.1
ټولېدل	(不及)	集合，聚集，集中	3.2
ټېپر	(阳)	大头菜	20.1
ټيټول	(及)	使低下；使降低	5.1
ټېسن	(阳)	车站；站	4.1
ټينګول	(及)	使坚硬，使坚固；使巩固	16.1

8.1	变坚硬；巩固；坚持，坚决主张	（不及）	تینگېدل

ث

17.1	确定了的；无异义的	（形）	ثابت
31.1	登记的，记录的；把…登记的	（形）	ثبت
9.1	文化	（阳）	ثقافت
21.1	产品；结果，成果；利益	（阳）	ثمر

ج

26.2	日本，日本国	（阳）	جاپان
18.1	帚，扫帚	（阳、阴）	جارو
18.1	扫，打扫		جارو کول
8.2	衣服	（阴）	جامه
1.2	永远的，永久的，永恒的	（形）	جاویدانی
19.1	外科，外科医术	（阴）	جراحی
20.1	高的，高耸的	（形）	جگ
3.2	支尔格会议	（阴）	جرگه
10.1	惩罚，惩治；处罚	（阴）	جزا

12.1	牛轭；束缚，枷锁	（阳）	جغ
7.1	地理；地理学	（阴）	جغرافیه
1.1	欺负人的，残暴的	（形）	جفاکار
5.1	战争，战斗，交战	（阴）	جگړه
10.2	吸引，引诱；引力	（阳）	جلب
27.1	光辉，光彩，辉煌	（阴）	جلوه
29.1	（人）聚集，人群	（阳）	جم
32.1	总和，总数；句，句子	（阴）	جمله
29.2	天堂，乐土，极乐世界	（阳）	جنت
25.1	挂锁	（阴）	جندره
5.1	战争，战斗；吵架	（阳）	جنگ
12.2	作战，打仗；斗争	（不及）	جنگېدل
16.2	袋，麻袋	（阳）	جوال
8.2	宝石，珠宝	（阳）	جواهر
28.1	队，商队；群，组，一小伙	（阴）	جوپه
27.1	明白的，明显的，清楚的	（阴）	جوت
29.1	激动；热情；沸腾	（阳）	جوش
30.1	小屋；茅舍	（阴）	جونگړه
15.1	圣战	（阳）	جهاد

12.1	世界；宇宙	（阳）	جهان
7.1	不学无术，愚昧无知	（阳）	جهل

چ

14.1	快的，迅速的，轻快的	（形）	چابک
30.2	工作，劳动；事情，事物	（阴）	چاره
5.2	刀，刀子	（阴）	چاړه
23.1	开动，动作；诡计，巧计	（阳）	چال
16.1	裂缝，裂口，裂痕	（阴）	چاوده
16.2	思考，沉思，思索	（阳）	چرت (يا چورت)
3.1	诡计，欺骗；方法，手段	（阳）	چل
28.1	使流通；开动	（及）	چلول
16.1	诡计，巧计；方法	（阳）	چم
20.1	草地，草场；草坪	（阳）	چمن
24.2	杨树	（阳）	چنار
23.2	麻雀；小鸟	（阴）	چوغکه
16.1	劈开，打碎；炸	（及）	چول
32.1	啁啾声，啾啾声	（阳）	چوڼکی

3.1	喊声，叫喊声；号叫声	（阴）	چيغه
29.1	软体虫	（阳）	چينجی
9.2	（水）泉，泉源	（阴）	چينه

ځ

29,1	巢，窝	（阴）	ځاله
23.2	挂，悬，悬挂	（及）	ځړول
32.1	挂，悬；垂下，降下	（不及）	ځړېدل
16.1	跑，跑步	（阳、复）	ځغسته
2.2	肝，肝脏	（阳）	ځگر
16.1	野兽；动物	（阳）	ځناور
9.1	树木，小林，丛林	（阳）	ځنگل
28.1	森林的；荒野的	（形）	ځنگلی
	野人	（阳）	
18.1	年轻的，青年的	（形）	ځوان
	青年，青年人	（阳）	
30.2	青年时代，青春；英勇	（阴）	ځواني
18.1	仔细看，凝视	（阳）	ځير

	聚精会神的	（形）	
19.1	注意观察的	（形）	ځیرکېدونکی
16.2	葡萄架；篱笆	（阴）	ځېلۍ

څ

1.1	井；水井	（阴）	څا
14.1	观察，了望	（阳）	څار
27.1	动物，畜类	（阳）	څاروی (څاروي یا څارویان)
22.1	波涛汹涌的	（形）	څپاند
11.1	凉鞋	（阴）	څپلۍ
21.1	波浪，波涛；波	（阴）	څپه
9.2	耳光，嘴巴	（阴）	څپېړه
28.1	舔；舔干净	（及）	څټل
4.1	灯	（阳）	څراغ
15.1	使公开；查明；表现；说明	（及）	څرګندول
2.1	主人，所有者，占有者	（阳）	څښتن
2.2	真主，上帝	（阳）	څښتن تعالی
16.1	爬行；拖在地上	（不及）	څښېدل

16.1	竖立的；直的；警觉的	（形）	څک
15.1	为什么， 何故， 何以	（副）	څله
16.1	躺下，卧倒，躺一躺	（不及）	څملاستل
25.1	顶上，上端； 山峰，山顶	（阴）	څوکه
7.1	相同；相似	（阳）	څېر
23.1	外貌，外表；样子，形态	（阴）	څېره
17.2	研究，研讨；讨论，商量	（及）	څېړل
29.1	东西，物，物品	（阳）	څيز

ح

20.1	收成，收获；产品	（阳）	حاصل
	获得的	（形）	
17.1	在场的；出席的；同意的	（形）	حاضر
6.1	（地方）长官	（阳）	حاکم
22.1	形势，局势，状况，情形	（阳）	حالت
13.2	甚至；连…也	（连）	حتی
8.1	室外招待客人的场所	（阴）	حجره
8.1	界，疆界；界限，限度	（阳）	حد

19.2	计算，算账；算术	（阳）	حساب
28.2	美丽，精美，文雅	（阳）	حسن
29.1	虫子，昆虫；小甲虫	（阴）	حشره (حشري، حشرات)
25.1	堡垒，要塞；城墙	（阳）	حصار
29.2	获得，得到；产品	（阳）	حصول
25.1	轻视，蔑视；屈辱	（阳）	حقارت
1.2	实话；真情；真理	（阳）	حقيقت
10.1	故事，寓言，童话	（阳）	حکايت
3.1	命令，指令；判决；根据	（阳）	حکم
6.1	获准许的	（形）	حلال
10.1	准许；宰，杀	（及）	حلالول
1.1	解决	（及）	حل کول
13.1	进攻，攻击，袭击	（阴）	حمله
17.1	生命；生存；生活	（阳）	حيات
5.1	关于，对于；身份	（阳）	حيث
14.1	惊讶，惊奇，惊异	（阴）	حيراني
14.1	动物；畜类；家畜	（阳）	حيوان

خ

9.1	外面的；外国的（形）外国人	（阳）	خارجي
31.1	痣；点，斑点	（阳）	خال
21.1	生的，不成熟的；没经验的；白白的	（形）	خام
32.1	不得不；不免；必然，一定	（副）	خامخا (يا خوامخوا)
12.1	沉默的，无言的	（形）	خاموش
8.2	土壤，土地；领土，国土	（阴）	خاوره
26.1	通晓；通知，通告	（阴）	خبرتيا
6.1	被通知，被告知；得知	（不及）	خبرېدل
7.2	散开；打开；铺开；扩散	（及）	خپرول
12.1	散开，散去，散布，分散	（不及）	خپرېدل
17.1	亲人，亲属，亲戚	（阳）	خپل
3.7	真的，（对天发誓）是真的		خدايږو
5.1	服务	（阳）	خدمت
12.1	服务员	（阳）	خدمتگار
23.1	破坏，毁坏；使恶化	（及）	خرابول
2.1	变坏，恶化；改坏	（不及）	خرابېدل
3.1	灰色的；暗淡的；害羞的，难为情的	（形）	خړ

3.2	特点，特性，特征；详情	（阴）	خصوصیت
15.1	头衔；号召，呼吁	（阳）	خطاب
26.1	危险，威胁	（阳）	خطر
29.1	危险的，有危险的；冒险的	（形）	خطرناک
12.1	轻微的，轻的；不很大的	（形）	خفیف
7.2	笑；笑声	（阴）	خندا
13.1	护城河，水壕	（阳）	خندق
32.1	抱屈的；伤心的；不高兴的	（形）	خوابدي
11.2	体力劳动，劳作；贫困	（阴）	خواری
15.2	从事体力劳动的；勤劳的	（形）	خواری کښ
22.1	食品，食物； 吃的东西	（阳、复）	خواړه
7.1	遗憾，委屈；伤心，痛心	（阴）	خواشینی
9.2	开，沸腾	（不及）	خوټېدل
9.1	动，移动，走动；动身	（不及）	خوځېدل
20.1	野生的；自发的	（形）	خودرویه
22.2	香气，馨香	（阴）	خوشبویي
5.1	高兴，愉快；喜欢	（阴）	خوښی
28.1	汗，汗水	（阴）	خوله
30.2	美味的，好吃的；有趣的 （形）		خوندور

13.1	保存的；看守的，看护；维护的	（形）	خوندي
13.1	保存；看守，看护；维护		خوندي کول
13.1	保守住，保存下来		خوندي کېدل
6.1	形象，思想；见解	（阳）	خيال
16.1	肚子，腹	（阴）	خېټه
21.1	跳，跃	（阳）	خېز

د

8.2	进入，进去；加入	（不及）	داخلېدل
28.1	父亲，爸爸	（阳）	دادا
20.2	经常的，永久的，常设的	（形）	دايمي
13.1	外面的，外表的；外来的	（形）	دباندينی
11.2	在上面；从高处；除了…以外	（介）	دپاسه
5.1	宫廷	（阳）	دربار
12.1	疼，痛；关心，惦念	（阳）	درد
12.1	疼痛的；痛苦的	（形）	دردمند
10.2	正确的，对的	（形）	درست
15.1	见 لرل	（及）	درلودل

26.1	重量；尊重，尊敬	（阳）	درناوی
31.1	赞美，赞扬；祝福	（阳）	درود
3.1	假话，谎话，谎言	（阳）	دروغ
14.1	阻止；建立；树起	（及）	درول
21.1	走，去，开动	（不及）	درومل
12.1	重的，沉重的；艰难的，困难的	（形）	دروند
9.1	谷，山谷；盆地	（阴）	دره
22.1	河，江；海	（阳）	دریاب
3.2	纪律	（阳）	دسپلین
24.1	机床，车床；机关	（阴）	دستگاه
8.1	规则，规矩；惯例	（阳）	دستور
18.1	草原；半沙漠	（阳）	دښت(دښته)
13.2	敌对，敌视，仇视	（阴）	دښمني
26.2	防卫，防守；保卫，捍卫（阴）		دفاع
16.1	诱惑力，动人；兴趣	（阴）	دلچسپی
26.1	脑子，大脑；心情，情绪（阳）		دماغ
2.2	大脑的；智能的，脑力的（形）		دماغی
2.1	休息，安静	（阴）	دمه
10.2	药，药品	（阴）	دوا

29.1	继续；延续，延长	（阳）	دوام
25.1	国家，国；财富	（阳）	دولت
28.1	务农；农业	（阴）	دهقانی
10.1	住所；驻地	（阴）	دېره

ډ

11.1	保证；慰藉，安慰	（阳）	ډاډ
23.1	安慰，使放心；证实		ډاډ ورکول
6.1	放心的；坚信的，有把握的	（形）	ډاډه
8.2	恐惧，畏惧；害怕	（阳）	ډار
14.2	害怕，恐惧	（不及）	ډارېدل
21.1	旷野；平地，平原	（阳）	ډاگ
17.2	石头，石	（阴）	ډبره
18.1	盒子，匣子；罐	（阳）	ډبلی
8.2	边，旁边；侧面	（阴）	ډډه
8.2	让开，让路；回避，避免		له ...څخه ډډه کول
15.1	满的，充满的；装满的	（形）	ډک
26.1	草原；广场，场	（阳）	ډگر

6.1	组；队；群；集团	（阴）	ډله
14.1	湖；水洼	（阴）	ډنډ
2.1	样子，方式，方法	（阳）	ډول
17.1	美丽的，漂亮的	（形）	ډولی

ذ

29.1	人，人物；个人，个体	（阳）	ذات
25.1	固有的，天生的；个人的，私人的	（形）	ذاتی
9.2	储存；储蓄	（阴）	ذخیره
25.1	卑鄙，卑贱	（阳）	ذلت

ر

28.1	来到，来临，到达	（阳）	راتگ
1.1	将来的，未来的，后来的，即将来临的	（形）	راتلونکی
29.2	安静，安宁；舒适	（阳）	راحت
8.1	坚强的，坚决的，坚定的	（形）	راسخ
18.1	眨眼；振动，摇动	（及）	رپول
6.1	放走，放…过去	（及）	رخصتول

23.1	走开，走去；告别，离开（不及）		رخصتېدل
4.2	散落，落叶；下降，落下（不及）		رژېدل
27.1	绘画，美术	（阴）	رسامي
10.1	风俗，习惯；仪式； 图画 （阳）		رسم
30.1	贿赂	（阳）	رشوت
28.2	真正的，真实的	（形）	رښتیانی
1.1	秘密，机密；秘诀	（阳）	رمز
27.1	病，疾病	（阳）	رنځ
30.2	各种各样的，不同的	（形）	رنگارنگ
27.1	五光十色的；各种各样的	（形）	رنگین
29.2	光亮，照明，灯光	（阴）	رڼایی
9.1	精神；心灵	（阳）	روح
27.1	精神上的，精神的	（形）	روحی
11.1	心理；精神	（阳、复）	روحیات
24.2	时间；生存；谋生，工作	（阳）	روزگار
20.1	培养；发育；培植	（阴）	روزنه
6.1	行为；对待；态度	（阴）	رویه
11.1	走的，行走的，行进的	（形）	رهی
7.1	数学	（阴）	ریاضی

7.1	数学家	（阳）	ریاضی پوه
4.2	鸟鸣声，啾啾声	（阳）	رېز
32.1	抖动，颤抖，颤栗	（不及）	رېږدېدل

ړ

8.1	第一的，首先的	（形）	ړومبی
	先，首先；从前，已经	（副）	
1.1	瞎眼的；盲目的	（形）	ړوند
	瞎子，盲人	（阳）	

ز

7.1	摇篮	（阴）	زانگو
13.2	伤，伤口	（阳）	زخم
7.2	受伤的，负伤的，带彩的	（形）	زخمی
18.2	杏；杏树	（阳）	زردالو
18.1	زر 的复数	（数）	زرگونه
31.1	金的；金色的	（形）	زرین
1.2	老年，高龄；变老，衰老；变坏	（阳）	زړښت

14.1	勇敢，勇气，胆量	（阳）	زړه ورتوب
11.2	动人的，诱人的；美妙的	（形）	زړه وړونکی
8.1	很，甚；极，极其	（副）	زښت
20.2	忍受，忍耐	（及）	زغمل
22.2	基础，条件；环境，背景	（阴）	زمينه
1.1	监狱，监狱，牢狱	（阳）	زندان
31.2	坐牢的，囚犯，被监禁者	（阳）	زندانی
9.2	膝盖，膝（头）	（阳）	زنگون
16.1	下巴，下颚	（阴）	زنه
6.1	力量，实力，强力	（阳）	زور
26.1	压迫，压制，迫害		زور او زياتی
5.1	有力量的，强大的；激烈的	（形）	زورور
32.1	喧哗，嘈杂，喧嚷	（阳）	زوږ
3.1	虚弱，衰弱；疲倦，疲惫（不及）		زهېرېدل
3.2	大部分，大多	（形）	زياتره
20.1	增加；增多；增高	（不及）	زياتېدل
8.2	损害，危害；损失	（阳）	زيان
23.1	好消息	（阳）	زېری

ژ

16.1	颌，颚；上颚	（阴）	ژامه
3.1	哭，哭泣；诉苦	（阴）	ژړا
31.1	保卫，防卫；警戒，预防	（及）	ژغورل
12.1	伤，打伤；损害，伤害	（及）	ژوبلول

س

20.1	蔬菜，菜蔬，青菜	（阳、复）	سابه
2.2	保护，保卫	（阴）	ساتنه
9.1	相同者，同等的，一样的	（阳）	ساری
27.1	乐器；音乐	（阳）	ساز
27.1	动物；生物	（阳）	ساکښ
4.1	设备，装备；家庭用品	（阳）	سامان
22.2	早晨的；上午的	（形）	سبايي
	在早晨	（副）	
20.1	园艺，种菜园，种菜业	（阴）	سبزی کاری
16.1	乘坐，坐上；骑（马）	（不及）	سپرېدل
17.1	轻的；极小的；卑鄙的	（形）	سپک

سپېڅلتیا (سپېڅلتوب)	（阴）	纯洁性；整洁；收拾	27.1
سپېڅلی	（形）	清洁的；纯洁的，纯正的	11.1
ستایل	（及）	赞扬，称赞，夸奖	13.2
ستم	（阳）	压迫，压制；欺负	15.2
ستن	（形）	针；锥子；注射针； 柱子	15.2
ستومانه	（形）	疲倦的，疲乏的	31.1
ستونزه	（阴）	不安；困难，艰难	24.1
سختي	（阴）	残酷；困难，艰难；倒霉	32.2
سر	（阳）	秘密，机密	1.1
سردار	（阳）	首领，领袖；（贵族头衔）萨达尔	15.1
سرکس	（阳）	马戏	27.1
سرکشي	（阴）	不服从，不听话；固执	12.1
سرنوشت	（阳）	命运，天命	32.2
سرود	（阳）	曲调，音调，旋律	12.1
سروکار	（阳）	关系	9.2
سره زر	（阳、复）	黄金	22.1
سړک	（阳）	公路，道，道路	4.1
سزا	（阴）	惩罚，惩办，惩治	3.2
سږمه	（阴）	鼻孔	4.2

سعادت	（阳）	幸福，吉祥	1.2
سکون	（阳）	静止，停止；安静，安宁	29.2
سلا	（阴）	意见，主意；劝告，指示	17.1
سلطان	（阳）	王，国王；苏丹	30.2
سلگی	（阴）	奄奄一息；呜咽，啜泣	7.1
سمدلاسه		马上，立即，照直	2.2
سنبل	（阳）	风信子（花）	2.2
سنجول	（及）	考虑，思索；寻求；估计	1.1
سوال	（阳）	问题；请求；乞讨	4.2
سوځېدل	（不及）	燃，烧；起火，着火	12.2
سورگل	（阳）	红玫瑰	18.1
سوغات	（阳）	礼物，礼品	22.1
سوکالی	（阴）	安宁，安宁心情	26.1
سول	（不及）	燃，燃着；着火	7.2
سیاحت	（阳）	旅游，游览	14.1
سیاست	（阳）	政治；行为；手腕	6.1
سیاسی	（形）	政治的，政治上的；外交的	19.1
سیل	（阳）	看景色；游逛，散步	4.2
سیلانی	（阳）	观光者，旅游者	9.1

9.1	区域，地区，地带	（阴）	سیمه
9.2	胸，胸膛；胸怀	（阴）	سینه

ش

9.2	诗人	（阳）	شاعر
32.1	学生；学员；学徒	（阳）	شاگرد
29.2	壮丽的，豪华的；出色的	（形）	شاندار
9.1	附近，周围	（阴）	شاوخوا
30.2	国王的，王的	（形）	شاهانه
26.2	好小伙子，优秀青年	（阳）	شاه حُلمی
3.1	见证人，目击者	（阳）	شاهد
3.1	证明，证据；证人的供词	（阴）	شاهدی
5.2	大隼（打猎用）	（阳）	شاهین
20.2	相似；相同	（阳）	شباهت
7.2	牧羊人	（阳）	شپون
21.1	急忙，匆忙；迅速	（阳）	شتاب
2.2	财富；富裕	（阴）	شتمنی
13.2	人物，人	（阳）	شخصیت

25.1	高尚；荣誉；尊严	（阳）	شرافت
17.1	果汁	（阳）	شربت
26.2	东，东方，东部	（阳）	شرق
10.1	公司；参加	（阳）	شرکت
25.2	羞耻；耻辱	（阳）	شرم
31.1	使惭愧；羞辱，使丢脸	（及）	شرمول
6.2	羞于，耻于；害臊	（不及）	شرمېدل
10.2	开始，开头	（阴）	شروع
	开始的，开头的	（形）	
16.1	坏的，败坏的；恶的	（形）	شریر
17.1	高尚的；光荣的	（形）	شریف
15.1	赶走，驱逐，逐出	（及）	شړل
11.1	诗，诗篇；诗文	（阳）	شعر
12.1	抱怨；诉苦；控诉	（阳）	شکایت
16.2	撕破；裂开；脱离	（不及）	شکېدل
2.2	花；开花	（阴）	شګوفه
32.1	风	（阳）	شمال
26.1	荒瘠的；不生育的；枉然的	（形）	شنډ
11.2	草地；草场；青草绿茵	（阳）	شنېلی

24.2	喧嚷；慌乱	（阳）	شور
9.1	甘愿，乐意；兴趣，热心	（阳）	شوق
4.2	饲料，食料，食物	（阴）	شومه
16.1	嘴唇	（阴）	شونډه
31.1	烈士；阵亡的人；殉难者	（阳）	شهيد
13.1	奶，乳	（阴，复）	شيدې
3.2	（地名）	（阳）	شير سرخ
19.1	化学	（阳）	شيمي
31.1	绿色的；青色的；蓝色的（形）		شينکی
6.1	辛瓦里（部落名）	（阳）	شينواری

ښ

22.1	树枝；（部落）分支	（阳）	ښاخ
8.1	城市的，城里的	（形）	ښاري
	城市居民，市民	（阳）	
8.2	美丽的，漂亮的	（形）	ښايسته
12.1	表达者，代表者	（阳）	ښکارندوی
11.1	明显的，显然的，明白的	（形）	ښکاره

11.1	拿出；暴露；表现		ښکاره کول
11.2	振动，摇动，使摆动；挥（手）	（及）	ښورول
11.1	利益；优点，长处	（阴）	ښیگړه

ص

12.1	耐心，忍耐	（阳）	صبر
19.2	沙漠；荒漠	（阴）	صحرا
8.2	场，景；舞台，活动舞台	（阴）	صحنه
1.1	确切的，精确的，准确的，正确的	（形）	صحیح
15.1	忠诚，忠实；真实	（阳）	صداقت
30.1	品质，特点；优点，长处	（阳）	صفت
6.2	箱子，柜子；基金	（阳）	صندق
26.1	技艺；手艺；工业	（阳）	صنعت
10.1	样子，样式，形式；方式	（阳）	صورت

ض

13.2	反对；反抗	（阳）	ضد
2.1	损害，危害，损失	（阳）	ضرر

8.1	必要的，需要的	（形）	ضرور
	必须，需要	（副）	

ط

2.1	力量，强力；能量	（阳）	طاقت
7.1	医学	（阳）	طب
19.1	医学；治疗	（阳）	طبابت
13.1	设计，计划，制订	（阴）	طرح
25.1	护符，符咒	（阳）	طلسم
25.1	中邪的，中魔的	（形）	طلسمی
9.1	暴风的，暴风雨的	（形）	طوفانی

ظ

17.1	看上去，看样子		(په) ظاهره
18.1	外表的，表面的，外面的	（形）	ظاهری
21.1	压迫，压制；残酷，残暴	（阳）	ظلم

ع

10.2	紧急的，急的	（形）	عاجل
26.1	世界；宇宙	（阳）	عالم
12.2	有学问的	（形）	عالم
	学者	（阳）	
1.2	意义，作用；话，话语	（阳）	عبارت
25.1	千奇百怪的东西；神奇事情	（阳，复）	عجائب
29.1	奇怪的，奇异的；非常的	（形）	عجیب
14.1	痛苦，苦难	（阳）	عذاب
6.1	（请求）原谅，饶恕	（阳）	عذر
22.1	请求原谅，请求宽恕	（阴）	عذر او زاری
3.1	报告，呈报；申请	（阳）	عرض
11.1	决心，果断精神；心愿	（阳）	عزم
17.1	朋友；亲爱者，亲人	（阳）	غزیز
32.1	士兵，战士，军人；军队	（阳）	عسکر
5.1	爱情，爱	（阳）	عشق
26.1	信念，信心；意见，见解	（阴）	عقیده
22.2	槐树，香槐	（阴）	عکاسی

27.1	治疗，医治；补救办法	（阳）	علاج
17.1	此外，除此之外	（介）	علاوه
19.1	原因，缘故，理由	（阳）	علت
7.1	科学的，有学问的	（形）	علمی
2.1	实际的，实践的	（形）	عملی
8.1	一般地，总的；大体上	（副）	عمومآ
10.1	传统；习惯，惯例	（阴）	عنعنه
30.1	游手好闲的人，好逸恶劳的人	（阳）	عیاش
25.2	缺点，毛病；短处	（阳）	عیب
30.1	享乐；享福	（阳）	عیش
1.2	正确地，丝毫不差地	（副）	عینآ

غ

15.1	胜利者；圣战者	（阳）	غازی
9.1	山顶，山峰；山隘，山口	（阳）	غاښی
22.2	增大，变大，长大，扩大	（不及）	غټېدل
16.1	仇恨；报仇	（阳）	غچ
13.1	食品，食物；饭菜	（阴）	غذا

25.1	怪异现象，神妙事情	（阳，复）	غرائب
7.2	野山羊	（阳）	غرڅه
13.2	目的，目标；意图	（阳）	غرض
17.1	转，转动（眼睛）；扭转（头）	（及）	غړول
7.2	加兹尼（地名）	（阳）	غزنی
7.1	声音，音响；嗓音	（阳）	غږ
6.1	愤怒，怒气；盛怒	（阴）	غصه
4.2	漫不经心，疏忽大意，不注意	（阳）	غفلت
6.2	贼，小偷，扒手	（阳）	غل
29.1	谬误，错误，失误，过失	（阴）	غلطی
11.2	静的，寂静的；安静的	（形）	غلی
13.1	敌人；敌方	（阳）	غلیم
1.1	忧愁，悲伤；惦念，关心	（阳）	غم
20.1	幼芽，蓓蕾	（阴）	غوټۍ
7.1	讨论；审查；思索；注意	（阳）	غور
9.1	古尔班德（地名）	（阳）	غوربند
1.1	抛（掷），扔投	（及）	غورځول
4.1	跳，跃；倒下，倒塌	（不及）	غورځېدل
6.1	奶油，黄油	（阴）	غوړي

23.1	误认，错误；上当；失算	（不及）	غولېدل
8.2	同样的；相似的	（形）	غوندی
	类似，好像	（副）	
17.1	收集，召集；获得，得到	（及）	غونډول
10.1	聚会，集会；集合	（不及）	غونډېدل
28.2	除了…以外，除了…；没有	（介）	غير
7.2	怀抱；拥抱	（阴）	غېږ

ف

5.1	胜利者，征服者	（阳）	فاتح
12.2	波斯语	（阴）	فارسی
29.1	胜利；征服	（阳）	فتح (يا فتحه)
8.1	光荣，荣誉，引以为荣的事	（阳）	فخر
19.1	自我牺牲，忘我精神	（阴）	فداکاری
12.1	恭顺的，驯服的，服从的	（形）	فرمان برد ار
20.2	好叫；喊声；吼叫	（阳）	فرياد
23.2	欺骗，诈骗；诱惑，引诱	（阳）	فريب
19.1	物理学	（阳）	فزيک

12.1	天空；大气，空气	（阴）	فضا
25.1	优越，精美；恩惠，宠爱	（阳）	فضل
10.1	本性上；先天地	（副）	فطرتاً
25.1	只，仅，只是，只有	（副）	فقط
28.1	某（人）	（阳）	فلانی (یا فلانکی)
27.1	学科；技术，技艺	（阳）	فن
28.2	公式	（阳）	فورمول
25.1	钢的，钢铁的；钢制的	（形）	فولادی
3.2	决定，决议	（阴）	فیصله
7.1	哲学家	（阳）	فیلسوف

ق

6.1	杀人者，凶手；杀人犯	（阳）	قاتل
29.1	强大的；雄伟的	（形）	قادر
4.2	空谈	（阳）	قال
6.1	承认的；同意的；信服的	（形）	قائل
30.1	契约，契据	（阴）	قباله
7.1	坟墓	（阳）	قبر

11.1	接收，接受，接纳，采纳	(及)	قبلول (قبولول)
11.1	接受；同意，赞同	(阳)	قبول
5.1	大屠杀	(阳)	قتل عام
2.2	荣誉，名誉，光荣；价值	(阳)	قدر
19.1	数量；数目；程度	(阳)	قدر
7.1	步，步伐	(阳)	قدم
7.2	牺牲；祭祀	(阳)	قربان
31.1	牺牲；牺牲者	(阴)	قربانی
3.1	宣誓，誓言	(阳)	قسم
31.2	目的，目标；意向；谋杀	(阳)	قصد
22.2	砍断；断绝，中断；决裂	(阴)	قطع
13.1	坎大哈(地名)	(阳)	قندهار
4.1	力，力量；兵力	(阳)	قوت
10.1	部落；民族	(阳)	قوم (قام)
4.1	参见 قوت	(阴)	قوه
5.1	愤怒，怒气，激怒	(阳)	قهر
17.1	死后再生；末日审判	(阳)	قیامت
8.2	贵的；贵重的	(形)	قیمتی

ک

4.1	工作间；作坊	（阴）	کارخانه
21.2	纸，纸张；文书，字条	（阳）	کاغذ
29.2	幸福，幸运，福气	（阴）	کامراني (لرل)
29.2	完全的，全部的；完善的	（形）	کامل
1.2	石头，石；圆石子	（阳）	کاڼی
7.1	宇宙；自然界；本性，天性	（阳）	کائنات
4.1	原因，缘故，理由	（阳）	کبل
22.1	笼子；槛	（阳）	کپس (یا قفس)
7.1	床	（阳）	کټ
20.1	栏杆	（阴）	کټاره
20.1	南瓜，倭瓜	（阳）	کډو
14.1	安静，安宁，宁静	（阴）	کراری
16.1	嫌弃，反感；厌恶	（阴）	کرکه
20.1	白菜，大白菜	（阳）	کرم
28.1	伤心（事）；不愉快，苦恼	（阳）	کړاو (کړاونه)
26.1	职业，职务	（阳）	کسب
24.1	发现，发觉	（阳）	کشف

19.1	寻找；发现	（阳）	كشفيات
22.2	假如，假若	（感）	كشكى (كاشكى)
16.1	拉，拖；伸长	（不及）	كشېدل
12.1	庄稼，谷物；播种，种田	（阳）	كښت
26.2	船；艇；小舟	（阴）	كښتۍ
13.1	堡垒；城堡	（阴）	كلا (يا قلعه)
7.1	硬的，坚硬的；强硬的；坚决的	（形）	كلك
8.1	农村人，乡下人；农民	（阳）	كليوال
7.1	虚弱，孱弱，没力气	（阴）	كمزورى
28.1	愚蠢，糊涂；低能	（阳）	كم عقلتوب (يا كم عقلى)
21.1	减少，缩减；不足，缺乏	（阳）	كمى
16.1	臀部，屁股	（阳）	كناتى
25.1	堡垒，要塞	（阳）	كوت
29.1	游牧，迁移；迁徙	（阳）	كوچ
23.1	参见 كوچنى	（形）	كوچنوتى
21.2	束，一束（青草）	（阴）	كوده
20.1	窝棚；小屋，茅舍	（阴）	كودل
1.1	曲的，弯曲的	（形）	كوږ

21.1	很弯曲的，弯弯曲曲的	（形）	کوږ ووږ
4.1	帮助；援助；救济	（形）	کومک
16.1	喜剧性的	（形）	کومېدی
	喜剧，滑稽戏	（阴）	
18.1	聋的	（形）	کوڼ
24.1	聋	（阳）	کوڼوالی
23.1	井，水井；矿井	（阳）	کوهی
15.2	懒惰；呵欠，伸懒腰	（阴）	کهالی
7.1	(黑色的)帐篷	（阴）	کېږدۍ
9.1	享乐，愉快，喜悦	（阳）	کيف

گ

20.1	胡萝卜	（阴）	گازره
14.1	步，步伐脚步	（阳）	گام
20.2	圆石	（阴）	گټه
1.1	混合的，混成的，混杂的；紊乱的	（形）	گډوډ
10.1	一起；共同	（副）	(په) گډه (سره)
26.2	混合；侵入；流入	（不及）	گډېدل

28.1	对待；生活，生存	(阴)	گذاره (يا گوزاره)
28.1	生活；生存	(阳)	گذران
12.1	转，转动，扭转	(及)	گرځول
4.2	时候，钟头；表，钟	(阴)	گړی
20.1	量尺；长度单位（约等于73.8cm）	(阳)	گز
22.2	玫瑰	(阳)	گلاب
29.2	花坛，花圃	(阳)	گلزار
21.2	工匠，工艺家；剪纸艺人	(阳)	گلساز
4.2	花园	(阳)	گلستان
21.2	万花筒	(阴)	گل نمايي
20.1	韭菜	(阴)	گندنه
22.2	密的，稠密的；荫多的	(形)	گڼ
14.1	好像，仿佛，似乎	(副)	گورکی
26.2	角，角落；角度；区域	(阳)	گوټ
4.2	哑的	(形)	گونگی
25.1	肚子，腹	(阴)	گېډه
5.1	陷入；罗网；滞留	(不及)	گيرېدل
20.1	大樱桃	(阳)	گيلاس

ل

2.1	指示，指令；指导，领导	（阴）	لارښودنه
14.1	指导者，领导人	（阳）	لارښوونکی
	指导的	（形）	
8.1	过路人，行人	（阳）	لاروی
2.1	需要的，所需的；必须的	（形）	لازم
28.1	哥哥，兄长	（阳）	لالا
8.1	褥子，床垫	（阳）	لاندستون
24.1	下面的；下列的	（形）	لاندنی
5.2	找，寻找，寻求；搜查	（及）	لټول
7.1	寻求，追求；努力；渴望	（阴）	لټه
15.2	懒惰，怠惰	（阴）	لټی
19.1	观点，看法；注意；方面	（阳）	لحاظ
14.2	木棍，棍子；木头	（阳）	لرگی
26.1	弄走，排除；消除		لری کول
27.1	减少，缩小；减低	（及）	لږول
9.2	小流，小溪；小渠	（阳）	لښتی
5.1	军队，军；部队	（阳）	لښکر

27.1	快乐的；温柔的；柔和的	（形）	لطيف
25.1	红宝石，红玉	（阳）	لعل
19.1	废除，取消，取缔	（阴）	لغوه
27.1	话语，语言，（文学作品的）形式	（阳）	لفظ
13.1	称号，头衔；绰号	（阳）	لقب
16.1	尾巴，尾	（阴）	لکۍ
4.1	花费，消费；使用，应用；触动	（及）	لگول
5.2	（火）燃起；花费；碰，撞	（不及）	لگېدل
27.1	摇篮曲	（阳）	للو (ويل)
20.1	除草，锄草，铲草	（阳）	للون
26.2	游泳；沐浴，洗澡	（不及）	لمبېدل
11.2	（衣裙）前襟；山麓，山脚	（阴）	لمن
11.1	兰黛（两行诗）	（阴）	لنډۍ
29.2	缩短；被截断	（不及）	لنډېدل
10.1	必须品；供应	（阳、复）	لوازم
5.1	抢，劫；袭击	（阳）	لوټ
20.1	镰刀	（阳）	لور
24.2	方面；方向	（阳）	لور
11.1	方面，方向	（阳）	لوری

16.1	高地	（阴）	لوړه
23.1	饿，饥饿	（阴）	لوږه
18.1	湿的，潮湿的；多汁的	（形）	لوند
3.2	成年人， 大人物，头面人物	（阳、复）	لویان
3.2	大支尔格会议	（阴）	لویه جرگه
22.2	增大，放大，长大	（不及）	لوئېدل
15.2	技能，才干，才能；品质	（阳）	لیاقت
24.1	发送的，派遣的	（形）	لېږونکی
20.1	但是，可是，不过，然而	（连）	لېکن
9.1	文章，作品；题词	（阴）	لیکنه
7.1	作家	（阳）	لیکوال
10.2	线；线路	（阳）	لین
28.1	疯狂，癫狂	（阳）	لیونتوب
19.2	疯狂的，有精神病的	（形）	لیونی
	疯子	（阳）	

م

11.1	失败；击毁，歼灭；退却	（阴）	ماتی

21.1	折断，破碎；被歼灭	（不及）	ماتېدل
21.1	机器；发动机	（阳）	ماشين
2.1	财产；东西；牲畜	（阳）	مال
20.1	（四周有围墙的）农田	（阴）	مامته
30.2	（政府）职员，官员，雇员	（阳）	مامور
4.1	职位，职业，公务	（阳）	ماموريت
17.2	鱼鹰；鸬鹚	（阳）	ماهي خوري
24.1	绝望的，失望的	（形）	مايوس
13.2	斗争，奋斗	（阴）	مبارزه
25.1	遭受…的，经受…的；沉溺…的	（形）	مبتلا
19.1	模糊的，不确定的；隐晦的（形）		مبهم
7.2	必须的，应当的；不得不…的（形）		مجبور
21.1	河床，河槽；天然水路	（阴）	مجرا
12.1	雕像，塑像；体现	（阴）	مجسمه
3.2	会议，开会	（阳）	مجلس
9.1	杂志	（阴）	مجله
14.1	警卫，警戒	（阳）	محافظ
28.2	亲爱的；喜欢的，心爱的	（形）	محبوب
13.1	动力的；使人兴奋的	（形）	محرک

	动力，推动者	（阳）	
25.1	坚固的，结实的，牢固的	（形）	محکم
32.1	通讯，通信；邮电	（阳、复）	مخابرات
6.1	反对，反抗；相反	（阳）	مخالفت
10.1	特别的，特殊的；单独的	（形）	مخصوص
2.1	特别的，尤其是	（副）	مخصوصاً
7.1	往前，向前；前面，在前面	（副）	مخکښې
30.2	创造物；生物，人类；万物	（阳）	مخلوق(مخلوقات)
28.1	去…，到…去		...ته مخه نيول
28.1	文明的，开化的，文化的	（形）	مدنی
32.1	科长；处长	（阳）	مدير
17.1	不干净的；下流的	（形）	مردار
24.2	草场，牧场	（阳）	مرغزار
25.1	珍珠	（阴）	مرغلره (ملغلره)
29.1	小鸟；鸟类	（阴）	مرغۍ
9.1	中心的，中部的；中央的	（形）	مرکزی
26.2	谈话，座谈；对话	（阴）	مرکه
19.1	奴隶身份；奴隶制度	（阳）	مريئيتوب
6.1	死的，已死的	（形）	مړ

5.1	死者；尸体	(阳)	مړی
30.1	吃饱；冷淡；满足于	(不及)	مړېدل
11.1	死，死亡，逝世	(阴)	مړينه
22.2	有利于…便利于…	(形)	مساعد
8.1	旅行者，旅客	(阳)	مسافر
3.1	旅行	(阴)	مسافری (يا مسافرت)
24.2	醉酒的；沉醉的	(形)	مست
30.1	职工；雇员	(阳)	مستخدم (مستخدمين)
9.1	醉，醉酒；兴奋，刺激	(阴)	مستی
8.1	清真寺	(阳)	مسجد
10.1	武装的；携带武器的	(形)	مسلح
12.2	穆斯林	(阳)	مسلم
7.1	问题；课题，题目	(阴)	مسئله
14.1	责任，责任心	(阳)	مسئوليت
28.1	领袖；族长；家长	(阳)	مشر (مشران)
32.1	练习；训练；锻炼	(阳)	مشق
1.1	困难的，艰难的	(形)	مشکل
17.1	劝告，咨询，意见	(阴)	مشوره
5.2	鸟嘴，喙	(阴)	مښوکه

10.2	有事的；忙的，忙于…的	（形）	مصروف
17.2	商量，咨询	（阳）	مصلحت
20.2	灾祸，灾难	（阳）	مصیبت
10.2	诊疗所	（阴）	معاینه خانه
32.2	矿物；金属	（阳，复）	معدنیات
5.1	爱人	（阴）	معشوقه
8.2	无辜地；天真地；纯朴地	（副）	معصومانه
3.1	清楚，明白；表明	（不及）	معلومپدل
13.1	寻常的；普通的，平民的	（形）	معمولی
26.1	意思，意义；实质；思想	（阴）	معنی(یا معنا)
21.1	固定的，一定的	（形）	معین
13.1	思想，观念；主意，念头	（阴）	مفکوره
5.1	比较，对照；抵抗	（阴）	مقابله
30.1	对立的，对面的	（形）	مقابل
	对方，对手	（阳）	
5.1	地方，地点；位置；级	（阳）	مقام
32.2	抵抗，反对，抗拒	（阳）	مقاومت
6.1	被任命的；被指定的	（形）	مقرر
11.1	目的，目标；意思，意义	（阳）	مقصد

5.1	腰	（阴）	ملا
16.1	躺，卧	（阴）	ملاسته
10.1	责备；谴责，指责	（阳）	ملامت
	有过错的	（形）	
24.2	蝗虫	（阳）	ملخ
25.1	国，国家；邦	（阳）	مملکت
14.1	适当的，恰当的；相当的	（形）	مناسب
26.2	消失，消逝		له منځه تلل
18.2	核；核心	（阳）	مندکه
3.1	否认，拒绝；回避	（不及）	منکرېدل
31.1	手，手掌	（阴）	منگول (منگولي)
19.1	波浪；（电）波	（阳）	موج
27.1	存在的，现存的，现有的	（形）	موجوده
12.2	母亲的；亲的	（形）	مورنی
3.2	创始人，创立者		مؤسس
3.2	微笑，现笑容	（不及）	موسکېدل
4.2	季，季节	（阳）	موسم
27.1	音乐	（阴）	موسيقي
10.1	问题；事务；事情	（阴）	موضوع

19.1	有成就的，成功的，得手的	（形）	موفق
17.2	时间，时候	（阳）	مهال
2.1	时间表，时刻表	（阳）	مهال وېش
3.1	印，印章，图章	（阳）	مهر
13.2	善良的，仁慈的；殷勤的	（形）	مهربان
3.2	重要的	（形）	مهم
13.1	女士，太太；妇女	（阴）	مېرمن
15.1	勇气，勇敢	（阴）	مېړانه
31.1	丈夫；勇敢的人	（阳）	مېړه(مېړونه)
30.2	宴会，宴请	（阴）	مېلمستیا
8.1	好客，殷勤招待	（阴）	مېلمه پالنه
11.1	发生爱情的，富于爱情的	（形）	مین
8.1	洗，洗涤	（及）	مینځل
4.2	家园，祖国；住所；住宅小区	（阴）	مېنه
26.2	迈旺德（地名）	（阳）	مېوند

ن

25.1	不放心的，忧虑的；不安的	（形）	ناآرام

3.1	没有希望的，绝望的；失望的	（形）	ناامېد
18.1	肮脏的，不干净的	（形）	ناپاک
21.1	愚蠢的，无知的，糊涂的	（形）	ناپوه
7.1	无知，愚昧；不聪明	（阴）	ناپوهی
4.2	弱的，虚弱的，没能力的	（形）	ناتوانه (يا ناتوان)
4.2	突然，出其不意，忽然	（副）	ناڅاپه
2.1	有病的，生病的（形）病人	（阳）	ناروغ
2.1	病，疾病	（阴）	ناروغی
31.1	喊叫，号叫（声）；呼声	（阴）	ناره (نارې)
11.1	男人；丈夫	（阳）	نارینه
12.1	不服从，不顺从	（阴）	نافرمانی
20.1	梨	（阳）	ناک
29.2	失败，失利；挫折	（阴）	ناکامی
12.1	呻吟，哼叫声	（阴）	ناله
7.1	著名的；杰出的	（形）	نامتو
14.1	水池；浅的湖泊，淀	（阳）	ناور
10.1	丑恶的，可恶的；坏的	（形）	ناوړ
22.1	植物；青草	（阳）	نبات
17.2	拯救，挽救，解救	（阳）	نجات

27.1	舞蹈，跳舞	（阴）	نڅا
30.1	傲慢，高傲；华丽	（阳）	نخوت
28.1	公的；男子，男人	（阳）	نر
32.1	细的，纤细的，薄的；窄的	（形）	نری
26.1	附近，近（副） 近的，附近的（形）		نزد
10.2	副本；份，件；药方	（阴）	نسخه
32.2	代，辈，一代（人）；种，品种	（阳）	نسل
31.2	微风，小风	（阳）	نسیم
29.1	缺乏，没有；不存在	（阳）	نشتوالی
5.1	粘；结合；击中；碰到	（不及）	نښتل
30.2	清洁，整洁；纯洁	（阳）	نظافت
21.1	秩序，条理；制度	（阳）	نظام
7.1	眼光，目光；眼力；观点	（阴）	نظر
28.2	理论的	（形）	نظری
13.1	理论，学说；观点，看法	（阴）	نظریه
25.1	恩惠；礼物；丰富	（阳）	نعمت
30.1	现（钱）的，现（钞）的	（形）	نغدی (یا نقدی)
8.2	曲调，调子	（阴）	نغمه
30.1	厌恶，反感，嫌恶	（阳）	نفرت

4.2	呼吸	(阳)	نفس
27.1	精致的，优美的，美丽的	(形)	نفیس
23.2	画家；美术家	(阳)	نقاش
13.1	地图；图样；草案，设计	(阴)	نقشه
14.1	转移，运送；故事；抄写	(阳)	نقل
8.1	培养，教养；尊重；抚爱	(及)	نمانځل
15.1	尊敬，尊重；教养	(阴)	نمانځنه
27.1	表演，演出；戏剧表演	(阴)	ننداره
11.1	名誉，声誉；勇气	(阳)	ننگ
15.1	诚实的；有同情心的；勇敢的 (形)		ننگیالی
5.1	进，进入，进去，进来	(不及)	ننوتل
24.2	早春	(阳)	نو بهار
32.2	类，种，种类；物种	(阴)	نوع
5.2	手指甲；脚趾甲	(阳)	نوک
31.1	著名的，有名的，有声望的 (形)		نومیالی
19.1	新鲜；新东西	(阳)	نویتوب
26.2	战无不胜的	(形)	نه ماتېدونکی
16.1	直的；竖直的；垂直的	(形)	نېغ
30.2	幸福，幸运，福气，好运	(阴)	نېک بختی

22.1	善，善良，善事；美德	（阴）	نېکي
31.2	根；须	（阴）	نیله
13.2	半；中间，中途	（阴）	نیمایي
24.1	缺点，缺陷，毛病	（阴）	نیمګړتیا

و

17.1	往后，向后，往回	（副）	واپس
23.2	绳子，索；一串，一束	（阳）	واښکی
14.1	突然，一下子	（副）	وار د واره
18.1	实在，真正，实际上	（副）	واقعاً
17.1	实际的，真正的，存在的	（形）	واقعي
14.1	旱灾，干旱	（阴）	وچکالي
14.1	旱灾，干旱	（阴）	وچوبه
9.2	前额	（阳）	وچولی
17.2	陆地；大陆，洲	（阴）	وچه
14.1	干，变干，干枯	（不及）	وچېدل
14.1	野的，野蛮的，粗野的	（形）	وحشي
28.1	建成的，建设的；繁荣的	（形）	ودان

29.1	破坏的；荒废的	(形)	وران
21.1	破坏，毁坏	(阴)	ورانی
12.2	（被）破坏，（被）毁坏；荒废	(不及)	ورانېدل
1.2	相似的，类似的	(形)	ورته
29.1	教，教授	(及)	ورزده کول
26.2	风	(阳)	وربښ
32.2	消失的，不见了的；没有音信的	(形)	ورک
28.1	失踪，下落不明，遗失，消失	(不及)	ورکېدل
7.1	最后的，最终的，末尾的	(形)	وروستی
4.2	云，云彩	(阴)	ورېځ
23.2	在前面，往前	(副)	وړاندې
23.1	童年，幼年；少许；小	(阳)	وړوکوالی (وړوکتوب)
18.1	很小的，小的；不大的	(形)	وړوکی
29.1	翅膀，翼	(阳)	وزر
13.2	部长；大臣	(阳)	وزیر
6.1	打死，杀死，杀害	(及)	وژل
6.1	杀人者，凶手	(阳)	وژونکی
1.1	饥饿的，挨饿的	(形)	وږی
15.1	武器	(阴)	وسله

11.1	遗嘱，遗书，遗言	（阳）	وصیت
25.2	诺言，许诺；保证	（阴）	وعده
12.1	忠实的，忠诚的；诚实的	（形）	وفادار
17.1	忠诚，忠实	（阴）	وفاداری
15.1	人；人们；居民	（阳）	وگړی
3.2	人民；民族；居民	（阳）	ولس
27.1	哀悼；悲伤，痛苦	（阳）	ویر
15.2	参见 بېرېدل	（不及）	وېرېدل
6.1	投，扔；打击；射击	（及）	ویشتل
4.1	不眠的，惊醒的；觉醒的	（形）	ویښ
27.1	醒来，睡醒；觉醒	（不及）	ویښېدل
10.1	语言，话语；讲话，发言	（阴）	وینا

17.2	（就是）那另一个		هابل
24.1	努力，勤奋，勤劳	（阳）	هاند
28.1	喊声；欢呼；大笑声	（阴）	هاها
31.1	伊斯兰纪元的	（形）	هجری

28.1	努力，勤奋；企图	(阴)	هڅه
18.1	目标，靶子；目的，目标	(阳)	هدف
30.1	流浪的人；坏蛋，卑劣的人	(阳)	هرځايي
3.1	无论如何，不管怎样；一定，绝对	(副)	هرومرو
13.1	高的，高起的；自豪的；高尚的	(形)	هسک
16.1	这样；徒然，白白	(副)	هسې
27.1	消化；消受；消融	(不及)	هضمېدل
9.1	那样，那个样子	(副)	هغسې
7.1	关于…，在…方面	(阴)	هکله
18.1	卵，蛋	(阴)	هګۍ
27.2	正是这么多，就是这么多	(代)	همدغومره (يا همدومره)
15.1	就是这个，正式这个	(代)	همدغه
12.2	就是他，正是他	(代)	همدی
9.2	总是，始终，经常；永远	(副)	همېشه
12.1	镜子	(阴)	هنداره
7.2	印度，印度斯坦	(阳)	هندوستان
26.2	兴都库什山（脉）	(阳)	هندوکش
27.1	艺术；技艺，技巧	(阳)	هنر
24.1	安宁的，安静的；舒服的	(形)	هوسا

2.1	平静，安静；平安，幸福	（阴）	هوساینه
14.1	智慧，智力；有理智	（阴）	هوښیاری
32.1	惊讶的，惊愕的，惊奇的	（形）	هېس
15.1	希望，指望，心愿	（阴）	هیله

ی

28.1	记忆力，记性（阳），记忆中的	（形）	یاد
18.1	记得；回想；想起	（及）	یادول
12.2	回想起来；被提到	（不及）	یادېدل
31.1	朋友，同伴；情人	（阳）	یار
31.2	友谊，友爱	（阴）	یارانه
29.1	寒冷的；冰冷的	（形）	یخ
29.1	寒冷，寒气，冰冷	（阴）	یخني
15.1	侵略；进攻	（阳）	یرغل
1.2	确信，坚信；信念，有把握	（阳）	یقین